

50

ANUL XXIX(1331)
11 DECEMBRIE 1980

Lacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

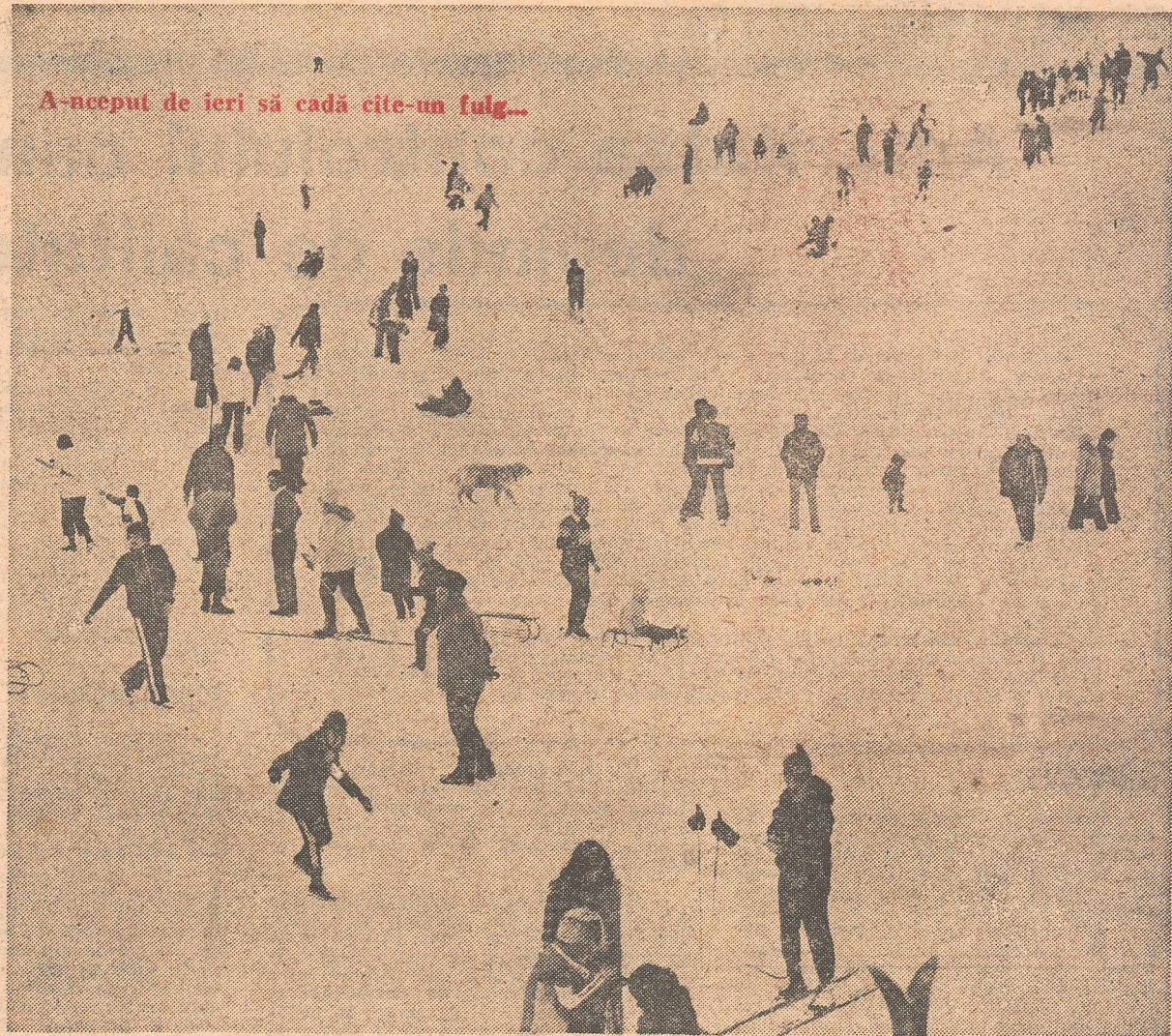
O investiție de onoare a cincinalului

După cinci ani, de când lama întâiului buldozer a nivelat primele suprafețe de teren vizavi de combinatul siderurgic țirgoviștean, nici unul dintre obiectivele de investiții ale întreprinderii OTELINOX nu fusese finalizat. Motivele au fost multe și mărunte. Escaladarea și rezolvarea acestora au fost spinoase și capricioase, dar și frumoase. Fiindcă iată, acum, în decembrie, Constantin Gingărașu, inginer și director al OTELINOX, ne-a dat — în sfârșit — vestea cea bună: începând cu 1 noiembrie secția de benzi și table din oțeluri inoxidabile poate să lucreze la întreaga capacitate — 30 000 tone pe an; iar laminorul de profile mici și sîrmă — capacitate 120 000 de tone pe an din care 60 000 de tone profile din oțeluri aliate — traversează cu succes probele finale la cald. Așadar, ambele investiții ale OTELINOX-ului au ieșit oarecum la lumină. De ce „oarecum“ veți vedea mai încolo. Deocamdată să consemnăm aici că ultima re-re-planificare a punerii în funcțiune a laminorului se consumase în iunie. Motivul întâzierilor? Livrarea utilajelor a întâmpinat greutăți ce păreau la un anumit moment de nedepășit. (De subliniat că partenerul extern s-a achitat cu o acribie împinsă la pedanterie de toate clauzele contractuale — cel puțin așa ne informă ing. Ion Bunesco, secretarul comitetului de partid. Ca simbol al acestei excelente colaborări, în biroul directorului pot fi văzute alături două superbe și impunătoare ca mărime fotografii în culori. Prima înfățișează toată splendoarea celui suprem, misterios și divin Fuji-san, „Muntele frumos“, care domină arhipelagul nipon, dar și apele, taifunurile și seismele Pacificului, iar a doua nemurește silueta, crenelurile și contraforturile inconfundabile și nespuse de dragi nouă ale Turnului Chindiei, cel pe crestele căruia străjerii celui năprasnic Vlad zis și Tepeș aprindeau seară de seară focuri de veghe și priveghe. Ceea ce le conferă celor două priveliști statutul de unicate: ambele sînt fixate nu pe tradiționalele și, cu timpul, friabilele cartoane, nici pe perisabilele texturi textile, ci pe plăci de oțel inoxidabil.) Fiind noi împătimiti iubitori ai adevărului, numim aici principalele întreprinderi care au provocat tahicardii sufletistilor gânditori cu tot dinadinsul la datele calendaristice ale punerilor în funcțiune: Unis (Satu Mare), Fabrica de utilaj metalurgic (Buzău), 1 Mai (Ploiești), Intreprinderea de ventilatoare (București), Intreprinderea mecanică (Vaslui) ș.a. despre a căror ritmicitate în livrarea utilajelor se poate vorbi oricând, mai puțin faptul că ar fi fost corespunzătoare. Calitatea, în schimb, este ireproșabilă, specialiștii sînt unanimi în a

(Continuare în pagina 6)

MIRCEA BUNEA

A-nceput de ieri să cadă cite-un fulg...

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Ziua tipografu'ui

Culegătorii de semne

Meșteșugul are doar câteva veacuri, dar lumea, fără el, pare de neconștient. I-au purtat dorul miniaturistii și caligrafii, într-o vreme cînd pe cerul lumii și al vieții noastre încă nu se aprinsese Galaxia Gutenberg. Ne e greu să ne imaginăm cum arăta lumea și viața noastră sub un astfel de cer. Așa cum din ființa lui Antim sau Coresi, Pann, Ispirescu sau Arghezi nu-i putem despărți totdeauna pe meșterul scrisului de meșterul tipograf, și unul și celălalt, uneori unul prin celălalt, însemnînd înțelepciunea. Cunoașterea, Artă, Mesajul. Profesiile, de fapt, nu s-au despărțit niciodată, una a chemat-o spre ea pe cealaltă, cealaltă a întregit-o, literale de plumb cu florile-n luciu au urmat strîns cuvîntul, fidele și leite-n strălucitoare zale, ca niște oști, dîndu-i cel din urmă onor, rămîinînd după el lingă noi, treze, teferi și nebiruite, ca să-l aperse de uitare și risipire. Anonimul care a turnat prima oară în plumb „Luceafărul“ lui Mihai Eminescu e pentru noi un gigant — vezi Gigantul lui Paclurea! — care și-a asumat, cu doar două miini, efortul de smulgere a pămîntului și a duhului românesc din inerția umbrei și de proiectare a lor cu fața spre soare, în universal. Pe el și pe mîile de slujitori anonimi ai tiparilor, teascurilor și tipografiilor îi vom omagia, mereu și mereu, ca pe bătrînii noștri cititori de civilizație și cultură, la statuile cărora ne închinăm la anume

date calendaristice. Munca lor, de cînd se știe, a fost, și e încă, una dintre cele mai grele, mai frumoase, între marile întreprinderi moderne de artă și atelierele sumbre din vechile stampe e o relație de surprize, dar și de continuitate, de perpetue noutăți, dar și de apriză și eroică competiție a duratei, îndetunabilă în esența ei. Așa cum și luptele lor, precum marea grevă din 13 decembrie 1918, au fost, la noi, la români, printre cele mai ardeșt mai patetice, făcînd adesea istorie. Istorie cu majusculă. O istorie ale cărei litere au fost de plumb incandescent, a cărei cerneală a fost de sînge, făcînd din vechea, marea și nobila breaslă a tipografilor, o dată mai mult, autoarea unora dintre cele mai strălucite file din cartea neamului. Detașament de frunte al muncitorimii române, oameni de marcă ai spiritualității române, ei au scris, printre primii, pentru idealul care a luminat ulterior destinul României, tipărind manifestele și chemările partidului comunist, înfruntînd riscul morții ca să impună conștiințelor adevărul.

E greu de imaginat cum arăta lumea și viața noastră cînd pe cerul lor încă nu ardea Galaxia Literăi. Pentru milioanele de oameni care deschid, dimineața, ziarul, singura sondă spre un univers real dar necunoscut, apropiat dar nerelevat, con-

(Continuare în pagina 14)

ILIE PURCARU

„Sîntem o familie unită“

„Cred că succesele noastre din acest an se datorează, în primul rînd, unui efort general al oamenilor muncii din întreprindere. Efort care înseamnă, în egală măsură, un plus de organizare și de gândire tehnică, o înțelegere mai exactă a rostului fiecăruia dintre noi. Și iată, așa spune că acest moment al înmînării carnetelor de membru al O.D.U.S. reprezintă pentru noi, cei de aici, răsplata acestui efort“.

Noi, cei de aici, la care se referă Elena Andrei, tehnician chimist la întreprinderea bucureșteană IREMOAS, sînt muncitori, tehnicieni și ingineri de la „școlărie“ și „laborator“, cărora, într-una din zilele de sfîrșit ale săptămînii trecute, li s-au înmînat carnetele de membri ai Organizației Democrației și Unității Socialiste. Cadrul festivității: sala de ședințe de la Armături. Simbol al unității, al gândului și faptei de muncă, simbol „al înțelegerii mai exacte a rostului fiecăruia dintre noi“. Ce înseamnă concret unitate de gînd și faptă la IREMOAS ne explică trei proaspeți

(Continuare în pagina 2)

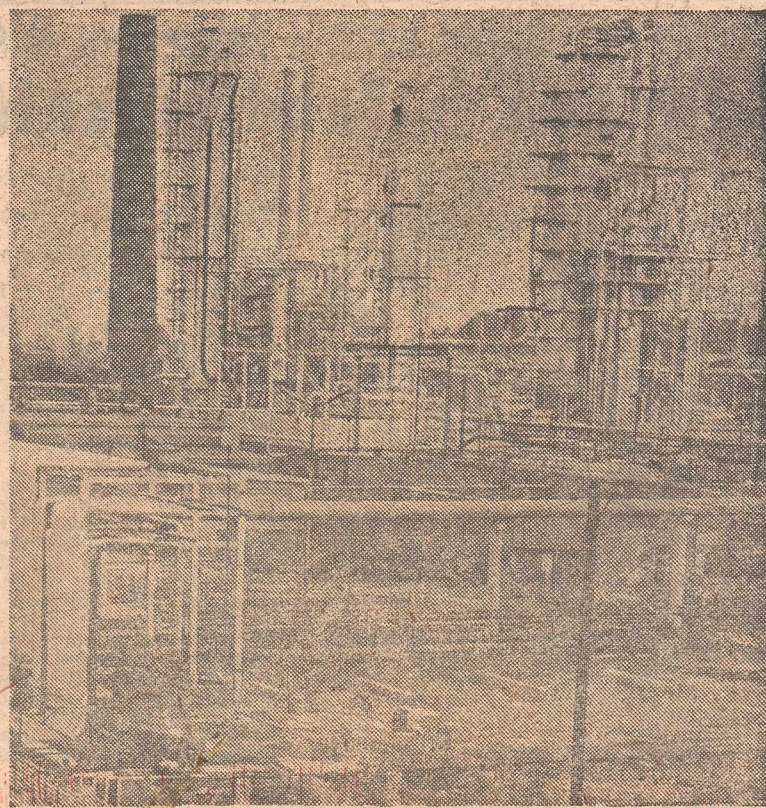
RĂZVAN BĂRBULESCU

„Cel mai greu rol? Rolul de actor“

La Teatrul Foarte Mic o mare actriță susține singură un spectacol. Monologul Irinei Răchiteanu din monodrama lui Aldo Nicolaj, Stop pe autostradă, este dovada de netăgăduit a talentului, a puterii lui în fața spectatorului. Mulțumim Irinei Răchiteanu pentru darul ce ni-l oferă, pentru prilejul reintîlnirii cu ea, actrița care ani de-a rîndul a dat viață eroinelor pe marea scenă a Naționalului bucureștean. Într-atît de mult se imprimase personalitatea interpretativă a Irinei Răchiteanu încît actrița se identifica parcă cu viața acestui teatru. Viața ei depindea de viața marilor scene. Acolo o știau aproape seară de seară, acolo îi stîni pe mîinile noastre actori care ne-au bucurat tinerețea — Vraca, Calboreanu, Fintescu, Birlic, Geo Barton, Beligan, Dina Cocea, Aura Buzescu, Tanța Cocea și alții alții. De mulți doar banda magnofonă ne mai reaminte, alții rămîn uitați în umbra amintirii, alții își dau în urmă talentul lor în spectacole. Și iată cum Irina Răchiteanu are puterea de a se desprinde din tăcerea la care era hărăzită, avînd inițiativa susținerii unui recital. Ne întrebăm însă de ce la Teatrul Mic? „E greu să te desprinzi de matcă, și pentru mine Naționalul a fost aceasta, dar vine un moment cînd dintr-un motiv oarecare tre-

(Continuare în pagina 19)

CORNELIA BARBU

Rafinaria Ploiești — centenar

Autoritatea controlului oamenilor muncii depinde de calitatea lui

Au trecut patru ani de la prima constituire pe țară a forurilor de control — echipe și comisii de coordonare — în domeniul comerțului, al prestațiilor de servicii, social-sanitar, transport. Organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceasta a instituționalizat și perfecționat una din formele sistemului nostru democratic atotcuprinzător de autoconducere a societății. Au trecut patru ani, timp în care echipele controlului oamenilor muncii au acumulat o vastă experiență în aplicarea Legii numărul 6, au ajuns la maturitatea de a confrunta exact exigențele cu practica reală, de a trage concluzii pentru perfecționarea muncii lor ca și a relației dintre cei ce controlează și cei controlați, dintre echipe și comisii de coordonare a activității lor în cadrul acestei entități unice îndrumate de Frontul Democrației și Unității Socialiste. Constăturile comunale, orășenești, municipale, județene care se vor împlini prin cea de a doua Constituție pe țară a forurilor de control muncitorească, vor pune în evidență toate aceste aspecte în confruntare cu viața.

Dialogul reporterului cu doi dintre președinții a două comisii de coordonare și îndrumare a echipelor de control ale oamenilor muncii — din județul Brașov și din municipiul București — încearcă să sublinieze câteva dintre trăsăturile acumulate prin experiența de fiecare zi.

BRAȘOV:

— Cunoaștem faptul că echipele de control ale oamenilor muncii în domeniul comerțului brașovean își fac sensibil simțită prezența. Am vrea să știm, tovarășe GHEORGHE RIZEA, cum ați reușit să activizați, să dinamizați aceste echipe?

— Am acordat o atenție deosebită alegerei și constituției acestora, cit și comisiilor de coordonare și îndrumare a activității de control obștească alcătuite cu sprijinul direct al organizațiilor F.D.U.S. În cadrul lor sunt cuprinse persoane cu mare autoritate profesională și morală — muncitori, ingineri, tehnicieni, maiștri — cadre de specialitate și cu experiență de viață. În plus, cred că am reușit să cream echipe cu o înaltă conștiință a răspunderii și misiunii lor. Și totodată am reușit să permanentizăm controlul controlului! Am organizat astfel analize și schimburi de experiență, am inițiat acțiuni de control dirijate pe domenii de activitate, cu participarea cadrelor de specialitate din inspectiile de stat. Efectul a fost cel scontat: pe de o parte componentii echipelor au învățat și și-au însușit, în actual concret al muncii, metodologia controlului, pe de altă parte s-a consolidat autoritatea lor în fața celor controlați, mai ales în fața șefilor de unități supuse controlului. Cîștigul cel mai mare înregistrându-l în sfera eficienței.

— Convingeți-ne cu câteva exemple.

— În lunile octombrie și noiembrie a.c. Consiliul județean de control muncitorească al activității economice și sociale, împreună cu comisia județeană de coordonare și îndrumare a activității echipelor, a organizat o amplă acțiune de control. Au fost cuprinse 136 unități comerciale din municipiul Brașov și din celelalte localități ale județului, cu prioritate în cele ce asigură aprovizionarea cu produse agroalimentare a populației și a cantinelor muncitorești. Prin faptul că ip aceste colective au participat reprezentanții inspectoratelor specializate ale statului, cadre de conducere cu putere de decizie, foarte multe probleme au fost rezolvate pe loc în cadrul acțiunii. S-au luat măsuri imediate pentru gospodărirea mai chibzuită a fondului de marfă existent și respectarea regulilor de comerț. În cadrul cooperăției meșteșugărești, de exemplu, s-a dezvoltat și modernizat rețeaua unităților de prestări servicii, s-a făcut o mai bună repartizare a acestora pe localități, zone și cartiere. La propunerea echipelor au fost deschise noi unități — în cartierele muncitorești — iar în cadrul căminelor de nefamilisti s-a extins numărul microcantinelor și al bufetelor din secțiile de producție.

— Vă propunem să rămânem în domeniul unităților comerciale pentru întreaga populație. Ce neajunsuri au constat echipele, ce propuneri au făcut pentru înlăturarea lor și cum s-au rezolvat?

— S-au găsit multe cazuri de nepunere în vânzare a unor mărfuri în scopul servirii preferențiale sau vânzării peste cantitățile aprobate. La magazinele alimentare nr. 7 și 195 din Brașov s-au descoperit dosite diferite sortimente de specialități preparate din carne; la magazinul 197 — unt, la nr. 39 — cafea; la magazinul „Avicola” din Piața „Hidromecanică” — ouă, la nr. 4 al I.L.F. — cartofi. Echipele de control au surprins la magazinul „Agrocoop” din Piața „Tractorul” vinderea a 3 saci de cartofi unui cetățean, iar la magazinul alimentar din 13 Decembrie și la punctul alimentar de la Combinatul de lăniți distribuirea cu sacii a zahărului și făinii. S-au găsit multe cazuri de neafisare a prețurilor, îndeosebi în unitățile I.L.F., unde se lucrează cu unele cîntare dereglate și greutăți neverificate, nemarcate, cu produse încadrate necorespunzător în clase de calitate și s-au mai constatat deficiențe de ordin igienico-sanitar, destul de grave, la unități de alimentație publică din orașul Brașov — restaurantele „Mielul alb”, „Bir a”, „Pesăruș”, „Aurora”, „Birtul tineretului”. Ca să nu mai vorbim de faptul că laboratorul de preparate culinare al L.C.S.A.P. a generat o toxiinfecție alimentară la numeroși cetățeni. Pentru toți cei care s-au făcut vinovați de asemenea deficiențe și de alte abateri de la regulile de comerț s-au propus sancțiuni severe.

— Toate aceste aspecte negative, unele foarte grave, unele cu implicații penale, semnalate de colectivele mixte de control pun în evidență însă faptul că întreprinderile ce tutelază aceste unități nu au la conducere cadre cu simț de răspundere, că acestea nu-și fac datoria cum se cuvine. Ce reacție au față de constatările și propunerile echipelor de control ale oamenilor muncii?

— Din analiza făcută rezultă că lipsurile existente în unitățile supuse controlului se datorează în bună parte insuficienței preocupării din partea conducătorilor acestora pentru educarea personalului, pentru întărirea ordinii și disciplinei. Conducerea și forurile tutelare nu exercită un control și un autocontrol exigent. Sesiunile echipelor și ale cetățenilor nu sînt privite în toate cazurile cu simț de răspundere. La I.L.F., de exemplu, regăsim unele de control sînt verificate și vizate de către un merceolog, nu de către conducere.

— Deci, mai avem încă multe de făcut

pentru a înțina respectarea Legii nr. 6, pentru ca autoritatea echipelor de control ale oamenilor muncii să se impună celor controlați.

— De aceea este obligatoriu să se respecte instruirea trimestrială a echipelor de control ale oamenilor muncii, cu participarea cadrelor de conducere din unitățile supuse controlului, pentru a discuta problemele deosebite reșite din controale și a informa echipele cu aspectele nou apărute în aceste sectoare de activitate. Conducătorii unităților trebuie determinați să respecte Legea nr. 6/1972 și să analizeze, cel puțin o dată pe trimestru, felul în care sînt soluționate propunerile făcute de echipe, eficiența lor, și să informeze organele locale ale F.D.U.S.

BUCUREȘTI:

— Se știe, Capitala are poate cea mai vastă și diversificată rețea de servicii pentru populație. V-am ruga să ne vorbiți, tovarășe CONSTANTIN N. MANEA, despre felul în care își face datoria echipele de control ale oamenilor muncii din municipiul București în acest sector?

— Din totalul echipelor din municipiul București, 29 la sută se ocupă în mod diferențiat, pe profile de activități, de domeniul serviciilor pentru populație, adică 905 echipe din componența cărora fac parte 4.650 de persoane. O astfel de specializare, de repartizare a membrilor echipelor spre control — oficii de asigurări sociale și pensii, oficii de expertiză a capacității de muncă, oficii de asistență socială, de repartizare a forței de muncă, unități I.C.R.A.L., I.C.V.L., depouri, garaje și capete de linii ale I.T.B. — la nivelul sectoarelor teritoriale, spre controlul unităților medico-sanitare și de prestări a condus la obținerea unor controale de mai bună calitate și mai eficiente. În anul 1980, ele au efectuat 7.120 controale dintre care 459 numai în săptămîna de la 24-30 noiembrie a.c. și din care: 25 la sută în unitățile consiliilor populare (întreprinderile „Prestarea”, „Nufărul”, transport în comun, servicii de gospodărie locativă, comunală și reparații în construcții); 30 la sută în cooperăția meșteșugărească și de consum (confeccii, încălțăminte, reparații obiecte de uz casnic și gospodăresc, servicii personale, unități „Igienă”); 25 la sută în sectorul serviciilor M.T.Tc. (poșta, telefoane, telegrafice, transport auto intern și de mărfuri ș.a.); 16 la sută în instituții sanitare (spitale, policlinici, farmacii) și altele. La nivelul Capitalei, organizate direct de Consiliul municipal de control muncitorească, s-au întreprins acțiuni care au urmărit utilizarea capacității de cazare în hoteluri, dezvoltarea și diversificarea prestațiilor de servicii către populație, satisfacerea populației cu produse ale industriei mici și în special articole pentru copii. Ne străduim să avem un barometru bun asupra frecvenței controalelor efectuate și mai ales a eficienței acestora. În cursul anului a fost analizată de către comisiile municipale și din sectorul 2 pentru coordonarea activității de control a oamenilor muncii activitatea echipelor în domeniul sanitar — ca să dau un singur exemplu — cu care ocazie au fost rezolvate și problemele nereceptivității unor conducători de unități față de sesizările și propunerile făcute.

— Știm, tovarășe Constantin Manea, că este o reală problemă aceasta a nereceptivității multor conducători de unități și foruri tutelare față de constatările controlului oamenilor muncii. Apa trece, pietrele rămîn, controlul vine, trece, noi muncim cu aceiași oameni și depin-

dem de ei, cum să-i sancționăm pentru lipsuri, abateri, nereguli, ilegalități flagrante? — gîndesc unii. Deși Legea 6/1972, legea organizării și funcționării controlului, îi obligă la măsuri, ei o ignoră și astfel o încălcă. Ce ați întreprins pentru a așeza în temelii legitime această relație grav afectată, deocamdată, de o singură parte?

— Conform prevederilor legii amintite, Consiliul municipal de control muncitorească a luat măsuri de organizare a analizelor bilunare cu care ocazie au fost trase la răspundere conducerile cooperativeelor, întreprinderilor și instituțiilor fiind totodată sesizate de lipsurile și minusurile constatate și unele cadre cu munci de răspundere din organele centrale ce coordonează activitatea acestora. În orice caz, se impune ca ministerele, precum și toate forurile centrale tutelare să instruiască și să atenționeze activul de cadre de conducere din subordine ca să respecte Legea 6/1972.

— Și poate chiar deferiți justiției; pentru încălcarea unei legi a țării! În universul acesta divers al serviciilor, cine manifestă indiferența cea mai flagrantă față de controlul oamenilor muncii?

— Voi da câteva exemple. În săptămîna de la 24 X la 3 XI a.c., echipele care a controlat unitatea „Service Electrotehnică” din str. 1 Decembrie nr. 22, i s-a refuzat de către responsabil prezentarea „Jurnalului cumpărătorului”. La unitatea Cooperativei „Arta aplicată” din Calea Dorobanți nr. 140 s-a constatat lipsa etichetelor de prețuri, iar jurnalul cumpărătorului nu era vizat de conducere. La centrul din str. Văcărești, al Cooperativei „Sporul”, bonurile de comandă nu erau stampilate, neindicînd totalul valorii, iar „Jurnalul cumpărătorului” nu era vizat din 1977. Cooperativa „Marochinerii” nu rezolvă cu operativitate însemnările din registrul unic de control de la unitatea din Calea Victoriei 52 etc.

— Ca să fim drepiți și imparțiali, trebuie să vorbim și despre lipsurile echipelor. Toate și toți membrii componenței lucrează bine?

— Nicidecum. În activitatea unora s-a manifestat lipsă de combativitate față de neajunsurile existente, față de atitudinea și manifestările unor lucrători din activitatea de prestări servicii ca: termene peste 1 lună la comenzi de sezon (la centrul din str. Maria Rosetti nr. 7 al Cooperativei „Muncă și artă”), comenzi neonorate, comenzi neînregistrate, lipsă de ordine și curățenie. În controlul controlului am constatat că trecerea unor echipe a fost doar formală (de pildă la centrul de comandă nr. 23 al Cooperativei „Arta încălțămintei”), membrii componenței al unor echipe nu sînt cunoscuți de șefii de unități și de președinții cooperativeelor deoarece nu s-au făcut remarcați.

— Și ce întreprindeți pentru creșterea eficienței acestor activități de o înaltă calitate majoră pentru înțina și perfecționarea autoconducerii în societatea noastră?

— Vom fi mai exigenți cu alegerea și instruirea echipelor, cu respectarea graficelor de control care să cuprindă absolut toate unitățile — inclusiv cele nou înființate, care, de regulă, scapă o vreme de sub preocuparea noastră, — iar Comisia municipală și comisiile sectoarelor de coordonare a activității de control a oamenilor muncii vor realiza în continuare pregătirea membrilor echipelor, îndeosebi a celor noi aleși, asigurînd însușirea acestora de către activiști cu experiență în domeniu și specialiști al inspectoratelor de stat de specialitate.

CICI IORDACHE ■

Înminarea primelor carnete de membru al O.D.U.S.

„Sîntem o familie unită”

(Urmare din pagina 1)

membri ai Organizației Democrației și Unității Socialiste, cărora li s-au înminat, în aceste zile, carnetele de membru.

— Cum sînt șarjele topite la IREMOAS, tovarășe Elena Andrei? Ce spun analizele pe care le efectuați despre calitatea acestor șarje?

— Că ele au devenit mai bune de la an la an. Am reușit prin activitatea zilnică, prin intransigență, să „disciplinăm”, și mai mult procesul de elaborare a șarjelor, să facem să se respecte întocmai rețetele. Astfel încît azi, la o tonă de piese turnate, bune, se consumă 1.056 tone fontă, în timp ce în 1978, de pildă, indicele era de 1.070.

— Diferența nu pare a fi prea mare. Pentru cine nu știe că noi ne numărăm printre primele cincî turnătorii din țară ca volum de metal topit. Deci, la mii de tone turnate diferența amintită înseamnă mult.

— Ce înseamnă pentru dv. activitatea în cadrul organizației Frontului?

— Înseamnă o grijă deosebită pentru calitatea șarjelor, mai multă atenție în economisirea metalului.

— Din nou metal?

— Firește, sîntem mari consumatori de

metal. Nimeni nu băga în seamă, cu ani în urmă, resturile de metal, probele (eprobetele, cum le numim) care intrau în laborator și de care uitam cu toții după analize. Zăceau prin toate colțurile, nu mai știam unde să le aruncăm. Acum trimitem spre secții în fiecare lună în jur de 500 kg oțel, aproximativ o tonă de fontă și vreo 200 kg de neferoase.

În discuția cu Valeriu Andraș, matrițer specialist, născut și calificat la doi pași de Apahida, adică la Cluj-Napoca, pe primul plan a fost tot metalul: ca un laitmotiv și ca o profesiune de credință. Chiar Valeriu Andraș ne-a sugerat ideea unui reportaj la I.R.E.M.O.A.S.: „grija pentru economisirea metalului este profesiunea noastră de credință”. Ideea nu este rea, mai ales că i-a venit tocmai acum cînd a primit carnetul de membru O.D.U.S. și la un an de zile după ce s-a înscris, printre primii, în organizația Frontului. „Mă gîndisem pentru început — ne mărturisește el — așa, ca o chestiune personală, care devenise însă angajament în cadrul organizației, să mă ocup îndeaproape de tineretul de la matrițerie. Din mai multe motive: tot noi trebuie să ne ocupăm de educația lor, apoi să-i învățăm meseriele cum scrie la carte, fiindcă producția noastră e din ce

în ce mai complexă, mai tehnică aș zice, și crește și pretențiile la matrițerie. Numai în acest an am făcut peste 25 matrițe noi, care au însemnat tot atîtea produse în premieră. De pildă matrițele pentru injectat masă plastică galvanizată. E o tehnologie nouă; se înlocuiește alama cu masa plastică. Aceeași estetică, aceeași fiabilitate, cu economie de alama. O acțiune comună a celor de la matrițerie constă în recuperarea metalului. Astfel, nu mai casăm matrițele uzate cu care nu mai știau ce să facă secțiile, ci le analizăm, ce e bun, ce se mai poate folosi la o matriță uzată punem de o parte și rețopim restul. Economie și de metal și de manoperă”.

Pentru un „tratamentist” ca Vasile Manea important, pînă mai ieri, era ca un cupțor să meargă perfect. De la o vreme însă, la fel de important este ca un cupțor să meargă perfect doar atunci cînd este realmente nevoie ca să funcționeze. „Ne angajam, într-una din primele noastre ședințe de organizație, să fim zgîrciți cu energia electrică pînă la ultimul bec — spune Vasile Manea. Dar pînă la becuri erau cupțoarele. E absurd să stingi toate becurile și să orbeci pe întineric, în vreme ce cupțoarele de tratament consumă anapoda”. S-au luat măsuri. Înainte, în trei schimburi, un cupțor de tratament consuma energie timp de 24 de ore, dar lucra efectiv mai puțin, adică exact cit lucrează și coasumă azi, adică, între 16 și 18 ore.

Ca peste tot, și în cadrul Organizațiilor Democrației și Unității Socialiste de la

I.R.E.M.O.A.S., în număr de opt și cuprinzînd 1.300 membri, viața este mai complexă. Dincolo de grija pentru economisirea de metal și energie există și o grijă pentru condițiile de viață, pentru o mai bună gospodărire a toate cîte presupune o mare familie. S-au făcut și se fac numeroase controale obștești (unul dintre ele a dus la înlăturarea unor lipsuri, constatate la bufetul întreprinderii), s-au plantat pomi pe linia de centură a Bucureștiului, s-au cultivat cartofi pe loturile întreprinderii, pentru cantină. În condițiile în care la producția netă, pe 11 luni, s-a înregistrat un plus de nouă milioane lei, iar la producția marfă o depășire de peste opt milioane lei.

„Toate acestea, și bune și rele — cum le numea secretarul comitetului de partid, Marin Iordan — ne aparțin, le rezolvăm împreună, comisiunii, uteciștii și membrii O.D.U.S., pentru că, în primul rînd, noi le cunoaștem cel mai bine. Alfa și omega oricărei organizații constă în informare. Fiecare trebuie să știe mereu cum stăm, ce avem de realizat, ce n-am reușit să facem. Este o chestiune de mentalitate. Te simți responsabil. Faptul că astăzi, odată cu înminarea primelor carnete de membru O.D.U.S., în sala de la armătură s-a vorbit de aceste lucruri ne confirmă încă o dată că sîntem cu adevărat o familie unită”.

Sau, după spusele Elenei Andrei, fiecare își înțelege mai exact rostul.

Consfățuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.

Inscriindu-se în dialogul permanent al secretarului general al Partidului Comunist Român, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu activul de partid, cu factorii de răspundere din economie, în zilele de 3 și 4 decembrie, la sediul C.C. al P.C.R., a avut loc o consfățuire de lucru cu primii secretari, secretarii cu problemele economice și secretarii cu problemele agrare ai comitetelor județene de partid, miniștri, directorii direcțiilor județene pentru agricultură și industrializarea produselor agricole, alți conducători de organe centrale și locale de stat. Consfățuirea, care s-a desfășurat sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut drept obiectiv analiza felului în care se desfășurau realizarea planului pe anul în curs în industrie, agricultură și la export, terminarea lucrărilor agricole de toamnă și predarea la fondul de stat a cerealelor și a altor produse, precum și pregătirea în cele mai bune condiții a obiectivelor pe 1981, primul an al viitorului cincinal.

Evidențind succesele obținute de oamenii muncii din industrie și agricultură și aplicarea în viață a orientărilor Comitetului Central al partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind utilizarea cât mai deplină a forței de muncă, a utilajelor și mașinilor pe care le au în dotare, a pământului ca principal mijloc de producție din agricultură, precum și cu privire la reducerea cheltuielilor

de producție, la economisirea energiei și combustibililor, la mărirea eficienței economice în toate sectoarele de activitate, participanții la consfățuire au analizat, în spirit critic și autocritic, și o seamă de lipsuri, manifestate îndeosebi în realizarea producției destinate exportului, în stringerea și depozitarea recoltei și îndeplinirea planului de livrare a produselor agricole la fondul de stat.

În cuvântul rostit la consfățuire, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat căile și mijloacele de remediere a lipsurilor constatate, de îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele. Secretarul general al partidului a subliniat necesitatea îndeplinirii în cursul acestei luni a tuturor sarcinilor de producție prevăzute pe anul 1980, necesitatea lichidării rămănelor în urmă, în vederea realizării întregului fond de marfă stabilit, livrării lui la calitatea corespunzătoare și asigurării condițiilor pentru trecerea la îndeplinirea în mod ritmic a planului de producție pe 1981. Punând un accent deosebit pe îndeplinirea sarcinilor de export, atât la producția industrială, cât și la cea agricolă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat ministerelor, organelor județene de partid, întreprinderilor să ia toate măsurile pentru realizarea, în cursul lunii decembrie, a acestor sarcini, care trebuie considerate minime, să acționeze pentru identificarea de noi posibilități de export suplimentar. S-a subliniat că întreprinderile care nu vor realiza prevederile

la export până la sfârșitul anului vor lucra în luna ianuarie în contul lui 1980.

Referindu-se la problemele din agricultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, organelor și organizațiilor de partid județene și comunale să ia toate măsurile pentru mobilizarea generală a forțelor la stringerea și depozitarea imediată a ultimelor cantități de porumb, sfeclă-de-zahăr, soia, rădăcinoase, varză, pentru stringerea și depozitarea cocenilor. De asemenea, s-a indicat să se ia măsuri hotărâte pentru buna pregătire a recoltei anului viitor, pentru asigurarea desfășurării corespunzătoare a campaniei de însămînțări de primăvară. Secretarul general al partidului a insistat asupra realizării integrale a planului de livrare a produselor agricole la fondul de stat și a cerut să se analizeze de către fiecare unitate agricolă posibilitatea predării unor cantități suplimentare atât la porumb cât și la restul produselor agricole din recolta anului 1980.

În cuvântul tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost, de asemenea, abordate, trasându-se sarcini și dându-se indicații corespunzătoare, probleme importante cum sînt: asigurarea bazei furajere în fiecare județ, folosirea de furaje care să înlocuiască porumbul, regenerarea pășunilor, gospodărirea rațională a întregului fond de furaje; mărirea suprafețelor cultivate cu sfeclă-de-zahăr, construirea unor fabrici

de zahăr cu o capacitate de prelucrare de o mie de tone zilnic; luarea de măsuri corespunzătoare pentru asigurarea unor cantități suplimentare de carne și produse animaliere la fondul de stat; dezvoltarea în continuare a bazei legumicole în toate județele țării; o mai strînsă colaborare între organele de specialitate pentru asigurarea în întregime a sortimentelor de semințe pentru legume timpurii, în vederea unei aprovizionări a populației pe tot timpul anului.

Secretarul general al partidului și-a exprimat convingerea că toate organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii vor acționa cu hotărîre pentru realizarea integrală a planului pentru a finaliza acest an cu rezultate cât mai bune, atât în industrie cât și în agricultură, pentru pregătirea temeinică și îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe 1981, primul an al cincinalului viitor. Participanții la consfățuire au exprimat hotărîrea comunistilor, a tuturor oamenilor muncii de a acționa cu înalt spirit de răspundere pentru lichidarea rămănelor în urmă, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor din industrie și agricultură, pe acest an și în cincinalul viitor, a obiectivelor economice elaborate de Congresul al XII-lea al partidului, sporindu-și în acest fel contribuția la înflorirea patriei noastre socialiste, la creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

ION DUMBRAVA ■

Eficiență înseamnă să produci, dar nu oricum

Stere Stătică; născut la 1 decembrie 1933, în București; studii: Academia de Științe Economice, Facultatea de Finanțe-contabilitate, secția contabilitate; peste 50 de lucrări și articole publicate, precum și două cărți scrise în colaborare; doctor în economie (1977) cu lucrarea „Modernizarea contabilității cheltuielilor de producție și calculației costurilor în industria constructoare de mașini”; distincții: Ordinul Muncii clasa a III-a; contabil șef la Întreprinderea de pompe „Aversa” din București.

— N-am citit prea multe interviuri cu contabilii șefi.

— Contabilul șef este, de fapt, economist, iar interviuri cu economiști...

— Mai sînt încă multe funcții economice ocupate de cadre cu pregătire tehnică: directorii economici la centrale, directorii comerciali etc. Pe de altă parte, este drept, unii dintre cei care au solicitat interviul au avut în vedere, în primul rînd, laturile cantitative ale activității.

— S-ar putea să aveți dreptate, chiar dacă n-am ține seama și de unele prejudecăți.

— Nu s-a ținut întotdeauna seama, cred, că fenomenul economic cuprinde în același timp și un aspect financiar. Or, noul mecanism economic impune luarea în considerație a fenomenului financiar, eficiența activității întreprinderii fiind determinată în mod direct de elementul financiar. Cînd se ia o decizie cu privire la lansarea în fabricație, la aprovizionare sau la desfacere trebuie să se țină seama de consecințele financiare ale respectivei activități.

— De fapt, propunîndu-vă acest interviu nu ne-am gândit nici la infirmarea unor prejudecăți și nici la reabilitarea unei funcții care, în fond, n-a fost niciodată compromisă. Dar un economist într-o întreprindere, un contabil șef, de pildă, este în primul rînd un practician. Dumneavoastră sînteți în egală măsură și un teoretician. Aceasta, latura practică a unei meserii foarte importante, constituie temelul discuției noastre. Pînă una alta însă putem înțelege că noul mecanism economic presupune totuși o afirmare (afirmare nu reabilitare) mai puternică a economistului?

— Aplicarea în practică a principiilor noului mecanism economic, în fapt o optică nouă în procesul de producere a valorilor, impune responsabilități sporite tuturor oamenilor muncii dintr-o întreprindere, indiferent de compartimentul sau secția în care lucrează, deci și economiștilor. Fiecare, la locul său, este foarte important, întregul angrenaj, reușita activității întreprinderii depinzînd de calitatea muncii pe care o depun. Lucrul acesta este mai important decît apare la prima vedere. El impune o organizare perfectă, competență, responsabilitate. Noul mecanism pune accentul pe laturile calitative ale producției. Să produci, dar nu oricum, ci să fii eficient, întreprinderea să fie rentabilă. Economistului îi revine sarcina în acest context să releve căile de urmărire a in-

deplinirii noilor indicatori.

— Ajuși cu discuția în acest punct să vedem care sînt schimbările, care este saltul calitativ înregistrat la „Aversa” în urma aplicării noului mecanism economic.

— Am reușit, lună de lună, să realizăm condițiile pentru acordarea integrală a retribuției, neajungînd niciodată la depășiri ale fondului de retribuție. Planul fizic a fost realizat în întregime, existînd chiar și depășiri la sortimentele de bază, pompele centrifugale. Concentrarea eforturilor întregului potențial uman și material pentru realizarea noilor indicatori a condus la îndeplinirea indicatorilor financiari prevăzuți în bugetul de venituri și cheltuieli, precum și la punerea în funcțiune, la beneficiari, a obiectivelor de investiții. Este limpede că noul mecanism mobilizează energiile, că el stabilește legătura directă între cheltuielile materiale, valoarea producției nete și fondul de participare la beneficii. Iată cîteva rezultate bune la „Aversa”: ponderea produselor noi și re-proiectate pe cele 11 luni ale anului reprezintă 74,6 la sută față de un plan de 72 la sută; indicele de utilizare a mașinilor este peste cel planificat iar economiile de metal, pe aceeași perioadă, se ridică la 114 tone.

— Din experiența aplicării noului mecanism economic, care sînt condițiile ca acesta să funcționeze foarte bine?

— Problemele cheie sînt cele privind acoperirea cu contracte a planului de producție, respectiv a acoperirii capacităților de producție, și asigurarea bazei materiale.

— Să le luăm pe rînd. Care este situația contractelor pentru anul viitor la „Aversa”?

— Foarte bună. Întreaga producție este asigurată, ba, mai mult, cererea depășește posibilitățile noastre de execuție.

— Și în ceea ce privește aprovizionarea?

— Aici avem serioase dificultăți. Sintem nevoiți să depunem la forul tutelar specificațiile privind necesarul de materiale cu șase luni înaintea perioadei de plan, moment în care nu se cunoaște în detaliu structura producției. Noi avem mii de beneficiari și coordonatorul de balanță trebuia să trimită din vreme repartițiile pentru diferiții beneficiari. Așa cum sublinia și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o întreprindere trebuie să știe din vreme ce produce și pentru cine în vederea organizării producției pentru anul viitor.

— Care este consecința acestor întirzieri în nominalizarea planului?

— Nu se poate calcula exact necesarul de materiale, fiind nevoiți deci să apelăm la date statistice privind consumurile din anul precedent. Firesc, apar nepotriviri între necesarul real pentru structura concretă de plan și necesarul stabilit statistic. De aici stocuri supra-normative la unele sortimente de materiale și neprevăderea altora, dereglări în aprovizionare și, desigur, dereglări în procesul de producție.

— Există o stare situație la „Aversa”?

— Da și am să vă dau două exemple cu motoare furnizate de întreprinderea

de mașini electrice București. Primul motor — 7,5 kW×3000×380, submersibil, tip S3 — din care s-au specificat 2400 bucăți pe anul 1980 și s-au primit repartiții numai pentru 1103 bucăți. Al doilea motor — 11 kW×3000×380/660 volți tip ASA — din care s-au repartizat 243 bucăți și s-au livrat doar 103 bucăți, deci o restanță de 140 de motoare.

— În afara celor două probleme de care ați vorbit, ce mai relevă practica în aplicarea noului mecanism?

— Sînt unele lucruri care, la prima vedere, par mărunte. Să luăm de pildă stabilirea prețului unui nou produs. Se știe că în apariția noului scurtaarea timpului este un factor de mare importanță. Iată, pentru stabilirea acestui preț, un element constă în obligativitatea obținerii de către fabricant a acordului unuia dintre beneficiari, considerat beneficiar principal. Poate fi un singur beneficiar, la urma urmei, dar de regulă sînt mai mulți. După stabilirea prețului, acesta este valabil și pentru ceilalți beneficiari al căror acord nu este necesar. Cui folosește acordul celui beneficiar stabilit principal? Singurul rezultat este un volum deosebit de muncă și un timp pierdut. Se întirzie stabilirea prețului, se întirzie livrarea produsului, acordul beneficiarului neinfluențînd, de regulă, nivelul prețului.

— Poate că ar trebui să-l influențeze. Legiuitorul nu s-a gândit că acest fapt va deveni formal.

— Dar să nu uităm că există un organ competent care se pronunță asupra stabilității prețului. El studiază documentația, compară produsul și prețul cu cele din străinătate, cunoaște necesitățile beneficiarului, deci are totul pentru a aprecia corect prețul propus. Și apoi nu este nici logic, nici echitabil ca un singur beneficiar să-și dea acordul pentru prețul unui produs livrat și altora. Nu trebuie înțeles de aici că este necesar acordul tuturor, ci dimpotrivă, să renunțăm la un lucru formal.

— Ar mai fi o posibilitate: acel lucru să nu mai fie formal. Tovarășe contabil șef, una din sarcinile funcției dumneavoastră este și urmărirea costului, micșorarea lui. Specialiștii afirmă că aici este mult loc pentru mai bine.

— Într-adevăr, economistului îi revine sarcina de a pune la îndemina factorilor de decizie, cu maximum de operativitate, informații exacte cu privire la volumul și structura costurilor atât în cadrul normelor de consum, cât și atunci cînd acestea se depășesc. Ne-am preocupat de mai multă vreme de crearea condițiilor implementării unei noi metode de calcul și urmărire a costurilor de producție.

— În ce constă metoda?

— Se numește metoda costurilor standard și, potrivit ei, costul pentru fiecare reper, subsansamblu și produs se determină cu anticipație față de fabricarea propriu-zisă pe baza normelor de consum și a normelor de muncă. Obiectivul principal al metodei constă în urmărirea distinctă a abaterilor față de costurile normale și evidențierea lor pe cauze care le-a generat.

— Care sînt avantajele?

— Reducerea volumului de muncă în domeniul calculației, informații utile privind consumurile, fapt care permite intervenția promptă pentru înlăturarea cauzelor care generează consumuri suplimentare.

— La cît s-a ridicat beneficiul peste plan realizat anul trecut de oamenii muncii de la „Aversa”?

— La peste 6 milioane, iar la dispoziția întreprinderii, după virarea cotei respective la fondurile pentru societate, au rămas 2 milioane. Aproape de fondul de participare a oamenilor muncii la beneficiu, în practică se ridică o problemă. Potrivit legii, fondul de participare se majorează cu anumite cote, constituite pe seama beneficiului realizat peste plan. Dacă însă întreprinderea depășește planul producției nete, este obligată să participe la crearea fondurilor pentru societate într-o anumită cotă și pentru această depășire. În aceste condiții, beneficiul peste plan rămas la dispoziția întreprinderii este mai mic decît în cazul în care realizarea producției nete este la nivel de plan și nu mai mare. Altfel spus, apare un paradox: cu cît efortul întreprinderii este mai mare și valoarea producției nete depășește nivelul planificat, cu atît beneficiul rămas din cel realizat peste plan este mai mic și, deci, fondul de participare suplimentar se calculează în raport de acest beneficiu rămas. Această problemă trebuie reanalizată în vederea corectării sistemului de calcul, altfel între o întreprindere care își realizează cuminte neta și una care o depășește, avantajată este prima.

— Exemplul dv. demonstrează că, într-adevăr, practica muncii de economist poate scoate la iveală o serie de probleme și poate da și soluții pentru rezolvarea lor, astfel încît noul mecanism economic să-și dovedească virtuțile tocmai prin efortul general al oamenilor muncii. După această discuție, am putea aprecia mai bine rolul economistului, rolul său activ în rentabilizarea întreprinderii.

— Rolul acesta este esențial și complex. Economistul oferă soluții (ține de pregătirea, de sarcinile sale curente, de statutul meseriei) pentru utilizarea pirghiilor noului mecanism economic, avînd o viziune de ansamblu asupra interdependenței dintre indicatorii de plan. Aceste pirghii sînt ale eficienței, ale bunăstării în primă și ultimă instanță, pentru că trebuie avută mereu în vedere necesitatea sporirii raportului dintre ceea ce obțîn și cît consum pentru asta, altfel spus, deși mă repet, eficient înseamnă să produci, dar nu oricum.

RAZVAN BARBULESCU ■

Din viața ODUS

Să fii polivalent, adică foarte util în sfera muncii tale

La câțiva pași de Dunăre, duduie pământul! E fierbinte și ține pe umeri una dintre cele mai mari unități economice ale municipiului Galați: Laminorul de tablă. Șlepurii cu minereuri, venite cine știe din ce porturi ale lumii, acostează în fața întreprinderii, să descarce povara. În întreprindere lucrează circa 2.600 de oameni, iar 1351 dintre aceștia sunt membri ai Organizației democrației și unității socialiste! Este, aveam să aflăm, una dintre cele mai mari organizații de acest fel din Galați.

— Se compune, ne spune doctorul în economie Nicolae Soltuz, președintele comitetului organizației, din 25 de organizații mai mici, constituite pe secții și pe schimburi. Astfel se asigură conducerea și controlul întregii noastre activități de către organele de partid. Obiectivele pe care ni le-am propus sunt izvorite din necesitățile întreprinderii, din activitățile noastre de bază. Ne-am propus, și am și realizat, dezbaterile documentelor celui de-al XII-lea Congres al partidului, ale celui de-al II-lea Congres al F.D.U.S., pentru ca membrii organizațiilor noastre să cunoască obiectivele principale ale dezvoltării noastre economice, să lupte pentru realizarea lor, să se implice în acest efort uriaș pe care întregul popor îl depune pentru ridicarea țării pe noi trepte de dezvoltare.

Ne aflăm la secția a 3-a profile, însoțiți de inginerul Victor Scorțanu, directorul întreprinderii: una dintre acțiunile inițiate de organizația DUS de aici este policalificarea oamenilor. Laminatorul a devenit aici și lăcătuș sau și sudor: 22 de laminatori dintre cei tineri, mai ales, au devenit și sudori.

— Ce nevoi a impus aici policalificarea? Il întrebăm pe directorul Victor Scorțanu.

— Pe fluxul tehnologic intervine aici și operațiunea de sudare cap la cap a inelelor din care se fac profilele, pentru a se asigura o laminare continuă. În ansamblul fiecărui utilaj avem și instalație de sudură. Dar până acum trebuia să vină sudorul să facă o astfel de operație, iar laminatorul stătea și îl privea. După calificarea laminatorilor și ca sudori, toate operațiunile necesare, operațiunile de sudură, sunt efectuate de aceiași oameni, adică de laminatori.

Oamenii și-au însușit a doua meserie la cursurile de calificare organizate în întreprindere de către organizațiile democrației și unității socialiste, sprijinite îndeaproape de comitetul de partid din întreprindere, de conducerea unității. Cursuri care s-au ținut după orele de program, deci fără scoatere din producție, firește, cu un plus de efort din partea muncitorilor, dar care efort s-a compensat într-o mare satisfacție. În final a crescut productivitatea muncii, se realizează o folosire mai rațională a forței de muncă, sudorii au fost redistribuiți pe alte locuri de muncă, mai productive, în cadrul secțiilor.

Revin la economistul Nicolae Soltuz și întreb: știm că organizația democrației și unității socialiste din întreprindere și-a adus o mare contribuție la lansarea și organizarea inițiativei „Fiecare cadru tesa, o zi pe săptămână în producție”. Cum ați procedat?

— Astfel de acțiuni au fost și până acum

dar de data aceasta ne-a revenit nouă sarcina să organizăm oamenii, să-i mobilizăm. Am întocmit un inventar de activități care pot fi efectuate de personalul tesa, în funcție de pregătirea fiecăruia. E vorba de activități productive, firește, de activități practice. Noi folosim, de pildă, oamenii de la tesa acolo unde apare o strângere a fluxului tehnologic, unde e nevoie de oameni. Mulți dintre tehnicienii unității noastre au fost mai înainte strungari, absolvenți ai școlilor profesionale, apoi ai liceului sau ai unor școli tehnice. Ei, pentru că n-au uitat meseria lor de început, au început să lucreze pe mașini direct, pe strunguri, atunci când o mașină sau alta era liberă.

— Dar nu toți oamenii din compartimentele tesa au o meserie: cum i-ați folosit? Ce-au făcut practic în ziua aceea din săptămână?

Ne răspunde la întrebare directorul Victor Scorțanu, pentru că, zice dînsul, în unele unități economice treaba aceasta a fost înțeleasă cam greșit și, se înțelege, aplicată greșit: „adică funcționarii au fost scoși la bandă, iar muncitorii, în spate, făceau haz; sau alți oameni din cadrul compartimentelor neproductive ale unei unități au fost puși să vopsească produsele, confecțiile metalice sau alte utilaje, iar vopșitorii, de asemenea, făceau glume pe seama lor”. Sigur, dacă faptele s-au petrecut astfel (noi le consemnăm să nu se mai producă și în altă parte), înțelegerea scopului, a esenței acestei acțiuni este eronată. Oamenii, cei care vin în ajutorul muncitorilor, trebuie să producă valori materiale, să dea ajutor acolo unde se

simte lipsa forței de muncă, să lucreze pe un strung sau pe o freză, pe o macara sau pe un tractor atunci când această mașină, utilaj sau mijloc de transport sint „fără om pe ele”, nu sint folosite la întreaga lor capacitate, deci neeconomic, neeficient. Felul în care au procedat organele de conducere din cadrul organizațiilor democrației și unității socialiste de la Laminorul de tablă din Galați este bun: inventarul de activități întocmit le-a permis folosirea fiecărui om la o muncă potrivită lui, o muncă productivă, au folosit adică omul potrivit la locul potrivit. O astfel de acțiune are, desigur, și un rol educativ, un rol de stimulare, de prețuire mai mare a muncilor, a activităților productive, singurele care sporesc avuția națională a țării. Înțeles și aplicat greșit acest rol, o astfel de acțiune nu numai că nu-și atinge scopul, dar influențează negativ masele de oameni ai muncii.

Sint și alte acțiuni, la fel de importante, de eficiente, de educative, pe care le-a inițiat, organizat, pe care le desfășoară și la care mobilizează oamenii muncii organizațiile democrației și unității socialiste din cadrul Laminorului de tablă din Galați, nu ne-am propus să facem un inventar al acestora, mai important este că ele, sub conducerea comitetului de partid din întreprindere, și-au găsit adevărata lor menire, de mobilizare a membrilor lor la acțiuni practice, de educare prin muncă și pentru muncă a oamenilor, mai ales a celor tineri, de ridicare a calificării, a policalificării, de gospodărire a terenurilor din cadrul unității, prin plantarea lor cu legume și zarzavaturi, prin realizarea de economii de metal (numai la secția inox de circa 20 de milioane lei!), prin multe altele.

Și oamenii, implicați, asumându-și responsabilitatea unor astfel de fapte, se simt parcă mai mulțumiți, realizările lor sint mai mari, și-au îndeplinit și depășit sarcinile pe întregul cincinal cu mult înainte de termen, iar în peisajul industrial al Galațiului se vorbește de ei și despre ei cu multă considerație, uneori cu invidia gospodărilor care cunoaște un și mai bun gospodar. Strașnică invidie asta!

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Pentru Grigore Pop, sculptor de mobilă la C.P.L. Arad, meseria a însemnat mai mult decît acea brătară de aur din binecunoscutul proverb. De cum i-a înțeles latura ei artistică și creatoare, ea, sculptura în lemn, a devenit lumea lui.

A îndrăgit-o tare demult, de cînd avea 4-5 ani și își privea bunicul cioplind porți. Tăran din Maramureș, el, Traian Pop din Vișeu de Jos, cioplea ceasuri în sir. Îi spunea copilului să stea deoparte și să privească și doar cînd se odihnea îi povestea ce a făcut și ce urmează să mai facă. El l-a învățat să țină un topor în mină, el l-a învățat să iubească lemnul și țara și să nu-i fie rușine nici de porțul strămoșesc. Era un mare patriot și îi vorbea de țară de parcă ar fi fost el însuși Decebal. Erau doi prieteni, nu bunic și copil.

După aceste prime și puternice impresii asupra nobilei meserii de cioplitor în lemn, nepotul a devenit școlar, un școlar ca toți copiii, care doar în vacanțe mai vedea o daltă. Dar în clasa a IV-a, într-o oră de desen, după ce îl desenase pe profesor, prinzindu-i bine trăsăturile, a primit un zece. Nu a fost singurul zece din cei câțiva ani de școală, dar a fost cel care l-a hotărît să urmeze îndemnul bunicului de a face sculptură. Și s-a înscris la școala populară de artă. Aici altă lume minunată: modelaj, plasticitate, istoria artelor... Totuși nu făcea sculptură. Abia cînd era în anul doi a citit un anunț în care fabrica de mobilă din Arad încadra prin concurs tineri pentru specializare în cioplitul în lemn. Era al 143-lea înscris pe listă, pentru zece locuri, dar a intrat pe primul loc. A terminat școala populară de artă cu zece, a mai făcut și un curs de profil mecanic, iar după specializare a rămas în fabrică.

— Tovarășe Pop, după tot ce am reținut pînă acum înțeleg că vă place să fii mereu în frunte.

— Asa se pare. Înțelegem și reținem, cu ușurință, tot ce era în legătură cu marea mea pasiune — lemnul, iar lucrurile mergeau de la sine. Ce învățam azi se lega de ce știam de ieri. În fiecare moment mai descopeream o taină, iar aceste taine, puse cap la cap, m-au făcut să stăpînesc meseria.

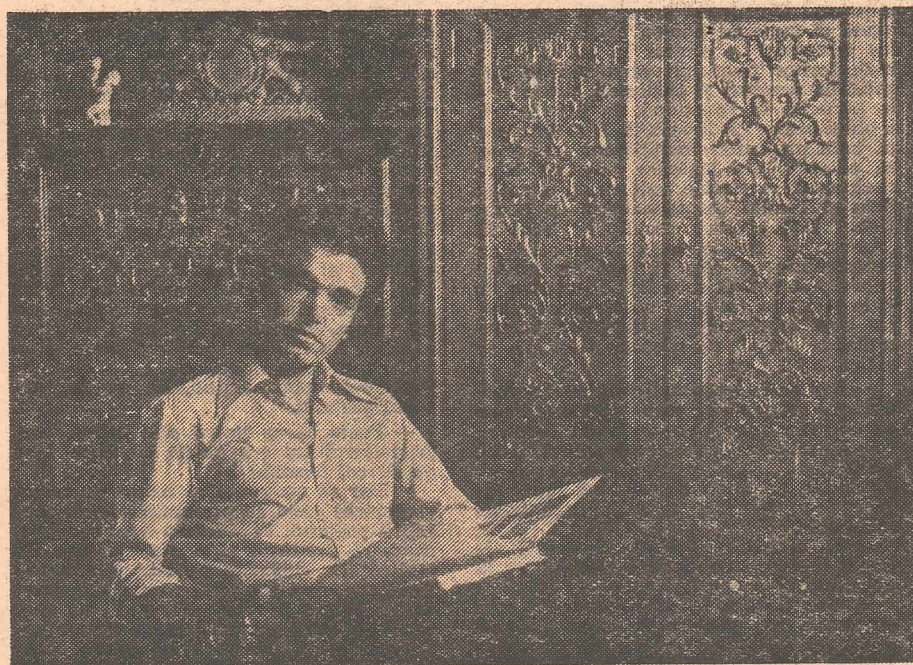
— Ajunși aici, stăpînind meseria, ce mai poate fi foarte interesant?

— Să faci mobilă. Noi, aici la Arad sculptăm sute de garnituri. Cu cele mai frumoase participăm la târgurile internaționale unde concurăm cu firme străine foarte puternice din: Franța, Italia, Spania, Austria. Trimitem multe garnituri, în diferite stiluri. Partea sculptată a unei singure garnituri este muncă de sute de ceasuri, cite 16 ore de cioplit continuu. Interesant este că am reușit să impunem la nivelul esentelor nobile. Am obținut medalii de aur la Köln și Lyon.

— Să revenim la paltinul românesc. Ne dați cîteva amănunte?

— Acest lemn se lasă modelat, poate fi tăiat în toate direcțiile și finisat, are un aspect foarte plăcut. La mobilă medaliată, executată din paltin, am folosit și o metodă nouă: o inovație care îmi aparține. Figurile au fost modelate, mai întîi, în lut, apoi au fost turnate în cauciuc siliconic și pozitivele, în alt material. Degroșarea negativelor se face la mașină. Prin acest procedeu se reduce timpul la jumătate.

Trecutul, prezentul și viitorul lui Grigore Pop

tate. Dacă pentru o figură se luca 110 ore și se obținea o calitate aproximativă, acum aceeași figură se execută în 48 de ore și calitatea lucrării este ridicată cu cel puțin 50 la sută.

— Aveți o bibliotecă minunată. Cum de nu are figuri sculptate?

— Este o bibliotecă în stil Renaștere florentină, adaptată la dimensiunile garniturilor de serie, o bibliotecă „Erica”, numai că tablile sint lucrate manual, fără elemente aplicate; motivele florale sint sculptate din aceeași bucată de lemn. A fost o dorință, mai veche, de-a mea, de a-mi încerca măiestria și răbdarea, lucrînd la ele trei ani la rînd, serile, pînă la 12 și 1 noaptea.

— Sînteți tînar, totuși cum pregătiți noua generație de tineri? Cine sint cei cu care lucrați? Atelierul dumneavoastră de sculptură și prototipuri presupune meseriași de primă mînă.

— Sint selectați elevii cei mai dotați ai școlii profesionale de pe lîngă combinat. Dintr-o grupă de 60 de sculptori se desprînd 3-4. Unul dintre cei care s-au afirmat deja este Andrei Russ. Cîț l-am avut în practică am observat la el ceva deosebit în felul de a-și organiza lucrul, în felul de a gîndi. De multe ori găsește soluții mai bune decît modelul dat. La lecțiile practice le explicam ele-

vilor că un picior de mobilă este ca o statuie, trebuie echilibrat de jur-împrejur, din toate cele 360 de grade. Andrei este unul dintre cei care se consultă cu mine, îmi cere părerea ca să mi-o interpreteze și rezultatele sint uimitoare: un picior de mobilă executat de el este estetic și echilibrat; într-un cuvînt, impresionează prin armonie, le face mult mai bine decît mine. O altă parte din elevii pregătiți de mine sint pe la alte combinat din țară. Renunț în redarea plastică a elementelor ornamentale este Ion Croitoru, maestrul la fabrica de mobilă din Sighețu Marmăției, și profesor la rîndul său. Iosif Schrangner și Iosif Lamersfeld sint cei mai buni maistri aici, la noi, la producția de serie mică. Traian Spiridon este la Iași, la I.P.L., și el un îndrăgostit de lemn ca și mine. Deseori ne căutăm la telefon și ne consultăm în diverse probleme.

— Vă preocupă viitorul?

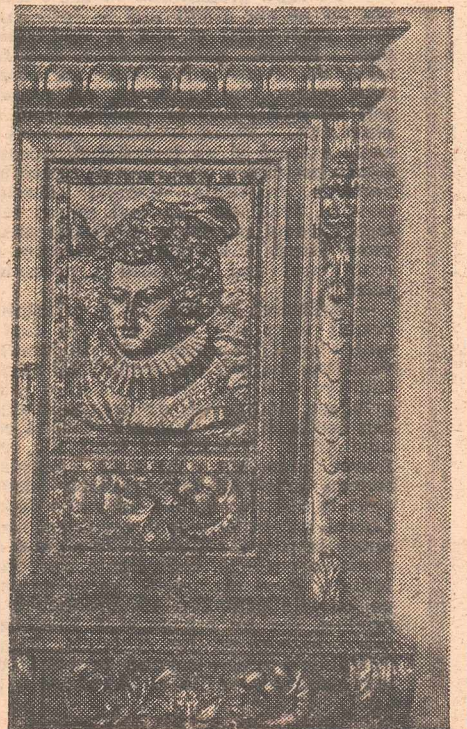
— Al meu? Sau al...

— Si, si.

— Am familie și doi copii. Acum îl așteptăm pe cel de-al treilea. Viitorul pentru toți șase va însemna o casă mai mare. Mașină deja avem. Pe bibliotecă mi-a oferit un medic 100.000 de lei; sigur n-o dau nici cu două. Mi-aș dori și un atelier, poate și pentru că cel de la fabrică

este depășit pentru pretențiile noastre. În rest, viitorul meu se leagă atît de mult de cel al întreprinderii. Astfel, voi pleca într-o vizită de documentare în Franța și Italia, voi putea compara și studia stilurile pure, specificul elementelor ornamentale ale țării respective; voi vedea ce fac acești artiști ai lumii în materie de mobilă. Din acest studiu comparativ, sigur se vor naște și idei, voi încerca să descopăr influențe și tendințe care acționează în evoluția stilului mobilei actuale. Aici trebuie să intervenim creator în prezent. Pe un perete al expoziției de mobilă din combinatul nostru sint mai multe diplome. Cea mai veche este o medalie de argint obținută, la Paris, în 1900. Ultimele sint medalii de aur de la Köln și Lyon, avem de-a face cu o adevărată tradiție în calitatea superioară a mobilei actuale și trebuie continuată. În viitorul cel mai apropiat vom avea un atelier model de sculptură pentru prototipuri de mobilă, pentru obiecte de artă și artizanat. Aici vom executa și obiecte de dimensiuni mai mari: statuete și basorelieful pentru edificile de cultură. Începută în prezent dar cu eficiență sporită și controlată mult mai susținut în viitor este inițiativa șefului de secție, Nicolae Jivan, care a împărțit în școli truse și cataloage de sculptură, pentru dezvoltarea pasiunii pentru cioplitul lemnului la copiii care încă nu și-au ales o meserie. Zece elevi ai școlii profesionale de la noi au demonstrat că din orice bucată de lemn se pot ciopli rame pentru oglinzi de mină, cuțite pentru des-făcut plicuri, pahare pentru creioane, figurini și figurine, obiecte de artizanat și chiar obiecte de artă.

ELENA GHERA

Steagul cel mare al lui Tudor Vladimirescu

— Stimate Gheorghe Iseru, în 1978 a apărut la Craiova, în Editura „Serisul românesc”, masivul studiu al lui Mircea T. Radu intitulat „1821, Tudor Vladimirescu și Revoluția din Țara Românească”. Nu am remarcat să fi fost recenzat, nu cunoaștem opiniile specialiștilor cu privire la valoarea lui, cu toate că importanța sa ne apare indiscutabilă. Având în vedere faptul că revoluția de la 1821 se înscrie de ani buni în preocupările dv., vă întreb: putem vorbi, referindu-ne la acest studiu, că este nedrept trecut sub tăcere?

— Cred că da. I s-a aplicat același tratament ca și impresionantului studiu al acad. D. Prodan dedicat răscoalei lui Horea. Dar cartea lui Mircea T. Radu, pentru cine a citit-o fără prejudecăți, a lucrat în propria ei cauză. Eu, unul, am recenzat-o pozitiv în *Revista arhivelor* nr. 2/1979. Acest studiu mi-a reconfirmat opinia la care am ajuns pe căi independente, cu ani în urmă.

— Ce aspecte ale revoluției de la 1821 vizează aceste opinii?

— Am în vedere respingerea argumentată a „tezei” susținute de Andrei Oțetea și adepții săi, conform căreia revoluția românească s-ar fi încadrat, prin subordonare, în mișcarea eteristă din Principatele Române. În legătură cu această problemă este de reținut că prima generație de istorici români moderni, în care îi includem pe N. Bălcescu și M. Kogălniceanu, nu au relatat nimic despre eventuale legături ale lui Tudor Vladimirescu cu Eterea, deși amintirile martorilor oculari, în epocă, erau proaspete. „Teza” în cauză a fost promovată cu deosebire de istorici eteriști și filoeteriști. Și unii memorialiști români i-au acordat un oarecare credit. Însă, pe plan european, ea a fost impusă exclusiv de istoriografia eteristă și filoeteristă: Thomas Gordon, în 1832, lucrând pe izvoare eteriste, este, cred, primul care consemnează istoriografic existența unei legături și a unui legământ ce ar fi fost încheiat între Tudor Vladimirescu, Iordache Olimpiotul și Ioan Farmache. De asemenea, ulterior, pentru toți istoricii europeni care au receptat exclusiv informații eteriste și filoeteriste, revoluția română apare încadrată în Eterie, fapt remarcat și de Dumitru Bodin, pentru istoriografia italiană. Primul român care supune unei critici întemeiate aserțiunile eteriste și filoeteriste, acordând totuși un oarecare credit legăturilor amintite, este C. D. Aricescu. Dar opera lui, *Istoria revoluțiunii române din 1821*, editată în 1874 la Craiova, din păcate, nu a mai revăzut lumina tiparului și a ajuns o raritate. O reeditare a ei, în ediție critică, ar fi deosebit de utilă. După C. D. Aricescu, Tudor ar fi fost inițiat în țelurile Eteriei de Iordache Olimpiotul, „însă numai pe jumătate”, afirmație pe care nu o susține documentar. O contribuție autohtonă la răspindirea acestui punct de vedere au adus-o unele scrieri ale lui I. Ghica (*Din timpul zaverii* etc.), deși, mai înainte, Zilot Românul, în cronică sa, observă un fapt cu totul și cu totul revelator: expresia *zavera* (pentru lege, pentru credință) nu o rosteau pandurii, ci eteriștii. Dacă N. Iorga a crezut cu multă ușurință în inițierea lui Tudor în țelurile Eteriei, V. A. Urechia și A. D. Xenopol au respins probabilitatea legăturilor dintre comandantul de panduri și mișcarea eteristă.

— Ulterior? Ce s-a întâmplat ulterior?

— Între cele două războaie mondiale, în 1932, I. C. Filitti reactivează această „teză”, apărind-o și în 1937, deși avea la îndemână destule izvoare, de certă valoare, care îl contraziceau opinia. În sfârșit, cel mai scrupulos editor al textelor epocii dominate de Tudor Vladimirescu, Emil Virtosu, nu a subscris la „teza” în discuție până în 1947 — și atunci a făcut-o trecând peste rigidele critici de text.

— Vrînd, nevrînd, ne reîntîlnim cu Andrei Oțetea. Anul 1945 marchează momentul apariției volumului său *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă din Țările Românești*...

— Într-adevăr, ne reîntîlnim cu Andrei Oțetea... Și nu este exclus ca Emil Virtosu să se fi aflat sub influența lucrării lui atunci când afirma: „...lucrarea lui Gordon aduce revelații pentru legăturile dintre Tudor Vladimirescu și Eterea”. După 1945, cartea lui Andrei Oțetea a rămas reprezentativă pentru istoria anului 1821 și puținele voci care au contestat teza ei fundamentală nu au izbutit să se impună auzului public. În 1971, cartea este reeditată, popularizată și printr-un rezumat și, implicit, „teza” ei este relansată, cu unele afirmații reformulate. I-am făcut o recenzie critică, dar redacția căreia o înaintasem nu mi-a publicat-o. Ea a apărut cu mare întîrziere, în *Revista arhivelor* nr. 4/1974. În cursul meu din 1975, *Prelegeri de istorie modernă a României. Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, am exprimat din nou rezervele mele cu privire la „teza” lui Andrei Oțetea. Din păcate, acest curs a apărut într-un tiraj

restrins și, chiar prin destinația lui, nu se adresa publicului larg...

— Avînd în vedere faptul că totuși istoria se scrie pe bază de documente și nu în virtutea unor impresii subiective, ce teme documentar aveau afirmațiile lui Andrei Oțetea?

— În general, afirmațiile lui au aflat un sprijin în izvoare eteriste și filoeteriste, izvoare prin excelență partizane, pe care istoricul nostru nu le-a supus unei critici textuale, cum s-ar fi convenit. A doua ediție a cărții lui Andrei Oțetea, în plus, invocă un document descoperit de autor în urma unei călătorii de studii la Budapesta. L-a intitulat impropriu *Legământul lui Tudor Vladimirescu față de Eterie* (Studii nr. 2-3/1956). Nici acest document nu a fost supus de Andrei Oțetea unei critici textuale. Dimpotrivă, i-a convenit și i-a considerat din capul locului „dovada irecuzabilă” a susținerii sale mai vechi.

Lector univ. dr. Gheorghe Iseru. Născut în anul 1938 în Dobreț — Olt. Lucrări științifice: *Contribuții privind învățămîntul la sate în Țara Românească pînă la jumătatea sec. XIX*; (1975 — Premiul N. Iorga al Academiei R.S.R.); *Prelegeri de istorie modernă a României. Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu* (1975); *Aspecte privind relațiile de proprietate și de muncă în Țările Române în perioada de trecere de la feudalism la capitalism* (1979) etc.

Însă, la o analiză calificată, documentul descoperit de Andrei Oțetea se arată a fi un act cel puțin dubios, dacă nu de-a dreptul un fals confectionat de eteriștii din Principate pentru justificarea a ceea ce însuși Karl Marx numea „asasinat mirșav”. Asasinatul lui Tudor Vladimirescu, desigur...

— Totul este cit se poate de clar... Dar ne interesează și argumentele dv. ...

— În primul rînd, nu cunoaștem textul original al documentului descoperit de Andrei Oțetea. Istoricul nostru reproduce o traducere germană după un pretins original românesc, o copie trimisă autorităților superioare de generalul austriac Schustek, ca anexă a unui raport al său din 16 iunie 1821, adresat guvernatorului Transilvaniei, Bánffy. Nici secretarul consulatului austriac, nici consulul austriac din București, refugiat în timpul evenimentelor la Sibiu, nici Popovici, corespondentul ziarului *Wiener Zeitung*, nu cunosc un asemenea document și nu ei remit cuiva vreă știre de genul celor conținute în acest document. Cu toate că, la publicarea lui, Andrei Oțetea susține gratuit, fără probe, că „actul provine de la agenția austriacă de la București”. Însuși generalul Schustek, deși afirmă că acest contract ar fi fost încheiat în ajunul revoluției, îl trimite superiorilor săi abia la 16 iunie 1821, dată care coincide cu trecerea lui Alexandru Ipsilanti în Transilvania. Pentru cine cunoaște succesiunea evenimentelor, Alexandru Ipsilanti și partizanii săi erau foarte interesați să acopere nelegiuirea săvîrșită în Țara Românească. Falsul documentar, din acest punct de vedere, reprezintă pentru ei o alternativă. Și ar mai fi de adăugat că, dealtfel, falsuri în epocă au mai comis și alții, printre care frații Macedonski, în baza cărora Andrei Oțetea, printre altele, susține că Tudor Vladimirescu ar fi fost finanțat din casa Eteriei. În sprijinul nostru vine și corespondența dintre Iordache Olimpiotul și Alexandru Ipsilanti, cită se cunoaște: ea nu menționează nici un acord între Tudor și Eterie. Altă sursă din epocă, deosebit de bine informată, I. P. Liprandi, ne asigură că, după fuga lui Caragea din țară, facilitată de eteriștii, asistăm la o deteriorare a raporturilor dintre Tudor Vladimirescu și Iordache Olimpiotul, care-l ajutase personal pe fanariot (eterist ei însuși) să iasă din țară, în 1818. Și atunci: ar fi încheiat Tudor un acord cu cei care lucrau împotriva intereselor țării sale? Principalele căpetenii eteriste care au acționat în Principate erau fanarioți sau mercenari ai acestora. Alexandru Ipsilanti însuși era fiul unui fost domn fanariot de tristă amintire pentru români. Și izvoarele consemnează, direct sau indirect, poziția antifanariotă crescîndă a lui Tudor în anii 1819—1820. Dealtfel, și Dimitrie Macedonski, care în 1821 a slujit cauza Eteriei, într-o declarație ulterioară, afirmă categoric: Tudor se înțelese cu boierii pămînteni „și se ascundea față de mine”. Cercetătorul Nestor Camariano, în deplină cunoștință de cauză, afirmă clar că Tudor Vladimirescu nu figurează în vreo listă provenită din arhivele cunoscute ale eteriștilor. Și, desigur, dată fiind importanța personalului, numele lui nu ar fi fost trecut sub tăcere. Același lucru se poate spune și despre boierii români, moldo-

veni sau munteni: nici unul din ei nu figurează în listele Eteriei și nu putem invoca nici un document de certă valoare în sprijinul „inițierii” vreunui din ei în Eterie. În această situație — dincolo de afirmațiile partizane ale lui Thomas Gordon și de documentul suspect reprodus de Andrei Oțetea (relansat din păcate și în 1980, în *Magazin istoric*) —, Tudor Vladimirescu nu putea încheia un contract asemeni celui invocat de istoricii eteriști și filoeteriști.

— Pînă aici, după părerea noastră, opiniile dv. conving; prin argumente, desigur. Să revenim la studiul lui Mircea T. Radu...

— Acest studiu, nedrept trecut sub tăcere, i-a cerut autorului lui două decenii de muncă. El răstoarnă fără posibilitate de replică (în temeiul izvoarelor cunoscute) „teza” legământului dintre Tudor Vladimirescu și Eterie, de fapt o afirmație nedemonstrată, susținută de An-

drei Oțetea. Totuși, chiar după apariția acestui important studiu, fără a fi puse în discuție argumentele lui Mircea T. Radu, „teza” în cauză, în formulări mai atenuate, continuă să fie vehiculată în diferite împrejurări și a fost reluată recent, după cum am văzut, chiar în anul bicentenarului nașterii eroului din Vladimiri. De asemenea, avem toate motivele să credem că ea va fi relansată în studii aflate deocamdată sub tipar sau în curs de elaborare...

— După opinia noastră, Andrei Oțetea avea dreptul să creadă în obiectivitatea aserțiunilor sale, dar argumentele care, cum ați spus, răstoarnă „teza” menționată, iată, au apărut, și ele totuși nu sînt luate în seamă. Între noi fie vorba, nu este pentru prima dată cînd așa ceva se întâmplă. Dincolo de argumentele lui Mircea T. Radu, mai există dovezi suplimentare în favoarea caracterului național cert al revoluției din 1821, al independenței ei absolute față de mișcarea eteristă? În acest sens, vă sprijiniți și pe revelații documentare de ultimă oră?

— Fără îndoială... Dar mai întîi doresc să afirm că un specialist universitar, pe baza izvoarelor cunoscute pînă atunci și rămînînd pe terenul științei, nu putea ajunge, în anii 1942—1945, la „teza” aici în discuție; cu atît mai mult nu putea rămîne la ea în 1971. Este, pentru mine, o nedumerire și o întrebare la care viitorul urmează să răspundă. Acum, în legătură cu ce m-ați întreb, vă răspund că dispunem, într-adevăr, și de probe documentare care, într-un fel, veți vedea cum, sînt de ultimă oră. În mod paradoxal, o mărturie materială fundamentală și deosebită expresivitate, *steagul cel mare al lui Tudor Vladimirescu*, a fost aproape ignorat pînă în momentul de față. Nimeni nu l-a interpretat, pînă azi, într-un text publicat, semnificațiile majore. Acest steag a fost numai reprodus sau descris. Cel care l-a interpretat prima dată, într-un studiu încă inedit, a fost Onisifor Ghibu și cercetările acestuia sperăm că vor vedea curînd lumina tiparului. Investigațiile întreprinse asupra vieții și operei lui Gheorghe Lazăr l-au condus pe Onisifor Ghibu, firesc, la reintegrarea cărturarului ardelean în revoluția de la 1821 ca personaj activ, de prim plan. El merge pînă la a susține că imaginea Sfîntului Gheorghe de pe acest steag are semnificația unei reprezentări spirituale a lui Gheorghe Lazăr, după cum Sfîntul Teodor Tiron — de aceasta nimeni nu s-a îndoit — era patronul spiritual al lui Tudor Vladimirescu. La concluziile lui Onisifor Ghibu, la care subscriem, avem de adăugat un element nou: prezența tricolorului românesc, în dublă ipostază, pe acest steag, ca simbol cert și revelațional al conștiinței unității noastre naționale, vie și decisivă în conștiința politică a lui Tudor Vladimirescu.

— De ce l se spune steagul cel mare al lui Tudor Vladimirescu? Cum a ajuns la noi? Care este povestea lui?

— Este o poveste nu numai lungă, ci și instructivă. O redăm succint. C. D. Aricescu, în cartea din 1874, citind o sursă încă vie în timpul lui, Nicolae Popescu din Mușetești, scrie că „steagul cel mare al lui Tudor... era zugrăvit cu măiestrie de un călugăr de la Antim, anume David, care învățase pictura în Rusia; de unde se înțelege că avea două

steaguri”. Referindu-se la steag cu prilejul intrării lui Tudor în București, la 21 martie 1821, la amiază, C. D. Aricescu mai consemnează: „...un căpitan de panduri purta steagul care era de mătase, culoare albastră și cu ciucuri... de mătase, culorile naționale” (s.n.) Întîmplările traversate de acest steag, peripețiile lui implică semnificații care, sîntem convinși, nu vor scăpa cititorilor acestui interviu. Cînd Tudor Vladimirescu a fost arestat de eteriști la Golești, steagul, fără hampă, și alte obiecte care i-au aparținut au fost salvate de comandantul artileriei pandurilor, Ianache Căleațeanu. Trecînd prin episoade dramatice, acesta a ajuns în sfîrșit acasă și le-a păstrat la moșia sa din Timburești-Dolj. Ajungem astfel la anii în care C. D. Aricescu își perfecționează documentarea cărții publicate în 1874, cînd un prieten din Craiova, avocatul Mihai Stătescu, îl informează că maiorul George Căleațeanu, fiul lui Ianache, deține mai multe relicve de la 1821, printre care și steagul cel mare al lui Tudor Vladimirescu. Cu un efort care se cere consemnat, Mihai Stătescu l-a convins pe George Căleațeanu să doneze steagul lui Tudor patrimoniului muzeistic al țării, avînd în vedere importanța lui națională...

— Andrei Oțetea cunoștea documentele în baza cărora faceți aceste afirmații?

— Nu. Însă nu putem pretinde un istoric să cunoască absolut toate documentele ce privesc evenimentul aflat în obiectivul lui... Dar să revenim la steag. El nu a fost ridicat de la reședința lui George Căleațeanu din Craiova decît în 1882, cu onoruri militare — condiție impusă încă din 1873 —, de o comisie condusă de B. P. Hasdeu. La București, steagul a apărut în cortegiul aniversar, cu prilejul primei comemorări a proclamării regatului, și a fost păstrat apoi în patrimoniul muzeistic militar. Pînă în ajunul celui de-al doilea război mondial s-a menținut într-o stare de conservare relativ bună. În timpul acestui război, sau ulterior, steagul a suportat o acțiune de distrugere ireparabilă. Resturile lui, restaurate, au fost transferate Muzeului național de istorie și se află expuse în sala revoluției de la 1821. Ceea ce se știe mai puțin este că o piesă importantă a steagului, păstrătoare a culorilor naționale, nu a fost donată atunci, în 1882...

— Mă temeam că lucrurile se încheie aici însă văd, pasionantă dv. relație continuă... Despre ce fel de însemn păstrător al culorilor naționale este vorba?

— Culorile noastre naționale erau prezente, cum am spus, în dublă ipostază, pe steagul cel mare al revoluției de la 1821: pe flamura steagului și în ciucurii de mătase menționate prima dată în lucrarea lui C. D. Aricescu. Este regretabil, dar menținea lui C. D. Aricescu nu a atras atenția specialiștilor și autorul însuși a trecut ușor peste semnificația ei. La existența acestor însemne de mătase, purtătoare ale culorilor naționale, se referă și donatorul George Căleațeanu, și avocatul Mihai Stătescu. „Acest stîndard are încă trei ciucuri cu bulele de sus în argint și firele lor de mătase cu culorile naționale: sînt independent de stîndard” — consemnează George Căleațeanu. „L-am văzut cu ochii mei și l-am pipăit cu minele mele... — notează Mihai Stătescu — ...a avut ciucuri luxuoși, cu argint și mătase, cu culorile naționale”. Acest însemn tricolor s-a păstrat în familia donatorului steagului pînă în 1934, cînd nepotul acestuia Ianache, Titi Căleațeanu, l-a dăruit muzeului militar din Craiova. Directorul de atunci al acestui muzeu, Aurel Metzulescu, sesizînd importanța deosebită a piesei, o descrie într-un studiu în care intercalează o fotocopia a ei în alb-negru, laolaltă cu o reconstituire a steagului propriu-zis, realizată de pictorul Stoica după o fotografie anterioară momentului donației din 1882. De la Aurel Metzulescu, însemnul tricolor a ajuns la Muzeul militar central din București — intrat aici cu nr. de inventar 19 645, după cum ne informează Elena Pălăncăanu într-un studiu din 1974.

— Din documentele menționate pînă acum putem reconstitui imaginea acestor însemne tricolore?

— Evident. Ne ajută esențial în această reconstituire chiar studiul lui Aurel Metzulescu, din care cităm: „Ciucurile se prezintă ca un tot întreg, însă compus din trei părți distincte sau mai bine-zis din trei ciucuri mai subțiri de mătase de dimensiuni egale și de culori variate și care sînt uniți la partea lor superioară printr-un șnur de mătase. Fiecare ciucuraș e format din franjuri, fire de mătase răsucite, lungi de aproape 15 cm. Ceea ce este interesant este că culorile celor trei ciucuri componente sînt roșu fraise unul, galben altul și altul albastru, exact culorile drapelului nostru, dar decolorate de timp. Firele lungi de mătase sînt acoperite de un rînd de alte fire, tot de mătase, dar de jumătate lungime, colorate la fel și așezate în felul următor: cele roșii, lungi, sînt acoperite de cele albastre scurte, cele galbene lungi de firele scurte roșii, iar cele albastre lungi de firele scurte galbene...”

MIHAI PELIN ■

(Va urma)

O investiție de onoare a cincinalului

(Urmare din pagina 1)

recunoaște că utilajele românești de la INOX sînt capabile de performanțe tehnice, ergonomice și estetice cel puțin egale cu cele importate. Ceea ce desigur că n-a împiedicat sosirea în același timp și aglomerarea — în aprilie, spre exemplu — a unei cantități de „numai” 2500 de tone de utilaj ce se cerea montat practic în mai puțin de o lună. Aritmetica susține că ar fi trebuit montate peste 80 de tone pe zi! Imposibil, cu forțele existente ad-hoc. Sint om și nimic din ce-i omnesc nu mi-e străin, grăia înțeleptului. Au fost mobilizați oameni și declanșate energii și tensiuni pur omenești. Comuniste, mai ales. Zilele au fost sudate cap la cap cu nopțile. Au fost prelungite schimbările de lucru. Legea de aur a mecanicii susține că ce se pierde în forță se câștigă în viteză. Și invers. Au fost luate măsuri speciale pentru a nu se pierde nici în forță, nici în viteză. Celor circa 200 de oameni ai întreprinderii de construcții montaj metalurgice Tirgoviste le-au sărit în ajutor alți 300 de beneficiar — ceea ce a mărit și forța și viteza de lucru. S-a montat continuu. Și totuși în noiembrie mai erau de așezat în flux cam 300 de tone de utilaj. De ce? Pentru că nu sosiseră. Încă! De la I.U.G. Craiova trebuia să sosescă cilindri de laminare; de la 1 Mai Ploiești o foarfecă de sutaj; de la F.U.M. Buzău un pat de răcire a laminatorului; F.E.A. București datorează încă aparatul...

Și totuși, aproape incredibil, au fost găsite modalități pentru a putea fi începute probele la cald la linia de laminare și la o serie de mașini în sectorul de ajustaj. Respectiva producție a început cu broșarea și cojitul laminatorului. Punerea în funcțiune este prevăzută pentru 31 decembrie. Dacă așa zice că este greu, n-aș minți. Dar n-aș spune decît jumătate din adevăr: este aproape imposibil. Și totuși!, spun asta pentru a doua oară. Printr-o hotărîre a fiecăruia afișarea gulerelor albe a fost aminată pînă după succesul așteptat în jurul Anului nou. Pînă atunci, culoarea preferată și prea purtată va fi albastrul de salopetă și de pufoaică. Primul succes a și fost înregistrat: pe 12 noiembrie a fost introdusă prima bară în trenul pregătitor. Ceea ce se va face pe acest laminor: țagtele de 100x100x4000 și cele de 80x80x9000 vor fi încălzite în cuptoare speciale, apoi alergate într-o hală lungă de 760 metri, cu viteze ce concurează luptele celebrului tren Hikari, printre cilindri de laminare. Rezultat: se vor obține profile rotunde cu diametrul între 6 și 30 milimetri sau echivalentul suprafețelor acestora, dar în secțiuni pătrate, exagonale și dreptunghiulare. Evanțaiul oțelurilor care se vor folosi: carbon de calitate, slab aliate, aliate pentru construcția de mașini, oțeluri rapide și inoxidabile. Zece posturi de comandă izolate fonic și adiabatic (fără schimb de căldură, pentru regimul optim de funcționare a aparatului electronic) sînt plasate începînd de la captor, pe toată linia de laminare. În fiecare post de control va fi un om special pregătit...

Cine? Brezoi Anghel, inginer și șef de secție imi spune să s-ar putea să fie unul dintre următorii: laminoriști Stoica Ștefan, Săvulescu Serafim, Gheorgescu Radu

(33 ani, născut în Drăgășani, școlit în Hunedoara și cîștigătorul din acest an al Olimpiadei laminoristului, de la Iași), Marin Ion, Ivașcu Vasile; lăcătușii Nisipeanu Gheorghe, Boierescu Ion, Rusa Gheorghe, Jilăveanu Radu; electricienii Vlaicu Ion, Diaconu Dumitru, Niță Gheorghe, Bunescu Gheorghe, Bănescu Ion... Majoritatea sînt oameni care au fost verificate încă de la 16 ianuarie 1980...

Aflu că data a picat într-o miercuri. Se aflau în țara samurailor, la Cnita, un orașel lingă marea Nagoya. „Vrem să constatăm ce ați învățat” — li s-a spus. Era dimineață. Japonezii au dereglat trenul de laminare (pentru ei era zi liberă); au oprit instalația; au pus la dispoziția alor noștri programul de fabricație pentru ziua în curs; „scoteți profile conform celor scrise aici; acestea sînt țagtele”. Inginerul Brezoi Anghel a fost numit șef de schimb; pe post de maestru la captor și șef tren pregătitor — ing. Somșai Vincze; la trenul finisor — ing. Ionete Nicu. Trei ingineri și 19 laminoriști tirgoviste, timp de 6 ore, în insula Honshu, au laminat 9 colaci de sîrmă cu diametrul de 14 milimetri. O linie de laminare de ultimul tip. A urmat analiza produsului obținut. Au urmat aprecierile: „ați laminat la nivelul nostru”. Peste zece zile reveneau în țară ca să-i ajute pe constructorii laminorului lor, ai laminorului nostru. I-a succedat un voluminos dosar cu aprecieri: „deosebit de talentat pentru meseria de laminorist”; „bun organizator”; „atenție distributivă excelentă”; „coordonator în născut”. Opinia inginerului Brezoi Anghel: „Nu prea ne știam, am plecat 24 de necunoscuți, dar ne-am întors o echipă. Aceștia care se văd. Asigurați-vă cititorii că pe 1 ianuarie 1981 laminorul acesta va funcționa”.

Cine stăruie izbutește. Mă uit în jur și am toate motivele să cred că așa va fi. Iată-i aici, chiar pe linia de laminare, pe inginerii stagiați Ion Florea, Adrian Teodoru, Mircea Moraru și Daniel Janu. Pleoapele li-s roșii, n-au prea dormit suficient în ultima vreme, vin la laminor de cu noaptea și pleacă noaptea. Lucrează la montaj alături de muncitorii amintiți. Și de alții. Nici nu-i deosebești dintre muncitori: aceleași căști, aceleași pufoaice, aceleași gesturi, aceleași fețe grave și sprîncene-arbalet încordate. Dincolo, la ajustaj, aceleași eforturi dar alte nume: inginerii David, Marcu, Elisel și Cirstoiu. Prezența altor ingineri pe metrul pătrat nu trebuie să vă mire. Toată forța tehnică este concentrată la lucrări concrete de montaj pentru ca ulterior, în funcționare, linia de laminare să nu poată, să nu albă cum să producă nici un fel de surpriză, nimănui. O altă explicație ar mai fi și curiozitatea firească oricărui creier muncit de pasiunea pentru tehnică. Aici al ce să vezi, linia este unică în România, iar pe Terra n-are decît cîteva surori, nici cîte degete sînt la o mină. Motiv pentru care chiar și foarte tinerii sînt puși să lucreze și să se uite — dar să nu uite! — cu zeci de ochi. Inginerul Florea și laminoristul Săvulescu tocmai execută o corecție la o bară de cuplare sub privirile atente ale lui Dobre Ion, Văsiș Cornel, Cremeneanu Vasile, Neagoe Gheorghe. Ultimul se află aici de numai o săptămînă, dar s-a integrat perfect în ritmul celorlalți. „Vom lămina în ianuarie, este o chestiune de

onoare muncitorească...” Uite-l ce are în cap după numai șapte zile de lucru! Imi plac la nebunie tinerii care sînt capabili să creadă cu tărie în ceva, iar dacă acest „ceva” este încrederea în oameni și în rezultatele muncii lor, atunci sînt capabili să le iert orice năzbitie. Este și motivul pentru care imi vine să rid, noroc că-mi reprim la timp schița de zîmbet. Exact în fața noastră, pe un panou se poate citi: „Cine a pierdut onoarea nu mai are ce pierde”.

Așa se explică! Totul. Alături este secția de benzi și table inoxidabile. Imaginea ei este aceea de întreprindere a viitorului, așa cum o văd unii dintre scriitorii de „științifico-fantastice”. Ca să nu mai spun că „Peripețiile Alisei în lumea oglinzii” rămîne o simplă... copilărie (ce-i drept: a unui matematician și logician genial, Lewis Carroll) Nu-ți vine să crezi că așa ceva este real. Dar totul este palpabil, n-ai decît să pui mina și să te convingi. N-ai decît să-ți roțești ochii și să vezi — în secție lucrează peste 300 de oameni. Nu există fir de praf. Scot o filă din carnetul profesional, pescărșu alb, o frec de poadeaua vopsită în culorile cerului de deasupra mării, iar, pe ger, iar hirtia rămîne imaculată!!! Pentru ce? O particulă de praf chiar de ordinul micronilor poate zgria lustrul tablei care poate fi laminată aici pînă la lățimea maximă de 1250 mm și la grosimi între 0,3 și 3 mm. Din laminarea la rece les autentice oglinzi, fără nici o prelucrare suplimentară. Oglinzi!, nu-i nici un fel de metaforă, ci purul adevăr. Sintagma „curățenie de farmacie” devine aici un biet truism oarecare: o hală lungă de 700 de metri, toată în albastru pal, traversată din loc în loc de pasarele verzi, ale căror balustrade au culoarea podurilor rulante, adică galben de griu... Dacă vă interesează: o foaie de tablă laminată aici se livrează între altele două, de hirtie. Să nu cumva să se zgirie în timpul transportului! Autentică operă de orfevrie ai sfîrșitului de secol. Un pachet de tablă de aici arată ca un doboș tort... industrial. Respectivul laminor a costat 1,2 miliarde lei. De la 1 noiembrie lucrează la întreaga capacitate. Pe o secțiune 1200 x 1200 mm poți vedea doi cilindri de lucru și 18 de sprîjin! Fiețea lor este atât de mare încît cel de schimb sînt ținuți pe suport captușiți cu postav deosebit de fin. Este aproape velur, ca pentru bijuterii. Nu întimplător toa de astfel de tablă se livrează cu 50000 de lei. Pînă și deșeurile se vind cu 8 lei kilogramul! Din păcate materia primă pentru acest laminor trebuie să fie încă importată. (Galațiul nu a finalizat investiția respectivă, din păcate.) Oricum, chiar și în această situație, adică chiar dacă pentru moment importăm — repet, încă — tabla necesară ca materie primă secției de benzi de la Tirgoviste, avantajul este totuși evident. Cum? Iată ce scria de curînd o prestigioasă publicație românească: „Pentru tabla inoxidabilă, pe piața externă, adesea, se cer în compensație produse agroalimentare. Bunăoară, pentru 1 kg tablă inox — 10 kg de fructe ori legume, sau 1,5 kg de carne, sau 6 litri de ulei comestibil”.

Ceea ce ne scutește de orice comentarii.

Din presa județeană

● Citind articolul „Pledoarie pentru soarta unui adolescent” ne-a cuprins revoita, așa cum, probabil, s-a întimplat și cu semnatarul articolului, Aurelia Lojinschi, atunci cînd a descoperit nedreapta judecată aplicată unui băiat de 16 ani. Ancheta socială întreprinsă pentru ca acest copil să fie internat la o școală de reeducare ajunge la concluzia că „minorul are o fire retrasă, ascunsă, manifestînd, în unele cazuri, agresivitate”. Din cercetările ulterioare, pe care autoarea articolului le face, reiese că tinărul este nevinovat, el nu este nici agresiv și nici un copil-problemă. Singura problemă pe care o creează este aceea de a fi copilul unor oameni care și ignoră îndatoririle de părinți. Știu acești „părinți-problemă”, cum ne permitem să-i numim, că fiul lor a fost ajutor de cioban pentru a putea să-și câștige existența, știu ei că frigul zilelor s-a lăsat peste frigul din sufletul fragil dar „ascuns”, știu ei că visele lui sînt zbuciumate tocmai din cauza nedreptăților îndurate, știu ei că argumentele aduse în favoarea lor, bineînțeles, vor deveni într-o zi prilej de insomnii? „Cuvîntul nou” (Covasna) 28 noiembrie. ● G.M. Stănișor consemnează în ziarul „Secera și Ciocanul” (Argeș) din 28 noiembrie, o premieră națională la I.P.M.P.B. Pitești. Este vorba despre o instalație unicat, „un colos metalic de peste 250 tone care montează grinzi comprimate la marile poduri” ce se construiesc pe căile ferate. ● La ce se reduce activitatea organizației U.T.C. a întreprinderii de articole tehnice dir' caucuc, Botoșani? După cum relatează și demonstrează Traian Albu în ziarul „Clopotul” (Botoșani) din 28 noiembrie, activitatea s-ar reduce la „planul de activitate bune... și cam atât”. Cauze subiective există destule. Neîndeplinirea aproape a nici unei din activitățile trecute în plan înseamnă totuși ceva mai mult decît invocarea unor scuze. ● După cum se știe și se vede, există foarte multe forme de păstrare a folclorului autentic. O acțiune laudabilă în această direcție este și concursul organizat de județul Teleorman în zilele de 12, 13 și 14 decembrie. Sperăm ca doinele, baladele, cîntecele vechi să-și găsească interpretii adevărați, acesta fiind unul din mijloacele păstrării folclorului nepoluat. Menținerea autenticității vechilor cîntece nu este un moft al cuiuă ci o datorie a noastră, a tuturor. Cu alit mai mult a profesioniștilor folclorului (Teleormanul — 29 noiembrie). ● La sala Polivalentă din Brăila, ne informează ziarul „Înainte” (Brăila) din 2 decembrie, se desfășoară numai spectacole de muzică populară. Nu pentru că alte manifestări culturale și sportive n-ar avea loc în municipiul Brăila ci, pur și simplu, pentru că sala polivalentă nu întruzește toate condițiile necesare. Cum!? Încă de la darea în folosință au rămas unele lucrări nedefinite: este foarte frig, cînd plouă se infiltrează apa prin acoperiș etc. Poate că, pînă la urmă, cineva se va îndura să rezolve aceste probleme. O sală polivalentă numai pentru spectacole de muzică populară este prea puțin. ● Felicitări și succese cît mai multe le urăm artiștilor amatori ai Filialei Suceava a Asociației surzilor care au fost distinși la concursul artistic — ediția 1980 — cu trei premii. Premiul I pentru suita de dansuri populare, dans popular solstic și număr la alegere. Premiul II pentru dans tematic și premiul III pentru pantomimă individuală (Zori noi — Suceava — 2 decembrie). ● Interesante și adevărate rămîn cele două pagini din „Viitorul” (Mehedinți), 2 decembrie, realizate de Teodor Mateescu și Petre Gutuleanu, despre sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II. Fără a cuprinde toate evenimentele deosebite din viața și activitatea acelor oameni care lucrează la Porțile de Fier II autorii reușesc să puncteze cele mai semnificative momente petrecute în cursul acestui an. ● Lăudabilă ni se pare inițiativa unor ziare județene — de data aceasta „Informația Harghitei” (Harghita) din 29 noiembrie — de a insera în paginile lor rubrica „pe urmele articolelor publicate”. Iată, spre exemplu, la articolul „Timpul liber al tineretului între Scylla și Charybda” (M. Groza), răspunsurile vin din partea a trei (!) foruri căutînd fiecare argumente, trimițînd hirtii semnate și parafate, timp în care ar fi putut organiza acțiuni prin care puteau demonstra că situația întîlnită de autorul materialului n-a fost decît un accident. ● În interviul semnat de Titus Crișciu (Flamura — Caraș-Severin) din 2 decembrie, eminentul muzician Zeno Vancea, nefăcînd risipă de cuvinte, numește cîteva idei de căpătii ale concepției sale. Ce recomandă domnia sa tinerilor muzicanti? „să spună întotdeauna adevărul și numai adevărul. Să caute soluții artistice perene, dincolo de mode. Să nu se despartă niciodată de popor, să găsească fericiți cale de îmbinare a idealurilor lor artistice cu cele ale poporului”.

NEAGU UDROIU

I. IACOB

Scutul lui Ahile

În muzeul de suflut pe care „Vulcan” și l-a croit, constincios, în alunecarea anilor, școala uzinei din Dealul Spirii își are, încăpător și statornic, locul său. Fabrica s-a înființat în 1904, aducînd în ambianța liniștită a viilor din împrejurimi zgomotul exotic al fiarelor bătute, cu gîndul de a le găsi un rost. La acea oră, rostul se numea industria petrolieră. Multe vînturi au spălat de atunci coșurile atinse de scrum ale halelor industriale, inmultite, mărite și crescute între strada 13 Septembrie și Calea Rahovei, încercări cu duimul au luat cu asalt puterea și istețimea vulcaniștilor. Ceva utilaj petrolier se mai face și azi, dar gîndurile și dorințele de împlinire se leagă de altceva. Între toate, cazanele. Acum, în gura ertnii e bine să ne amintim că la mulți dintre noi ajung căldura și curentul electric ce se nasc în centralele echipate cu cazanele făcute la „Vulcan”. Ca să poată face față, uzina și-a luat o parte din arme și bagaje instalîndu-le în cîmpul, mai primitiv, al Berenilor.

Școala a rămas aici, în strada Samuil Vulcan nr. 10. Datează din 1941. De atunci, și îndeosebi după naționalizare, drumul principal spre meserie trece prin curtea școlii. Prin sălile de clasă, prin ateliere, prin laboratoarele pe care modesta lor laborioasă instituție de învățămînt le-a agonisit și pus în valoare cu trageri de inimă de la un an la altul. Ce poate să-și dorească mai mult o școală decît convingerea că timpul nu trece degeaba, că între vacanțe și între recreații, vămuit ca lumea, el lasă pe epoleții strălucitori ai profesilor numeroase trese de merit adevărate, validate în secțiile de producție ale uzinei.

Mă las ademenit de exemple ce le cunosc foarte bine, de o perioadă care o știu

în detaliile cele mai din adînc și scriu cu mina pe inimă că multe lucruri s-au primit și s-au făcut cu seriozitate în acel colț de cartier unde strada Sebastian primește ca pe o rudă apropiată strada în unghi drept numită Vulcan pentru a prinde în echerul format clădirea plină de iederă a școlii noastre.

Să ne înțelegem bine. La început a fost școala profesională, un laminor de clasă superioară. Din maxilarele lui, implacabile ca orice mașină de marcă recunoscută, au ieșit mii de lăcătuși, strungari, cazanșii, sudorii, turnători în fontă și oțel. A fost o șansă pentru toți ca școala să fie alături de fabrică, de fapt în curtea ei, să facă parte din trupul său. Nu numai prin apartenența geografică. Nu în primul rînd prin asta. Totul era gîndit, integrat sistemului circulator, unde ceva joacă rolul de pompă cu sarcini precise, cu norme precise de calitate. Procesul de formare a avut totdeauna loc și are cu atît mai mult acum la temperatura și sub îndemnul reperelor memorabile din fabrică. Ucenicul strungar dorea să ajungă un Aristide Economicu sau Uțan Eugen, cazanșii îl aveau în fața ochilor pe Kacso Karol și Basamac Nicolae, sudorii propuneau să devină la fel de buni ca Gheorghe Jipa și Dumitru Nițor, turnătorii tinjeau după faima unui Stelian Ceaușu și Florea Ioniță, constructorii de autobuze, cînd ele țeseau de pe poarta uzinei, visau să albă mina sigură a lui Stoček, Bogdan, Lupu, Răduță. Lu-crînd cu ei, învățînd de la ei, oxigenîndu-ne existența cu exemplul lor sănătos, beneficiarii fără să știu de magnetismul unei vieți dăruite muncii, făcută să ardă pentru ei, sublimă în lucrul cel mai frumos ce și-l dorește un om — să demon-

streze că există în punctul de vîrf al performanței autentice.

Generații de buni meseriași au ieșit pe poarta „Vulcanului”, pînă în cui, la vîrsta odihnei meritate, uneltele purtate cu demnitate, o viață. Generații noi le-au luat locul. Cu conștiinciozitate și răspundere, școala a avut grijă să trimită acolo, în cîmpul de forțe al solicitărilor de fiecare zi, aspre, adeseori drastice, combatanții pregătiti să ducă în spate ranita pretențioasă a lucrului de calitate.

Își are școala propria-i galerie de nume respectabile. Un director de mare suflut, Vasile Niculescu, obsedat de ideea că un adolescent trebuie ajutat să învețe cit îl tin puterile. Cîțiva profesori de înaltă clasă — Constanța Savu, Ion Teodosescu, Ion Săceanu, Teodora Iorga, Constantin Caragheorghieop. Cîțiva ingineri veniți din uzină să patroneze inițierea în pretențioasele tehnologii: Ioan Avram, ministrul de azi, Olimpiu Florescu, Tănase Hudea, Iosif Vilceanu, Lucian Ignat.

Școala are azi aproape 2500 de elevi. Liceul Industrial i s-a alăturat o școală de maștri. Optzeci de cadre didactice conduc ofensiva zilnică în favoarea unei pregătiri pe măsura lucrurilor ce li se vor pune în mină tinerilor aflați acum în cataloagele de la „Vulcan”. Director este acum fostul nostru coleg de la „A”, Paul Devian. Uzina a cedat un, sint convins, bun inginer, ajutînd școala să cîștige un la fel de bun coordonator. Dacă multe nume noi nu vom găsi în nomenclatorul meseriilor, să fim convinși că există în schimb modificări de esență în sfera pretențiilor.

Imi place să revin în strada Samuil Vulcan nr. 10, și o fac mereu cu convingerea că vin să privesc silueta unui bijutier, care deplin stăpîn pe reflexele sale, mdelează cu sîrg gestul vechi de cînd lumea, strălucitor în esență și durată, al împlinirii prin muncă.

Valoarea ceasului al doisprezecelea la turnătorii I.T.M.A. Craiova

Mai bine mai târziu, decât niciodată : se lucrează (în sfârșit) la drumurile de acces

Afirmăm la două articole anterioare, privind unele investiții restante, că o mobilizare exemplară a constructorului sau a furnizorilor de utilaje ar aduce în suflutele beneficiarilor o bucurie pe măsură, demonstrându-le în același timp că, uneori, ceasul e mai productiv decât anul. De bună seamă, nimeni nu-și dorește să ajungă pînă aici, dar pentru unii importanța acestui ceas este evidentă.

Acesta este și cazul celor două turnătorii de fontă specială de la întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova (I.T.M.A.).

Prima dintre ele, numită și turnătorie mică, cu o capacitate de 10 000 tone anual, avea drept termen de punere în funcțiune, într-o primă etapă (2 500 tone), data de 30 decembrie 1979. Funcționarea turnătoriei „mici” înseamnă renunțarea la importuri de piese motor pe relația de servicii libere, deci reducerea efortului valutar al țării, asimilându-se reperelor turnate pentru viltorele autoturismelor de mic litraj OLCIT. Urmările întârzierilor nu sînt cîtusi puțin mici: o nerealizare a producției fizice de circa 70 de milioane pe anul în curs, penalizări pe care I.T.M.A. le plătește pentru menținerea în stoc a unui volum important de utilaje peste aurata normată (este vorba de aproximativ șase milioane lei), pierderea garanției la diferitele utilaje livrate, diminuarea retribuției șefilor de secție și a maistrilor cu cinci la sută.

Cea de-a doua turnătorie — turnătorie mare — 50 000 tone anual capacitate, trebuia să intre în funcțiune, în prima etapă (30 000 tone anual), la sfîrșitul lui decembrie 1980. Și aici valoarea utilajelor din stoc este foarte mare (aproximativ 200 milioane lei), la o linie completă de turnare din import pierzîndu-se garanția. Practic, se pierde o producție de peste 230 milioane lei, deoarece turnătorie mare trebuie să asigure necesarul de piese turnate pentru toate întreprinderile centralei de tractoare. Așadar, acum, la sfîrșitul anului s-au făcut propuneri pentru noi termene, situație impusă, firește, de starea lucrărilor, de ritmul constructorului.

Deci, iar constructorul. Dar ca să dăm cezarului ce-i al său, se cade să arătăm că întreprinderea de construcții industriale care se ocupă de această investiție — TCIND Craiova — este o întreprindere cu mari merite și bune rezultate.

Potrivit programului comun întocmit de beneficiar și constructor, foarte importante pentru această perioadă sînt lucrările de închidere ale halelor (pentru crearea frontului de lucru, montajul și izolarea turnătorii în timpul iernii și asigurarea hidroizolațiilor tuturor posturilor de transformare. Sînt cerințele minime ale acestui program, fără de care nu se pot realiza noile termene. Așa cum menționa inginerul-șef al I.T.M.A., Ion Anghel, „trebuie neapărat ca pe șantier să existe o organizare perfectă, multă disciplină și seriozitate în muncă, în ciuda efectivelor diminuate ale constructorilor, izolatorilor și montajorilor”.

Citeva din lipsurile constructorului apar evidente încă dintr-un început: drumurile sînt pline de noroi, pe alocuri de neumbat. În trecut fice spus, pentru multe întreprinderi de construcții industriale din

dau silința în sensul că în momentul cînd ne vîd cu aparatul de fotografiat se urcă pe schele și se apucă de treabă. Petre Codreanu nu avea cum să-i vadă deoarece el chiar muncea. „Lucrăm la pelicularizare la cota +3 000 și vîd spun cîștit, nu pot să mint, că sînt om serios, pelicularizarea și silozurile, partea noastră le terminăm într-o zi”. Mai departe, la turnătorie mică nu lucrează nimeni. Nici tiperie de om, lucrurile se simplifică și trecem mai departe, spre turnătorie mare, unde pe schele și pe poduri rulante se lucrează. Se lucrează însă la înălțime deoarece jos, de pildă, băieții lui nea Bucică, plecat la ședință, nu se hotărîsc să ridice niște țevi decît după ce vîd aparatul de fotografiat, dar nici așa mobilizarea nu-i ține prea mult. Cam la fel se întîmplă și cu electricienii lui Ștefan Popa care ne declara: „Azi montăm magistrala M.E. Ridicăm apoi echipamentul electric pentru podul de 12,5 tone. Vî asigurăm că ne terminăm treaba pînă la sfîrșitul lunii noiembrie”. Pînă la baraca unde se află șeful de lot facem un ocol mare evitînd stația de preparat amestec de formare la care nu lucrează nimeni,

țară drumurile constituie o chestiune minoră și ne miră chiar că unii n-au cerut, de pildă, mașini amfibii pentru șantierele pe care lucrează. Ar fi o soluție capabilă să mărească timpul de exploatare a multor utilaje, lăsînd la o parte faptul că s-ar circula și mult mai repede. Cum se pare, ideea cu amfibiile este mai greu de pus în practică, cei de la TCIND Craiova s-au apucat temeinic de betonarea drumurilor. Mîntea de pe urmă. La turnul elevator, lăcătușii lui Petre Codreanu își dau silința să-și termine treaba. Și

iar ploile și lipsa izolațiilor au transformat o groapă într-un lac.

Stelian Ristea, șeful lotului de constructori-TCIND Craiova: „Am 200 de oameni pe șantier. Nu știu cîți sînt azi la turnătorii, deoarece în fiecare zi îi aducem fiind seama de prioritățile lucrărilor. Prioritățile sînt închiderea halelor, drumurile de acces, depozitul profile-rame, anexa tehnico-socială. Printre altele, anul acesta vom reuși să terminăm turnul elevator, depozitul de piese turnate și rame prevăzute pentru 1981, gale-

ria superioară de pe silozuri de la gospodăria de nisip care va fi dată toată în avans, stația de racord adînc, buncărele de la baza de șarjare și, bineînțeles, închiderea halelor”. Sîntem asigurați că toți cei două sute de oameni se află la lucru și chiar lucrează, dar că, pe de altă parte, sînt și alte greutăți, de pildă, cimentul nu vine în ritmul prevăzut în comenzi și grafice. „Trustul face eforturi deosebite, continuă Stelian Ristea, s-a rezolvat problema macaralelor, a excavatoarelor, am mai micat oameni, 35 de muncitori calificați. Noi sîntem din februarie aici, însă ne bagă bețe în roate izolatorii de la T.I.L.I.B.” Mai departe, Vasile Drodar, maistrul la T.M.U.Ch. București, grup șantier Craiova: „Am putea termina multe, dar problema este frontul de lucru și căile de acces. Reușim să montăm toate podurile rulante în turnătorii, instalațiile termotehnice, partea noastră. Am 70 de oameni și pe măsură ce se deschid noi fronturi de lucru vor mai veni. Avem și utilaje și sînt toate condițiile să montăm cînd primim front de lucru. Condiția esențială: închiderea halelor și drumurile de acces”. Deci montajul are, cum spune, toate condițiile. Are mașini, are ce monta, vor mai veni și oamenii. Doar „nu cerem lux, ci să se închidă halele ca să avem la iarnă măcar 5-10 grade”.

Mihail Sălceanu, maistrul șantier 7 Izolații: „Am cu totul 23 de oameni și i-am împărțit după priorități. Sperăm să acoperim secția de topire și să închidem atelierul de curățătorie, totul pînă la sfîrșitul anului. Mai mult n-am reușit să fac, fie din cauza frontului de lucru, fie lipsei oamenilor”.

Inginer Marin Bitu, șef șantier 2 TCIND: „23 000 metri patrați sînt front de lucru de astă-vară și se pot izola. De altfel, graficul prevede pînă la 25 decembrie izolarea cu primul strat”.

E limpede. Constructorul are două sute de oameni mobilizați la prioritate, montajul are condiții materiale, dar acuză lipsa frontului de lucru și a drumurilor de acces, izolatorii, de asemenea, invocă încetinirea constructorului, iar acesta, că cercul să fie perfect, afirmă că există front de lucru. Nimeni nu poate face mai multă lumină, deși uită cu toții că antrenorul general este chiar constructorul. Pe el ar trebui să-l doară mai tîrziu că băieții lui nea Bucică n-au chef de lucru cînd bate soarele mai tare sau cînd izolatorii lasă ditamai hala să se transforme în strand. Cei cu care am discutat mai înainte au fost de acord că dacă ninge la noapte, noile programări sînt compromise. În aceste condiții sensul foarte exact al expresiei ne-am mobilizat exemplar înseamnă să muncești efectiv nu numai să promiți în comandamente și ședințe, să supraveghezi în permanență oamenii și lucrările, să faci totul ca timpul să-ți vină la vreme (nu este vorba doar de șef de lot sau de șeful de șantier, ci și de conducerea trustului), să-l obligi pe izolatori să folosească frontul de lucru pus la dispoziție. Runele condițiilor care există acum nu mai valorează nimic dacă halele nu vor fi închise. Ele vor fi fructificate doar în măsura în care se va lucra în timpul iernii. Cam aceasta este valoarea ceasului al doisprezecelea pe șantierul turnătorii de la I.T.M.A.: crearea frontului de lucru în timpul iernii, astfel ca în martie, conform programării, să se monteze utilajele.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Noul mecanism economic

Investiții de efort și de idei noi

La Cluj-Napoca, am rugat recent pe un simplu muncitor dintr-o mare întreprindere industrială, un contabil-șef cu îndelungată experiență și un conferențiar universitar specialist în economia industriei să ne împărtășească din experiența lor directă privind funcționarea noului mecanism economic în confruntare cu practica.

„Cum funcționează noul mecanism economic în întreprinderile din Cluj-Napoca?” — am întreb pe conferențiarul universitar doctor Constantin Ioan Tulai de la Facultatea de Științe Economice, autor al lucrării „Venitul net și formele sale în industrie”, Editura Academiei R.S.R., 1979, una din primele lucrări apărute la noi și consacrate acestei probleme după aplicarea noului mecanism economic.

— Este un pas hotărîtor în perfecționarea mecanismului conducerii, dar, cum este și normal, aplicarea sa ridică multiple aspecte teoretice și practice. Aș vrea să vă împărtășesc unele constatări și propuneri izvorîte din cercetări întreprinse, cu ajutorul studenților, în 15-20 întreprinderi din Cluj-Napoca, precum și din concluziile a circa 30 lucrări de diplomă ale absolvenților Facultății de Științe Economice, în care au fost abordate și probleme ale noului mecanism. Observațiile care urmează încorporează și sugestiile desprinse dintr-o dezbateră cu specialiștii din Turda, în iunie 1980, precum și cu mai mulți participanți, cadre de conducere, la cursurile postuniversitare la Facultatea de Științe Economice.

Iată, acum, aceste observații, în formularea conferențiarului universitar doctor Constantin Ioan Tulai:

● Intreprinderile își fundamentează, de regulă, indicatorii pornind de la cifrele transmise de centrală și de minister și îmbunătățite pe baza propunerilor din întreprinderi, dar se întîmplă pușă frecvent ca în chiar cursul execuției să se modifice de câteva ori indicatorii economici ai întreprinderilor. Nu ne referim la acele modificări dictate de schimbări imprevizibile — de pildă, dependente de o anumită conjunctură internațională pe care nu o putem influența cîtusi puțin — ci la acele „ajustări” fără justificare reală. S-a ajuns la situația că modificările indicatorilor au devenit regula, și nu excepția. Or, contabilul-șef trebuie să știe din timp indicatorii pe care să-i să-i aibă în vedere. Dacă de pildă în industria confecțiilor, cum s-a arătat, este în adevăr mai greu de făcut prevederi exacte pe termen lung, la alte întreprinderi totul — sau aproape totul — cel puțin în liniile esențiale, este previzibil într-o economie ca a noastră. Din momentul în care se încetănește practica modificării indicatorilor, unele întreprinderi mici nu mai depun suficient interes pentru deplina fundamentare a acestor indicatori, plecînd de la premisa că, oricum, ei, se vor „ajusta” pe parcurs de către centrală, după aprobarea lor de către acest for. Poate așa se explică și insuficiența

preocupare pentru defalcarea indicatorilor în bugetul de venituri și cheltuieli pe locuri de muncă și pe perioade mai scurte, astfel încît aceste bugete — după cum prevede în mod expres noul mecanism economic — să folosească realmente ca instrumente de conducere.

● Legea prevede în mod expres că o parte din beneficiul peste plan se repartizează automat pentru dezvoltarea întreprinderii respective, care s-a gospodărit mai bine decît altele. Dar și în acest caz, în situația cînd dezvoltarea nu este aprobată prin plan de către forul ierarhic superior, aceste resurse devin inutilizabile după scurgerea unui an și, din acest punct de vedere, interesul întreprinderii pentru depășirea beneficiului planificat este lezată. Există însă o soluție care este simplă și nu contravine cu nimic, ci dimpotrivă se încadrează perfect spiritului și literii noului mecanism. Soluția sugerată îmbracă două aspecte: 1. — întreprinderile să aibă posibilitatea să acumuleze pe termen mai lung resursele a căror folosire nu este aprobată pentru anul imediat următor (bineînțeles, depunînd în bancă fondurile respective, care astfel intră în circuitul național); 2. — dezvoltările de amploare ale întreprinderii, în momentul cînd ele se aprobă prin planul național unic, să fie condiționate și de participarea întreprinderii cu resurse proprii (într-o anumită proporție). Astfel va fi stimulată inițiativa de jos și va scădea presiunea asupra centralei și a bugetului statului pentru investiții mai mari, în momentul cînd se va considera oportun ca ele să fie făcute. Totodată, va crește interesul întreprinderii pentru a-și acumula resurse financiare peste plan. Altfel, din punctul de vedere al întreprinderii, fondurile respective „se pierd”.

● Neonorarea la timp — și mai ales în preajma plății retribuției — a obliga-

țiilor de plată ale unei întreprinderi către o altă întreprindere face ca nici această din urmă să nu-și poată efectua plățile. Începe un blocaj în lanț, deficiențele primei întreprinderi fiind trecute în mod artificial asupra celei de-a doua (cu nimic vinovată!), care, la rîndul ei, le trece asupra partenerilor ei. Or, în prezent, penalizările pe care prima întreprindere trebuie să le verse celei de-a doua pentru neachitarea obligațiilor sînt mai mici decît dobînda pe care ar trebui să o plătească băncii pentru un împrumut care s-o ajute să iasă din „jena financiară”. Soluția: penalizările să fie mai mari decît dobînzile susmenționate, cu alte cuvinte, vinovatul să plătească oalele sparte, nu să treacă greutățile sale asupra altora. Dealtfel, problema aceasta a mai fost ridicată la masa rotundă organizată de revista „Flacăra” la Satu Mare pe tema noului mecanism economic. Dovadă că este o problemă importantă, generală, presa — dar care poate fi relativ lesne rezolvată. Oricum, trebuie abordată frontal, eventual soluționată pe alte căi decît sugerate aici.

Toți interlocutorii noștri, atrăgînd atenția asupra unor probleme deschise și făcînd — ca bază de discuție — sugestiile de îmbunătățire, au subliniat însă pasul hotărîtor reprezentat de noul mecanism economic. Este normal ca într-o acțiune de asemenea complexitate și anvergură să apară laturi susceptibile de perfecționare, în lumina practicii cîștigăte în 1979 și 1980. Poate cel mai îmbucurător aspect îl constituie însuși spiritul de inițiativă, frămîntarea creatoare stimulată în întreprinderi, investiția de efort și de idei noi în unul din conceptele de bază ale noului mecanism, și anume autoconducerea și autogestivitatea, în strînsă, organică interdependență cu interesele generale ale societății.

LIONEL NIȘESCU

Paradox în vatra Mioriței:

Oile au fost mâncate de fîn

„Deunăzi a venit un cetățean, Sândulache Bordea. Împreună cu alți doi, Iftimie Iuga și Nicolae Stănilă, cumpărase 200 de oi. Cerele lemne să-și împrejmuiască stina și să ridice adăposturile pentru iarnă. I-am aprobat pe loc cererea și i-am spus că dacă are necazuri cu pădurarul să vină imediat să-mi spună. Puțini se mai înhamă la o asemenea muncă. Era să-l pup de bucurie.”

Din nefericire, Măcu Nică, primarul comunei vîrcoene Vidra, n-are ocazia prea des să-și sature aleatoriile. Fiindcă în afară de cițiva, dintre ale căror nume vom aminti pe ale lui Ion V. Marin, Nicolae Insurățelu, Vasile și Toader Boșteog, Teodor Dorobăț, Nicolae Ghiuță, Ștefan Cotea, Cristian Neagu, locuitorii acestei comune aflate la puținii kilometri de Soveja, de vatra Mioriței, nu prea se mai îndeamnă la creșterea animalelor. Un calcul sumar arată că, dacă Vidra are 9 000 de locuitori și 2 874 de familii iar în scrierile orimăriei sînt înregistrate 1 039 vaci cu lapte, 831 porci, 4 615 oi și 18 000 de păsări, înseamnă că se poate spune, într-un fel — recunoaștem — destul de ciudat, al cuvintelor, de a se uni, că fiecare gospodărie de aici crește „ceva mai puțin de o treime de vacă”, „ceva mai puțin de o treime de porc” și „ceva mai puțin de o jumătate de oaie”. La păsări, susține primarul, situația se prezintă mai înfloritoare. „Nu există familie, afirmă el, care să n-aiă eel puțin 10 păsări”. Aritmetica avută în vedere se dovedește însă un pic prea optimistă, cum oricine își poate da seama aruncîndu-și ochii pe cifrele de mai sus, furnizate chiar de primar. Însă e o realitate că, precum aflăm de data aceasta de la Petre Lancu, președintele cooperativei de consum, Vidra s-a achitat în condiții mult mai bune, pînă acum, de obligațiile ce i-au revenit, conform planului de achiziții, la predarea către fondul de stat a cărnii de pasăre. În urmă cu câteva săptămîni, din cele 5,3 tone prevăzute, predate 3,7 tone, adică aproximativ 70 la sută. Spunem că este acesta, cît de cît, un efort laudabil al comunei, dacă ținem cont că în alte privințe planul nu este nici pe „două treimi” îndeplinit. Cea mai importantă explicație, dintre multele posibile, a neîndeplinirii planului de achiziții în majoritatea capitolelor sale constă,

nu incapa îndoială, tocmai în îndeplinirea și depășirea sa într-o singură privință: la vînzările de fîn comuna și-a îndeplinit obligațiile cu 123 la sută. Aproape 2 000 de tone de fîn au ieșit, în cursul acestui an, din Vidra, din această comună de munte a Vrancei unde, cum susțin specialiștii în limbajul lor nițel latinizat și cum o experiență de cînd lumea a arătat, ar crește de minune „taurinele” și „ovinele”. Cunoaștem că îndeletnicirea pe care muntenii au deprins-o de o bucată de vreme încoace, de a vînde finul celor ce, la cîmpie, cresc animale, în loc să crească ei înșiși, se află în atenția conducerii județului, dar dacă insistăm asupra acestei probleme este pentru a-i arăta efectele profund dăunătoare. Fiindcă e vorba, pentru a nu lungi deloc această vorbă, numai de comoditatea celor care, la Vidra, dispun de întinse terenuri (gospodăriile populației au 2 220 de hectare) și numai din jocul prețurilor obținute pe „marfa” lor izbutesc să realizeze venituri, din vînzarea finului, echivalente cu cele pe care le-ar obține dacă ar crește animale. Îi rugăm de aceea pe președintele cooperativei de consum comunale să ne întocmească o listă cu numele sâtenilor care au vîndut cantități mai mari de fîn. Acesta întocmește o listă cu vreo 25—30 de nume. Era firesc, în continuare, să cerem primarului ca în dreptul fiecărui nume de vînzător de fîn să treacă, în registrul agricol, cite animale crește fiecare. Nu pentru că ne-am fi sîilit să facem noi înșine această operație ci cu gîndul, zicem, bun, de a folosi mai bine timpul și a-l asculta, plîmă una-alta, pe Lancu Petre, în privința faptului că localnicii și-au transformat terenurile în rodnice lucerniere, producătoare, pe hectar, a vreo 5 000—6 000 kg de fîn uscat, ceea ce în bani înseamnă vreo 8 000—10 000 de lei, adică un venit multumitor și care îngăduie oamenilor să-și „cumpere” de-ale mîncării în drumurile lor pe la oraș. În scurtă vreme primarul ne prezintă o listă nouă, pîrtinitoare, din care rezultă că „vînzătorii de fîn” sînt și buni crescători de animale, ceea ce, evident, nu concordă cu situația generală a comunei, în ciuda faptului că, spre a-și îndeplini probabil obligatoria autocritică, primarul s-a învoit să treacă și numele lui Alexandru Mur-

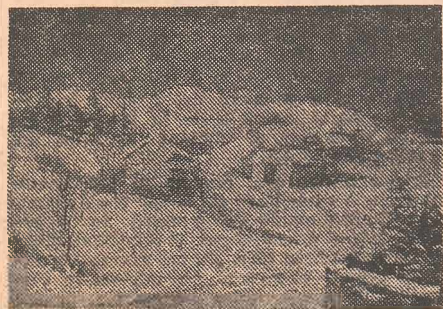
guleț, a cărui bățatură nu e încălzită de suflarea nici unui animal, deși putea fi încălzită de a mai multora dacă judecăm după cele 9 tone de fîn pe care el le-a vîndut. La Vidra, în vatra Mioriței, nu ar trebui să fie nici o ezitare din partea unor localnici, în a crede că ar putea fi suplinită cantitatea de lînă — cam jumătate din plan — care trebuia predată, conform sarcinii de achiziții, prin meticulozitatea, demnă de o cauză mai bună, cu care se urmărește îndeplinirea aceluiași plan la punctul numit „păr de frizerie” (pînă acum, aproape 200 de kilograme...).

Mai sus, către inima muntelui, în Vizanțea-Livezile, nu mai notăm ce rezultă din operația igienică a trecerii „ciobănașilor” pe la frizer, dar nu putem afla, din păcate, nici lucruri mai îmbucurătoare decît la Vidra în privința mioarelor. 3 200 cu totul la cele 2 000 de familii ale comunei. Primarul, Tudosie Stan, mai adaugă: 669 vaci cu lapte, 768 porci, 8 417 păsări. Și aici, ni se mai spune, comerțul cu fîn e în floare. Anul trecut, comuna a vîndut 1 800 de tone. Anul acesta dispune de un „excedent” de alte 1 600 tone, de pe cele 803 hectare de păsuni și 1 032 hectare de fînețe naturale. Desigur, se află și aici oameni harnici, buni gospodari, așa cum sînt, ca să amintim cîteva nume, Ion Luca, Dumitru Uncureanu, Ionel Boșcan, Toader Necula. Însă numărul acestora nu e prea mare. Ceea ce, desigur, ar face în discuție problema rezervelor încă foarte mari, în creșterea animalelor, de care dispune comuna. „Rezerve însemnate există în gospodăriile populației, susține chiar primarul, mai ales în ce privește creșterea oilor și a taurinelor. Comuna ar putea crește vreo 2 000 de taurine în plus iar numărul oilor ar putea fi dublat”. Pentru ca o astfel de posibilitate să fie valorificată, este lesne de înțeles însă că e de datoria tuturor locuitorilor comunei să se urnească la muncă, inclusiv Neculai Grosu, să zicem, care, ca țaran necooperativizat, hrănește de pe urma celor 6,23 hectare pe care le ține în proprietate vreo 10 oi și 6 păsări, sau Gheorghe A. Soare, deținător și el al unei bucăți de pămînt de 408 ari, de pe care oricine își poate da seama că se poate obține hrană pentru mai mult de doar 10 păsări. Ca să nu mai insistăm — în legătură cu rezervele de care aminteam — și asupra celor 500 de hectare „neînregistrate” pînă acum și descoperite de curînd, dintr-o simplă întîmplare, pe teritoriul comunei, de Oficiul județean de cadastru și organizarea teritoriului!

DUMITRU CONSTANTINESCU

Prin noi, iarna poate și trebuie să fie o stare normală a vieții

Deși, după cite am înțeles noi din comunicatele meteo, duminică după-amiază vremea urma să se încălzească și într-o bună parte a țării urma chiar să plouă, lucrurile s-au petrecut cam invers: în loc să plouă, a început să ningă. A nins toată noaptea, a nins toată ziua de luni, a bătut și vîntul, un fel de viscol mai mic, iar în noaptea de luni spre marți ninsoarea s-a mai liniștit. Și pentru că în București zăpada, mult așteptată zăpadă, această metaforă a purității, a atins înălțimea de aproximativ 35 de centimetri, undeva, în sertarul memoriei în care purtăm proverbul sau împlinirea cu Stan pățitul, mai ales atunci cînd ne referim la calitatea de călători, a început să sune un vajnic clopoțel de alarmă. Cu alte cuvinte nu puțini au fost cei ce și-au făcut griji pentru dimineața zilei de marți, dar, spre plăcuta noastră surprindere, transportul în comun s-a desfășurat ca și cum zăpada n-ar fi căzut și pe marile artere de circulație.

ROMEO COȘMOVICI — Iarnă la Pătîniș

Întrucît acest lucru nu s-a întîmplat de la sine, iată-ne, pentru o succintă analiză a fenomenului, la sediul din Calea Plevnei al Întreprinderii de salubritate din București, locul din care, după părerea noastră, s-a declanșat marea sau mica bătălie împotriva celor 35 de centimetri de zăpadă.

Dar la sediul I.S.B.-ului, nimeni din conducere. Nici directorul întreprinderii, inginerul Iordan Lița, nici inginerul-șef — Vasile Ioniță. Unde erau dinșii în ziua de marți, 9 decembrie, cam pe la prînz, cînd cerul parcă se luminase și chiar bătea și soarele, timid, întrezărindu-se printre norii subțiri din care, totuși, mai cernea o firavă pădere de zăpadă? Pe traseu, ni s-a spus, pe traseu, după ce au fost aici, la întreprindere, printre și alături de muncitori, fără întrecupere, de ieri dimineață, adică de luni dimineață, de la primele ore. Cine ne-a oferit această explicație? Nimeni altul decît Nicolae Rebegeț, șeful secției Atelierele Centrale ale I.S.B.-ului, el însuși fiind prezent la datorie din noaptea de duminică spre luni și-n continuare, pînă cînd l-am abordat noi, cînd ne-a mai declarat: „Pot să vă mai spun că, fără a avea răgazul să se repeadă la familiile lor, au mai fost prezenți aici, tot timpul, din noaptea de duminică spre luni, inginerul Gheorghe Fileru, subsemnatul, maistrilor Nicolae Anton și Constantin Răducanu, precum și cei mai buni dintre meseriașii noștri, cei care au echipat tractoarele cu cele două sisteme de pluguit zăpadă și de periat asfaltul”.

Aflăm, în continuare, că de luni după amiază și pînă marți dimineață au ieșit la lucru 146 de tractoare dotate cu astfel de echipament, că spre deosebire de anul trecut, cînd numărul tractoarelor echipate era de numai 180, în acest an parcul a crescut pînă la 230. Un amănunt nu lipsit de importanță, echipamentele au fost construite în Atelierele Centrale ale I.S.B.-ului, printr-o largă și responsabilă acțiune de autocodare, acțiune în cadrul căreia s-au remarcat lăcătușii Emil Ștefan, Ilie Pirvu, Virgil Lungu, Ștefan Bota, precum și sudorii Vasile Dobre, Gheorghe Ioniță, Nicolae Alecu, adică exact aceiași oameni care, de duminică și pînă marți, n-au pus geană peste geană pentru ca străzile mari ale Bucureștiului să fie libere, circulabile. „În ceea ce ne privește, a continuat maestrul Nicolae Rebegeț, alături de forțele A.D.P.-ului, adică ale Administrațiilor Domeniilor Publice, vom fi prezenți, la datorie, cu o capacitate tehnică mult sporită față de cea întrebunțată la această primă întîlnire cu zăpada. Dar să nu uităm în lupta pentru dezăpezire un mare rol și o însemnată contribuție, mai ales pe străzile laterale, le au totuși oamenii, gospodarii. E de datoria lor să intervină de urgență, cu lopeți, cu mic cu mare, așa cum românul a făcut-o dintotdeauna”.

Acestea fiind zise, nu ne mai rămîne altceva de făcut decît să subliniem încă o dată efortul celor ce-au asigurat un ritm normal de circulație în marele nostru oraș și să subsemnăm la părerea că, într-adevăr, pe străzile mai laterale, e de datoria noastră să intervenim la prima dezăpezire din această iarnă, care, prin noi, trebuie să fie o stare normală a vieții.

VICTOR NIȚĂ

Un singur dop de plastic nu-i o pierdere, un milion însă e pagubă sigură

În 1974, C.A.P. Păulești oferea Fabricii de șampanie Azuga o metodă de condiționare a dopurilor din polietilenă model 7, folosită în procesul de fermentație. După o folosire, dopurile erau considerate neutilizabile deoarece în interiorul lor se depuneau impurități. Ele erau vindute cu preț de deșeu. Metoda propusă de Gheorghe Anastasiade era simplă. Într-un cuptor, dopurile erau tratate cu bicarbonat de sodiu și prin înlăturarea depunerilor deveneau ca noi. În 1977, dopurile recondiționate au fost experimentate. S-a adunat o comisie și s-a întocmit un proces-verbal în care s-a consemnat că pierderile sînt sub procentajul legal. C.A.P. Păulești s-a pus pe treabă și pînă în 1979 a livrat fabricii 12 000 de kilograme de dopuri, adică aproape două milioane de bucăți. Se părea că treburile vor merge în continuare la fel.

Întreprinderea viei și vinurilor Prahova, căreia îi este subordonată juridic Fabrica de șampanie Azuga, către C.A.P. Păulești: „Referitor la recondiționarea... Pentru 1980, întreprinderea noastră are asigurat prin contracte cu Uzina de mase plastice București necesarul de dopuri model 7, întreprindere cu care valorificăm și dopurile folosite la un ciclu de fabricație”.

Înainte de a vedea de ce I.V.V. Prahova și-a schimbat brusc atitudinea față de recondiționarea dopurilor, să arătăm că un kilogram de dopuri noi costă 70 de lei, pe cînd cele recondiționate, doar 33, că pentru producerea unei tone de polietilenă sînt necesare aproximativ 5,5 tone de combustibil convențional. Să mai spunem că în cei trei ani beneficiarul nu a făcut nici o reclamație privind calitatea dopurilor recondiționate.

La I.V.V. Prahova, Dumitru Roibu, contabil șef, și Costică Cîelan, șef birou aprovizionare: „De 5 ani avem contract cu Uzina de mase plastice București. Cu C.A.P. Păulești nu avem contract. Am apelat la dopurile recondiționate în anii cînd, din motive obiective, U.M.P. nu ne-a putut livra dopurile de care aveam nevoie. Am renunțat la dopurile recondiționate pentru că am primit reclamații de la tehnologii de șampanie. Într-adevăr, a existat un proces-verbal în care se consemna că dopurile recondiționate

sînt bune, însă verificarea s-a făcut pe un lot mic, iar sticlele n-au fost lăsate la fermentat timpul necesar. S-a dovedit că prin folosire inelele de etanșare se deteriorează și dopurile nu mai sînt etanșe. Mare parte din producția noastră merge la export și nu ne permitem să riscăm să primim reclamații. Afară de asta, o comisie tehnică de la Inspectia generală de stat ne-a interzis folosirea lor. Avem în stoc un milion de dopuri noi și nu mai avem ce să facem cu cele recondiționate. Cei de la Păulești nu fac altceva decît să le spele. Am primit o scrisoare acum doi-trei ani prin care ni se interzice să mai livrăm deșeurile de mase plastice la C.A.P.-uri pe motiv că s-au făcut „afaceri”. Nu știu cine ne-a transmis o asemenea scrisoare și n-o am acum la îndemînă. Dopurile folosite le livrăm la preț de deșeu Cooperativei „Arta încălțămintei” și Întreprinderii chimice Victoria București. Uzina de mase plastice nu le mai poate folosi pentru că, prin retopire, polietilena își pierde elasticitatea și nu mai poate fi folosită la dopuri”.

Gheorghe Anastasiade, inițiatorul metodei: „De la bun început vreau să arăt că n-am nici o pretenție asupra metodei, n-o ținem secretă și o împărtășim tuturor celor care vor s-o aplice. Noi am lucrat cu Fabrica de șampanie Azuga, care nu este, după cite știu eu, una din fabricile mari. Mă gîndesc că această metodă simplă de spălare poate fi ușor extinsă și ar putea fi și mai eficientă dacă s-ar face într-o instalație mai bine gîndită decît a noastră. De ce să măcinăm niște dopuri pe care le avem gata făcute, mai ales acum cînd petrolul poate fi folosit în altă parte. Ni s-au adus niște argumente în care nu putem crede. Dintr-o dată dopurile n-au mai fost bune. După patru ani de tergiversări s-a făcut o verificare cu specialiști cu experiență în domeniu, rezultatele au fost bune... Acum se spune că sticlele n-au fost lăsate suficient timp la fermentat. Cine întreprinde o fermentație la mijlocul ei, ce motive ar avea s-o facă? Am făcut și un dispozitiv de „degorjare” a sticlelor, un clește care să prindă doar calota dopului nu și gîtul dopului. Așa s-a înlăturat pericolul deteriorării unuia din cele 5 inele de etanșare, dar nici n-au vrut să se uite

la el. Realitatea este că e mult mai simplu să lucrezi cu dopuri noi. Ni s-a mai spus că fabrica are un stoc suficient de dopuri și că nu mai comandă recondiționarea lor pentru că n-au ce face cu ele. Optica este greșită pentru că prin livrarea dopurilor recondiționate stocul nu se mărește. El rămîne intact sau se micșorează prin eliminarea dopurilor compromise. Stocul crește doar prin achiziționarea de dopuri noi”.

Îi rugăm telefonic pe inginerul Florin Ciocoiaru, șeful secției Azuga, să ne spună cîteva cuvinte despre recondiționarea dopurilor model 7: „Sîntem subordonați tehnic și juridic I.V.V. Prahova. Asta nu înseamnă că n-avem un cuvînt de spus. Inițial, discuțiile cu C.A.P. Păulești au avut loc aici. Dopurile recondiționate au fost testate pe o serie mică. Au avut o comportare bună. Cînd am trecut la folosirea lor masivă am avut necazuri mai ales la scoaterea lor. Atunci se deteriorau inelele de etanșare. Dopurile trebuie să reziste la o presiune de 8 atmosfere. Prin sistemul de scoatere se deteriorează inelele. Nu avem un proces-verbal de constatare al Inspectiei generale de stat pentru interzicerea folosirii lor. Avem însă un proces-verbal al C.T.C. și al laboratorului de la I.V.V. Prahova care ne dă dispoziție să folosim numai dopuri noi. Dacă nu ne conformăm, ni se impută nouă toate pierderile. Aceste dopuri nu pot fi folosite la alte sticle din cauza diferenței de diametru. Ar merge doar la actualele sticle de vermut care au același diametru — 19 milimetri”.

Fără îndoială, dopul model 7 are o pondere mică în prețul de cost al unei sticle de șampanie, dar numai Fabrica de șampanie Azuga folosește într-un an mai bine de un milion de bucăți. Condițiile de calitate a acestor dopuri sînt stabilite. Este oare atît de greu să se imagineze un mic aparat, un recipient sub presiune, cu un orificiu de 19 milimetri, aidoma sticlei de șampanie, unde în cîteva zile se pot verifica prin sondaj cîteva mii de dopuri și se poate trage o concluzie corectă și fermă? Sistemul de scoatere a dopurilor, cel care duce la deteriorarea inelelor de etanșare, nu poate fi schimbat sau îmbunătățit? Oare milioanele de dopuri, care se fabrică totuși din petrol, trebuie neapărat transportate, tocate, topite? Nu se poate și altfel? Nu se pot face economii de cîteva sute de mii de lei prin îmbunătățirea unui sistem? Sînt întrebări care nu trebuie să frămînte doar pe Gheorghe Anastasiade de la C.A.P. Păulești.

OPREA GEORGESCU

Pro memoria

(8-16 decembrie)

● 1280 — Prima mențiune documentară a Sighișoarei; ● 8.XII.1925 — Inițierea Institutului de statistică generală ● 9.XII.1913 — Premiera primei drame de aventuri filmată în România, *Oțelul războiului*, în regia lui Aristide Demetriade. ● 1918 — Constantin Brâncuși realizează primele variante în lemn ale Coloanei recunoștinței nesfârșite, monument închinat amintirii morților din primul război mondial. ● 9.XII.1961 — Proclamarea independenței Tancanicii (din 1964 formează cu Zanzibarul Republica Unită Tanzania). ● 10.XII.1867 — S-a născut Grigore Antipa, biolog român, întemeietorul Muzeului de istorie naturală din București (1893); folosește pentru prima dată în lume dioramele prezentând viețuitoarele în mediul lor de viață (m. 1914). ● 10.XII.1877 — Trupele române cuceresc redutele de la Oponez. Osmanpașa se predă și semnează capitularea armatelor turcești de la Plevna. ● 10.XII.1880 — A murit Iosif Hodoșiu, scriitor și om politic român, participant la Revoluția de la 1848-1849 din Transilvania (n. 1829). ● 10.XII.1896 — A murit Alfred Nobel (n. 1833), chimist și industriaș suedez. A inventat dinamita. Din 1901 se decernează anual Premiul Nobel pentru cele mai însemnate realizări în domeniile fizicii, chimiei, medicinei sau fiziologiei, literaturii și pentru pace; din 1969 și pentru știința economică ● 10.XII.1943 — Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat Declarația universală a drepturilor omului. ● 11.XII — Sărbătoarea națională a Republicii Volta Superioară. ● 11.XII.1810 — S-a născut Alfred de Musset (m. 1857), poet francez. ● 11.XII.1835 — Primul vodevil românesc, *Triumful amorului*, de Ioan Andrei Wachmann. ● 11.XII.1918 — Partidul Social-Democrat își schimbă denumirea în Partidul Socialist din România. ● În 1924 apare la București *Tinărul leninist*, organ al Uniunii Tineretului Comunist din România ● 11.XII.1946 — A fost creat Fondul O.N.U. pentru copii — UNICEF. ● 11.XII.1963 — Adunarea generală a O.N.U. adoptă rezoluția Principiile unei declarații asupra cooperării economice internaționale, inițiată de România ● 12.XII — Sărbătoarea națională a Republicii Kenya. ● 12.XII.1850 — Cancellaria imperială de la Viena ridică episcopia unită de la Blaj la rang de mitropolie și înființează episcopia la Gherla și Lugoj. Primul mitropolit greco-catolic a fost Alex. Sterea-Suluțiu. ● 12.XII.1948 — Rezoluția Biroului Politic al C.C. al P.C.R. în problema națională. ● 13.XII.1797 — S-a născut poetul german Heinrich Heine (m. 1856). ● 13.XII.1864 — Decret pentru înființarea Casei de depuneri și consemnățiuni. Primul director Henrik Winterhalder. ● 13.XII.1879 — Deschiderea cursurilor Facultății de medicină din Iași. ● 13.XII.1918 — Puțernică manifestație muncitorească la București, în fața Teatrului Național, reprimată sângeros, urmată de arestări. ● 13.XII. — Sărbătoarea națională a Maltei. ● 14.XII. — Ziua tipografilor, către care ne îndreptăm cu recunoștință gândurile noastre cele mai bune. ● 14.XII.1845 — Ion Ghica, C. A. Rosetti și Scarlat Vîrnac înființează la Paris Societatea studenților români; organizează o Bibliotecă română (1846) și militează pentru unitatea politică a țărilor române. ● Decembrie 1864 — Al. I. Cuza promulgă Codul Penal și Codul civil. ● 14.XII.1895 — S-a născut scriitorul francez Paul Eluard (m. 1952). ● 14.XII.1921 — Apare la București ziarul *Socialismul*, organ al P.C.R. ● 14.XII.1955 — România este primită în rândul membrilor O.N.U. ● 14.XII.1961 — Se constituie Comitetul celor 13 state pentru dezarmare (printre care și România), organism de negocieri în problemele dezarmării. ● 14-15.XII.1467 — Învingind la Baia, Ștefan cel Mare respinge ultima mare tentativă a coroanei ungare de a reinstitui suzeranitatea asupra Moldovei. ● 15.XII.1802 — S-a născut Bolyai János, matematician din România (m. 1860). ● 15.XII.1865 — Al. I. Cuza promulgă Legea de organizare a serviciului de poștă și telegraf. ● 15.XII.1901 — Apare la București revista *Sămănătorul*, condusă la început de G. Coșbuc și Al. Vlahuță. ● 15.XII.1944 — Se creează Organizația sportului popular. ● 15.XII.1950 — Marea Adunare Națională votează Legea planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale (1951-1955) și Legea pentru apărarea păcii. ● Decembrie 1476 — A murit Vlad Tepeș, domn al Țării Românești în anii 1456-1462 și 1476. ● 16.XII — Ziua națională a Statului Bahrein. ● 16.XII.1770 — S-a născut Ludwig van Beethoven (m. 1827). ● 16.XII.1855 — Inaugurarea Școlii de mică chirurgie la Spitalul Mihai Vodă din București (fondator Carol Davila). ● 16.XII.1888 — Apare la București *Fântina Blanduziei*, condusă de Mihai Eminescu. ● 16.XII.1910 — Primul zbor experimental din lume al unui avion cu reacție inventat și pilotat de Henri Coandă la Issy le Moulineaux (îngă Paris). ● 16.XII.1938 — Premiera piesei *Jocul de-a vacanța* de M. Sebastian la Teatrul Comedia din București cu V. Maximilian, George Vraca; regia Sică Alexandrescu. ● În 1980 — 400 de ani de la întemeierea Universității din Cluj cu 3 facultăți — teologie, filozofie, drept — sub conducerea lui Antonio Possevino.

Dr. doc. Zorel Filipescu, ales recent vicepreședinte

al Federației mondiale a societăților de anesteziologie, ne declară:

„Aflați că în domeniul acesta stăm foarte bine, sîntem la nivel mondial“

De mai multă vreme, doctorul docent Zorel Filipescu, șeful secției anesteziologie-terapie intensivă a Spitalului clinic de urgență al municipiului București, este membru al Academiei europene de anesteziologie. Despre personalitatea distinsului medic român, profesorul J. Lassner, unul dintre cei mai mari specialiști al domeniului, președintele Academiei europene de anesteziologie, se exprima în cuvintele următoare: „Dr. doc. Zorel Filipescu este un pionier al specialității noastre în România, practicant renumit în țara sa, unde este președintele Societății de anesteziologie-terapie intensivă, este cunoscut în numeroase țări, în care și-a adus contribuția la dezbaterile internaționale ce au avut loc pe continent, în cadrul unor conferințe prestigioase, ținute de-a lungul anilor“. Dacă mai adăugăm că, recent, ziarele au anunțat alegerea românului, la Hamburg, în calitate de vicepreședinte al Federației mondiale a societăților de anesteziologie este limpede că avem de-a face cu o mare personalitate a lumii medicale. După începutul acesteia telegrafic în care am spus aproape tot ce am auzit despre persoana sa, mărturisim că am avut parte de o primă discuție cu interlocutorul nostru între o sosire de la Sibiu și o plecare neașteptată în județul Hunedoara, de fiecare dată prezența sa acolo fiind impusă de necesități. Pentru început, întrebarea cea mai la îndemână ne-a fost următoarea:

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră, pentru școala românească de anesteziologie această alegere?

— Sigur că aș fi prea modest și nesincer dacă aș spune că nu mă bucur. Este vorba, în fond, de o recunoaștere și a prestigiului școlii românești de anesteziologie. Am fost ales vicepreședinte, pentru o perioadă de patru ani, al acestui organism mondial ce înglobează societățile naționale de anesteziologie-terapie intensivă de pe toate continentele. Colegii mei, anesteziștii, sînt foarte apreciați în primul rând datorită calităților deosebite pe care le au. În marea lor majoritate sînt niște mari entuziaști ai meseriei, ceea ce duce implicit la o foarte bună pregătire profesională și științifică. Activitatea practică pe care o desfășurăm în diverse spitale din țară, organizarea muncii noastre, au putut fi constatate de numeroși colegi de prestigiu dintr-un număr mare de țări ale lumii cu ocazia vizitelor ce le-au întreprins la noi. Au făcut vizite de documentare ultimii trei președinți ai Federației mondiale și alte personalități marcante. De asemenea, noi, anesteziologii români, ne-am făcut cunoscuți participînd cu numeroase comunicări la congrese mondiale, europene, naționale, simpozioane, cit și la manifestările organizate de societatea noastră la care au asistat și străini. Este, dacă vreți, un prestigiu la care au pus cîte o cărămidă mai multă confrății de-ai mei, din terapia intensivă și anesteziologie.

— De fapt, ce este terapia intensivă?

— După Peter Safar — cel care a readus în actualitate respirația gură la gură — ea n-ar fi decît o formă a aroganței umane. Mai degrabă am spune că e vorba de un mare și important pas înainte produs în neîntrerupta evoluție a omului. Poate nimic nu este mai subtil decît această împotrivire a omului față de natură, mai ales cînd nu-l lasă în voia soartei pe cei ajunși slabi, pe cei aflați în pragul morții. Dar despre asta ar fi multe de spus. Expresia de terapie intensivă a înlocuit, în ultima vreme, termenul de reanimare.

— Mi-am notat undeva gândurile unui mare anesteziolog englez, W. Mushin, care a atras atenția asupra unei tendințe numite de el „intivism“, adică „posibilitatea ce o au cei care întîrzie momentul fatal, ceea ce de multe ori produce o agitație zadarnică și costisitoare, care se traduce în fapt printr-o inversurare terapeutică ce nu este decît o persiflare a acțiunii medicale“.

— Da, are perfectă dreptate. Este ceea ce numim aminarea clipei fatale. Pentru o oră, pentru o zi, pentru o săptămână se supun bolnavul și familia la suferințe în plus. Mai înseamnă personal ocupat și medicație în zadar. Eu, cînd am certitudinea că este așa, îi iau suferința, îi schimb ora decesului. Pentru unu la sută șanse însă lupt din toate puterile. Din păcate, sînt obligat uneori să fiu un martor neputincios. În secția de anesteziologie-terapie intensivă a Spitalului de urgență București, unde lucrez, spital care adună toate cazurile grave din Capitală, din împrejurimi și chiar din toată țara, mă întîlnesc și cu nereușita. O accept cu indignare, mă revoltă neputința medicinelor.

— Chiar e o neputință a medicinelor?

— Da! Eu zic că medicina nu-i o știință. Știință este matematica, unde

doi ori doi fac patru. Or, la noi, în medicină, doi ori doi fac de cele mai multe ori cinci! Noi, medicii, și, mai ales, cei din această specialitate, sîntem indignați că nu putem salva fiul unei mame ce așteaptă la poarta spitalului, tatăl unei tinere care ne privește cu lacrimi în ochi și încearcă să ne smulgă o rază de speranță, speranță pe care noi, știind adevărul, nu putem să i-o dăm. Aș dori din suflet să pot da tuturor celor care sînt în jurul unor bolnavi, familiilor apropiate, cite o rază de speranță sau, de ce nu, o veste de însănătoșire. Cu toată părerea de rău, de multe ori sînt obligat să le aduc la cunoștință vestea pierderii celor dragi. Pușini înțeleg că, din toate aceste drame trăite, iau și eu o picătură, eu, omul care n-am putut să le înlătur. Picătură cu picătură duce la o mai mică sau mai mare uzură psihică. Dar avem și destule satisfacții văzînd cum ies pe poarta spitalului un om considerat de mulți ca pierdut. Sînt momente care ne dau aripi, ne fac să uităm pentru o clipă nereușitele.

— Sînt convins că orice intervenție a dumneavoastră, a anesteziologilor, impune promptitudine, inteligență, claritate în gândire, echilibru, voință și multă-mulț dăruire. Cum ați ajuns să vă ocupați de anesteziologie și reanimare?

— M-a pasionat medicina. Am urmat-o, și din 1948 sînt în acest spital, singurul meu loc de muncă. Nu e unul mai bătrîn ca mine la urgență. Puneți bătrîn în ghilimele, pentru că nu mă consider deloc bătrîn. De pasionat, m-a pa-

sionat și chirurgia. Eu sînt chirurg de meserie, am ajuns chiar medic primar chirurg. Din 1951 m-a pasionat și anesteziologia. Și atunci, pentru că mi-am făcut specializarea și în anesteziologie-terapie intensivă, am scris o carte, acum cam depășită, în colaborare cu dr. C. Mihai. Astăzi toată lumea știe că dintr-un organism de 70 de kilograme, vreau 50 sint apă. În 1955, la data apariției cărții „Metabolismul normal și patologic al apei, sării și potasiului“, chestiunea cu apa era cunoscută, dar nestudiată. Cartea era prima din țară în acest domeniu, a avut răsănit și a fost reeditată. Spuneam atunci că dacă un organism pierde apă și săruri poate ajunge într-o stare cînd o eventuală operație ar duce la moarte sigură. Dacă, totuși, chirurgul așteaptă să-l aduc la un nivel de plutare, atunci el poate spune „acum gata, te pot trage la mal“. Dacă barca e spartă eu sau altul n-avem șanse s-o aducem la mal. Dar eu, ca om care mă pricep, o repar, pun scinduri, o dreg, și după aceea o scot la mal. Cam asta am început să fac. Am scris cărți, multe cărți de popularizare și cinci monografii. Cea mai recentă este „Terapia intensivă în urgențele medico-chirurgicale“, scrisă în colaborare cu dr. Radu Briciu și dr. Nicolae Mustățea, prefațată, după cum vi văzut de profesorul J. Lassner, de la Paris, o somitate în materie.

— Tot la volumul acesta semnați un cuvînt înainte în care spuneți că: „Prin stăruitoare căutări și prin inovații (proprii sau de împrumut, dar judicios aplicate), prin asimilarea creațiilor a tuturor euceririlor aplicabile în arta de a readuce viața în organism sau de a menține, prin eforturi permanente la capătul bolnavilor — toate sub semnul slujirii jurămîntului lui Hipocrat — școala românească de anesteziologie-terapie intensivă a obținut rezultate notabile, care se materializează prin resuscitarea a mii de inimi, prin salvarea altor vieți omenești“. Este încurajatoare situația, așa cum o prezentați. Totuși, cum stăm?

— Bănuiam c-o să mă întrebați cum stăm! Ei, aflați că în domeniul acesta, stăm foarte bine, sîntem la nivel mondial. Științific, sîntem la nivel mondial, asta-l adevărul adevărat! Avem tot ce ne trebuie, știm ce are bolnavul, știm ce trebuie să facem și facem tot ce putem. Dar, cum spuneam, în unele

cazuri medicina e neputincioasă. Mă obosește, cum spuneam, neputința mea legată de neputința medicinelor. Din punct de vedere organizatoric, vă spun cu toată sinceritatea, și al legislației stăm mai bine ca foarte multe țări. Adică noi, anesteziologii, avem pe hîrtie mai multe drepturi ca străinii. Există o carte intitulată „Norme generale de organizare și funcționare a unităților sanitare“, apărută în 1974, cu un capitol despre „Actul de anesteziologie-terapie intensivă în unitățile cu paturi“. Din păcate, în peregrinările mele prin țară am văzut că normele generale nu se respectă nici de o parte, nici de cealaltă, adică nici de chirurgii și nici de anesteziștii. Anesteziștul ajunge specialist cam la 32 de ani, chirurgul e o persoană venerabilă la 50 de ani. Chirurgul îl cam repede pe tinăr. Medicul șef al județului e prieten cu chirurgul, nu cu tinărul care vine cu entuziasmul său și mîntea sa proaspătă. O înțelegere se realizează, mai rar, prin înțelepciunea și receptivitatea ambelor părți. În specialitatea noastră sînt suficiente cadre, numai că toate sînt tinere. Eu am mare încredere în tineri. Aici, la urgență, am un secundar, Horia Georgescu, fost șef de promoție și primul la examenul de internat, pe care nu-l dau pe doi medici primari. Lumea se miră cum de și-a ales anesteziologia ca specialitate.

— De ce se miră? E cumva considerată o cenșăreasă, nu i se cunoaște importanța?

— De unde s-o cunoască, dacă în facultatea de medicină generală nu există catedră de anesteziologie-terapie intensivă și, din cite cunosc eu, sîntem singura țară din lume în situația aceasta? ! Se face doar un curs de un semestru de anesteziologie generală, din care nu se rămîne cu mare lucru. Pînă acum n-am spus că nu există o disciplină condusă de un anestezișt, ca să nu se creadă că vreau să mă duc eu acolo. Eu zic că nu-i o rușine, în București și nicăieri, să rămii toată viața medic primar. Vă rog să mă credeți, eu nu pot să mint, sînt ardelean.

— Se spune, și probabil așa este, că succesele, mai exact spus progresele chirurgiei au fost posibile datorită anesteziologiei, reanimării și antibioticelor. Deci nu totul aparține Cezarului.

— Eu fac distincție între anesteziologie și suprimarea durerii. Nu pot să văd oameni suferind de durere; să aud că suferă cineva. Nu suport să văd suferința fizică și nici cea psihică, deși mă întîlnesc cu ea. Cea fizică e la bolnavi, cea psihică e la contactul cu familiile lor. Eram chirurg, metodele fiind imperfecte, nu reuseam să suprim durerea. Așa am trecut la anesteziologie-terapie intensivă. Am avut o șansă în viață și anume aceea de a merge pe un teren nedeșfrîtat. Unul la fel de deștept ca mine făcea același lucru sau chiar mai mult.

— Nu aveți voie să exagerați. Prea multă modestie strică. Cred că-mi scapă unele lucruri. De pildă, ce-i aparține chirurgului și ce-i revine anesteziștului?

— Cea mai populară și, am putea spune, spectaculoasă specialitate rămîne chirurgia. Chirurgul este omul acela cu aureola în jurul capului. Bolnavul nu vine la un anestezișt, ci la chirurg, deși de multe ori noi ducem greul. O hernie la un om de 30 de ani se operează la fel ca la unul de 20 de ani și tot la fel cînd el are 80 de ani. Chirurgul întîmpină aceleași greutăți, trebuie să dea dovadă de aceeași dibăcie, taie aceiași mușchi, doar mușchii nu se schimbă. Vîrsta și bolile acumulate (plămîni deficițar, astm, inima slăbită și altele) de diversele organe ale pacientului creează însă probleme pentru anestezișt. Bolnavul își cunoaște în general chirurgul și bine face că nu-l uită pentru reușita operației, însă această operație s-a efectuat fără durere, fără graba care obliga mai demult chirurgul să opereze, căci trecea anesteziologia. Nu vreau să iau din meritele chirurgului, însă acum se pune accent pe spiritul de echipă, fiind o permanentă coordonare și comunicare între anestezișt și chirurg. Toți medicii practicieni trebuie să-și cunoască bine specialitatea: chirurgul tehnica operației, anesteziștul tehnica anesteziologică. Toate sînt dificile și trebuie bine stăpînite.

— Îmi aduc aminte că un reportaj, dintr-o gazetă, despre primul transplant renal la noi a amintit o singură dată numele chirurgului — profesorul și ministrul Eugen Proca — și a pomenit de cinci ori numele anesteziștului, dr. Anghel Popescu.

— Așa este. Nouă ne-a crescut prestigiul. Înseamnă că lumea își dă seama de meritele anesteziologiei și terapiei intensive. Eu sînt că ministerul ne sprijină.

— Vă mulțumim și ne bucurăm că este așa cum spuneți.

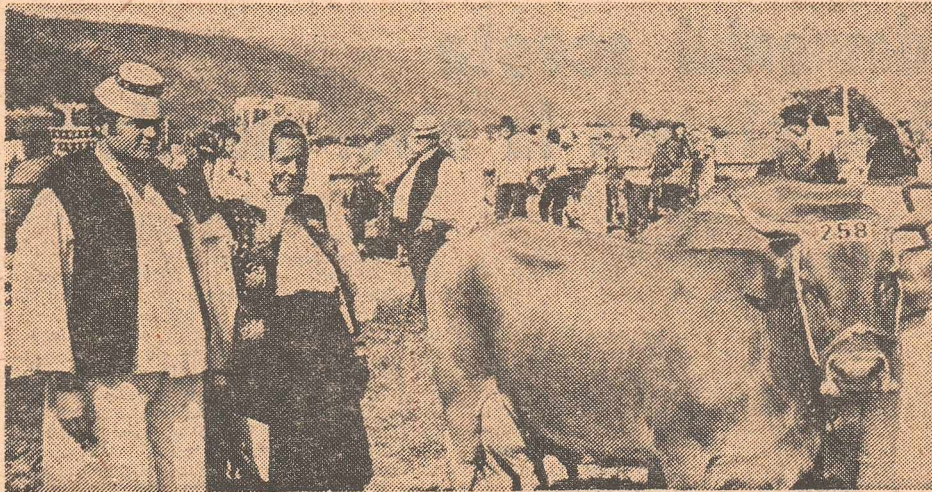
ION PREDOȘANU

REGHINA VÂRVICI

Carpați 2000

Tîrgurile de animale

Intre formele tradiționale de bună organizare a economiei agricole montane, se inscriu — la loc important — și tîrgurile, ca soluții îndelungat experimentate de înlesnire a cumpărărilor și vânzărilor de animale și secundar și a altor produse agricole și meșteșugărești.

Numărul și vechimea tîrgurilor din spațiul montan-carpatic, însăși prezența acestora, reprezintă pe de o parte o manifestare de vigoare economică iar pe de altă parte o obiectivă necesitate, cu atât mai accentuată cu cît regiunea în cauză dispune de condiții naturale mai vitrege, de o rețea de căi de comunicații mai limitată și de gospodării aflate în poziție izolată, mai numeroase.

Indiscutabil, o bună funcționare a unităților de contractare și achiziții ca și nivelul crescînd al aprovizionării satelor cu un fond de marfă variat și suficient consumului au fost cauze ce au determinat o reducere în număr și amploare a vechilor tîrguri de animale și au limitat interesul pentru amenajarea de noi tîrguri.

Dar indiferent cît de perfectă ar fi o astfel de organizare nu se pot înlocui în totalitate necesitățile vieții productive și existenței umane la munte, astfel că se poate spune cu certitudine că tîrgurile continuă să-și mențină importanța lor, în primul rînd economică, la care se adaugă și o componentă social-culturală deloc lipsită de interes.

Spre o înțelegere mai completă a semnificației tîrgurilor ne-am propus să luăm în analiză cauzele ce le determină, stimele și justifică existența, motivațiile ce susțin nu simpla menținere ci înmulțirea acestora, după necesități efective și în toate sezoanele și zonele de concentrație animalieră din spațiul montan.

Creșterea animalelor în zona de munte se practică inevitabil în gospodării cu o amplasare mai izolată, aceasta fie că ne referim la saie, cătune sau amenajări zootehnice solitare. O bună organizare a sistemului de prelucrare a produselor agricole — acolo unde aceasta funcționează ca atare — asigură pentru producător condiția de planificare și siguranță a posibilității valorificării animalelor sau produselor pe care acestea le furnizează.

Procesul de producție și existența umană la munte presupun însă și momente imprevizibile: îmbolnăviri și ieșiri fortuite de animale din cadrul gospodăriei — aspect ce necesită înlocuirii cu animale de relativ aceeași categorie; intenții de sporire a efectivelor proprii, intenții de îmbunătățire a rasei; evenimente familiale care necesită urgență în obținerea unor mijloace bănești: accidente, îmbolnăviri, decese, calamități, extinderi, restrîngerii, căsătorii etc.

Toate aceste situații se întîlnesc frecvent, reprezentînd viața însăși într-o colectivitate montană — și nu numai mon-

tană — făcînd parte din forma obișnuită de existență umană amprețată de un plus de dificultate tipică pentru munte.

Pentru astfel de condiții, tîrgurile reprezintă soluția, o posibilitate efectivă, practică, folositoare, de rezolvare rezonabilă a unor multiple necesități.

Pătrunzînd în „întimitatea” vieții tîrgurilor, neîngrijind nici psihologia participanților activi, se va observa că acestea îndeplinesc funcțiuni extinse și înspre alte sensuri decît cele strict economice. Animalele — taurinele, caii, oile, porcinele, păsările — produse animalele nu pot fi prezentate la tîrg oricum: o marfă de proastă calitate și cu aspect comercial neatractiv, fie că nu găsește cumpărător, fie că va fi slab cotată și ca atare slab plătită. Cunoscinđ bine acest aspect, producătorul nu-și permite neglijențe și se străduiește din timp pentru ca animalul prezentat spre vânzare să se afle în bună condiție de întreținere, în stare de sănătate, curat, periat și chiar atractiv prezentat prin mici adjuvante comerciale, cum ar fi un căpăstru, o coadă de cal împletită, o curea frumoasă cu clopot la gît sau comăncaci colorați în coarnele vitelor. Rezultă că de fapt tîrgul exercită și un rol educativ pentru producători,

privind nu doar calitatea și forma de prezentare a mărfii, ci înseși comportamentul și corectitudinea crescătorului de animale aflat în condiție de ofertant.

Similar se prezintă lucrurile și cu diverse produse agroalimentare și meșteșugărești, care participă completativ și necesar la aceleași tîrguri de animale. Nu lipsite de importanță sînt și întîlnirile dintre producători în zilele de desfășurare a tîrgurilor: informările reciproce, schimbările de cunoștințe privind modul de obținere a unor bune producții, privind soiurile și rasele productive, înțelegerea ce survin referitor la viitoare schimburi de produse, caracterul de relativă întrecere, procurarea unor obiecte strict necesare producției însăși, ca putini, ciubere, hamuri, potcoave, ciele, lanțuri, unele obiecte de îmbrăcăminte etc.

În vederea participării la tîrg, crescătorul de animale se pregătește minuțios, adeseori împreună cu membrii familiei, deoarece ziua de tîrg este și un moment al ieșirii în lume. Iar astfel de evenimente se onorează printr-o ținută vestimentară corectă (un adjuvant al menținerii portului tradițional) și prin atenția acordată aspectului igienic, cu adaosul de comportament și corectitudine civică izvorite în

bună măsură din sentimentul mîndriei condiției de muntean și de bun gospodar. Și nu este neglijabil nici faptul că tîrgurile sînt și ocazii de întîlniri și cunoaștere între familii și mai ales între tineri, iar un minim de fast, caracterul cvasisărbătoresc ce se instalează spontan sau se determină prin organizare, nu vin decît în completarea a ceea ce formează nu numai utilitatea ci și farmecul tîrgurilor.

Positiv este și aspectul că ajungerea mărfurilor și producătorilor la tîrg implică necesitatea existenței mijloacelor de transport: care cu boi, căruțe cu cai, sănii, ș.a. — ceea ce reprezintă un câștig net — prin însăși menținerea unui potențial de transport animalier neconsumator de energie petrolieră, fapt ce își are semnificația sa.

Ca spațiu de întîlnire organizată a unor largi categorii de cumpărători interesați în procurarea produselor legate direct de viața productivă zoologică montană, tîrgurile sînt și un loc potrivit pentru expunerea și valorificarea unor mărfuri realizate de unitățile de stat și cooperatiste.

O variantă modernă a tîrgurilor o reprezintă astăzi așa-numitele „tîrguri-expoziție de animale”. Sînt nomenclaturizabile reușitele unor ultimi ani, cum au fost și mai sînt tîrgurile-expoziție de la Sighetu Marmăției, județul Maramureș, Cimpulung Moldovenesc, județul Suceava sau cel de ultimă și meritorie apariție — „tîrgul codrenilor” din satul Văsoaia (Arad).

Mai pretențioase, mai ample, mai fastuoase și mai educative, tîrgurile-expoziție rămîn totuși doar momente festive, mici „festivaluri ale creșterii animalelor” din munții noștri, cu eficiență economică limitată și frecvență încă firavă. De tip comercial sau expozițional lunare, de primăvară sau toamnă, tîrgurile rămîn trebuințe ale zootehnicii montane ce nu apar, nu se dezvoltă și nu se mențin de la sine. Este nevoie nu doar de intenții și bunăvoință ci și de organizare în raport cu condițiile și necesitățile actuale: destinarea terenului, amenajări pentru contenționarea, cîntărirea, adăpostirea animalelor, pentru expunerea și a altor categorii de mărfuri, respectarea ordinii, cunoașterea și popularizarea datelor tîrgurilor și stabilitatea acestor date și a altor elemente de amănunt care țin de o bună gospodărire.

Tîrgurile de animale își păstrează importanța lor pregnant economică și-și pot revendica dreptul de acces la perenizarea iar un efort pentru menținere și sporire numerică și privind calitatea formelor de organizare va constitui în fapt o formă posibilă de influențare a dezvoltării creșterii animalelor și în general a agriculturii montane.

Dr. RADU REV ■

O „fabrică a noului”

Situată, cum se coboară dinspre bulevardul Armata Poporului, în stînga uriașei platforme a Institutului Politehnic București, întreprinderea de aparatură și utilaje pentru cercetare pare a fi, chiar și de departe, nu o unitate economică, așa cum o arată dealtfel și numele, ci un institut de cercetare. Respectiva impresie ne-a fost sugerată, în primul rînd, de uriașă clădire care, constituită din trei ansambluri ce alcătuiesc prin îmbinare un Y imens, este îmbrăcată de jos și pînă sus numai și numai în geamuri, brîuri de geamuri albe și verzi, astfel încît I.A.U.C. ni se arată ca un palat de cleștar orbitor.

Intrînd pe poarta acestei unități care n-a împlinit încă doi ani — a fost înființată în ianuarie, 1979, la indicația expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu — am avut chiar la fața locului certa senzație că ne aflăm nu în obișnuitele secții sau sectoare ale unei unități industriale, ci în spațiul calm și încordat, în același timp, al unor laboratoare.

Mărturisesc, avea să ne declare inginerul Florian Păunescu inginerul-șef al I.A.U.C., că eu insumi nu pot scăpa de senzația că mă aflu într-un laborator în care se făuresc unelele noului.

Dealtfel, cu excepția sectorului de prelucrări mecanice, sector ce poate fi întîlnit, cu această denumire, în mai toate întreprinderile constructoare de mașini, celelalte sectoare au, aici, nume dintre cele mai ciudate. Iată-le, ca să fim cît mai la obiect: sectorul de aparate complexe pentru lungimi, de aparatură pentru cercetarea analitică de laborator și pentru cercetarea de protecție a mediului, al standurilor de cercetare pentru aparatură auxiliară de laborator, pentru cercetarea biologică și psihosomatică.

Să recunoaștem că astfel de denumiri nu pot fi întîlnite în nici o altă întreprindere. Dar pentru că simpla însușire a sectoarelor nu poate fi totuși suficientă pentru a acoperi afirmația inginerului Florian Păunescu care ne spunea că întreprinderea i se pare a fi un imens laborator în care se făuresc unelele noului (a se citi aparate, instalații și utilaje de o deosebită complexitate tehnică fabricate la noi în țară pentru prima dată), să transcriem, fie și pe scurt, numele citorva din aceste unele ale noului. Iată, sectorul de aparatură pentru cercetarea analitică și pentru cercetarea de protecție a mediului se poate mîndri că a pus la dispoziția specialiștilor din diverse institute un spectrofotometru în vizibil, un oxigenometru, un electrolizor cu electrod vibrant, un hidrometru care măsoară umiditatea aerului dintr-un spațiu închis, precum și un analizor al bioxidului de carbon conținut în gazele de ardere auto. La rîndul

său, sectorul standurilor de cercetare și pentru aparatură de laborator a finalizat cercetarea, proiectarea și fabricația unei mașini de încercat oțeluri la fluaj, un stand pentru determinarea fiabilității, centrifuge și malaxoare de laborator, agitatoare și omogenizatoare, aparatură pentru laboratoarele PECO. Un alt sector, cel al aparaturii de cercetare biologică și psihosomatică, a pus la punct o instalație de testare a aptitudinilor și capacității, precum și un aparat de determinare și analiză a influenței efortului fizic. Cu riscul de a îngroșa și mai mult tenta și așa prea tehnică a rîndurilor de față, să amintim totuși cîteva din instalațiile sectorului de aparate complexe de lungimi, cum ar fi, de exemplu, o mașină de măsurat în trei coordonate, un interferometru cu laser, o altă mașină de măsurat abaterile de formă și circularitate sau un set de aparate de prerelat șculele.

A descrie, chiar și în linii mari, aceste doar cîteva din numeroasele instalații și utilaje destinate cercetării ar însemna să cheltuim mult prea mult spațiu tipografic, fără ca amănuntele să poată spune altceva decît că fabricarea lor, în premieră, a redus un masiv import, a stimulat și a sprijinit gîndirea tehnică și științifică a studenților și cadrelor didactice din Institutul Politehnic din București. În plus, reflectînd fidel transpunerea în practică a relației învățămînt-cercetare-producție, sectoarele I.A.U.C. au furnizat, în baza unor contracte ferme, aparatura și utilajul de cercetare solicitate de numeroasele institute ce n-au negat să apeleze la această adevărată „fabrică a noului”

Precizînd deci că în cadrul întreprinderii lucrează, cercetează și proiectează, adică învață să muncească, aproximativ 2.000 de studenți, cu precădere cei din ultimii ani, precizînd în continuare că respectivii studenți, plus cadrele didactice, muncesc umăr la umăr cu cei 1.000 de muncitori, ei însăși în majoritate tineri, mai precizînd că valoarea unui produs este împărțită între toți acești factori, am cam spus aproape totul.

Toate bune și frumoase, numai că raportajul de față ar fi incomplet dacă n-am consemna aportul cu totul și cu totul deosebit al unor muncitori și ingineri din această întreprindere în care, printre clasicele materii prime, se inscriu la loc de cînst inteligența profesională, gîndirea tehnică și competența, atribute indispensabile pentru a duce la bun sfîrșit temerara încercare de a fabrica la noi în țară, pentru prima dată, complicatele și dificilele aparate și utilaje destinate muncii de cercetare.

VICTOR NIȚĂ ■

Ați auzit vreodată cum pîrie un os rupt? Este un zgomot neobișnuit, ca o cracă ruptă în două de un vînt năprasnic, brusc, irevocabil. De-a lungul anilor, oamenii au încercat tot felul de metode pentru rezolvarea în cît mai bune condițiuni a fracturilor. Problema cea mai grea este lupșa... contra mușchilor, care, avînd puncte de inserție la capetele osului rupt, ale tibiei spre exemplu, trag acum anapoda, în direcții contrare, nelăsînd părțile rupte să se așeze la locul lor, una deasupra celeilalte, pentru formarea calusului și consolidarea fracturii. La început s-au folosit două simple scinduri, sau s-a legat piciorul cu coji de brad, dar desigur exactitatea așezării părților rupte lăsa mult de dorit. Apoi, cineva a venit cu ideea de a trece o sîrmă chiar prin osul fracturii, direcționînd, ca să zicem așa, așezarea celor două fragmente de os. Etapa următoare a fost tracțiunea — cea cu bandaje, cu curele, prin care se încerca exact lupta despre care am amintit mai înainte, cea împotriva mușchilor rebeli... În fața a treia a intervenit, în fine, chirurgia. Ideea cu un sprijin pe mijlocul osului, prin canalul medular, începea să aibă tot mai mulți adepți. Chinezii au introdus lemn de salcim, preluînd sugestiile medicinei lor milenare. Alții s-au gîndit la fier, dar fierul pur și simplu s-a topit, a fost pulverizat de organism, care nu putea tolera un asemenea element nelalocul lui. S-a încercat mult în felul acesta în primul război mondial, dar s-a renunțat curînd, fiindcă amputația devenea iminentă. Între cele două războaie cercetările de anatomie și, mai ales, cele de fiziopatologie au arătat că în formarea calusului două elemente au un rol: primul este periostul, adică involușul exterior al osului, iar al doilea e măduva osoasă, care se găsește în canalul medular. După aceste constatări a apărut „tija Küntscher”, de formă triunghiulară, făcută din tablă de oțel special, același care era folosit pentru fabricarea rachetelor de tip V2A! Mijlocul acestei tije, care se introducea în canalul medular, rămînea gol, pentru a lăsa loc măduvei osoase să circule liber. Rezultatele, de data aceasta au fost foarte bune — metoda cîștigînd mulți adepți și fiind folosită pe scară largă. Existau însă și o serie de neajunsuri, legate în parte de posibilitatea îndoirii sau ruperii tije, ca și de limitarea mișcărilor, imobilizarea îndelungată în ghips, atrofia mușchilor și așa mai departe.

„Cercetări și mai exacte din domeniul fiziopatologiei — ne spunea medicul Ion Sgarbură, de profesie ortoped, directorul Spitalului județean Brașov — au arătat că măduva osoasă nu are un rol chiar atît de important, strict indispensabil formării

de calus în fracturi. Lucrul cel mai important este ca între cele două capete ale osului rupt, puse cap la cap, să se creeze o anumită presiune, astfel încît între cele două fragmente spațiul rămas liber să fie cît mai mic. A devenit evident că dacă acest spațiu este mai mic, și timpul de consolidare a fracturii este mai redus”. Dar cum să creăm această presiune, între capetele unui os, și încă unul rupt? Ortopezii au încercat două soluții, ambele pentru oasele gambei și femur: fie prin împingere, fie pe cale dinamică, punînd bolnavul să calce, cu sprijin sau în mers liber. Ele nu au dat rezultate, fiindcă adesea tijele s-au rupt, ori cît de groase erau ele. Un specialist italian, vindîndi pe numele său, a adus ideea precomprimării focarului de fractură cu ajutorul unei pîlîțe care se înșurubează la tija acum cunoscută. Nu era rău, dar tija rămînea la fel de slabă, de unde pericolul amînînt mai înainte. Apoi a venit medicul român Ion Sgarbură, care a pus la punct un procedeu care, chiar dacă încă nu-i poartă numele, este în mod sigur cel mai bun din toate! Beneficiînd și de colaborarea inginerului Mihai Baltag, de la Întreprinderea de autocamioane Brașov (un inventator despre care revista noastră a mai scris), doctorul Sgarbură a avut ideea folosirii unor bare de oțel în locul tijeilor, fabricate din oțeluri speciale, nemagnetizate, din grupa V4-A extra. Bara aceasta, care umple complet canalul medular, este prevăzută cu două puncte de fixare, pentru fiecare capăt al osului rupt, ca și cu un filetaj pe care se înșurubează o pîlîță fabricată după aceeași tehnologie pusă la punct de inginerul Baltag. Avantajele metodei sînt nete, plecînd în special de la rezistența de 3 ori crescută față de tijele „clasice”, ca și de la posibilitatea precomprimării focarului și accelerarea vindecării. Ghipsul, de protecție numai, se pune rar și el nu durează decît cîteva săptămîni cel mult. A doua zi după operație, așa cum spuneam la început, bolnavul se ridică din pat, calcă pe piciorul... rupt, iar după circa o lună revine la mersul obișnuit. După metoda veche, un om cu o asemenea fractură importantă nu putea să-și rela activitatea mai devreme de 4-5 luni, uneori chiar 6. În „metoda Sgarbură” au fost dese cazurile cînd accidentații și-au reluat lucrul după numai 60 de zile de la operație! Desigur, la un an și jumătate, doi ani bara se scoate, osul fiind de acum consolidat perfect.

Cam asta ar fi, cu alte cuvinte, povestea ortopediei de-a lungul timpului și felul în care a fost ea îmbogățită de un medic român, al cărui nume este însă, din păcate, mai puțin cunoscut.

DUMITRU GRAUR ■

Energetica nucleară românească:

Viitorul începe azi

După aprecierile Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, la sfârșitul acestui secol puterea energetică nucleară pe glob va fi de aproape 3 000 000 MW — aproape jumătate din energia electrică produsă în lume. Acesta este cadrul general. Ce perspective pentru țara noastră?

În articolul de față am dori să comentăm pasajul din Programul energetic aprobat de Congresul al XII-lea al partidului în care, după ce se indică necesitatea de a se accelera asimilarea în România a fabricației echipamentelor, pregătirii combustibilului și producerii apei grele, se arată: „Vor fi aprofundate cercetările de fizică nucleară pentru elaborarea de noi soluții energetice, asigurarea și valorificarea combustibililor nucleari, realizarea unor reactori cu parametri superiori, bazați pe fisiune și fuziune nucleare atomice”.

Așadar, apă grea produsă în România, cum de altfel indică și titlatura centralei de la Cernavodă: centrala nucleare-electrică cu uraniu natural și apă grea.

Reține, de asemenea, atenția în Program referința la realizarea ulterioară a unor reactori bazați pe fuziunea nucleare, domeniu de vîrf al cercetării pe plan mondial, implicind și viitorul ceva mai îndepărtat al energiei nucleare în țara noastră. Dar mai întâi, prezentul. Pentru a-l înțelege mai bine, trebuie amintit — fie-ne iertat tonul ușor didactic — că se cunosc trei tipuri de reactori:

- Reactori termici cu uraniu, sistem generalizat pe glob.
- Reactori avansați rapizi reproducibili.
- Alți reactori, fiindcă nu numai uraniul, ci și thoriul și alte elemente pot fi folosite drept „combustibili” nucleari.

De ce, totuși, la centrala de la Cernavodă s-a ales varianta „uraniu natural și apă grea”?

În categoria reactorilor termici cu uraniu trebuie distinse două subclase: 1. — cu uraniu îmbogățit; 2. — cu uraniu natural și agent de răcire apă grea. Veți întreba de ce aceasta. Minerurile de uraniu pentru energia nucleară conțin un amestec de doi izotopi: uraniu-235 și uraniu-238. Doar primul este util, energetic vorbind, dar din păcate, față de uraniu-238, proporția (în minereu) este scăzută, cam 0,7 la sută. Minerul poate fi îmbogățit în uraniu-235, dar printr-un procedeu extrem de complicat și de costisitor, accesibil doar marilor puteri. De aceea, mai multe state, inclusiv Canada, și imensa majoritate a țărilor în curs de dezvoltare înclină spre soluția uraniu natural și apă grea. Și România a ales această soluție, care permite un mai înalt grad de autonomie și contribuie la întărirea independenței energetice.

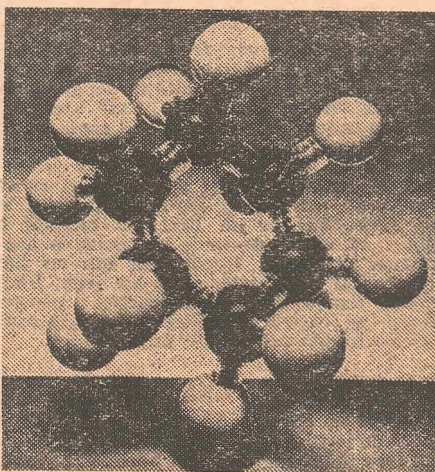
Centralele nucleare-electrice românești din anii următori vor folosi deci drept „combustibil” uraniu. Dar într-un viitor ceva mai îndepărtat? Marea Promisiune — atît pe planul energiei obținute, cît și

al disponibilităților de materie primă — o oferă nu fisiunea nucleului, ca în cazul uraniului, ci fuziunea, reacția termoneucleară în care două nuclee mai ușoare se reunesc, formînd un altul mai greu, cu eliberare de energie. În esență, este procesul din care derivă și energia Soarelui, deci implicit viața pe Pămînt. Ce perspective, ce preocupări în România?

Cea mai curată și mai abundentă formă de energie

Directorul general al Institutului central de fizică, ICEFIZ, doctorul în fizică Marin Ivașcu, ne declară:

— Cercetările românești de fuziune termoneucleară izvorăsc din cercetările de plasmă (gaz ionizat de temperatură înaltă) din fostul Institut de fizică București

și din cercetările de fizică nucleară efectuate în vechiul Institut de fizică atomică, secția de structură a nucleului. În cadrul ICEFIZ am reușit să creăm o instalație pentru producerea plasmei și menținerea ei la milioane de grade.

— Etapa următoare? — În pregătire, o instalație „Tokamak”, care asigură menținerea în volum limitat a plasmei un timp ceva mai îndelungat, ceea ce însă, în domeniul nostru, nu indică un interval mai mare decît o secundă! Este soluția care, pe plan mondial, a obținut parametrii cei mai apropiați de cerințele unui reactor de fuziune experimental. Tehnica este pretențioasă și reclamă zeci de milioane de grade și densități înalte ale plasmei. De aceea, Uniunea Sovietică, Statele Unite și țările vest-europene au lansat programe pentru obținerea unor instalații „Tokamak” mai mari. Firește, există și alte căi, care se asigură.

Prin 1983, arată în continuare doctorul Marin Ivașcu, se prefigurează la ICEFIZ o instalație „Tokamak” de ordinul a 1 m (dimensiunile polilor), prin care se intenționează să se obțină plasmă la temperaturi mai ridicate decît este posibil în prezent și să se testeze soluții românești privind diagnosticarea plasmei, precum și concepții românești referitoare la modalitățile de creștere a temperaturii plasmei prin fascicule așa-numite neutre. Într-un viitor și mai îndepărtat se preconizează și în țara noastră o instalație experimentală pentru obținerea de energie. Contribuțiile românești în acest domeniu de mare perspectivă se vor materializa și pe linie C.A.E.R.

— Mă refer la instalația T-15, care are dimensiunile necesare pentru a se demonstra posibilitatea obținerii de energie prin fuziune termoneucleară — continuă doctorul Marin Ivașcu. Vom participa la T-15 cu o serie de instalații și sisteme de măsură și control pentru sistemele de diagnostic al plasmei. Se speră ca prin energia termoneucleară folosită în scopuri pașnice să se ajungă spre anul 2000 la prima centrală demonstrativă și să se deschidă calea spre îndestularea pentru totdeauna a foamei de energie a omenirii.

Avantajele acestui nou tip de energie — avantaje care explică și eforturile de cercetare în țara noastră — sînt evidențiate după cum urmează de către interlocutorul nostru:

- Combustibilul este inepuizabil, fiind vorba în principal de hidrogen.
- La scară industrială, este de așteptat ca această energie să nu coste mai mult decît energia obținută în centralele nucleare actuale.
- Neîntind legată de aplicații militare, nu pune probleme legate de proliferare, control etc.
- Poluarea dispare practic cu desăvîrșire, nu există deșeuri radioactive: fuziunea este, de fapt, cea mai „curată” formă de energie.

Despre nivelul actual al cercetărilor românești în domeniul energiei termoneucleară aflăm informații inedite, îmbucurătoare, de la tînărul fizician Vasile Zoița, din cadrul ICEFIZ:

— La începutul lunii iulie a acestui an a avut loc la Bruxelles la VIII-a Conferință internațională de fizică plasmei și fuziune controlată, sub egida Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, la care am participat ca reprezentant al României. După o selecție severă, doar 14 țări au fost admise să prezinte referate privind cercetări și rezultate originale. Printre acestea, România. Celelalte țări: Statele Unite, Uniunea Sovietică, Franța, Marea Britanie, Japonia, Republica Federală Germania, Belgia, Elveția, Italia, Olanda, Israel, Suedia, Canada. S-a re-

cunoscut astfel de către un înalt for științific internațional că fizicienii români se află la nivel mondial într-un sector important al cercetării energiei termoneucleară, și anume plasmă focalizată.

Descătușarea energiilor atomului, dar mai ales a energiilor umane

Firește, asemenea rezultate românești, ca și altele pe care nu le-am pomenit, nu s-au obținut de la o zi la alta, nici măcar de la un an la altul.

„Fizica a beneficiat poate mai mult decît alte domenii ale științei — subliniază directorul general al ICEFIZ Marin Ivașcu — de interesul, preocuparea și sfaturile generoase ale secretarului general al partidului. Este bine s-o amintim acum, la sfârșit de cincinal și la sfârșitul unui deceniu de mari realizări. Din 1969, sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în cadrul Institutului de fizică atomică, condus de profesorul Ioan Ursu, s-a desfășurat o laborioasă, intensă și competentă activitate pentru a conferi fizicii dimensiunile și nivelul solicitat de noile sarcini și obiective ce i-au fost atribuite. În numai șapte ani (1970—1977) s-au dat în exploatare pe Platforma Măgurele nu mai puțin de zece construcții mari, dotate cu excelente instalații, mașini și facilități. Începe astfel să se vorbească de paviloanele de laseri, fizică teoretică, corp solid sub radiații, producția de radioizotopi, tratarea deșeurilor, medicină nucleară etc. S-a putut astfel defini, în 1974, Centrul Național de Fizică, despre care tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma: «La Măgurele s-a creat un adevărat oraș al fizicienilor, unde cercetătorii, profesorii, studenții și muncitorii lucrează, învață, trăiesc împreună. Este într-adevăr un model de fel în care trebuie să trecem la realizarea în viață a orientărilor privind legarea învățămîntului, cercetării și producției, într-o unitate desăvîrșită». S-a ajuns pe Platforma Măgurele la concentrarea unor importante forțe: circa 2 000 specialiști. În afara Centrului Național de Fizică, în componența ICEFIZ intră și alte unități de cercetare din țară: Institutul de reactori nucleari energetici Pitești, cel mai mare institut din ramura fizicii și energiei nucleare, Institutul de tehnologie izotopică și moleculară Cluj-Napoca și Centrul de fizică tehnică din Iași. Aș dori să subliniez în final că înființarea Institutului central de fizică, ICEFIZ, este o consecință a preocupării intense a conducerii de partid, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a da potențialului de creație tehnico-științifice forme cât mai eficiente de organizare».

Pasiune, competență, conștiința unei înalte îndatoriri patriotice — iată trăsăturile atomiștilor români, mai tineri și mai vîrstnici, care, într-o lume bîntuită de criza energetică, concep pentru ziua de azi și cea de mîine, pentru viitorul comunist al României, noi soluții de energetică nucleară, care implică — așa cum am spus-o în primul articol închinat energiei nucleare românești și cum este nimerit să încheiem — descătușarea energiilor atomului, dar mai ales a energiilor umane.

LIONEL NIȚESCU ■

METODĂ MIRACOL
pentru deszăpezirea șoselelor

Ideea aparține unui inginer de drumuri, dar soluția practică reclamă aportul chimiștilor

Sînt aproape doi ani de cînd revista „Invenții și Inovații”, editată de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, a publicat sub semnătura inginerului Ana Geambazu un articol intitulat: „Îmbrăcăminte asfaltică rutieră cu calitate anti-gețel”. Părerile și opiniile exprimate cu acel prilej constituiau în fapt o invitație adresată tuturor celor care se ocupă cu cercetarea sau fabricarea îmbrăcămîntului rutier și cărora autoarea articolului le propunea crearea unui material asfaltic anti-gețel, deci a unui material investit cu proprietatea de a topi zăpada și de a împiedica, totodată, formarea gheții și a poleiului. Se preconiza și se imagina cu alte cuvinte o șosea cu calități miraculoase, pe care neaua — ca să folosim o comparație — ar urma să se topească de parcă s-ar așterne pe o plită incinsă.

Nu este vorba de o propunere fantazistă, ci de una perfect realizabilă, ne spune interlocutoarea noastră, ingineră Ana Geambazu. Asemenea șosele au fost deja realizate în câteva țări europene, unde, de la caz la caz, specialiștii au folosit diverse soluții. Astfel, plecîndu-se de la constatarea că gheața se produce pe partea carosabilă a drumurilor în raport cu umiditatea relativă a aerului și în condiții de temperatură cuprinse între plus două grade și minus opt grade, s-au folosit inițial în anumite puncte ale drumurilor, în special în regiunile montane, îmbrăcăminte încălzită fie cu ajutorul unor rezistențe electrice înglobate în stratul de suprafață, fie prin mijlocirea apei calde dirijate în tabulaturile înglobate și ele în acest strat. Aceste

soluții s-au dovedit însă extrem de costisitoare. Specialiștii s-au orientat atunci spre realizarea unor mixturi asfaltice sau bituminose, care prin calitățile lor să provoace reacții exoterme și pe această cale să se împiedice formarea gheții și să se asigure, totodată, menținerea gradului de aderență al îmbrăcămîntului rutier, astfel încît să se evite fenomenele de derapare a autovehiculelor.

Demn de reținut este însă faptul că autoarea articolului nu s-a mărginit doar să semnaleze noutatea, ci, pe baza unei bogate documentații, să indice și mai multe soluții posibile.

— Mi-am dat seama, cercetînd literatura străină și consultîndu-mă cu specialiști în materie, că documentația existentă oferă suficiente repere și chiar soluții exacte pentru ca cercetarea autohtonă să obțină fără mari dificultăți o mixtură asfaltică investită cu proprietăți asemănătoare celor experimentate în străinătate. Am arătat astfel că studiile la care mă refeream s-au finalizat prin realizarea unei compoziții formate din trei componente de tip anti-gețel, compoziție introdusă într-un amestec de asfalt cu nisip simplu sau alt material bituminos, turnat la cald ca ultim strat de uzură al drumului. Prin proprietățile lor chimice componente intră într-o reacție exotermă, provocînd pe de o parte descompunerea apei, iar pe de altă parte, coborîrea punctului de îngheț al acesteia.

Din punct de vedere chimic, ne-a explicat interlocutoarea noastră, procesul de descompunere a apei și coborîrea punctu-

lul de îngheț are loc în felul următor: clorul eliberat prin hidroliza clorurii de calciu reacționează cu sodiul rezultat din hidroliza hidroxidului de sodiu, formînd clorura de sodiu care contribuie la coborîrea temperaturii de îngheț a apei. Efectul anti-gețel obținut este accentuat prin acțiunea hidroxidului de calciu care favorizează descompunerea apei chiar la temperaturi joase. Distrugerea punctilor de hidrogen existente împiedică apoi formarea gheții. Acest lucru devine posibil deoarece atomul de hidrogen sau de oxigen din cadrul hidroxidului de sodiu se deplasează între atomul de hidrogen al unei molecule de apă și atomul de oxigen al altei molecule de apă, modificînd distanța 0—0 de 2,76 Å. Necesară formării cristalelor de gheață. Este suficient, explică în continuare autoarea articolului, ca o singură moleculă de hidroxid de sodiu să perturbe în acest fel un cristal de gheață pentru a provoca dezechilibrul cristalelor vecine, reacție care se dezvoltă în lanț împiedicînd formarea gheții.

Am prezentat aceste amănunte mai puțin accesibile înțelegerii comune tocmai pentru a incita curiozitatea specialiștilor în materie, foarte puțin sensibilizați cu doi ani în urmă de articolul semnat de inginerul „drumar” Ana Geambazu.

De fapt, după apariția articolului, OSIM-ul a considerat necesar să se adreseze în mod direct Consiliului Popular al Municipiului București pentru ca propunerea să fie luată în studiu de către Direcția tehnică a Primăriei și după elaborarea primei cantități de asfalt anti-gețel să fie testată pe o stradă oarecare din Capitală. Din motive pe care nu le cunoaștem, soluția preconizată și salutată la început cu mult interes a fost uitată fără explicații.

Nu este greu de imaginat ce ar fi însemnat, pe timp de iarnă, pentru traficul rutier al Capitalei existența unor artere capabile de a topi cu de sine putere zăpada și poleiul. Înzăpezirea șoselelor sau acoperirea lor cu pelicle de gheață constituie pentru edilii orașelor una dintre cele mai dificile probleme, căderile masive de omăt însemnînd deopotrivă: strangularea periodică a circulației rutiere, creșterea

numărului de accidente, precum și un consum apreciabil de carburanți și piese de schimb prin folosirea unui număr mare de autovehicule pentru deszăpezire.

Sau tot atîtea neacuzuri și cheltuieli ce s-ar putea diminua sensibil dacă s-ar proceda la înlocuirea mijloacelor tradiționale de deszăpezire prin tehnicile moderne aparute odată cu chimizarea îmbrăcămîntului asfaltic.

E adevărat — a ținut să menționeze și să sublinieze autoarea propunerii — este vorba nu de cumpărarea unor licențe din străinătate, ci de elaborarea prin gândire proprie a unor soluții identice sau asemănătoare cu cele folosite în străinătate. Totul nu reclamă decît un plus de investiție de inteligență tehnică, deoarece lumea halogenilor oferă o infinitate de soluții, iar materialele indicate în literatura de brevete pot fi înlocuite cu materiale existente și produse în țara noastră. Fără să fie chimiști, autoarea articolului a oferit chiar soluții concrete: în locul uleiului de in, remarcă de pildă tovarășa Ana Geambazu, se pot folosi ulei de soia sau materiale sintetice hidrofobe pe bază de acetat de vinil, alcool polivinilic, rășini epoxidice sau acrilice care să nu atace bitumul.

Se vor împlini în curînd doi ani de cînd, așadar, un inginer drumar (ca să folosim și noi termenul argotic) a propus una dintre cele mai ingenioase soluții posibile pentru asigurarea unei circulații fluente pe timp de iarnă, o adevărată metodă-miracol dacă avem în vedere simplitatea și rapiditatea operațiunilor de deszăpezire și care și-a demonstrat din plin virtuțile acolo unde a fost experimentată și aplicată. Și fiindcă iarna abia a început și fiindcă din nou, ca și în alți ani, vom îngheța în stații așteptînd autobuze și tramvaie somnolente și fiindcă tot e mai bine mai tîrziu decît niciodată — subscriem și noi la propunerea făcută de ingineră Ana Geambazu și invităm și noi municipalitatea de a o lua în studiu. Cei interesați au la dispoziție o întregă literatură de brevete la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci.

LIVIU TIMBUS ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Învinuind un om

A venit la mine pe la prinz. Se ținea cu mina de o falcă și o masea. A vorbit, totuși aproape patru ore. Surprindea elocința neobișnuită față de studiile pe care pretindea că le are. Masa s-a acoperit treptat de hirtii riguros numerotate, de fișe, adevăruri și borderouri. Părea convins că fiecare din documentele pe care le parcurea, continuând să se țină cu mina de falcă, cuprindea un adevăr revelator. Pentru oameni ca Ion Tănase adevărurile sînt revelatoare nu prin ele însele ci prin faptul deosebit că sînt enunțate de el. Dorința de frumos ține loc de frumos, realitatea însăși este suplinită de reprezentarea lor despre realitate. O reprezentare naivă și pronunțat romantică. Nu i-a fost prin urmare deloc greu ca preluind restaurantul CENTRAL din Buftea, o unitate mică și deplorabilă, să pășească zilnic nu peste parchetul slinos și neîngrijit ci peste covoarele și în curățenia din visurile lui. Era prima lui unitate, ca șef, și la fel cum sculptorul vede în piatra necioplită, singur el și numai el, chipul viitoarei creații, tot la fel Ion Tănase trăia clipa cînd bomba aceea neînsemnată îl va inscrie printre restauratorii de prestigiu ai alimentației publice. Îl avantaja în acest scop faptul că vorbea curent trei limbi de circulație internațională.

La Buftea, la restaurantul Central

Am intrat în separeul care, după cum vom vedea, joacă un rol important în întimplarea de față. La masă, strînși în paltoane, beau vin de regiune și cafele patru bărbați. E ora prinzului, dar farfurile de mîncare liosec. Unul dintre consumatorii pare a veni de pe cîmp, ceilalți — din birouri. Doi sînt judecători. Magistrați. Mă recomand și pentru că nu vreau să-i deranjez și rog să-mi fixeze o întâlnire pentru mai tîrziu. Rid. O, nu, continuă ei să ridă, noi nu lucrăm la judecătoria, sîntem muncitori, lucrăm pe un șantier și vinerea e ziua noastră liberă. Mă fixează cu ochi hitri. Surisul, abia schițat, mă invită la complicitate. Am impresia că mă aflu pe strada Covaci sau în alt cartier bîntuit de lume interlopă. Fără să știu dacă e bine sau rău, nu aparțin categoriei de gazetari care vinează greșeli. Oamenii aceia aveau poate un milion de motive să se afle acolo, în cămăruța dosnică, atunci, și în compania aceea. Cu citeva săptămîni în urmă mă găseam de asemenea în fața unor oameni dintr-un „separeu” în județul Dimbovița. Nu erau magistrați, ci lucrători agricoli, printre care și un președinte de cooperativă agricolă. A plecat capul. Și-a spus numele și funcția. Apoi l-a ridicat din nou. A rămas așa. N-am văzut niciodată un animal născînd sau murînd dar îmi închipui că nu putea privi altfel. M-am condamnat că provocasem chiar și pentru o clipă o durere. Omul se și vedea la gazetă, în plină campanie. Nu l-am întrebat de cite nopti nu dormise, fiindcă nu era nevoie să-l întreb. Nici el nu mi-a spus cu toate că ar fi avut multe de povestit. Tăranul acela știa să piardă. Magistrații, nu. Chiar și acum scriu mușcat de indoială gîndindu-mă la familiile lor. Nu amănuntul legat de oră, oră de program, nici parharcle cu vin din față, îi condamnă. Ci atitudinea, hai să-i zicem de liceeni chiulanții. Lipsa de prestanță. Față de lucrătorii agricoli, microuniversul din separeul din Buftea se încastrează prin semnificațiile lui în montura mai generală a unei stări de spirit.

Din nou : Ion Tănase

„Dacă am desființat atunci separeul, zice, am făcut-o numai din teamă și prevedere. Nu toți care intrau acolo erau dispuși să plătească. Unul din predecesorii mei, prin separeu și alte locuri asemănătoare, a intrat în pușcărie sărac lipsit, cu o pagubă în avutul obștească de peste o jumătate de milion. Parcă îi aud, „tăticu” am auzit că ai o rețetă nouă de cîrnăciori, ia să-i gustăm și noi”.

Ion Tănase visa altceva: restaurante luxoase, eleganță, laude, o lume în care n-ar fi putut pătrunde altfel decît cu prosopele pe braț, dar o altă lume, nicidecum bogătie slinoasă. A astupat cu grijă și o eleganță naivă, aproape romantică, orice bresă prin care ar fi putut ajunge la el clesții ce ar fi putut să-l tragă în jos. A desființat sistemul de plată a contribuțiilor din bacșiș, după program. A luat legea în mină și în relațiile cu conducerea întreprinderii, cu furnizorii, cu revizorii, cu predătorii de marfă. A adus tablouri de acasă, a renovat sala principală, a impus o altă ținută atît consumatorilor cit și ospătarilor, vîsînd mereu aplauze.

O reacție neașteptată

Visînd mereu aplauze pentru strădania lui, Ion Tănase s-a trezit în fața unui sistem de repartiție a mărții inechitabil. Emite o notă: „Dacă-mi dați marfă de 10 000 lei cum gîndiți că aș putea face un plan de 20 000 lei?” Redeschide separeul, i se sugerează.

Nu e bine să te încapăținezi. Se încapăținează totuși.

Dintr-o caracterizare a directorului întreprinderii

I se recunoaște, pe o jumătate de filă, incontestabilele merite. Dar, continuă directorul, în ultima vreme tovarășul Ion Tănase a început să neglijeze aprovizionarea restaurantului, și-a înrăutățit relațiile cu secțiile ceea ce a condus la nemulțumiri din partea personalului muncitor și a clienților, drept pentru care am dispus...

Probabil că mulți dintre dumneavoastră veți gîndi cum am gîndit și eu cînd tînd acea caracterizare și anume că directorul întreprinderii a dispus o săpuneală serioasă a numelui într-o ședință de birou executiv în scopul reactivării bunelor și serioaselor lui intenții (în cazul că delăsarea lui ar fi fost într-adevăr reală) cu atît mai mult cu cît în istoria alimentației publice orașul nu mai avusese de mult un om care să prezinte garanțiile de pricepere, hărnicie și corectitudine ale noului gestionar.

Nu. Directorul întreprinderii a dispus un control al modului în care sumele încasate din vânzări și predate de ospătar se reflectă în monetarul contabilității. A fost de față, mai precizează conducătorul întreprinderii, și locotenentul major de miliție Nicolae Matea.

Ion Tănase

Mă găseam pentru prima oară în viața mea în fața unui control al miliției. Personalul dădea tîrcoale pe la ușă. Nu mă gîndeam decît la faptul că în acest fel căpătai satisfacție acei oameni din unitate care urau procedeele mele: „Face pe corectul cu noi, poftim, i s-a infundat și lui”. „Am fumat noi incoruptibili din ăștia”. Lacrimile mi se ocriseră în git. Am ieșit afară și am început să bravez: voiam să par indiferent și la fel de puternic și ferm ca atunci cînd le pretindeam onestitate și curățenie. Nu vă spun cum mă priveau. Unii cu îngăduință și milă, alții cu certitudinea obraznică și trufașă că „mi s-a infundat”. Oamenii de meserie, știau ei că miliția nu vine oricum și degeaba. Mi-era ciudă și pe mine. Cum de-mi închipuisem că voi fi aplaudat. Coborisem sub suspiciunea subalternilor mei de la înălțimea amestecătoare a succesului. Am intrat din nou în birou. Locotenentul ședea la biroul meu și răspundea la telefoane. Suna telefonul, el se prezenta: locotenentul major Matea. Mamă, soție, prieteni, șefi din centrală, el răspundea invariabil: locotenentul major Matea. Ce-am făcut? Sint arestat? Neputința îmi gilgia în tîmple, mă sufoca...

Ionel Negulescu, economist

Am primit ordin de la tovarășul director să fac o revizie la unitatea CENTRAL. M-am deplasat acolo cu lt. major Nicolae Matea. Șeful de unitate dădea semne de nervozitate. Nu l-am văzut niciodată pînă atunci atît de nervos. Locotenentul de miliție era calm și politicos. Este adevărat că răspundea la telefon și se prezenta, dar mie mi se pare normal să te prezinți cînd vorbești cu cineva.

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Și-au luat „avansul”

Nu descoperim o speță nouă cînd vorbim de huliganism față de șoferi. Față de taximetriști. Fapte antisociale din această categorie s-au mai întîmplat și se mai întîmplă. E drept însă că și organele de ordine sînt avizate în această direcție, iar oamenii, călători sau privitori ai unor „scene de taxi”, deschid ochii mai atent, iar citeodată și reacționează, — în numele drept al opiniei publice —, cum se va vedea și în cele ce urmează.

...Scenă tipică de huliganism în ziua de 29 noiembrie, la intersecția Baba Novac—Dristor. Trei bețivi se apropie de un taxi și solicită, vehement, să fie duși la o adresă. Văzîndu-i sub influența evidentă a alcoolului, șoferul refuză și pornește mașina, ca să scape de ei. Bețivii „atacă” alt șofer. Refuză și acesta cursa și pleacă și el. În sfîrșit, se reped la un al treilea taxi, tabără pe el, șoferul refuză cursa ca și

Ion Tănase

Mie tocmai calmul acela rece, siguranța de sine și tonul politicos îmi prevesteau ce-avea să urmeze. Să te știi nevinovat, să refuzi orice compromis unde? — în alimentația publică, să muncești ca un rob de dimineața pînă noaptea, să faci tot ce-am făcut eu, să aștepti din clipă în clipă laudele superiorilor și în loc de asta să te trezești cu un control nu al contabilității, al întreprinderii, ci al miliției economice, iar acest control să fie efectuat sub semnul celei mai depline certitudini, totul era de natură să pierd orice încredere în mine. Am ieșit afară și am cerut de la bar o sticlă de coniac. Am dat-o peste cap, eu — bolnav de ulcer. Mi s-a făcut rău...

Ionel Negulescu

Arăta într-adevăr foarte rău. Din actele pe care le verificasem reieșea într-adevăr că șeful unității depusese la casă 62 000 lei mai mult decît încasase. Pentru mine, ca economist, acest lucru nu însemna încă nimic, o diferență nejustificată și atît, cel puțin pînă la inventar. El însă a început să plîngă și să se roage de noi să sigilăm imediat totul și să procedăm la un inventar intrucit e sigur că n-are de unde să apară o asemenea diferență. Repet, era într-un hal deplorabil și pe sală, unde am ieșit, l-am văzut făcînd un gest nepotrivit pentru omul pe care-l cunoașteam. Locotenentul major Matea nu era de față.

Directorul întreprinderii

Am fost chemat de organul de miliție la fața locului. Cînd am ajuns acolo, Ion Tănase arăta îngrozitor și plîngea. A venit la mine plîngînd spunîndu-mi că nu e adevărat, că nu poate fi reală diferența de 62 000 lei. Eram de față cînd, sunînd telefonul, lt. major Matea l-a ridicat și s-a prezentat. În acel moment, Ion Tănase a sărit ca o panteră, i-a smuls telefonul din mină și l-a aruncat pe jos. Altcuiva n-am văzut. Nici injurături n-am auzit. Locotenentul major Matea se purta cuviincios și civilizată. Apoi, am procedat la sigilarea unității în vederea inventarului.

Înainte de inventar

A doua zi, Ion Tănase a fost dus de lt. major Matea în fața instanței. În momentul sigilării, se spun în adresa către instanță, Ion Tănase s-a opus executării acestei operații și fiind într-o stare avansată de ebrietate a supus ofițerul de miliție, care se afla în exercițiul funcțiunii, unui val de injurii și expresii pornografice, insultîndu-l și batjocorîndu-l. Se anexează mai multe declarații ale martorilor la respectiva întimplare. Reprezentantul Procuraturii locale cere pentru lăpta comisă o amendă contravențională de trei mii lei. Instanța o aprobă. Ședința a durat cinci minute.

Procurorul șef

Am insistat pe amendă și nu pe închisoare corecțională (întînd seama de faptul că învinuitul se afla pentru întîia oară în fața instanței, că e tînar și lipsit de experiență, că are familie, soție și copii, că are o reputație bună.

primii doi, dar huliganii îl agrează în fel și chip — cu vorba și cu fapta — îl injură, dau cu picioarele în mașină, iar unul dintre huliganii smulge un coș metalic de hirtii cu care îl pocnește, pur și simplu, pe șofer în cap, motiv pentru care acesta din urmă, speriat, își părăsește mașina și o ia la goană. Între timp, dispeceratul I.T.B. este anunțat prin stația de radio de primii doi șoferi, este anunțată și Miliția, dar pînă să ajungă organele de ordine la fața locului, oamenii care au asistat la acest act de huliganism în trei tablouri, simpli privitori, împreună cu doi șoferi sosiți la locul scandalului, se apropie de cei trei huliganii, îi imobilizează (nu a fost, vă închipuiți, prea ușor), și-l fac inofensivi, așa cum merită...

„Reacția străzii”, reacția opiniei publice, „pe fază”, a umplut de satisfacție pe toți trecătorii aflați în acele momente la locul „ultrajului contra bunelor moravuri și a tulburării liniștii publice”, cum scrie legea.

O lîniște publică pe care, iată, e foarte bine, e chiar necesar să o apărăm cu toții, noi, tot publicul, martori la asemenea atentate la viața normală a străzii, la cursul ei firesc atît de necesar obștii și fiicăruia dintre noi.

MARIUS POPESCU ■

Din nou la Buftea

Aleg la întimplare doi dintre martorii. B.M. îmi spune că a fost chemată la miliție, ce-i drept, dar ea n-a văzut nimic din cite se spune și nici nu-și aduce aminte să fi semnat vreă hirtie, sau dacă a semnat nu știe ce scria acolo. S.M. e mai circumspectă. S-a încercat de mai multe ori pensionarea ei și îi este teamă. „Ce-ai auzit? o întreb. Repetă una dintre injurături” — „A spus injurii”. „Bine bine, da-mi un exemplu”. — „Injurii”.

Cel mai autorizat martor la întimplare, în momentul sigilării, este desigur economistul Ionel Negulescu — „Nu-l adevărat, sau cel puțin eu n-am văzut nimic și n-am auzit nici o injurie în momentul sigilării și am fost tot timpul de față”. S.M. a fost și ea de față și nu numai la sigilare, ci tot timpul. N-a auzit, n-a văzut nimic din ce se spune că ar fi fost. La fel și L.B. și mulți alții.

Alți doi dintre martorii care au dat declarații au fost la încadrare refuzati de Ion Tănase. Și pe fișa lor a scris „refuz angajarea”.

Rămîne ciudat faptul că în dosar apar astfel de martori, dar cel mai ciudat fapt rămîne însăși motivația: Ion Tănase a adresat injurii cu un motiv, acela de a împiedica sigilarea unității, cînd din însăși afirmația celui mai autorizat dintre martori, Ionel Negulescu, cel care a condus operațiunea de revizie, rezultă că Ion Tănase s-a rugat încă de la început să se procedeze la sigilare, rugămînte adresată dealtfel și directorului întreprinderii.

Ce a urmat?

În timp ce Ion Tănase se afla în fața instanței, Vasile Nicolau, bucătar la cooperativa de consum din comuna Ciocănești, scria, atît cit se pricepe el să scrie, cererea de a fi încadrat gestionar în orașul Buftea. A doua zi, un alt revizor redacta și el o notă prin care propunea ca în locul lui Ion Tănase să fie numit șef de unitate la restaurantul reprezentativ pentru orașul Buftea, fostul bucătar. În motivație se arată că acest fapt se impune cu atît mai mult cu cît Ion Tănase fiind amendat de organele de miliție, acestea au indicat respectiva schimbare. Bietul revizor n-avea poate de unde și că acest lucru este nelegal. În aceeași zi, Vasile Nicolau este numit șef de unitate, unul dintre cele mai rapide transferuri din lume. Graba de a numi un nou șef de unitate, înainte de a se fi început inventarul, singurul în măsură să verifice cauzele celui plus de 62 000 lei, este prin ea însăși semnificativă. Ceea ce a făcut noul gestionar din restaurantul CENTRAL, se poate vedea cu ochiul liber, un ochi încă încercat și cutezător, fiindcă promiscuitatea care domnește aici în orele de vîrf violentează sensibilitatea unui om de bun-simț.

Inventarul

La inventarul mărfurilor, Ion Tănase lese zero lei plus, zero lei minus.

Ion Tănase este retrogradat din funcție pentru neglijență în ținerea evidenței primare (înainte de inventar) și pentru comportare necorespunzătoare (fapt pentru care a mai fost sancționat o dată cu amendă, după cum am văzut). De ce nu s-a așteptat încheierea inventarului și, mai ales, rezolvarea contestației la care I.T. avea dreptul? Din caracterizarea dată chiar de către directorul întreprinderii și din afirmațiile persoanelor autorizate ale orașului reiese că leșirea bizară a lui I.T. din timpul controlului este accidentală și că el a prezentat pînă atunci toate garanțiile unei activități de mare perspectivă. Totuși, la prima neregulă, neregulă înfirmată de inventar, fără să se mai aștepte verificarea ei, I.T. este schimbat. Concluzia firească nu poate fi decît una singură: I.T. trebuia schimbat. De ce? Directorul întreprinderii, Ion George, mă asigură că nu are nimic cu persoana I.T. Îl cred și vă invit și pe dumneavoastră să-l credeți. Nu I.T. era încomod, oesigur, ci ceea ce aducea el nou și în obișnuințele și tabieturile localului, obișnuințe și tabieturi redate imediat după instalarea noului șef de unitate. A fost reclamat și a creat nemulțumiri în rîndul personalului lucrător? Personal n-am văzut nici o astfel de reclamație; poate există totuși. Dar în sine o reclamație nu înseamnă nimic dacă nu știm de la cine vine, ce anume se reclamă, ce spirit este apărât, ce interese au fost lezate. Poate că însuși I.T. ar fi trebuit să fie apărât împotriva obtuzității, împotriva spiritului mercant, a gustului de agoniseală rapidă și cu orice preț.

Ajungem astfel la esența lucrurilor: Ce apărăm? Ce a apărât directorul întreprinderii înlăturînd un om care ridicase o temelie nouă și aducînd, cu o grabă de nimic impusă un om cu mult sub condiția profesională a primului?

Învinuind un om! Cum? Cînd? De ce? În favoarea cui? Învinuind un om, pînă la urmă se dovedește că este nevinovat. (Cel puțin de vina care i se atribuie) Învinuind un om pe nedrept deci, acesta reacționează neașteptat și pentru reacția imprevizibilă a sufletului lui îl lovim și mai dur. Din două greșeli nu vedem decît una. Nu e drept. Poate și greșeli ar trebui să se judece în ordinea vechimii lor: cine a greșit primul, cine următorul și de ce? Pînă la urmă, I.T. a greșit o singură dată, atunci, cînd gresîndu-se față de el n-a fost mai tare decît cei care-l nedreptățeau.

NICOLAE CRISTACHE ■

Profesori de nota 1 (unu)?

Conf. univ. dr. Nicolae Radu, prodecanul Facultății de matematică din București, îi mărturisea zilele trecute unui confrate: cadrele didactice urmăresc îndepărtate activitatea studenților care nu învață, punctându-le dezinteresul de la seminarul într-un sistem de punctaj care va fi luat în considerare la examene; problema cea mai gravă cu care ne confruntăm este că ne vin serii de elevi din ce în ce mai slabi, noi înșine dăm învățământului profesori din ce în ce mai slabi. (subl. ns.). La rindu-mi, pe un alt matematician, tot conf. univ. dr., care într-o discuție îmi povestea în alți termeni cam același lucru, n-am mai răbdat să nu-l întreb: dacă sint afit de nepregătiți de ce li primumi și cum se face că-i tot treceti dintr-un an în altul, până la absolvire? Există concursuri de admitere, tot felul de lucrări de casă și de laborator, seminarii, colocvii, examene parțiale, examene de an, lucrări de licență — toate acestea pot fi transformate în tot atâtea palisade de trecut, de ce nu le folosim ca atare? Vedeti, mi-a răspuns, lucrurile nu sint deloc simple. Este vorba aici de ceva foarte grav. Vinovați sint și ei și noi. Pedagogia susține că pe un elev nu li înveți numai ceea ce știi, ci și ceea ce ești. Asta vrea să însemne că ei sint pe noi cu milioane de urechi și de urechi; și că nu vor face ceea ce le cerem decit dacă vor vedea că vorba noastră este solidară cu fapta noastră. Dacă le pretindem să muncească, iar noi vom lenevi noi! să fii sigur că nu vorba, ci fapta îi va interesa și influența. Ce fel de exemple oferă unii dintre noi? Titlul de profesor li consideră ca pe un fel de poliță de asigurare pe viață. Odată obținut, știu că nimeni și nimic nu te mai cînteste. Am auzit de ingineri, economiști, arhitecți etc., etc. dați afară pentru incompetență. Dar niciodată nechemarea și ignoranța dovedite ale vreunui profesor n-am auzit să fi fost sancționate cu desfacerea contractului de muncă. Unii nu vor sau nu pot, sau nu știu să facă nimic încă de la începutul carierei. Alții încețoșează să lucreze imediat după susținerea tezei de doctor. Apropo de eficiență! Ce dau societății acești oameni? Așa-numita de către ei activitate științifică abia dacă înseamnă unu-două cursuri litografiate și citeva comunicări susținute, dar niciodată tipărite. De ce? Pentru că, în sfîrșit, unele edituri au început să-i întrebze „care este valoarea euristică, ce aduce nou comunicarea dv.?” Fiți sigur, cu totul altfel ar sta lucrurile dacă, la anumite intervale de timp, ar fi obligați să susțină anumite examene, dar nu pen-

tru ca să fie avansați, ci pentru ca să rămînă pe posturi. Mentalitatea conform căreia catedra este gîndită ca un tron, „tronul lor” — ar fi serios avariată, dacă nu chiar abandonată. Deci cam asta văd unii studenți la unii dintre profesorii lor.

Admiterea? Am făcut parte din comisia care a verificat lucrările scrise. Odată admis, leneșul intră în „angrenajul P.P.” Adică? Pilele și procentele. Vin peste tine puhoi de intervenții, unele din tot felul de locuri, de unde te aștepti mai puțin. Ești luat cu asalt de amicii leneșului prin nevastă, la serviciul acesteia, prin copil, la grădiniță... Sicilit, li dai drumul sperînd c-o să-l pice altul. Dacă ești întregu și nu-l treci, atunci li promovează altul, un coleg, iar tu te încarci cu „procentul”. Să traduc? Uneori ești judecat și întrebât astfel: „Cum de-ți permiți să ai un număr așa de mare de nepromovați?” Bineînțeles că studenții cunosc și ei schema, motiv pentru care-i și auzi dialogînd pe tema „mi-a dat profului un doi, da' să vezi ce-o să mai pătimească...” Se știe că se pătimeste, într-adevăr. Anul trecut, la noi în facultate au fost 30 de repetenți. S-au dus buluc peste tot, s-au lamentat și li s-au aprobat reexaminările. Am primit sarcină să facem pregătire cu ei, înainte de reexaminare, cite sase ore pe zi! Consultații obligatorii și oficiale. I-am pregătit, dar n-am reușit să mai plec în concediu. Și atunci cine a fost cu adevărat pedepsit, eu ori ei? Pentru propria ta liniște în anul următor veghezi și tu nu deosești rezonabilul „procent”. Și? Ai liniște, dar ești conștient că prin asta încurajezi impostura.

Așa ajung absolvenții leneșul și ignoranțul. La sfîrșit — pentru că are medie mică în comparație cu colegii care s-au ostenit să învețe — este repartizat undeva la țară. Sint și excepții, desigur. Orasele le aleg frunțașii, clasificații din vîrf, elita promoției. Un fost tîrș-grăpiș prin facultate nu-i nici un prețios, nici un pretențios, nici un ambițios. Nenorocirea lui și a copiilor este că începe să fie plătit ca să predea... ceea ce nu știe. După care ne mirăm cu falsă candoare cum se face că în clasele a VII-a și a VIII-a din rural (dar nu numai) descoperim elevi care nu cunosc tabla înmulțirii. În 1980! Într-un anume fel orășele — deși nu totdeauna cu succes — se apără de centrifugații repartizărilor și pe parcurs. Cum? Prin concursuri. Anul acesta au fost o mulțime de profesori care s-au prezentat pentru ocu-

parea unei catedre în oraș și care au fost respinși. Din mulțimea acestora s-a remarcat... mulțimea acelor care au primit note sub cinci și chiar note de 1 (unu).

Am verificat. La Inspectoratul școlar al județului Dolj am discutat cu prof. Olimpia Brăncuși, inspector general-adj. și cu prof. Ilie Solomon, inspector de personal. Așa am aflat că în august s-au ținut concursuri pentru transferuri și numiri în Craiova și în orășelele județului. Disciplinele: matematică, fizică, chimie, istorie. Au avut dreptul să se prezinte profesorii școlilor din mediul rural care și-au susținut examenul de definitivativ și pentru titularizare și care locuiesc în orașul pentru care susțin concursul. Total prezenți — 126 profesori; total admiși — 25 profesori; total respinși — 121 profesori. Sub media 5 (cinci) — 41 profesori; media 1 (unu) — 8 profesori; media 2-3 (doi-trei) — 11 profesori; media 3-4 (trei-patru) — 22 profesori. Marea majoritate dintre cei nereușiți erau, e adevărat, numai suplinitorii — dar ei tot în învățămînt lucrează! La matematică rezultatul final a fost următorul: prezenți în concurs — 60; admiși — 6; sub media 7 (șapte) — 54 profesori; cu media 1 (unu) — un profesor; cu media 2-3 (doi-trei) — 8 profesori; cu media 3-4 (trei-patru) — 18 profesori; media maximă a fost 8,50 — o profesoară. Cit au fost de dificile problemele de la matematică v-am informat mai sus. La chimie subiectele propuse pentru absolvenții de universitate au fost luate chiar din manualul de liceu.

Și astfel de profesori mai predau în învățămîntul nostru. Școlile orașelor s-au apărut, cit de cit, de profesori cu pregătire submediocră, dar ei au rămas destui prin comunele și satele țării. Definitivatul l-au luat. Deci cu greu li mai cînteste cineva. Pînă la pensionare le vor trece prin mîini cam 3000 de copii. Fiecărui cam 3000 de copii. Dacă sufletele tinere și doritoare de a se instrui au neșansa să ajungă în clasa unuia dintre profesorii de mai sus rezultatele sint pe cit de clare, pe atit de deficitare. Și pentru copil, și pentru economia națională. De ce așa? Calitatea învățămîntului superior influențează determinant calitatea întregului învățămînt, se știe. Iar despre această calitate recititi declarația tovarășului prodecan de la Facultatea de matematică din București...

MIRCEA BUNEA ■

Drumul bibanului de la pește la țir

Există o zicală românească conform căreia numai cine nu muncește nu greșește. Este adevărat că sensul acestei zicale îi vizează mai mult pe cei ale căror inițiative sint cîteodată umbrite de eșecuri. Sint cazuri însă cînd unele „inițiative” persistă, cu toată opoziția, întemeiată a celorlalți. Despre un asemenea caz ne scrie Kamiro Cristea, lucrător comercial la întreprinderea de industrializare a laptelui din București.

„În ziua de 29 octombrie, fiind în delegație la Galați, am intrat, către prînz, la restaurantul „Pescarul”. Am comandat o saramură de pește și am fost servit prompt, cu o saramură de bună calitate. Nu am consumat nici un fel de băutură. La urmă, am chemat ospătarul, pentru a-mi face nota de plată. Suma scrisă pe bon arăta fără dubii: 34,70 lei. Am dat o bancnotă de o sută de lei, la care am primit un rest de 65 lei, după care l-am rugat pe ospătarul Marin Grigoraș, care m-a servit, să-mi explice cum a ajuns o porție de saramură 35 de lei. Acesta a plecat și s-a reîntors cu o nouă notă de plată însumînd 26,55 lei, dîndu-mi în același timp restul de la 35 de lei, scuizîndu-se că fără să vrea a greșit. Neîfînd mulțumit nici de această notă, l-am rugat să mergem împreună la bufet să vedem cit s-a marcat acolo. Am descoperit că la bufet nota însuma numai 11,65 lei. Amîntitul ospătar mi-a dat iarăși diferența de bani de la 26,55 la 11,65 lei, scuizîndu-se că iar a greșit. Astfel, din greșeală în greșeală am ajuns la seful de unitate, pe care l-am rugat să-mi explice dumnealui cum de este posibil sistemul acesta de greșeli în lanț, dar dînsul nu a putut să-mi ofere nici o explicație. L-am întrebât, în prezența șefului de unitate, pe ce ospătar, care mi-a repetat că a greșit. Am aflat în schimb un lucru: kilogramul de saramură de biban, adică ceea ce mîncasem eu, costă 18,50 lei. Astfel am ajuns la concluzia neplăcută și surprinzătoare că și bonul marcat la bufet era umflat, deoarece, după cea mai elementară aritmetică, 350 de grame de saramură de biban, cum apare scris pe bon, nu costă 9 lei, ci 6,50 lei. Dacă adăugăm și restul consumației, adică mămăliguța — 1,40 lei, un ardei — 0,25 lei, plus o lămîie — 1 leu, totalul se ridică la corecta sumă de 9,15 lei. Deci, vă rog să rețineți că mi s-a pretins să plătesc o sumă de aproape patru ori mai mare decit era în realitate, că pentru o consumație de 9,15 lei mi s-a taxat în plus 25,55 lei, și doar insistențele mele hotărîte au făcut ca diferența de bani să se reîntoarcă în buzunarul de drept și de bastină, adică al meu.

Cu toate acestea, este foarte neplăcut ca, într-un local atit de frumos, situat într-o zonă adecvată pe malul Dunării, cetățeanul care intră pentru a mîncea sau chiar pentru a bea să fie jecmănit ca la drumul mare. Pentru conformitate vă anexez cele două note de plată și cea de marcaj”.

Pentru a fi sinceri, să spunem că nu ne-a mirat deloc genul de situație, total neplăcută și păgubitoare pe deasupra, cum este cel semnalat de corespondentul din București. Nu este, din păcate, singura, nu este, din nefericire, numai la Galați. Dacă așa ar sta lucrurile, ele ar fi cu mult mai simple și mult mai ușor de evitat. Se pare că afișele care clamau o tîrie că „Nu primim bacșiș” au fost luate de altele nescrișe, manevrate doar „în culisele” unor unități, care sună cam în genul „Se descurcă fiecare cum poate”. În virtutea acestui slogan unii lucrători în comerț, nu mai au nevoie, practic, de bacșiș. Și cînd li primesc, nici măcar nu li mai înșofesc de slugarnicul, pe vremuri, „Mulțumesc, să trăiți”, învîluind astăzi consumatorul într-o blajină privire de frate mai mare, chiar de compasiune. Clienții, cum sint în general denumiți cumpărătorii de orice fel, nu mai sint în astfel de situații „stăpînii noștri”, ai gestionarilor și ospătarilor, ci invers, în timp ce unitățile comerciale nu mai sint „ale cumpărătorilor”, ci devin, pe alocuri, printr-o ciudată optică, ale gestionarilor.

În ce privește felul de a „trata” clienții la restaurantul „Pescarul” din Galați, părerea noastră este că restaurantul fiind situat pe malul Dunării, unii ospătați s-au molipsit de păcălelile vehiculate în poveștile pescărești, de acel „un pește uite așa de mare”, cei de acolo dorînd cu orice chip să convingă consumatorul că ceea ce au mîncat nu este un amărit de biban de 350 de grame, ci ditamai peștele de două kilograme!

GEORGE CUȘNARENCO ■

Minunata pantofăreasă

Aș putea să întreb cititorul, cititorul tînar firește, care n-a apucat să învețe o meserie: aveți curajul să deveniți cizmar? Unii, intuiesc, vor spune: da! Alții, judecînd lucrurile poate cu mai multă ușurință, ar putea să răspundă: fugi, dom'le, altă întrebare n-ai? Acum, în epoca zborurilor cosmice?

Ei bine, acum în epoca unor astfel de zboruri, înfruntînd, de ce să nu recunoaștem, unele mentalități care n-au dispărut de tot, 50 de fete, absolvente a 10 clase, tinere și frumoase (le-am văzut), au hotărît, nu împotriva voinței părinților, să devină nu altceva, ci pur și simplu confecționere încălțăminte: adică cizmărite! Mă apropiu de bancul lor de lucru, aici la Cooperativa meșteșugărească „Încălțămîntea” din Ploiești, și întreb la întâmplare:

— Cum te-ai hotărît să devii cizmărită?

— Tata, zice Nicolina Nicolae, este tot cizmar. Eram copil și mă lua cu dînsul la atelier. Îmi cerea un cui, o sfoară, un ciocan, eu li ceream o foarfecă și un capăt de piele din care croiam rochiul pentru păpuși și astfel, bînuiesc eu, am început să îndrăgesc cizmăria. Am terminat 10 clase, n-am încercat să mai dau examen de treaptă și, cu voința părinților, tata chiar s-a bucurat, am hotărît să moștinesc meseria.

— Noi, ne răspund de data aceasta surorile gemene Elena și Didica Stancu, 16 ani, am terminat 10 clase, am dat examen de treaptă și, se mai întimplă, n-am reușit. Puteam să mai încercăm, dar ne-am gîndit că și dacă termini liceul tot trebuie să înveți o meserie. Am venit aici, la cooperativă, să ne calificăm prin ucenicie la locul de muncă. Ne place pentru început meseria, se cîștigă, am constatat, bine, peste 3000 lei, și ne vom strădui să devenim bune meseriane.

Continuăm sondajul de opinie, mai ales pentru că nu fiecare dintre cele 50 de viltoare cizmărite are și un tată cizmar: „Am făcut practica la o întreprindere mecanică, zice Tatiana, și într-o zi am venit să văd în ce condiții lucrează sora mea. Tatiana Roșioru are 16 ani, vine din comuna Lapoș (Prahova). La cizmărie vine după sora ei, Zoica, acum în anul doi.

Tatianeii ca dealtfel tuturor colegelor ei, i-a plăcut meseria de cizmar, pentru că meseriașul despre care vorbim nu mai păstrează imaginea lui Moș Chiorpec, ciubo-

tarul. Cizmăria nu mai e ce a fost, vedem și noi. Se mecanizează tot mai mult: operațiunile de croit s-au centralizat și mecanizat, cooperativa este dotată cu stanțe de croit, mașini de egalizat, mașini de cusut cu două ace, prese de lipit. Anul trecut a intrat în funcțiune, aflăm, o linie tehnologică semimecanică pentru confecționat încălțăminte cu o capacitate anuală de 120000 perechi pe an. E deservită doar de 32 de lucrători pe un schimb. Cizmăria se face aici la butoane! Cum să nu atragă? Pe Mioara Marin a atras-o o colegă: Maria Stoescu, din Olteni (Prahova). Maria mai are 4 frați și s-a hotărît să se califice la locul de muncă, pentru a-i ajuta, astfel, pe părinți să se ocupe mai bine și de ceilalți frați ai ei; a dorit să ajungă mai repede la leafă, zice ea. „După ce voi termina calificarea, mă înscriu la școală. Nimeni nu mă va împiedica să devin ingineră în ramura pielăriei”. Vis realizabil. Cu atit mai posibil cu cit ei depinde doar de cel care „visează” astfel. Cu atit mai adevărat cu cit alte astfel de visuri s-au realizat: Adriana Păun are 24 ani. A terminat școala profesională la Oradea, s-a înscris la liceul șeral și l-a absolvit în anul 1976. Nu și-a părăsit meseria, s-a căsătorit cu un tehnician topograf, au un copil și, afirmă ea, sint fericiți.

Marioara Vasile devine un alt exemplu care pledează pentru dragostea față de muncă, de meserie: are 19 ani, a terminat liceul industrial de încălțăminte la București, acum e în perioada calificării. În prima lună a realizat un venit de 2138 lei. E foarte bine, zice; va rămîne aici, iar de la începutul anului viitor se va specializa pe un utilaj nou: o mașină de indoit. Va deveni em de bază al secției.

În secția 28 nord, așa li se spune, lucrează numai femei: 36 de lucrătoare calificate și 34 de ucenice, anii unu și doi. Confecționează pantofi pentru femei, tip A Romarta. Ceea ce se impune aici este, se deduce, calitatea. Se lucrează în acord și se cîștigă în raport de muncă: 3000 și peste 3000 lei. Fetele sint tinere, media de vîrstă nu depășește 22 de ani, știu și pot să muncească: o lucrătoare bună, așa cum sint Dumitru Rodica, Constanța Chiriță, Elena Căpraru, Alexandrina Oprea, Ioana Chivu, Elena Florea și altele, realizează pînă la 92 perechi pantofi tip Romarta, pe lună. Le vin sețele eroite și cusute, iar ele fac

toate celelalte operațiuni: trag pe calapod, aplică talpa, tocul, scot de pe calapod, apoi urmează finisatul și ambalatul. Categoria lor = 2 la bază! O categorie relativ mică pentru hărnicia și priceperea cu care lucrează aceste fete. Măiestria lor a luat-o înaintea categoriei. Au avut instructori buni, așa cum sint Onica Ioniță, Vasile Manea, Elena Sersea, Aurica Musătoiu, și au avut dragoste pentru meserie. După numai un an de ucenicie, Petruța Filipoiu, de pildă, știe să lucreze pantoful. Și mai are 6 luni de ucenicie încă. Inseamnă că în acest timp se va perfecționa. Ca ea sint multe ucenice, oricare altă meserie, are nevole nu numai de oameni binevoitori, ci mai ales talentați.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Pe albia Jiului:

Apa trece, poluarea rămâne

O convorbire la Craiova, cu ing. ION NEGUȚI, șeful compartimentului de resort, și cu chimistul ILIE LEU, șeful laboratorului de hidrochimie, ambii de la OFICIUL DE GOSPODĂRIRE A APELOR — DOLJ

— Așadar?

— Poluarea Jiului înainte de a pătrunde în județul nostru se datorează îndeosebi deversării mai mult sau mai puțin controlate a unor însemnate cantități de reziduuri de la exploatarea miniere și petroliere din bazin, și substanțelor organice provenite din deversarea apelor uzate orășenești. «Gratie» mehedintenilor Jiul primește anual peste 40 000 tone de suspensii, peste 600 tone de substanțe organice, cantități mai mici de cianuri, crom, mercur, fenoli, produse petroliere, cloruri etc. Primele unități industriale care se confruntă la noi cu fenomenul de impurificare a Jiului sunt Termocentrala Ișalnița și Combinatul chimic Craiova. Nu rareori apa industrială captată din Jiu de către cei doi giganti produce dificultăți serioase în funcționarea instalațiilor tehnologice. O remarcă: instalația de demineralizare de la Combinatul chimic Craiova impune pentru cloruri o valoare maximă de 150 mg/l...

— Bine, dar e fantastic! Știu că pentru o apă de suprafață, și încă de categoria I de calitate, valoarea maximă admisibilă este de 200 mg/l. Probabil că operația e și costisitoare...

— Nu probabil, ci sigur. Atât combinatul cit și termocentrala cheltuiesc pentru asta cca 20 de milioane de lei anual. Nu-i mai puțin adevărat că tot ele se răzună pe undele Jiului. Ambele sunt cele mai mari surse de poluare în aval de zona în care sunt amplasate. Adică? Termocentrala Ișalnița produce zilnic 6-7 mii de tone de cenușă de cărbuni. Asta înseamnă 2-2,5 milioane tone de cenușă pe an. Pentru transportul ei se folosește apa (800 l/sec.) care după decantarea de rigoare a suspensiilor este deversată în riu. Suprafața de decantare este corespunzătoare, eficiența reținerii cenușii se încadrează în normativele de gospodărire a apelor. Altu-i baiul. Datorită caracterului alcalin al cenușii, PH-ul apei evacuate este cuprins între 9-10, față de 8,5, cit este limita maximă admisă pentru astfel de situații (Decretul 414/1979).

— Intra-adevăr, parcă ar face-o într-adevăr.

— Încă nu-i tot. Adăugați poluarea termică pe care o provoacă Termocentrala Ișalnița prin evacuarea a circa 32 mc/sec. apă de răcire căreia îi imprimă o creștere de temperatură de 8-10° C față de temperatura apei captate. Fenomenul de poluare termică se amplifică și prin faptul că această apă de răcire este dezoxigenată. Lipsa de oxigen, PH-ul și temperatura ridicată, mai ales la debite mici, sînt suficiente pentru ca să provoace dispariția florei și faunei din apele rîului pe întregul sector aval. În aceeași zonă se evacuează apele convențional zis curate de pe platforma Combinatului chimic Craiova, iar și acestea au un conținut ridicat de produse petroliere și amoniac, la un volum de aproximativ 1 mc/sec. Dar fenomenul de poluare, în întreaga lui complexitate, se constată pe Jiu îndeosebi în aval de localitatea Podari. Acolo se deversează o gamă foarte largă de impurificatori organici, anorganici și bacteriologici. Astfel, apele reziduale de pe platforma industrială Ișalnița care ajung în Jiu în aval de localitatea Podari introduc anual în riu peste 5 000 tone de suspensii, 300 tone de amoniac, 3 000 tone de produse petroliere și alte substanțe toxice (mercur, crom etc.). Evident că acestea sînt tot atâtea noxe pentru flora și fauna din apa rîului și că provoacă o serie de greutăți pentru folosințele din aval. Trebuie să mai știți că apele fecaloide menajere ale municipiului Craiova sînt evacuate în Jiu fără a fi epurate. Aceste ape provin din evacuarea dejectiilor umane, de la baie, bucătărie etc. și conțin materii organice, de natură animală și vegetală în

diferite stadii de descompunere biochimică. Pe măsură ce se dezvoltă procesul de fermentare din acestea apar produși intermediari de descompunere: hidrogen sulfurat, amoniac, acizi grași, hidrocarburi aromatice cu miros grav și altele. Cantități importante de substanțe organice ajung în riu datorită unităților din industria alimentară: Fabrica de zahăr, Fabrica de ulei, Abator, Fabrica de produse lactate și altele.

— Mi s-a spus că stația de epurare pentru apele reziduale ale municipiului Craiova va fi terminată abia în 1985. Zice-se că va fi o construcție modernă și eficientă, proiectul este avizat, amplasamentul a fost ales, mai rămâne să se treacă la proiectul de execuție și, bineînțeles, la executarea lui. Informația o dețin de la dr. Eugen Tîeranu, inspectorul sanitar șef al județului Dolj.

— Așa va fi. Însă ar trebui acționat ceva mai rapid. Deja se pot observa schimbări de culoare și de transparență, formarea de depuneri pe fundul albiei, generarea de pelicule plutitoare, modificarea calităților organoleptice ale apei, modificarea calităților ei prin schimbarea reacției PH, creșterea conținutului în substanțe toxice, schimbarea durtății, reducerea cantității de oxigen, distrugerea florei și faunei și favorizarea dezvoltării unor microorganisme dăunătoare, mărirea numărului de virusuri și bacterii...

— Concret, vă rog.

— Cine compară valoarea indicatorilor fizico-chimici ai apelor în două secțiuni de control, de exemplu la baraj Ișalnița și la Malu Mare (acolo unde cu aproape un deceniu în urmă s-a construit un complex porcin fără ca în același timp să se fi construit și stația de epurare, motiv pentru care și în prezent dejectiile sînt deversate direct în Jiu — n.r.) poate să constate o creștere foarte mare a concentrației de amoniac (NH₃). Cit de mare? Exprimîndu-ne elegant am spune că respectiva concentrație determină trecerea rîului în afara oricărei categorii de calitate. Altfel zis, o astfel de apă nu mai poate servi la nimic. De asemenea, crește valoarea PH-ului, mai ales la debite mici; cînd nu se realizează o diluție prea mare, se ating valori de 8,5, ceea ce creează un mediu acvatic necorespunzător atât pentru viața acvatică cit și pentru irigații ori alte folosințe. Aproximativ de 10 ori crește valoarea mercurului (3-5 mg/l) — apele rîului rămînd totuși în limitele categoriei a treia de calitate. În anumite situații însă — cum sînt reviziile periodice ale instalațiilor etc. — aceste valori pot să

crească și mai mult, ceea ce constituie un pericol foarte mare, avîndu-se în vedere toxicitatea ionilor de mercur. Consecință a impurificărilor masive: de nemărate ori s-au produs mortalități piscicole de la Podari pînă la Zăval, pe aproape 80 de kilometri (Menționăm că doza letală pentru pește este în jurul a 1,2 mg/l amoniac, în timp ce în mod frecvent în secțiunea Malu Mare se găsesc 15-20 mg/l). Evident că asta afectează starea sanitară atât a populației cit și a animalelor, ca să nu mai vorbim de faptul că albia naturală a Jiului s-a degradat peste poate. În aceeași secțiune Malu Mare fauna este distrusă, dezvoltîndu-se numai o bacterie specifică apelor reziduale (Epheratilius Nortous), iar dintre insecte numai chironomide. Astea sînt foarte rezistente la acțiunea nocivă a apelor poluate.

— Și dv. cum reacționați? Din cîte știu trebuie să urmăriți și cum se traduc în viață prevederile Legii apelor (nr. 8/1974) și HCM 2496/1969, și Decretul 156/1979. Pentru cei care nu le respectă sînt prevăzute amenzi care pot merge chiar pînă la 50 000 de lei. Cîte amenzi ați aplicat în acest an? Ce sume?

— Anual, au fost sancționate în jur de 15-20 de unități, iar suma (subl. ns.) sancțiunilor n-a trecut niciodată dincolo de 30 000 de lei.

Este adevărat că stricăciunile aduse și produse mediului nu pot fi evaluate în bani, vreau să spun că sînt atât de mari și cu consecințe atât de imprevizibile încît o amendă oricît de mare este realment și totdeauna prea mică. Incomensurabil... n-are preț, intra-adevăr. Dar nu-l văd pe acel șef de unitate care sancționat odată cu maximum de severitate pe care chiar legea o prevede nu-l văd, zic, pe acel director care va greși și a doua oară. Statul nostru cheltuie sume uriașe pentru protecția mediului inconjurător. Peste o sută de milioane de lei au fost plătite numai pentru instalațiile de epurare ale combinatului chimic craiovean. Respectiva stație este un adevărat combinat în cadrul combinatului. Posedă personal calificat. Lucrează acolo ingineri, tehnicieni, maștri, muncitori. Anual sînt consumate pentru tratarea apelor cam 3 000 tone de acid sulfuric, 2 000 tone de sulfat de aluminiu, 1 600 tone de sulfat disodic... Astea toate merg pe apa simbetei — pardon, Jiului — poluîndu-l, împreună cu mii de tone de substanțe conținute de apele reziduale evacuate.

MIRCEA BUNEA

Jurnalul unui tipograf român la 1878

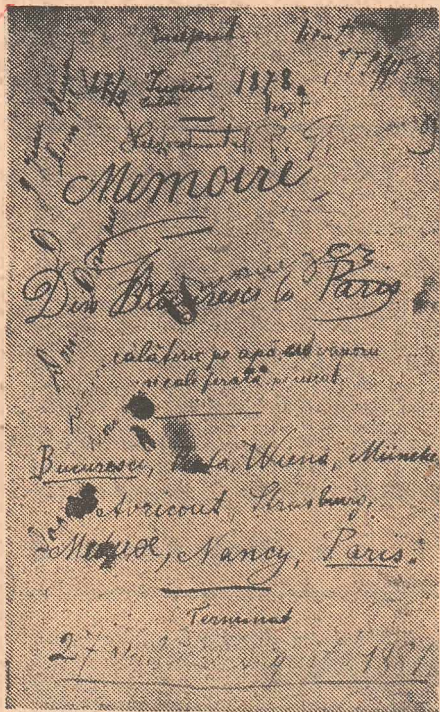
La 13 decembrie 1918, muncitorimea bucureșteană, adunată la sediul socialist din str. Sf. Ionică, a încercat să manifeste pașnic pentru „piine și libertate”. Dar mitralierele așezate în Piața Teatrului Național au scerzat zeci de trupuri, rămase pe caldarimul Căii Victoriei. Printre ele multe erau ale lucrătorilor tipografi de la imprimăriile „Monitorul Oficial”, „Minerva”, „L'Independance Roumaine”, „Göbl și Rasidescu” etc.

Mașiniștii, zetarii, rotarii și pîtoarele acestor tiparnițe se aflau, dealtfel totdeauna, în fruntea luptelor sociale din veacul al XIX-lea, duse de „Asociația generală a lucrătorilor din România”, care scotea publicația „Lucrătorul Român”.

Migăind cu multă dragoste și grijă literele de plumb pentru a tipări ziarul aceluia secol („Curierul Românesc”, „Curierul de ambele sexe”, „Gazeta Teatrului Național”, „Trimbița Carpaților”, „Pruncul Român”, „Dimbovița”, mai apoi „Românul”, „Tara”, „Timpul”, „Buletinul Oficial”, „Războiul” etc.) meșterii tipografi duceau mai departe arta veșnicilor scriptores, dieci, grămăticii și calligrafi, care împodobiseră cu înfloriturii roșii și iluminări de aur cărțile scrise de mii de valahe, încă din veacurile X-XIII, înainte chiar de întemeierea principatelor noastre.

B. P. Hasdeu afirmă că Savvina kniga și Codex Suprealiensis, ca și partea slavonă din Evangheliul din Reims, pe care jurau regii Franței la încoronare, au fost scrise pe teritoriul dintre Tisa, Dunăre, Carpați și mare. Istoric ca Ștefan Pascu, slavisti ca Ilie Bărbulescu, M. Ciza-u, Damian P. Bogdan confirmă, prin cercetări mai proaspete, puțința realizării unor asemenea fapte de cultură, prin existența unor centre de învățare la Hodoș-Boșroag, Baia de Criș, Cenad (al Voievodului Aș-tum), Crișior, Hălmagiu, Densus, Sf. Măria Orlea, Strei-Singioargiu, Vicina etc. în jurul anului 1100.

Înainte de scrisoarea lui Neacșu din Cîmpulung către judele Brașovului (1521), italianul M. A. Caccio Sabelli știa (la anul 1509), că poporul valah posedă scrierea cu litere latine, întreținută de dieci, înaintași ai tipografilor de azi. Tot ei au izvodit și Codicele Voronețean și Psaltirea Scheiană, copii ale unor scrieri cu cîteva decenii mai vechi.

Au venit apoi tiparnițele de la Sibiu, Brașov, Govora, Rm. Vilcea, Snagov, Duzău, Tirgoviște și București (în Țara Românească), Neamț și Iași (în Moldavia), ca și la Kiev, care au aprins, una după alta, focarele de lumină, alimentate de un Macarie, de un Meletie macedoneanul, de Coresi, Ștefan din Ohrida, Varlaam, Teo-Iosie, Antim Ivireanu, Dosoftei, Petru Movila, care au adîncit la ucenici veniți de la coarbele plugului dragostea pentru cartea frumos tipărită. Sub Brâncoveanu, Bucureștii vor deveni centrul de iradiere a „inaltelor învățături”, pentru Balcani și întregul Orient Mijlociu (Siria, Arabia, Georgia).

„Palia de la Orăștie”, pravilele, psaltirile, bibliile, (cea mai vestită fiind cea a lui Șerban Cantacuzino), octoihurile, triodurile, penticostarele, cazaniile, mincele, alternau cu tipărirea cronicarilor, a gramaticii lui Enăchiță Văcărescu, Jalnicții tragedii, ca și a Alexandrilor, Genevei de Brabant și calendarelor populare, cu „arătarea vremii pe timp de 200 de ani”.

...Abia luase sfîrșit Războiul pentru independență, prin serbările de la 9 mai 1878, cînd, după o lună și ceva (la 27 „iunie”) pornea din gara Filaret spre Giurgiu cu primul tren românesc un tinăr tipograf bucureștean, pe nume Mircea Ionescu. Purtase culegătorul și strînsese surubul „teascului”, la imprimăria lui C.A. Rosetti și Winterhalter, unde se edita ziarul „Românul”.

Fostul său patron, marele democrat C.A. Rosetti, ajuns ministru al treburilor

dinăuntru în guvernul ce dăduse semnalul luptei pentru independență, înmînașe tinărului o emoționantă scrisoare de recomandare pentru a-i înlesni „perfectiunea în arta tipografică”, acolo, în „Cetea luminei”, „fosta Lutetia parisiorm” după cucerirea Galiei de către romani.

„Are atîta iubire pentru arta aceasta — spunea directorul „Românului” — și pentru țara sa, încît s-a hotărît la orice sacrificiu pentru a se instrui. Îl cunosc de mult, căci a fost și în tipografia ce-am avut-o eu. Este onorabil, și muncitor. Îl recomand dar cu tot dinadinsul amicilor noștri de la Agenția Română. Cu ajutorul moral al dumnealor poate învinge piedicile ce va întîlni negreșit la început, nefiind cunoscut de nimeni în Paris.”

(ss.) C.A. Rosetti — Ministru de Interne.”

(Facsimilul scrisorii, copiată de Mircea Ionescu în „Jurnalul său”, intrat în posesia noastră, îl publicăm alăturat.)

În acest „Jurnal”, el a notat cu deosebită minuție, tot ce a văzut pe drumul de apă al Dunării pînă la Viena, de unde a pornit apoi cu „țugul”, înregistrînd numele gîrilor, orașele în care a făcut popasuri, pînă la Strasbourg (pe atunci sub stăpînire Germaniei lui Bismark). Nu lipsesc amănuntele pitorești ca pierderea trenurilor de legătură și a „giamantanului personal”. Ajuns, după alte peripeții, în Parisul visurile sale, Mircea Ionescu, pare-se bun cunoscător al limbii franceze, a început peregrinările pe la Agenția Română (numele reprezentanței diplomatice a țării noastre, nedeclarată încă independentă de Marile Puteri), la generalul Adrian și pe la diversele imprimării la care lucra cite 10-15 zile, pînă s-a stabilit pentru un timp mai lung la „Imprimerie Martinet”, unde învăța să minuiască polytype-ul.

Nu este uitată nici una din întîmplările, vesele sau triste, ce i se ivesc tinărului tipograf. Povestirea este alertă, în special scena petrecută cu „protul” (șef de secție tipografică) Hésel, care dorea mult să-l însoare pe Mircea cu „grățioasa sa fiică, în vîrstă de 15 ani”.

Dar, tinărul nostru, stăpînit de un puternic dor de țară, refuză „cererea în căsătorie” și, lăsînd Parisul cu toate ale sale tentații, se întoarce la București în ziua de 9 august 1881, reluînd lucrul ca „metteur en page” (paginator) la „L'Independance Roumaine”.

Pentru descrierile nicidecum lipsite de un anumit farmec (dialogurile ne sînt redade de Mircea Ionescu chiar în limba lui Moliere, pentru bogăția de știri ce o conține, „Jurnalul său” merită a fi reprodus în întregime, într-o lucrare specială, cu necesarele comentarii pentru identificarea locurilor și a oamenilor, mai ales a românilor întîlniți de-a lungul drumurilor și la Paris (erau atît de mulți, aici!), pe care ni-l prezintă tinărul român, aflat mereu în vervă și împătimit de arta tiparului, ale cărei secrete voia să le cunoască deplin.

N. VASILESCU-CAPSALI

Culegătorii de semne

(Urmare din pagina 1)

cret dar nedescifrat sau nedescifrabil, sînt suta sau mia de rînduri pe care meșterul scrisului și cel dintîi colaborator al lui, meșterul tipograf, le-au inserat febril sub data efemeră de calendar. Rela-tarea lor e prima fereastră deschisă, co-fidian, spre lume, spre timp, e, în același timp, primul criteriu de apreciere asupra lumii, asupra timpului, asupra faptelor la care el, cititorul, n-are acces, instan-taneul celor doi propunîndu-i deei o jude-cată istorică, sau țîntind să organizeze pu-blic o asemenea judecată. Fără ei, fără acești mari și inegalabili meșteri ai lite-rei tipărite, care ne dăruiesc ziarul, re-vista, cartea, albumul, manualul de școală, tratatul științific, poezia, romanul, eseul, informația, cunoașterea, cultura — cum ar arăta viața noastră? Prin ei, prin acești meșteri culegători de semne, îi fu-răm nemuririi, cotidian, niște semne. Prin ei, începuturile cunoașterii și începutu-rile conștiinței ne stau etern în față, o dată cu fiecare carte a literiei, deschisă în fiecare toamnă de un copil. Prin ei, chemările fierbinți ale epocii ne stau per-manent în față, ei fiind cei dintîi mesa-geri ai lor, transformîndu-le, primii, în acea vajnică forță materială care aprinde inimi, luminează conștiințe, determină epocale fapte de muncă și de creație.

Ei, miile și miile de muncitori, ingineri și meșteri, sînt mult prea mulți pentru a-i numi în aceste rînduri, sînt linotipști ca Ion și Marin Haralambie, Constantin Suru, Klara Galicu, sînt paginatori ca Marcel Nicolae, Dan Marcu, Ivan Marin, Eugen Popa, Constantin Degeratu, sînt maștri ca Mihai Maloș, Romeo Cameniță, sînt experți ai rotativei ca Ion Stanciu, Vicrel Bugnar, Nicolae Vlăduțescu și mulți, mulți alții. Ei sînt prea mulți, prea vii și prea tineri pentru a fi încrustați în marmură, ca înaintașii, deși, cunoscîndu-i, ești ispitit să le alături acestora, sentimentul pe care-l încerci, cercetîndu-le opera, fiind acela de a-i răsciti, încă și încă o dată, pe cititorii de civilizație și cultură, cărora noi, cei de astăzi, le datorăm atît.

Iată de ce întîrziem, cu emoție, la aceas-tă zi din calendar care, de cîtăva vreme, le poartă numele. Le poartă numele, fiindcă societatea noastră le datorează recunoștință și stimă. Și ea, această nouă societate a noastră, îi înconjoară, tot mai stăruitor, cu recunoștință și stimă, cu condiții de muncă și de viață pe măsura răspunderilor extreme cu care i-a investit.

Noi, oamenii scrisului, le adresăm cei dintîi, cu prilejul solemn al zilei lor, această recunoștință, această stimă, fiindcă ne simțim solidari cu nobila și eroica lor breasla prin obligațiile comune, prin ceea ce datorăm acestui neam, prin răspunderea față de ascensiunea în civili-zație, cultură și progres a acestui popor. De la slovă începe totul.

OPINIA PUBLICĂ ÎN ACȚIUNE

Revenim asupra atitudinii opiniei publice în fața abdicărilor de la normele de comportament civilizate în societate și pe stradă. Cazuri izolate dar relevante pentru felul în care înțelege opinia cetățenească să se facă simțită în perimetrul existenței noastre diurne. De obicei oamenii reacționează prompt împotriva celor ce încalcă regulile bunei conviețuirii. Uneori însă reacționează cu o inadmisibilă toleranță și cu întirziere, fapt ce poate amplifica rezonanța unor fenomene și cazuri negative nesancționate la timp. Veți întâlni mai jos reacții imediate și eficiente ale opiniei publice precum și reacții eronate, timide sau tardive vizavi de oameni și fapte care devin incriminabili, respectiv incriminabile. Dacă plecăm de la ideea că o anumită

faptă sau un anumit destin uman nu ne interesează, nu ne privește persoana, înseamnă că ne asumăm riscul de a tolera lângă noi nu numai urtul, vulgarul și mizeria morală, sau chiar infracțiunea. Totul ne privește direct și personal! Mentalitatea indiferenței trebuie să ne fie străină. Ori de câte ori se încalcă un caz de necorespunțare a normelor de conviețuire sau de infracțiune și nu-l sancționăm prompt purtăm o parte din răspundere pentru consecințele sale. Esențial este să ne implicăm mai mult, mai profund în viața colectivității și să contribuim mai ferm, prin atitudinea noastră, la educația opiniei publice.

Declarații de dragoste: cu pumnii!

Intr-o seară obișnuită, acum câteva luni, când umblam îmbrăcați ușor, degajați, pe bulevardul 1848, în dreptul expresului Rapid, (loc cu o faimă tristă) s-a întâmplat un incident care a tulburat adânc pe trecători. În plină aglomerație, printre oameni privind lacomi în vitrine, printre pionieri lejeri, abia ieșii de la cinematograful „Lucașfăruț”, pregătindu-se să „debuteze” drept clienți într-un local mirosind a fleici răsturnate pe grătore sau să se retragă în interioare calme de familie, un tânăr, ieșind din semiobscuritate, a bruscat o femeie. Faptul ar fi putut trece neobservat dacă agresorul n-ar fi devenit violent. Iată cum descrie cetățeanul Misticle Costică, autorul intervenției huliganice, scena din seara zilei de 5 august 1980: „Mă aflam în fața expresului Rapid de pe bulevardul 1848. La un moment dat am văzut o fată de circa 22 de ani la care m-am dus și am apucat-o de mână stingă spunându-i că-mi place de ea și să stea de vorbă cu mine. Am făcut acest lucru cu scopul de a o convinge să meargă cu mine la un film. Femeia nu a acceptat modul în care am acostat-o și a început să țipe la mine spunând s-o las în pace și să mă amenințe că-mi dă în geanta în cap. În acel moment eu am scuiat-o și am lovit-o peste față; nu-mi aduc aminte dacă acest lucru l-am făcut cu pumnul sau cu palma. Individă a început să țipe și mai tare, reușind să adune mai mulți cetățeni. Văzând acest lucru am fugit pe par-

tea cealaltă a bulevardului, în fața magazinului „Cocor”, unde datorită strigătelor femeii, am fost prins și imobilizat de trecătorii care m-au dus la circumscripția de miliție.”

Prin urmare, acești trecători preocupați, aparent absenți din viața celor cu care și interesează drumurile, au devenit brusc atenți și au intervenit pentru a curma un incident de stradă grav, un act iresponsabil și brutal care jignește civilizația relațiilor dintre oameni într-un loc de trecere publică. Pe de altă parte, C.N., reclamanta, femeia acostată atât de brutal, declară între altele: „M-a prins de mină, peste ceas, și nu mi-a adresat nici un cuvânt. Eu i-am spus să-mi dea drumul și acesta a întrebat de ce mă cred așa nemaipomenită”. Ciudad mod de a-ți plăcea de cineva și de a-l aborda!

„Imi recunosc fapta și o regret”, declară Misticle Costică, lucrător la Oficiul de gospodărire a apelor. Prea târziu! Instanța nu e impresionată de expresia compesă și spășită a „indrăgostitului” subit și agresiv. Fapta sa se caracterizează astfel: ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice, faptă prevăzută și pedepsită de articolul 321, alineatul 1, Codul Penal. Să vedem ce prevede acest articol: „Fapta persoanei care, în public, săvârșește acte sau gesturi, proferează cuvinte și expresii sau se dedă la orice alte manifestări prin care se aduce atingerea bunelor moravuri sau se produce scandal public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă”.

Justiția noastră, profund umanistă, cinstește faptele nu numai prin prisma omului care a greșit, dar mai ales prin prisma atentatului la liniștea și siguranța cetățenilor, a comunității. De aceea, Judecătoria sectorului II a aplicat huliganului o sancțiune severă.

Oricum, în acest caz, opinia publică, strada, a acționat exemplar.

ADRIAN DOHOTARU

Speculanți ocrotiți de blindul șef al pieței de legume

Piața 1 Mai din Capitală e prost aprovizionată, în raport cu toate celelalte piețe. Ne asumăm răspunderea pentru o asemenea categorică afirmație. O urmărim de circa 5 ani. Tonetele întreprinderii de legume și fructe Militari, care o aprovizionează poartă mai întotdeauna mărfuri depreciate; nu știm de ce ajung în halul acesta la vânzare?! (Prin ce fel de depozite și cit timp or fi înținate?) În plus, tronează un vânzător, Ion Diclescu, mai mereu mirosind a băutură, pus pe harță și servind cetățenii după liberul său plac.

Ar trebui căutate și cauzele pentru care în această piață agroalimentară poposește foarte puțin țărani cu produsele lor, deși sînt tot mai mulți cumpărători, dat fiind noile metamorfoze urbanistice ale zonei care au adus noi și numeroși locatari. Apar mai mult preocupări și speculanți care ignoră „mercurelul” cu tarifele stabilite de Consiliul popular al Capitalei, pe catego-

rii de produse și sortimente, afișat la un loc vizibil pe platoul pieței. Când pepenii erau 3 lei/kg, aici se vindeau cu 5, iar în acest sezon se vinde ceapă cu 16 și 20 lei kilogramul, morcovii cu 10, și așa mai departe... Cum își îngăduie oare acești oameni să sfideze legile noastre comerciale? Pur și simplu pentru că un blind șef îi ocrotește. Responsabilul pieței își primește obolul și... închide ochii. Nu o dată, piața a fost perimetrul unor discuții vii, al unor veritabile dispute, între cetățeni și speculanți. Ca opinie publică sănătoasă, intolerabilă cu abuzurile, cetățenii au reacționat pe bună dreptate, au cerut să fie respectate prețurile din mercurial, tarifele stabilite. Speculantul și-a strîns marfa și n-a mai vrut să vîndă. Cetățenii au apelat la șeful pieței, autoritatea în măsură să stabilească ordinea, să-i determine pe vânzătorii particulari să se încadreze în lege. Șeful dă din umeri: „E marfa lui, face omul ce vrea cu ea!”

Apoi se baricadează în biroul său și devine inabordabil, nu mai aude, nu mai vede. Dacă ar fi vorba doar de indiferență, n-ar fi atât de grav, dar e un mod de a-i incuraja pe speculanți care își găsesc vadul aici, în piața 1 Mai! De câteva ori ne-am străduit să-l aflăm numele, dar n-am reușit. Nu poartă ecuson și nu-și divulgă identitatea. Identitatea sa e una singură, spune — de șef al pieței. Pînă cînd?

C. ADAM

Orice naș își are nașul

În perimetrul sectorului de mărfuri industriale din Hala Unirii s-a petrecut un fapt, cu câteva zile în urmă, care a dat de gîndit tuturor celor care au asistat din întâmplare la desfășurarea lui. O femeie, nemaigăsindu-și portofelul în geantă, s-a repezit asupra celei din spatele ei, strigînd cit o țineau puterile: „Hoțo, dă-mi banii înapoi, cu mine îți-al găsit nașul!” Și trecînd peste stupefarea celei interpellate atât de brutal, s-a apucat s-o controleze prin buzunare, prin sacoșe, făcînd un târâbol de s-a adunat o groază de lume în jur. „De unde știi că dumneaei îți-a

furat banii?” — a întrebat-o cineva din mulțime. „Sigur că ea, cine altcineva, doar a stat în spatele meu, hoțo!” Au fost invitate în biroul șefului de unitate. Cîțiva cumpărători au însoțit alaiul. O supraveghetăoară încercînd să o calmeze pe păgubașă a invitat-o să ia loc, a întrebat-o ce cumpărături făcuse, și, din una în alta a descoperit portmoneul printre lucrurile sale cumoărate și aruncate de-a valma în sacoșă. Reacția bătrînicii acuzate — era o femeie cu părul alb — a fost olinsul. Nu scosese nici un cuvînt în apărarea sa. Păgubașă abia a îngăimat „scuzați-mă”, dînd să plece imediat. A fost oprită de ceilalți cumpărători. „Cu ce drept ați aruncat o asemenea acuză compromițătoare cînd nu aveți nici un temel?” — a întrebat-o un cetățean tăindu-i calea. Ar trebui acum să te judecăm pe mata, aici, public!” N-au lăsat-o pînă ce nu s-a întors la rînd, și acolo, printre cumpără-

tori, să-și ceară iertare femeii cu părul alb. „Mai bine mi se furau cu adevărat banii decît să paț o asemenea rușine” — a mai apucat a spune cînd, cu capul plecat, a pornit spre ieșire.

Comentariile ar fi de prisos. Omenia, în măruntele sale fațete, acționează, fie și într-un magazin, adeseori paradoxal. În a-

cest caz opinia publică a avut tact și răbdare. Alteori însă... Pînă la urmă adevărul a triumfat, dar cu ce preț! Un om a fost acuzat pe nedrept. Acuzăția a căzut imediat. Uneori o asemenea întâmplare poate duce însă la infarct miocardic!

GEORGETA BLĂNARU

O viață în sens invers

Publicăm mai jos biografia unui parazit, a unui recidivist, față de care societatea a dovedit de-a lungul anilor o atență justificată pînă la un moment dat, o încredere tonică, optimistă, dar care prin comportamentul său, prin atitudinea sa refractară la disciplina muncii și la morala comunistă, se autoexcluse dintre oamenii de bună-credință. Publicăm destinația acestui om care a coborît treptat pe scara de serviciu a vieții, tot mai adînc în nimic și în stare de vegetație, pentru a servi drept avertisment celor tentați să-i urmeze traiectoria. Opinia publică a funcționat în acest caz ireproșabil pînă la un moment dat. Dar cînd omul refuză încrederea opiniei publice, sancțiunile se cer administrate imediat și cu severitate.

La 42 de ani, Neculai Capotă are câteva condamnări pentru trai parazit, refuzul de a munci, ultrajul al liniștii publice. Încununare a unei vieți dezordonate, a unei fronde perpetue de om rătăcit, unei optici strîmbe privind relația individ-societate. Vrea totul, fără să dea nimic. Pentru starea în care se află acuză pe toată lumea, acuză societatea și propria-i familie, el nu are nici o vină, a decăzut pentru că i s-a întors spatele! Tristă, aprigă durere pe sufletele celor doi părinți țărani, care nu pot să aibă o bîtrînețe liniștită după o punctă asră și cinstită de o viață, știindu-și fără căpătii.

S-a născut în comuna Cudalbi, județul Galați.

La timpul meu, am terminat 7 clase, după care am urmat 3 ani o școală profesională energetică. Între 1957 și 1961 am lucrat la Termocentrala din Borzești, locuind în Onesti. Am gîndit să fac ceva în viață. În 1961 am terminat liceul, la seral. Și am dat admiterea la Politehnică, în București.

(Cu o bursă de 900 lei pe lună, care, la acea vreme, reprezenta o retribuție medie. Societatea avea nevoie de cadre și-și plătea, pur și simplu, tinerii ca să învețe.)

— Am terminat anul întîi în mod normal.

În anul al doilea, realizează un record: 62 de absențe nemotivate. Este exmatriculat. Avere fisura de caracter și de conștiință. Este indignat, revoltat. Un an tate frunză la cîini și scrie memoriile. Le adresează tot mai sus. Se bate în piept cu calitatea sa de muncitor care vrea să învețe, cu originea lui socială. I se mai dă o șansă. De care nu s-a dovedit demn. Din care n-a înțeles nimic.

— În 1963 m-am reinscris în anul doi. În 1964 se taie complet bursele de întreprindere și atunci m-am retras.

(Motive! Existau bursele de stat și bursele republicane pentru studentii merituosi. Avea părinți care, oricît de greu le-ar fi fost, nu ar fi putut refuza să-și ajute copilul ca să învețe, să ajungă inginer).

Se autocompătimește, se scuza, se strecoară abil, căutînd cauzele destinului său aberant în afara sa. Îi place să-și povestească viața, simte chiar o anume voluptate, dar niciodată introspectiv, nici o clipă nu privește în sine și atunci, nu-și acordă șansa vindecării.

— Am plecat pe șantierul Hidrocentralei de pe Argeș, unde am stat doi ani. Viața de șantier, viața grea. Apoi am plecat la Lotru.

Viciat de alcool, viciat de incapacitatea, de rea voință de a face ceva serios — fostul student se simtea încă jignit de exmatriculare — peregrinează. De la un șantier la altul, colindă țara, se încadrează și iarăși fuge... Căutînd ce?

În 1973 ajunge la Galați, la Combinatul siderurgic. Tehnician la furnale. Ce putea

fi mai bine, mai plin de șansele realizării sociale și personale?!

— Venisem aproape de casă, de ai mei, și voiam să mă „așez”, să-mi fac un rost. În octombrie 1974 dau examen și reușesc, la subingineri, seral, la Institutul politehnic din Galați.

(Din nou era aproape de un ideal și din nou l-a trădat!)

Cel ce dormise ani și ani de zile pe oriunde, fără pretenții, — gazde modeste, barăci, dormitoare comune, — iată, acum, are pretenții. Poate că, totuși, bune intenții. Nu vrea să stea în căminul de ne-familisti al combinatului. O roagă pe una dintre surorile sale, aflată în oras, căsătorită, să-l găzduiască. Acceptă și soțul acesteia. Numai că, Neculai Capotă era un lup care nu-și schimba năravul. Cumnatul nu poate să accepte sosirile tirzii, în noapte, starea de betie, scandalurile...

— Dorm un an și ceva în combinat. Pînă obțin o garsonieră. La sfîrșitul anului întîi, am obținut-o.

(Iarăși încredere, iarăși înțelegerea societății, a colegilor de muncă! Iarăși trădează. În ciuda anilor trecuți și a exoerțenței de viață, rămîne același om înrăit.) După un an abandonează și această facultate, dar și munca din combinat, în schimb, bineînțeles, păstrează garsoniera. — Remușcat sufletește, că propria-i familie, propria-i soră te dă afară din casă, am intrat în conflicte și la serviciu, și nu m-am mai dus.

Se răzbuna pe cine? Din 1977 nu mai lucrează nicidecum. Umbă prin penitențiar. Este de două ori condamnat. Este de două ori reabilitat. Și nu știe, nu vrea, să-și respecte libertatea!

I se dă iarăși posibilitatea să muncească. Abia a ieșit din închisoare și-și rela obiceiurile — circiumi, scandaluri, trîndăvie...

Are o condamnare cu ispășire la locul de muncă, e repartizat la Laminorul de bare la cald și nu se prezintă. Știi de ce? Pentru că a cerut — și nu au existat posturi — o încadrare de categoria a V-a sau a VI-a!

— Altfel nu mă duc. Nu vedeți că nu vor să mă primească?! Așa imi întoarce societatea spatele!

Rămînem uluiți. Condamnatul refuză să-și ispășească pedeapsa pentru că vrea cea mai înaltă categorie de încadrare, pentru că... la valoarea lui pe care nu a demonstrat-o niciodată — asta i se cuvine! Pînă cînd atîta înțelegere din partea societății?

Ne întrebăm cu ce conștiință profesională și civică și-au făcut datoria juristii gălățeni din completul de judecată care au avut spre soluționare „dosarul Neculai Capotă”? Pe un recidivist notoriu, care a efectuat două condamnări cu închisoare contravențională pentru parazitism, îi trimite a treia oară să ispășească o pedeapsă, de 6 luni, la un loc de muncă. De ce, o astfel de culanță?

E murdar, are pantalonii uzați, miroase urit a alcool. Are ochii injeclati și suspicioși, mereu la pîndă. E, dealfel, inteligent și are o brumă de cultură. Desi cu ton agresiv, spune uneori lucruri gingașe. Cînd l-am întrebat dacă e căsătorit, răspunde că e singur și... însingurat. Din vina cui?

Continuă să-și locuiască garsoniera din blocul G, cartier Tîglna, acordată din fond de stat, în timp ce muncitorii de elită ai combinatului trăiesc la căminul de ne-familisti. Nu și-a plătit întreținerea de peste un an. Ultima dată, înainte de ultima detenție, i-a achitat-o mama sa. Bătrîna țărăncă din Cudalbi, din pensia ei de la C.A.P.

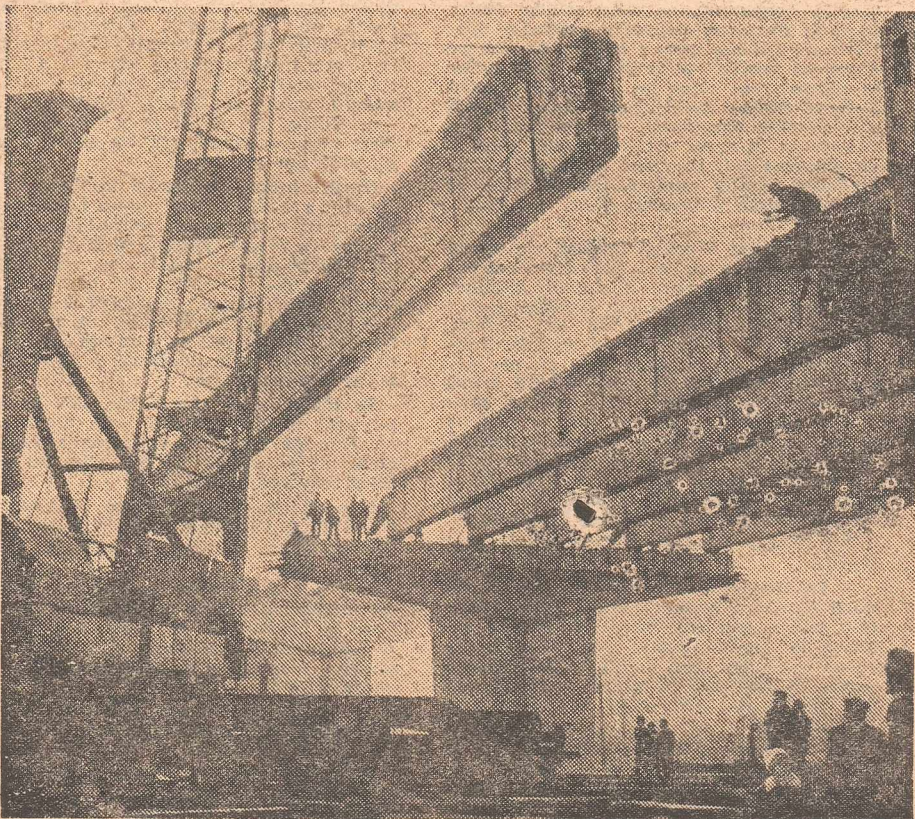
Un recidivist, un pericol social. Miliția municipiului Galați suplinește ceea ce n-a făcut forul justițiar. Redeschide procesul, întocmește formele de evacuare din locuința pe care o ocupă fără drept, stabilește interdicția reîntragerii în oraș, pentru care nu are mutație, sau vreo altă formă legală de a locui.

CICI IORDACHE

Moment de efort

Montarea grinzilor din beton precomprimat de 33 m. lungime având fiecare în parte o greutate de 8 tone

Arc peste

Fotografie document — Medgidia 1980: Brigada lui Călinoiu a montat în țară 220 de p

Despre marile poduri care se construiesc peste Dunăre (și despre cele care se construiesc peste viitorul nou drum al fluviului, peste Canalul Dunăre — Marea Neagră) se vorbește mult în ultimul timp. Nimic mai firesc, un mare pod, arcut peste un mare fluviu, fiind, zic experții domeniului, un eveniment care se petrece cam la un veac o dată (la noi, la români, mult mai repede, podul de la Giurgeni-Vadul Oii celebrându-și în acest sfârșit de an jubileul unui deceniu.) Un eveniment, zic aceiași, și nu putem să nu le dăm dreptate în absolut, de dimensiuni sau de implicații cosmice, în condiția în care chiar și un minuscul podet așezat pe un fir de apă e o întimplare tulburătoare până și pentru cea mai mărunțică localitate însemnată cu un punct pe o hartă. Ca să fim mai limpezi, vom adăuga, citindu-i pe aceiași specialiști, că noile poduri de peste Dunăre și de peste noul ei drum spre mare se plasează la o semnificativă răscruce aeriană, aceea care leagă Nordul de Sud, pe drumul multimilenar al cocorilor. Ei au trecut cei dintii, într-un timp când nimeni nu putea zbura, apa fluviului, însemnând cu aripa, în azur, echivalentul unui drum de jos, de pe sol, drumul tradițional care leagă Nordul cu

Sudul, străvechi la noi încă din neolitic, amintindu-ne că sîntem un pămînt de legătură, un teritoriu peste care se logodesc pașnic zările și punctele cardinale, că am avut întotdeauna conștiința acestui loc fericit, căruia îi închinăm acum niște monumente de prim ordin: marile poduri de peste Dunăre și de peste Dobroea.

Da, se vorbește și se scrie mult, în ultima vreme, despre aceste spectaculoase opere de gândire tehnică și de artă, numeroși confrăți (cel de la „România liberă”, de exemplu, cu suita lor de palpitate reportaje-anchete reunite sub titlul de „Acțiunea „Dunărea”) spunindu-ne despre ele o seamă de lucruri impresionante, care încercuie deopotrivă anvergura lucrărilor și dramatica înclăștare a oămenilor pentru înfringerea unor greutăți. Sînt și greutăți, și dureri, și jertfe la zămislirea acestor mari opere, căci marile opere așa se nasc: cu greutate, cu dureri, cu jertfe. Dar și cu sublim. Mitul meșterului Manole, cu abisurile și cu piscurile lui de suferință și de grandios, cu jertfa și cu nădejdea, cu fragilitatea și cu temeinicia demersului creator al omului, ni se revelează de fiecare dată cînd, luptînd ca să fringem lanțurile unei mai vechi gravitații istorice,

vrem să punem mai sus niște cărămizi, vrem să impunem mai sus niște idei. Ochiul de cristal al aparatului fotografic al lui A. Mihailopol, crud de exact, a fixat, pe șantierul marelui pod de la Medgidia, această dramatică împletire între efortul eroic al omului și splendoarea operei, între apriga luptă, solicitînd mușchi și nervi, inteligență și rezistență fizică, instinctul coeziunii și știința organizării, și modul în care, pe cerul sticlos al Dobroei înernate, se profilează una din cele mai somptuoase arhitecturi din cîte s-au oglindit vreodată în ochii noștri.

Podul acesta se construiește la cîțiva pași de cel al lui Anghel Saligny, cîndva o construcție-unicat, un miracol al tehnicii, unul din cele mai frumoase poduri ale Europei și ale lumii, pod care contemplat de jos, de pe fluviu, din incintele noilor șantiere, se dezvăluie, și astăzi încă, sub aura unei măreții fără rival. Fraza gîndirii arhitectului se înalță, aici, în elanuri dulci, coboară plutit, grațios, se înalță iar, într-o melopee care subjugă parcă lumina apelor și a cerului, făcînd-o cîntec, făcînd-o ritm. Nicăieri, la nici o construcție de pe fluviu, materialele n-au fost atît de armonios convertite în calitatea ansam-

blului, astfel încît întregul, produsul finit, să-ți apară într-o inedită și indestructibilă unitate, ca zvonurile diferitelor instrumente în aceeași operă simfonică. Piatra a devenit, aici, ușoară, oțelul a devenit aerian, podul pare un leagăn de mătase, țesut cu fire scilpitoare de argint. Ce replică îi dau constructorii zilei de astăzi?

Ca tot ce se construiește, la ceasul de față, prin preajmă, ca și podul Borcei (lung de 420 de metri, cu o greutate metalică de 6 200 de tone), ca și podul-gigant de la Cernavodă (cu 50 de metri mai lung, unul din cele mai mari din lume), cel de la Medgidia se așază în peisaj, lingă opera lui Saligny, ca un comentariu contemporan al unui text clasic, într-o relație de reciprocă și subtilă valorificare în chenarul aceleiași file. Dincolo de rosturile economice, dincolo de soluții și de tehnologii cu valoare de premiere în arta continentală și mondială a edificiilor de acest fel, aceste noi poduri se constituie, prin pregnanța lor vizuală în peisaj, așa cum au încercat s-o surprindă în actualu-i stadiu unele din imaginile pe care le oferim în aceste pagini, ca niște prodigioase arhitecturi ale noului, ale civilizației tehnice românești, intrată azi în era maturității, a performențelor pe cele mai temerare planuri.

ape

Călinoiu Constantin, șeful lotului 24 poduri,
Grupul 2 MedgidiaBrigadierul Chelcea Ion,
specialist în poduriBrigadierul Chelcea Petre, specialist în
poduri, frate cu Chelcea Ion

Anton Mocanu, șef echipă poduri,

O stare de veghe de pe urma căreia se naște pîinea țării

Din cele 26 de unități ale Trustului I.A.S. Ialomița, mai bine au mers, anul acesta, cele plasate în terase, dînd producții mari de porumb, specialitatea casei. Trebuie făcută această precizare, în terase, ne explică directorul Marin Capizis, pentru că jumătate din suprafața trustului se așază în incinte, terenuri cuprinse între diguri, unul străjuind Dunărea și celălalt Borcea, pămînturi pe care pinza de apă freatică, răbufnind spre suprafață, le-a compromis și le compromite, afectînd recoltele. Excesul de apă a pus și continuă să pună probleme pe întreaga lungime a acestui briu de pămînt recent întors agriculturii în urmă cu 15—20 de ani, dar specialiștii trustului caută soluții și, judecînd după seriozitatea și promptitudinea acțiunii lor, nu sînt departe de a le găsi.

În terase, cum ziceam, s-a lucrat cu spor. La Ciulnița și la Dragalina, de pildă, unde vom poposi, s-au obținut și 8300 de kilograme de porumb la hectar, asta într-un an care n-a fost tocmai favorabil, în alte locuri însă recoltele au schiopătat, drept pentru care cițiva directori, Ion Călin de la Bărăganul, Ion Bento de la Jegația, au fost schimbați. După o analiză lucidă care a scos la iveală faptul, de necontrazis, că în unitățile pe care le-au condus s-a muncit sporadic și după ureche, de parcă, mai tîrziu, piețele și hambarele ar fi putut fi umplute cu scuze și circumstanțe atenuante. La Dragalina, în schimb, s-a muncit pe brînci, 15 ore pe zi și 7 zile pe săptămînă, la Ferma 8, de exemplu, producția încheindu-se cu 8860 kg la hectar. Ferma respectivă a fost și condusă de inginerul Gheorghe Oprea, a cărui vîrstă e de numai 27 de ani și ale cărui încălțări de bază sînt, cum zice, cizmele de cauciuc de culoarea noroiului. Zice și arată, adăugînd că arătura de toamnă, de care se ocupă, e adîncă de 30 de centimetri și, în aceeași ordine de idei, una din pirghiile tehnologice cele mai importante. Ni se dă să înțelegem că de calitatea acesteia depinde totul, ca în proverbul cu ziua bună care se cunoaște de dimineată. Arînd ca la carte, încorporezi resturile vegetale cum trebuie, făcînd asta, erbicidele prînd ca lumea, prinzînd erbicidele, sămînța e distribuită cu o densitate și o uniformitate corespunzătoare etc., toate aceste verigi închegînd un lanț tehnologic care, respectat cu termene și ajutat cu sudoare, duce la recolte substanțiale. Sigur, povestea nu e chiar atît de simplă, momentul irigației e, și el, decisiv, dacă nu irigi la timp, porumbul nu leagă, dar cei de la I.A.S. Dragalina, în frunte cu directorul tehnic Ștefan Ștefan, o simplifică cu bunăștiință, mirîndu-se „de ce să scieși despre noi, noi nu ne-am făcut decît datoria?!”. E exact, de aceea și scriem.

Pe directorul tehnic îl cheamă, repetăm, Ștefan Ștefan, poate datorită faptului, glumește sub o căciulă mișoasă, că la data la care s-a născut în satul Crunți, comuna Reviga, județul Ialomița, nu s-au mai găsit alte nume. Asta nu l-a împiedicat să termine, în 1964, facultatea între primii și, după aceea, să lucreze ca șef de fermă la I.A.S. Mircea Vodă cu bune rezultate. A venit aici, la Dragalina, de unul singur, lăsîndu-și familia, soția și 2 băieți, la Călărași, dînsul locuînd la 3 pași de sediul unității, într-o semicameră, cum zice, cealaltă jumătate fiind ocupată de inginerul Alexandru Bobică, directorul întreprinderii aflat, la ora vizitei noastre, în concediu. La întrebarea cum ați ajuns la producții mari?, Ștefan Ștefan răspunde tulburat de simplu, printr-un gerunziu, muncînd. Asta vrea să însemne, adăugăm, că întreaga suflare a I.A.S. Dragalina a rămas pe cîmp cit a fost nevoie, adesea pînă la ora 20, înlocuînd nu o dată lumina soarelui cu cea a farurilor tractoarelor. Normele au fost, în medie, depășite cu 20—30 de procente, mergîndu-se cu sămînța pînă la 30 de hectare pe zi. S-ar fi putut și mai mult, recunoaște inginerul Ștefan, dar am fost uneori strînsi cu ușa din cauza numărului mic de tractoare și mașini agricole, deși n-aș dori să se înțeleagă din asta că S.M.A. Dragalina ne-a întors vreodată spatele, numai că oamenii de acolo au avut și ei, firește, problemele lor.

Susține că greul a căzut și cade pe umerii mecanizatorilor. Așa e. Gerul mușcă, dar acești corăbieri ai uscatului, de rivna cărora depinde, în mare măsură, pîinea țării, își văd de treabă, tîind pîrtii adînci în solul înghețat, lăsînd în urmă valuri de pămînt aburînd. Cristea Mocanu, unul dintre cei mai bravi, știe că acum se arvunec recoltele anului viitor și că, la ceasul arăturilor de toamnă, nici un efort nu e prea mare. În ceea ce-i privește pe mecanizatori, se poartă aici, la Dragalina, frații. Ion și Oprea Dobrescu, George și Stolan Samoilă, Marin și Tudor Păun etc., cu remarcă, în treacărt arunca-tă de careva, că Păunii parc-ar fi din tați diferiți, Tudor fiind „mureu ultimul la cap de brazdă”. Grație muncii acestor oa-

menți simpli, eroi anonimi ai bătăliilor pentru belșug, I.A.S. Dragalina a izbutit nu doar să-și facă planul la porumb, ci și să exporte sute de tone în Statele Unite, porumb de sămînță.

Cu toate acestea, cei din Dragalina nu-s mulțumiți pînă la capăt, zicînd că se putea și mai mult, că se putea și mai bine. Stațiile de irigare le-au dat bătăi de cap, defectîndu-se cînd le era lor, producătorilor, lumea mai dragă. Pînă la urmă însă, din toate aceste încercări, ca și din altele, oamenii de aici au ieșit bine, împingînd datorita pînă în apropierea eroismului, eroism profesat deopotrivă pe combină, pe tractor și pe pămînt, pe acest pămînt călcat, invariabil cu cizme de cauciuc. Noroi care, ca să parafrazăm, nu murdărește, ci inobilează.

Deși de fel din Maramureș, născut în urmă cu 50 de ani la Sighet, directorul I.A.S. Ciulnița se cheamă Ion Timiș și e poreclit „vicleanul”. Nu pentru că i-ar păcăli pe cei din jur, e din 1969 aici și nimeni n-are ce-i reproșa, ci pentru că, tot de atunci, păcălește mereu pămîntul, smulgîndu-i recolte substanțiale. Iată, recent, Ferma 4 Brincoveni a dat 9200 kg la hectar, unele parcele au dat și 12000, cu toate că primăvara a fost ostilă, scurtînd sau chiar suprapunînd termenele de execuție. În acest I.A.S. frunțaș, distins în 1973 cu Ordinul Muncii clasa I, baza a constituit-o, după spusele inginerului Timiș, disciplina și semănatul. Asta vrea să însemne că, pe de o parte, noului hibrid „Pioneer”, foarte pretențios, i s-a dat tot ce avea nevoie, el fiind sensibil din cale afară la irigații și, pe de altă, că oamenii au crescut, ca și porumbul, frumos, disciplina impusă la nivel de trust, de directorul Marin Capizis, fiind respectată integral. Oamenii, zice, n-ai de unde-i alege, numărul tinerilor pe tractoare, de pildă, e tot mai mic, pe oameni trebuie să-i convingi, să-i determini, iar noi am reușit din toate punctele de vedere. Unul dintre acestea fiind, s-o spunem limpede, și cei 8000 de lei cîștigați, în lunile pline, de un mecanizator, 8000 pentru 30 de zile lumină și chiar mai mult, socotite nu după ceas, ci după nevoile cîmpului.

Semănatul a fost, aici, cartea cîștigătoare. Învăînd din necazurile anilor trecuți, Ciulnița și-a închegat un colectiv de specialiști în stare să aplice, fără greșeli, cele mai moderne tehnologii. De pregătirea mașinilor, de asigurarea unei viteze optime, de realizarea unei densități corespunzătoare, de alte misiuni, Ștefan Paraschiv, Nicolae Năstase sau Gheorghe Costache, ca să cităm doar 3 mecanizatori, s-au achitat cu conștiințiozitate. Șefii lor, Ion Varză, se recomandă, simplu, mecanic de fermă. Se recomandă și, avînd minile pline de ulei, inclină capul cu un gest al cărui respect rămîne plasat în imeiața apropiere a ironiei, dîndu-ți ocazia să pricepi că deranjezi. Noi, încercăm parca o caracterizare, sîntem mai liberi între 25 iulie și 20 august, între seceriș și floarea-soarelui, lansînd o invitație ce trebuie să aștepte, iată, mai bine de jumătate de an?!

La ceasul la care cei 3 și mulți alții, rînduși într-o caravană a muncii fără pauze, taie brazde adînci, răscolind pămîntul, Ion Timiș acceptă să coboare din carlinga unui tractor și să se mire. Să se mire la auzul întrebării dacă e navetist. Treaba asta merge, în agricultură, ca nuca-n perete. Îl auzim. Directorul are, e adevărat, familia la București, dar merge s-o vadă rar, o dată pe lună, uneori nici atît. Dorînd să-și educe băieții, are 2, prin pîlde, îi cheamă aici, la Ciulnița, să vadă cum se cîștigă o piine și, mai mult decît atît, vîzînd asta s-o prețuiască pe cea așezată pe masa lor. Uneori, ajuns la București, constată că băieții s-au mai înălțat. Nici constatarea aceea nu se îndepărtează, de regulă, de sfera preocupărilor sale și, întors cu primul tren la Ciulnița, Ion Timiș îl informează pe Ștefan Sprincenatu, oltean și șef al Fermei 2 Drajna, că fiul său cel mare a atins înălțimea unui porumb la cîteva săptămîni înaintea coacerii depline?!

În materie de porumb, spune, totul e să te ții de cuvînt. Altfel vorbind, să faci totul la timp și, în fața greutăților, căci nici acestea nu lipsesc, să nu dezarmezi, biziindu-te pe tine, fără să aștepti să-ți rezolve alții problemele. A fost un an mofuros, dar I.A.S. Ciulnița, ținînd de trustul I.A.S. Ialomița, s-a descurcat, în această afirmație, incredîntă nouă de Ion Timiș, trăînd o doză de modestie ușor detectabilă, dar nejuțată. După porumb, adăugă, rămîne o cifră. Ia noi redutabilă, e o cultură anuală și e firesc ca lucrurile să se petreacă așa, dar preocuparea nu cunoaște pauze, o bătălie terminîndu-se ca alta să înceapă. E o stare de veghe cu care ne-am învățat, fără care am fi mai săraci și n-am fi noi.

O stare de veghe, cu asta am pus punct final acestei relatări, de pe urma căreia se naște pîinea țării.

OIDIU IOANIȚOIA ■

poduri, totalizînd circa 1430 grinzi.

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Cine sînt ctitorii acestor construcții? At, mai întii, cei ce nu se văd în fotografiile noastre, sînt cei care au proiectat, gîndînd coloșii, desfășurînd o mare operă intelectuală, o gigantică bătălie mută, o tălăie a cugetării, studiului, fanteziei, prindîndu la înfruntarea materială cu apele, puse înainte de toate în mod abstract, în poratoare, în ateliere, pe planșete. Sînt și oamenii marilor centre industriale, fierurgistii și navalistii Galaților, în primul rînd, autorii dantelăriei metalice care îmbrăca gigantii (alcătuită din piese-mamut, care ating și 35 de tone, dar șlețuite ca niște bijuterii, nepermițînd nici toleranțe de microni). Sînt apoi ei, acești constructori, oameni cu școala Giurgeniului și a Vadului Oii, a podului dunărean de la Giurgiu—Ruse, eroi ai înfruntării vîntului, bătîndu-se cu sloiurile de gheață, cu valurile umflate, cu viscole, cu vînturi, cu ploa, cu arșițe, cu dezlănțuirile energiei ale viiturilor primăverilor, cu lăgățele unei creații de vîrf, în care nu sînt admise decît perfecțiunea, rigoarea maximă, calitatea maximă (în care sudoarea, de exemplu, sînt cercetate cu raze gamma, netolerîndu-se nici umbra vreunei suri, așa cum, la Galați, orice piesă din

șesătura „dantelei” metalice e supusă examenului cu raze Roentgen.) Pe cîțiva dintre ei, dintre constructorii podului de la Medgidia, vi-i prezentăm în aceste pagini, cu regretul că spațiul nu ne îngăduie să-i aducem din rama inimii și pe alții. Ei sînt mulți, sînt foarte mulți, unii în vîrstă, alții tineri, zelul reporterului de a transcrie nume de fruntași ai întrecerii s-a dizolvat într-o întregă listă onomastică. Ei rămîn, ades, niște anonimi, ei nu-s citați pe ordine de zi, fiindcă într-o bătălie de o asemenea anvergură, de un asemenea ritm, de o asemenea însemnătate națională, nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cînd totul se sprîjină pe eroism. Ei nici nu au, de fapt, astfel de vanități, legea creației lor fiind cooperarea, răspunderea fierbinte a fiecăruia pentru destinul și reușita tuturor, unicitatea operei afirmîndu-se astfel ca o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneții.

Poduri peste Dunăre, peste Dobrogea, arcuri peste timpul înalt și incandescent al țării, al creației ei de azi, al marilor ei deschideri spre viitor...

ILIE PURCARU ■

Scrisoare comentată

„Stimată redacție,

Subsemnata Mihaela Popescu-Copăceni, asistentă principală de ocrotire, Dispensarul Preda Buzescu, cu domiciliul în București, str. Cpt. Vasilescu Mircea nr. 3, cu respect vă rog să binevoiți a publica și cazul băiatului meu, Gabriel Ionescu, în vîrstă de 11 ani, trimis la o școală-cămin din județul Dimbovița, în comuna Cobia. În acest sens, fac apel la inimile dv. de părinți, de a da curs durerii mele de mamă și de a scrie despre cele 24 de zile de bătaie, infometare și groază petrecute de fiul meu la Cobia, la căminul-școală al Școlii profesionale nr. 12. Copilul este la pat, în urma celor întâmplate. Cu profund respect, Mihaela Popescu-Copăceni“.

Și ar trebui să las un loc alb, și ar trebui să uit că am citit rîndurile acestea. A trebuit să las să treacă un timp între vizita mea acasă la mama acestui copil marcat psihic de boala pe care o are, dar marcat și fizic și momentul așternerii gîndurilor mele. AM VĂZUT URMELE LOVITURILOR... Ar trebui să spun: nu, nu se poate! Este un caz unic, poate nu am văzut bine, poate că trăiesc un coșmar! Dar, din nefericire, am văzut bine, iar timpul pe care l-am lăsat să treacă pentru a-mi liniși propria revoltă, pentru a scrie cu sînge rece despre cele citite, văzute, mă va ajuta să scriu astăzi, să scriu despre copilul care a fost adus de acolo cu 11 kg mai slab... Un copil de 11 ani cîntărind 25 de kilograme... de la 36 kilograme... Performanța aceasta a realizat-o căminul în nici o lună, adică de la 15 septembrie la 11 octombrie...

Societatea noastră investește bani, da, bani, și nu puțin, creează locuri de muncă pentru ca și copiii handicapați să devină oameni folositori, utili societății. Profesorii, pedagogii, îngrijitorii, spălătoresele, bucătarii, toți cei care lucrează cu acești copii au de împlinit niște greutăți inerente, dar **piinea pe care o mîncă, să nu ne sfîim să o spunem, o mîncă pentru că lucrează cu ei!** De ce nu au curajul să spună de la început că nu sînt în stare să demonstreze, acela care nu pot, atîta devotament cit este necesar pentru a înțelege, pentru a ocroti și a modela, cîteodată din foarte puțin, oameni, din copiii incredințați? Umanizînd, este posibil să te dezumanizezi? Mama copilului, cadru sanitar, mi-a spus că i-a văzut pe pedagogii cu nișele groase în mîini. Să nu fi descoperit pedagogia alte metode pentru a pondera copiii, chiar și pe cei bolnavi? Cine își duce copilul de plăcere la sute de kilometri departare, cine poate să-și imagineze că ACOLO este altceva decît O ȘCOALĂ?!

Gabriel Ionescu nu a stat nici o lună în școala din Cobia. Dar în amintirea copilului s-a adăugat încă un coșmar. De ce să tot scriem că „acesta“ este „un caz singular“? Acesta este un caz, și nu vrem să disociem cazul lui Gabriel de nici o mie de pladoarii, oricît ar fi ele de invăluitoare! Durerea mamei nu se va micșora dacă noi l-am spune că situația copilului ei este unică în școlile speciale, așa cum nu a fost ogoită nici de răspunsul verbal primit din partea directorului din Ministerul Muncii, care este forul tutelat: anume că a fost trimis un tovarăș în anchetă și a aflat că „nu putea să meargă și să mînce singur, așa că, probabil, a fost călcat în picioare de ceilalți copii“ (!!!).

Am văzut copilul. Merge foarte bine, mîncă, vorbește greu, dar vorbește. Iar dacă, într-adevăr, nu s-a putut ține pe picioare, ACOLO, este pentru că a zăcut în infirmerie și a slăbit 11 kg! Mama a trebuit să-l ia acasă în pijama. Nu a mai găsit lucrurile: ele se aflau într-o cameră, toată îmbrăcămintea copiilor fiind pusă la grămadă. Lăsase numărul de telefon tuturor celor de-acolo, dar nimeni nu s-a oboșit să dea un telefon și să anunțe că băiatul zace la pat... Cînd a sosit, a văzut rînilor de pe spate. A dus copilul la medicul legist. Iată ce scrie în certificatul medico-legal nr. 17 2/11841 din 1980; 11 octombrie: „Subsemnatul dr. Vodă Ștefan, medic legist, examinînd la data de 11 oct. 1980 pe Ionescu Gabriel în vîrstă de 11 ani, însoțit de Popescu-Copăceni Elena, domiciliată în str. Cpt. Vasilescu Mircea nr. 3, sect. 4, a fost lovit la data (NR.: loc liber). Am observat paravertebral dreapta 4 excoriații cu diametrul de 1,5/0,5 cm acoperite de cruste. Concluzii: Ionescu Gabriel prezintă leziuni care pot data din 2-3 X 1980 și au fost produse prin zgîriere. Nu necesită îngrijiri“. Copilul a fost respins de către comisia medicală, care l-a văzut pe data de 8.X.1980 și care, neconstatînd că este lovit, slăbit de boală, a scris pe un petic de hîrtie: „apt pentru cămin-spital“. În această situație, mama l-a luat acasă. Pentru cele suferite de copil, s-a adresat Procuraturii din Găești, care răspunde de: „20.X.1980, nr. 1242/V7: Urmare plîngerii dv. adresată acestei unități, vă comunicăm că pentru cele semnătate vă veți adresa forului de care aparține școala din Cobia pentru a ordona efectuarea unei cercetări administrative, deoarece aspectele reclamate îmbracă caracterul unei abateri de la regulamentul școlar“.

Mama acestui copil nu se poate mulțumi cu răspunsuri formale. Ne-a spus că ar vrea să se știe că se pot întîmpla și astfel de fapte, că ele nu trebuie să se mai repete!

PIA OLARU

Ing. Gheorghe Băscă din București, str. Rimnicu Sărat 1, bl. H 13, ap. 5, ne trimite următoarea propunere de interes general: Asemeni altor întreprinderi ce vind bunuri de folosință îndelungată, ar trebui ca și I.C.V.L.-urile să tipărească și să înmîneze cumpărătorilor instrucțiunile de folosire a apartamentului. Ar fi un îndreptar util pentru cei care se mută în locuințe noi, ajutîndu-i — între altele — și la evitarea unor degradări involuntare. În 1979 am conceput un proiect de instrucțiunile, față de care conducerea I.C.V.L.B., D.G.D.A.L. și C.P.M.B. au manifestat interes dar nu s-a făcut nimic pentru finalizarea lui.

Academia Republicii Socialiste România, referitor la sesizarea adresată redacției de prof. dr. Ilie C. Zaharia din Craiova. Lucrearea a fost analizată de către factorii competenți în materie, dar nu prezintă interes. Nu corespund realității afirmațiile petentului cu privire la discuțiile avute cu secretarii științifici ai Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii și Secției de științe medicale.

Locuiesc la parter și mi-ar plăcea să cultiv în fața ferestrelor mele flori și legume, cum

fac atîția cetățeni gospodari. Sînt descurajați însă de atitudinea celor de la Asociația locatarilor nr. 59. Am văzut că vecinilor de la bl. 29 li se fac mereu greutăți în acest sens. Astă-primăvară, de pildă, pentru că au curățat pomii au fost „recompensați“ cu amendă. Ce-i de făcut? (Maria Marin, Brașov, str. Saturn 27, sc. A, ap. 2, tel. 2 20 74)

C.P.J. Cluj — Direcția comercială județeană. Verificînd scrisoarea lui Rus Dumitru din Cluj-Napoca, str. Fabricii nr. 2, ap. 98, constatăm că reclamația lui este întemeiată. Menționînd că rezolvarea a necesitat clarificarea detaliată a cazului, vă informăm că măsura luată în final împotriva ospătarului Suci Vasile de la restaurantul Transilvania a fost „desfacerea disciplinară a contractului de muncă“.

U.J.C.M. Galați, ca răspuns la sesizarea tovarășei Zamfirescu Magdalena: Conform art. 18 și 40 din Statutul C.M.L., nu i se poate restitui petentei fondul social — în sumă de 600 lei — deoarece Cooperativa muncă și artă din Galați înregistrează pierderi în anul 1979 și 1980, pierderi ce nu pot fi recuperate în anul curent.

Comitetul județean Botoșani al P.C.R. Transferul lui Grosu Aristide și Rudei Th., achizitori, s-a făcut în urma trecerii activității de contractare a porcinelor de la I.C. la cooperativa de consum. Higel Eugen nu-i un model de conducător de unitate, dar predecesorul său în funcția de șef de bază a fost destituit tocmai pentru că se ținea de chefuri și treburile mergeau și mai prost. În urma acestei scrisori, a fost avertizat din nou asupra comportării sale. (N.R. Poate ar trebui găsită totuși o modalitate mai eficientă pentru ca treburile să meargă chiar bine în domeniul activității de contractare a porcinelor din comuna Ungureni. De ce să fie Higel chinuit mereu cu avertismente?)

Mă numesc Constantin Stellan, sint șofer la I.C.P. Ploiești și locuiesc în Urlați, str. 30 Decembrie nr. 13. În luna iunie mi-am comandat 2 haine de piele la cooperativa meșteșugărească din Berezeni (Vaslui). Responsabilul Neculiță Grigore mi-a spus că mă costă (cu pieile mele) 2200 lei. În octombrie am fost chemat la acea cooperativă și responsabilul mi-a spus că mai trebuie să dau încă 1800 lei, ca să se apuce de lucru la hainele mele. Ca de obicei, fără bon.

Reclamînd, în 15.10.1980, un re-camier „stil II“ defect, la I.C.L. Mobila din bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, a venit Dinu Vasile și a spus că se vor lua măsuri de reparare. După alte cîteva zile, un dispecer, Tudose, ne-a spus că re-camierul trebuie schimbat, dar să plătesc eu transportul. Apoi a mai venit și Nicolae Gheorghe, de la Întreprinderea Virteju, care la fel a spus că trebuie schimbat. Și uite așa, trec zilele și se apropie expirarea termenului de garanție. (Maria Pătrașcu, șos. Giurgului nr. 120, bl. 13, et. 13, ap. 63).

În ziua de 9 octombrie a.c. am călătorit din satul Feneș, comuna Ormeniș, la Caransebeș, cu autobuzul. Drumul costă 11 lei; noi, fiind trei, am dat șoferului 33 lei, iar el ne-a dat 3 bilete de 8 lei, pe care le-a scos dintr-un caiet, în loc să le rupă din carnetul de bilete. La fel a procedat și cu alți călători. Nouă, după discuții aprinse, după ce ne-a amenințat mai întîi că ne dă jos la Sadova Nouă, a binevoit să ne dea 3 bilete normale, seria 1844151-53. (Andrei Ponoran, București, șos. Colentina 1, bl. 24, sc. 6, et. 1, ap. 203).

Subsemnata Szasz Francisca, domiciliată în Timișoara, str. C. Porumbescu nr. 111, aștept din 2 februarie a.c. sosirea unei sobe de încălzit „Confort I“, care mi-a fost expediată de I.S.C.E. Comturist, cu buletinul de mesagerie 97863. La gara Timișoara mi se spune că soba nu a sosit, iar de la mesageriile din gara București Basarab primesc asigurări că a fost expediată. Cine îmi poate spune: unde este soba mea? Că a venit iarna și am mare nevoie de ea.

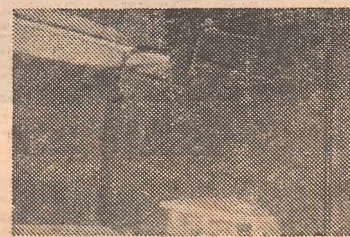
Mă numesc Ernhart Riedl și locuiesc în Suceava, bd. G. Enescu nr. 26, bl. E 70, sc. B, ap. 10. Pe această cale rog Ministerul Sănătății să dea lămuriri în legătură cu absența din farmacia a noului medicament românesc Tropofar, pentru boli cronice de ficat. Acesta este mult solicitat, mai cu seamă după retragerea de pe piață a altor produse similare.

Restaurantul CAPȘA (București) a avut satisfacția de a raporta la 25 noiembrie realizarea planului pe 1980, aflăm dintr-o scrisoare semnată de șeful unității, Ștefan Lăzărescu, și alți membri ai conducerii restaurantului. Volumul de încasări de 21 300 000 lei a fost realizat cu 36 zile înainte de termen, datorită asigurării unor depășiri ale planului de desfacere în fiecare lună. Producția proprie este în creștere an de an la grupa mincăruri. (63% în 1980), axată în special pe vinat, pește, pasăre, legume. Datorită avansului luat, colectivul de la Capșa va putea realiza pînă la finele anului o desfacere suplimentară de peste 2 milioane lei. Se raportează și o activitate subsidiară de mare însemnătate economică — colectarea și predarea materialelor recuperabile: 1 656 kg ambalaje de sticlă, 1 840 kg carton, 52 kg plută, 76 000 capsule din metal.

prelucrat cu întregul personal din unitate.

Ministerul Muncii, referitor la problemele ridicate în scrisoarea lui Andrieș Mihai, om al muncii la Întreprinderea chimică Borzești. Munca prestată peste programul normal de lucru, inclusiv în zilele de repaus săptămînal și sărbători legale (art. 119 și 120 din Codul Muncii și Circulara 11/1974 a BNRSR), se compensează cu timp liber corespunzător (egal ca durată cu timpul efectiv prestat) sau se retribue cu spor de 50%, respectiv 100% din retribuția tarifară de încadrare, dacă munca suplimentară a determinat o producție peste plan; dacă munca suplimentară a fost prestată pentru îndeplinirea planului sau recuperarea restanțelor, se retribue ca ore normale.

În apartamentul primit acum un an — de care m-am bucurat, dar nu pentru mult timp — am constatat lipsuri de peste 1 000 de lei: robinete, chiuvetă baie, prize, globuri, intreruptoare. În contract s-a menționat: „Infiltrație în tavan“. În casă plouă, instalația electrică e afectată, iar eu stau și mă rog de cei pe care nu-i plouă... Apa îmi curge pe sus, căci stau la ultimul etaj, și nu am robinete pe unde apa ar trebui să

curgă, în mod normal. Curent electric consum... prin pereți, căci pocnește peretele ca o brichetă de aprins aragaz și la atingere mai și curentează (pe-rețele!). Sper ca problema să se rezolve într-un fel, căci de plătit plătesc normal, dar anormal este faptul că nu mă pot bucura de apă și curent... Mai fac și haz acum! (Vasile Moroiianu, str. 1 Mai nr. 1. Bl. 93, sc. F, et. III, ap. 16, Jurilovca, jud. Tulcea).

Mă numesc Alexandru Stoian și locuiesc în Tg. Jiu, str. 23 August, bl. B 21, sc. 3, ap. 47. Sînt ghinionistul posesor al unui autotifon pe care nu-l mai pot folosi decît cel mult ca bibelou, deoarece în orașul nostru capsulele cu bioxid de carbon au devenit o raritate. Unicul centru de reincărcat capsule are agregatul defect de mai bine de o jumătate de an. Am dori să aflăm, prin intermediul revistei, ce au de gînd tovarășii răspunzători de această problemă?

Am fost uimită citind la această rubrică un răspuns al C.P.M.B., ne scrie Cezarina Boată (bd. Păcii 170 A, sc. C, ap. 126). La sesizarea unui locatar de la nr. 170, bl. H, Mihai Mocanu, C.P.M.B. anunță opiniei publice că a verificat (?!) sesizarea, că era vorba într-adevăr de obturarea canalului între două cămine și că defecțiunea a fost înlăturată. Ei bine, defecțiunea nu a fost înlăturată! Vă scriu în numele a 50 de familii care au de suferit de circa un an de zile din cauza acestei defecțiuni.

Întreprinderea de construcții edilitare și drumuri — București, referitor la sesizarea unor cetățeni din str. Aurel Vlaicu, apărută în Flacăra din 13 noiembrie. Pe porțiunea dintre Șos. Ștefan cel Mare și str. Paul Greceanu pavajul a fost refăcut din beton în proporție de 80%, urmînd ca restul să se execute pînă la data de 3 decembrie a.c. Lucrările la artera de apă respectivă, în lungime totală de 650 m, vor fi terminate pînă la sfîrșitul anului, inclusiv refacerea pavajului.

Pagină realizată de MIRCEA FODOREANU

Poșta redacției

SOCIAL

Neașteptat Viorela — Suceava: Martorii de care ne scrie, ai fost audia, i; nimic nou • **Todașcă Kodica** — Suceava: Mai facem o încercare • **Ciobanu Chirea** — Deva: „Această părere“ este deja confirmată; ce-i de făcut? • **Timbran Neagu** — Deva: Gestionarul are dreptul de a fi reprezentat printr-un delegat, cu condiția ca acesta să fie acceptat de conducerea întreprinderii • **Sandu Ilie** — București: În mod normal, între trei și patru luni • **Sever Duță** — București: Semnătura nu este autentică; n-are rost să mai insistă • **Botea Laurențiu** — Arad: Vă puteți adresa Inspectoratului școlar sau Ministerului Agriculturii • **Miron Nicolae** — Arad: Este de ajuns o copie de pe cererea de concediu fără plată • **Popa Cristina** — București: S-a aprobat cererea pentru 17 decembrie; vi s-a comunicat și acasă • **Blăjoiu Dumitru** — Prahova: Norma amintită este valabilă pentru orice CAP, fiind prevăzută în statut • **Nora Gliga** — Reșița: Argumentul comodității este pueril; contractul este nul • **Geană Elisabeta** — Focșani: Nu este vorba de arestare ci de reținere; dovadă că după 24 de ore soțul dv. a fost eliberat • **Elena Ghiga** — Dimbovița: Cercetarea cazului abia a început; vă puteți adresa Procuraturii județene, în scris sau personal • **Astafie Ioana** — Ialomița: Deocamdată, nu ne mai ocupăm de acest caz. Luați legătura cu Direcția sanitară • **Sibila Mija** — București: Reiese chiar din cuprinsul somatției că puteți perfecta plata în rate • **Ilie Prădulea** — Brașov: Numai Ștefan Balint este din București; nu este deci vorba de o greșală tipografică • **Constantinescu Doina** — Brașov: Furtul s-a produs în București; vinzarea s-a efectuat în Ialomița și Teleorman; vă adresați Procuraturii Capitalei • **Iulian Valer** — Sibiu: În nici un caz nu putem publica 600 de pagini; alegeți un paragraf și trimiteți-l pînă la sfîrșitul lui aprilie.

NICOLAE CRISTACHE

INVĂȚĂMÎNT

Constantin Dumitruș — București: Conform Legii educației și învățămîntului din 21 decembrie 1978, Articolul 195, „diplomele, certificatele și celelalte acte de studii obținute în străinătate sînt valabile numai după echivalarea lor de către Ministerul Educației și Învățămîntului cu acte de studii eliberate de unitățile de învățămînt din țară • **Petru Roman** — comuna Lupșa, jud. Alba: M.E.I. ne informează că: în vederea școlarizării elevilor din satul Geamăna la Școala generală din Lupșa, Inspectoratul școlar al județului Alba a repartizat un număr de 50 burse, acordate elevilor menționați în tabelul ce a însoțit scrisoarea dv., cu excepția a doi elevi care nu intru-nesc condițiile legale de primire a burselor. De asemenea, se menționează că au fost luate toate măsurile necesare pentru înființarea, începînd cu data de 1 decembrie a.c., a unui internat dotat cu tot echipamentul necesar și încadrat cu personal calificat • **Cornel Constantin** — Rm. Vilcea; **Andrei Banu-Bujor** — Craiova; **Dana Dogaru** — Lugoj, s.a.: Veți primi toate răspunsurile la întrebările dumneavoastră, consultînd broșura „ADMITEREA ÎN INVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR — 1981“ • **Iancu Mitroiu** — Iași; **Iliaș Ionescu** — Toplet; **Dinu Moalnăș** — Tg. Ocna, ș.a.: Este imposibil să aflăm ce doriți de la noi, atîta timp cît ne-au trebuit eforturi serioase pentru a vă descifra măcar numele de pe plic. Reveniți cu o scrisoare mai lizibilă.

HORIA PATRAȘCU

„FLACARA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscaliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Cel
mai greu
rol
de jucat?
Rolul
de actor“

căruia de înțelegere, de orgoliu, de modestie, în ultimă instanță aș spune, de gradul de inteligență. Unii nu vor să recunoască valorile consacrate, alții sînt receptivi și primesc cu ușurință, din mers, ștafeta. Dealtfel, cu riscul de a repeta un loc comun, notez și eu, din experiența mea de actor și de fidel spectator, că există actorul și generația sa de public, că fiecare epocă își desemnează favoritul, acela în care se recunoaște cel mai bine. În prezent avem actori tineri, adevărate personalități, bine conturate, înzestrați cu har și care cunosc o bogată paletă interpretativă. În definitiv, odată cu desacralizarea funcției lui, actorul a

Atelier IRINA RĂCHITEANU

devenit laic, a coborît de pe soclu în stradă și lumea îi cere să fie simplu și natural așa cum sînt oamenii din jur. Nu mai trebuie să fie înalt, frumos, cu voce pozată și dicție perfectă. Nu. Azi actorul poate fi urît și mic, chiar cu o vorbire defectuoasă, dar să fie și să aibă omenesc. Asta e zestrea de bază, investitura supremă cu care publicul îl onorează pe acel ce-a fost cîndva idol. Să transmită fiorul adevărului omenesc...

Mă întreb dacă actorul de azi, trebuind să semene atît de mult cu omul de pe stradă mai are nevoie de efort, de muncă, dacă i se cere să fie într-un fel doar el... „Vă înșelați. Ar fi o concluzie pripită și greșită. Gîndiți-vă la actorul total pe care îl întîlnim tot mai des în spectacolele noastre și care trebuie să știe să cînte, să danseze, să mimeze, să treacă în aceeași seară de la dramă la comedie, să ridă, să plîngă la fel de bine, la fel de ușor. Amintiți-vă de partiturile lui Dinică și Moraru în Așteptîndu-l pe Godot... Vă dați seama ce antrenament, ce muncă, ce cunoștințe se cer unui profesionist? Mărturisesc că sînt în admirația acelor colegi ai mei care știu să facă de toate — de la acrobatică la tragedie (un Ștefan Iordache, de pildă)“. Există actor modern și actor depășit de ritmul de azi? „Cred că prototipul actorului modern a fost Toma Caragiu, el putînd juca cu același farmec, cu aceeași forță și inteligență și comedia, și drama, și scheciul, unde era înimitabil. Ce nuanțe putea să scoată dintr-o privire, o exclamare, o silabă. Regret că nu se face mai nimic pentru memoria acestui interpret de onoare al teatrului românesc“.

În piesa Stop pe autostradă stați de la intrarea publicului în scenă, în decor. Vă place? Cum vă simțiți fără cortină? „Mărturisesc că dintotdeauna am iubit cortina, reflectorul proiectat pe catifea, înainte de începerea, gongul... Le duc dorul. Dar nu pot spune că nu m-am adaptat destul de repede și cu spațiul deschis, liber, în care actorii și spectorii se ating, își simt respirația, se urmăresc, își transmit scurt și direct comunicarea dar și cînd îi pierzi din mîna, de sub „vrajă“

e tare plăcut“. Ați încercat să jucați în comedie? „Toată viața mi-am dorit să joc în tragediile antice. N-am reușit din diverse motive, care nu au ținut întotdeauna de vrerea celor din teatru, și multe eroine pe care le-am visat au rămas în stare de umbre: Electra, Antigona, Clitemnestra. Doar Hecuba, din adaptarea lui Sartre, după Euripide, și Medeea lui Seneca s-au înscris în palmaresul rolurilor jucate. Fedra lui Racine m-a „hăituit“ multă vreme. Fără vreun rezultat. Dar pe Anna Karenina, pe Maria Stuart, pe Anca (din Năpasta), Doamna Clara și alte cîteva, pe care mi le-am dorit încă din studenție, le-am putut da chip și viață pe scenă... „în realizări memorabile. În unele v-am văzut și mi-au rămas vii în memorie, mai cu seamă prin ael „fior de adevăr omenesc“ de care vorbești la începutul interviului nostru și pe care dumneavoastră ați reușit să ni-l transmiteți din plin. Dar acea Lady din Orfeu în infern...? „Rolul la care am ținut cel mai mult, tocmai pentru că m-am luptat mult cu el și cred, fără falsă modestie, că am învins. Am beneficiat de magistrala regie a lui Moni Ghețerter și m-am bucurat de un partener deosebit, plin de ardore și de talent, Florin Piersic. Acest rol îl socot un soi de pivot în cariera mea, datorită lui mi-am descoperit fațete noi, valențe noi creatoare, m-am deszăgăzuit, m-am descătășat de o anumită rezervă care mai există în jocul meu. Vreau să menționez că este foarte important pentru un actor să i se încredințeze și roluri contrarii genului său și care pînă la urmă constituie o adevărată surpriză atît pentru interpret cit și pentru public. Revenind la întrebarea pusă, da m-a ispitit deseori comedia, dar nu orice gen de comedie, ci numai aceea de replică. Aș vrea să joc o asemenea piesă... „Cine știe!“ Cum elaborați, cum lucrați un rol? „Nu pot intra în amănunte, dar în mare, cam în felul sculpturii. Armătura, lutul, primele eboșe, sau în piatră cu dalta, cu ciocanul și așa mai departe. Dar știți care este rolul cel mai greu de jucat? Acela de actor. M-am întîlnit cu un asemenea personaj în piesa lui Gorki — Dușmanii. O interpretăm pe actrița Tatiana. Aceste roluri presupun un anumit fel de a fi, caracteristic actorului“. Cum vă simțiți după ce jucați un rol „tare“? „Bogată, bogată și chinată — plină încă de tumultul unor clipe de viață pe care e bine că le-am trăit doar în starea secundă, de joc. Păi, gîndiți-vă, Maria Stuart decapitată, Anna Karenina se aruncă înaintea trenului, Hecuba e tirată în exil și în sclavie, Lady este impușcată în plin extaz matern, Medeea își ucide pruncii, eroina lui Aldo Nicolaj își creează false existențe pentru a nu-și aminti de un trecut teribil și dureros. E destul pentru o viață, nu? !“ Acum ce pregătiți? „Atenție. Ați declanșat sistemul de alarmă. Întrebarea care ne bucură și ne înspăimîntă. Ne bucură pentru că e o dovadă de apreciere, de curiozitate, de dorință din partea publicului de a ne vedea cit mai des — dar, odată cu ea, se iscă și cea stare de alarmă de care vă vorbeam, pentru că nu de el, de actor, depinde distribuția în alte piese. Și atunci începe neliniștea, convulsiile, obsesiile, dansul proiectelor, un teribil dans al lui Saint-Guy...“ Și totuși, ce proiecte aveți? „În proiect un recital Bacovia și unul de folclor. În repetiții la televiziune Trei generații, piesa Luciei Demetrius, și la Mic aștept opțiunea pentru o piesă din cele cîteva titluri la care ne-am gîndit și care mă va aduce în mijlocul colegilor mei de la acest teatru.“

Iubirea de frumos

Scripta aramaica

O carte ce aur ne căruie savantul orientalist Constantin Daniel în celebra ce pe acum colecție Biblioteca Orientalis, îngrijită de jertfă de sine de învățatul Igel Segal, a Editurii, nu mai puțin prestigioasă, științifică și enciclopedică.

Roul muncii ce ani și ani este o primă carte ce sintetizează asupra acestei culturi și civilizații, nu numai în limba română ci, după afirmația autorului și știrea noastră, prima carte științifică asupra limbilor aramaice încheiată în vreo limbă pînă acum: o lucrare cu caracter protocronic așa, Constantin Daniel, savantul în culturile egiptene, asiro-babiloniene, feniciene, cu cărți și studii tipărite pînă acum în țară și străinătate asupra acestor lumi. Cunosător în acrimia filologică a limbilor respective în nesfîrșita sa moaestie în acest prim tom ce aproape patru sute de pagini va aduce acasa cîteva comori de spiritualitate universală puțin cunoscute cititorului roman.

I-am citit cartea într-o noapte de toamnă cu o bucurie pe care o voi lăsa nestinjenita ce căceala filologică, asupra căreia va trebui să revin cu incetinaia căturării: intrucit multe din textele comentate imi sînt familiare în mare parte, voi afirma aici cîteva gînduri: aramaicii n-au fost un imperiu niciodată; ei există ca limbă prin cultură; există imperii care implică o cultură, aramaicii implică prin cultură o lume, una din cele douăzeci de lumi și civilizații demne de luat în seamă după marea istoric Arnold Y. Toynbee, ce a scîldat planeta lăsînd urme testabile pînă acum. Sînt oameni de margine, aramaicii, extra muros în istorie.

Aramaicii au fost în inima istoriei prin textele, cele peste zece cărți de Imne ale lui Efram Siruc aramaicul a căror traducere într-o ediție bilingvă revelată Europei după anii cincizeci este socotită eveniment al secolului, asupra căreia am avut bucuria să lucrez la Institutul de arte plastice N. Grigorescu doi ani de zile fără a o fi epuizat.

Dar înainte de Efram au fost aramaicii în inima istoriei prin Abraham Arameul pribeag din Urul Caldeii care a abolit primul în istorie jertfa umană a copiilor întii născuți, sacrificați molohilor orientului, adevărul pînă astăzi sugrumat de vii în fragedă vîrstă în zîzurile Ierichoanelor și Babiloniilor orientale. Patriarhii au fost aramaici, muzica bizantină este în parte aramaică. Cel mai mare poet bizantin Iuric, Roman Melodul, este aramaic de origine, ca să vorbesc numai despre fața adinc europeană care a intrat și în structura sufletescă a poporului român pe care Constantin Daniel îl are mereu în vedere chiar atunci cînd este vorba de controversa asupra celebrului tezaur de la Sînicolaul Mare din Transilvania, aflat la Viena, în runele căruia e vorba de un suflet mai aproape de sufletul nostru.

Cartea este o primă sinteză în limba română asupra descoperirilor de la Qumran, o primă punere strălucită în lumină a literaturii aramaice postcreștine, a celor două talmuduri și a Cabalei în țările și frumusețile lor umaniste.

Și tirajul re us a făcut ca această carte, eveniment editorial, să se epuizeze aproape imediat, dar efortul savantului Constantin Daniel rămîne și ca un înemr pentru noi, pentru aducerea acasă în cultura română a marilor culturi ale umanității pe mai departe.

IOAN ALEXANDRU

În curînd se va afla în librării o nouă carte de versuri a lui Adrian Păunescu: MANIFESI PENTRU SĂNĂTATEA PĂMÎNTULUI și este publicată de Editura „Albatros“ din București. Se preconizează ca lansarea cărții să aibă loc luni 27 decembrie, ora 18, la Librăria „Mihail Sadoveanu“ din București.

(Urmare din pagina 1)
bucie s-o faci, cu voia ta, cu voia altora... Inșă neliniștea nu ne părăsește. Este un moment dificil. Această stare, pentru mine a luat sfîrșit atunci cînd Dinu Săra-ru, directorul Teatrului Mic, mi-a pus la dispoziție scena acestui teatru pentru a mă reintîlni cu publicul. A fost un adevărat reviriment în cariera mea. Bineînțeles că mi-ar fi plăcut să apar într-o piesă în care să mă întîlnesc cu parteneri, actori înzestrați ai acestui colectiv, dar și tentația monodramei lui Aldo Nicolaj a fost mare și se pare că pînă la urmă nu am greșit... Apoi, am primit cu deosebită bucurie colaborarea cu Teatrul Mic, cu atît mai mult cu cît pe scena din strada Sărindar — cum se numea pe atunci — mi-am făcut debutul cu 40 de ani în urmă. Iată cum prezenta dv. pe această scenă ne oferă prilejul de a vorbi cu mai multă ușurință despre anii debutului. „Eram studentă la clasa Mariei Filotti și maestra mea m-a distribuit, incredîndu-mi un rol important în piesa lui S. Maugham, Flacăra sfîntă. Jucam alături de mari actori ca Maria Filotti și George Calboreanu. Vă închipuiți mindria mea, dar și emoția, aproape paralizantă! Încă de la primii pași în această splendidă profesiune, am intrat din plin în „foc deschis“, în arena teatrului“. Socotiți că pentru un student de la teatru este utilă această confruntare cu marii actori? Mă gîndesc dacă așa ar trebui să fie debutul unui student de la teatru? „Eu zic că debutul îl faci ca artist, nu ca student la actorie. Și viața actorului începe încă de pe băncile școlii. Este foarte important și e foarte bine să joci încă din studenție alături de maeștri al scenei, să le observi și, de ce nu, chiar să furi din tehnica lor, să le urmărești jocul, să te ambiționezi a le răspunde la replică pe măsura talentului lor. „Să dai mai multă emoție, decît să ai“ a spus, dacă nu mă înșel, Adrian Păunescu, cu prilejul apariției la rampă a unei tinere recitatoare... Această cumpănă e foarte greu de ținut. Alarma este modul nostru principal de existență, și pe scenă și în afara ei, și dacă trebuie multă știință, ai gri de exercițiu ca să ajungi la stăpînire de sine, atunci cînd toate acele indicații oscilează spre explozie. Alarma aceasta se instalează în noi și pentru că profesiunea actorului are loc sub semnul colectivului, al răspunderii permanente față de alții, față de spectacol, de autor, de parteneri, de public, dincolo de răspunderea față de tine, de rol. Dacă greșești tu, nu suporti singur consecințele, incurci și pe alții... Ați jucat mult pe marea scenă a Naționalului, dar pînă a ajuns aici ați jucat și pe alte scene? „La Național am venit în 1947 și am jucat pînă în anul acesta... Ați implinit deci totodată și 33 de ani de activitate pe scena acestui teatru? „Exact“. Și? „Nimic... Mă consider un actor privilegiat pentru că aici am jucat alături de iluștri actori care au onorat teatrul românesc, în regia unor mari directori de scenă, regizori de prestigiu. Și de multe ori m-am bucurat să particip la debutul sau la succesul unor tineri colegi care au ajuns apoi actori de frunte. Vă închipuiți emoția și bucuria mea cînd directorul Dinu Săra-ru și colectivul Teatrului Mic m-au sărbătorit, într-o seară de neuitat, pentru cei 40 de ani de activitate artistică! În cariera mea am fost cu ochii și urechile larg deschise, să prind cit mai multe taine, să trag cit mai multe învățăminte. Așa am slujit teatrul“. Oare și tinerii noștri actori fac la fel? Au oare și ei „ochii și urechile deschise“ către maeștrii de azi? „Asta depinde de gradul fie-

Eveniment cinematografic: VÎNĂTOAREA DE VULPI

Iată cum s-a scris cartea NIȘTE ȚĂRANI

Cinstit vorbind, scriitor am devenit de fapt sub „teroaarea” lui Adrian Păunescu. Într-o noapte, în biroul său de la revista Flacăra, m-a pus să scriu 21 de pagini din cartea care avea să devină Niște țărani și, după ce le-a publicat imediat, m-a avertizat că dacă nu-i dau săptămânal 21 de pagini, paginează într-un loc cit mai vizibil următorul anunț: „Dinu Săraru nu este capabil să termine romanul anunțat”. Când a apărut în revistă primul capitol cu Va urma la sfârșit, nu mai exista nici un alt rind și nici eu nu știam cum va continua. Cunoșteam însă bine drama țăranelor români în fața istoriei și uriașă lui putință de a înțelege această istorie care îi apărea ca un tăvălug. Adevărul, firește, a fost de partea istoriei, însă drama a rămas să continue sursa unei mari literaturi. Eu am tubit și iubesc țăranelor români și am crezut că pot să surprind măcar o scintile din această dramă. Sintem încă datori față de acest univers din care descindem în ultimă instanță cu toții.

DINU SĂRARU ■

O capodoperă

Încep cu precizarea că n-am scris niciodată o cronică cinematografică și nu m-am pronunțat în scris cu privire la vreun film deși, ca orice om, am văzut destule. Evident că declarația mea nu este o laudă, după cum nici nu constituie o culpă. Căci, cum mai spuneam într-o împrejurare, prea ne pricepem la toate. Ea nu este menită decât să consemneze o stare de fapt de la care pornind, cititorul să nu se aștepte la nu știu ce subtilități profesionale (și cite nu stăpânește superba oaste a cronicarilor de film!) ci la niște simple și banale „impresii de spectatori” pe care să le la ca atare. Așa că dilematismul meu este dublat, în mod inerent, de o doză de subiectivitate: Vinătoarea de vulpi se petrece foarte aproape de meleagurile mele natale, oamenii de prin acele părți fiindu-mi nu numai atât de cunoscuți dar, se înțelege, atât de în răgi. Si acum, după ce mi-am divulgat slăbi iunile, de tot felul, cum se vede, mărturisesc cu conștiință curată că acest film mi s-a părut o veritabilă capodoperă, unul dintre filmele „mari”, din păcate încă puține, ale cinematografiei românești, capabil să intre în competiție cu valori omologate ale cinematografiei altor țări cu mai mult noroc în această artă. Realitatea satului românesc dinspre părțile Olteniei de munte în latura geografică sau etnografică este prinsă într-o imagine de un realism absolut halucinant iar oamenii acelor locuri, rupți parcă din stăncile veacurilor, aspri și ascund în același timp comori de generozitate și delicatețe, îndărătnici și drepiți, dotați cu un umor derutant (pentru cine nu-i cu-

noaște) mi-au apărut, cum li știam de-aitei din moși-strămoși, în toată complexitatea lor răscolitoare. Stau și mă întreb dacă spectatorii care nu cunosc locurile și oamenii prinși pe peliculă încearcă aceeași senzație. M-am întreținut, după premieră, cu câțiva prieteni, get-beget bucureșteni, care, spre surpriza mea, plăcută se înțelege, erau tot atât de impresionați, ca și mine. Impresia, prin urmare, mi se confirmă. Jocul actorilor Mircea Diaconu, Mitică Popescu, Valeria Seciu, al întregii echipe, mi s-a părut magnific, fără nici o fisură, de o natură, de o spontaneitate și adevărate la text care ne răscumpără atâtea vechi regrete pentru jocul „teatral” al actorilor noștri de film. Mircea Diaconu cred că ar merita din plin un „Oscar”. Vinătoarea de vulpi, am convingerea, reprezintă, între alte merite, punctul cel mai înalt atins în privința jocului actoricesc de film (zic joc neavând un alt termen la îndemână, căci acești actori nu joacă, ci sint literalmente „niște țărani”, filmați parcă în împrejurări grave ale vieții lor, fără ca ei să știe, ceea ce mi se pare suprema performanță).

Nu-mi dau seama exact care sint meritele regizorului. Cu siguranță mari (deși sonorizarea „postsincronul” parcă se cheamă, face dificilă înțelegerea atitor replici ceea ce trezește iritarea justă a spectatorilor). Nu pot fi însă de acord nici în raptul capului cu părerea unor specialiști după care meritele filmului revin în exclusivitate regizorului. Insuși autorul cărții le întinde o abilită cursă declarând că el, scriitorul, „n-are nici un merit”. Să fie oare, așa? Fără sculptorul roman al lui Dinu Săraru n-am fi avut această capodoperă cinematografică. Să fie clar. Să dăm, prin urmare, cezarului ce este al cezarului, dar...“.

POMPIIU MARCEA ■

Un film al adevărurilor

Inspirat din, și redînd în același timp, într-un mod original, esența romanului lui Dinu Săraru, NIȘTE ȚĂRANI, ultimul film al regizorului Mircea Daneliuc este un film greu, dens, realizat „cu dinții strînși” — un film al adevărurilor grave, profund, veșnic umane: viața, moartea, implicația istorică, intoleranța, în sfîrșit — speranța.

Acțiunea — plasată în anii de început al colectivizării, în care oamenii simpli, neștiți încă de-a binelea din tragica, din cumplita buimăceală și orbire a celui de-al doilea război mondial se pomeneșc aflați dintr-o dată pe un teren moral și etic în aparență șubred, dar în fond croit din realități dure, pentru mulți de neînțeles — acțiunea romanului așadar este sfîrșită încă din capul locului de către regizor, cu bună știință. Ai senzația că Daneliuc aruncă pe o tavă zeci și zeci de pietre colorate (colorate în culori sumbre), pe care le mișcă apoi, le rează după o logică numai de el știută, născînd sub ochii noștri un turburător mozaic cinematografic, un întreg vizual a cărui valoare de document artistic al unei epoci o simți abia după consumarea ultimului cadru pe ecran.

Documentul lui Daneliuc este cumplit; dar este al nostru. Greșile (inerente?) ale unei epoci, ale unor metode astăzi condamnate de istorie, sint amare; dar sint ale noastre; așa cum și îndurata țarie a eroului principal, chintesență de forță, șovăială, inteltecune discret etalată, încredere — este a noastră. Magistrul interpretată de acest uluitor actor de film care se numește Mitică Popescu. Secundat cu brio de către Mircea Diaconu și de către Valeria Seciu mai ales.

VINĂTOAREA DE VULPI este un film gîndit cinematografic. Desele și abruptele rememorări (adeseori „flash-back” în cadrul „flash-back-ului”), reluarea aceluiași planuri dar din diverse unghiuri, repetarea unor secvențe întregi, pot părea derutante: ele sint însă dirijate cu o inteligență, cu o logică atât de strînsă, încît obligativitatea participării la compunerii aceluia „mozaic” propus de Daneliuc devine pasionantă. Ne aflăm, indiscutabil, în fața unei opere de veritabilă școală cinematografică națională (și mă asociez întru totul părerii lui Radu Georgescu, de la „SĂPTĂMINA”, că este absolut necesar ca ea să fie prezentată competițiilor internaționale!).

De reținut — ca și în precedentele filme ale lui Mircea Daneliuc — valoarea, calitatea, profesionalismul fiecărui membru al echipei. Menționăm aici câteva nume: Călin Ghibu (imagine) — clocc al pietrei și pămîntului, al zăpezilor amestecate cu noroaie; raze palide ale unui soare de început de lume mîngîind chipurile aspre, marcate de dureri, ale țăranelor. Magdalena Mărășescu (decoruri) — detaliu realist dus pînă la exasperare, pînă la miracol, pînă la autentic în cel mai deplin înțeles al cuvîntului. Oltea Ionescu (costume) — oare nu cumva eroii cărții lui Săraru și filmului lui Daneliuc și-au imprumutat propriile costume, în prețurile, pentru filmare?!

În sfîrșit: Horea Murgu (coloana sonoră) — încă o dată, extraordinarul avantaaj adus unui film prin folosirea „prizei directe”! (chiar dacă, neînțelegînd unele cuvinte, sintem nevoiți a fi mai atenți, pentru a întregi replicile — dar cit autentic!, în dialoguri, cit firese — spre deosebire de magistrala răceală, de impecabila dicție, de eleganta și adormitor de uniforma silabisire a textului, cu care ne-au obișnuit „post-sincroanele” Buftel!).

HORIA PATRAȘCU ■

Opinii ale realizatorilor

Freemătul satului

Sint bucuroasă că am avut șansa de a colabora la un film în care starea de spirit, frămîntările eroului se definesc și prin montaj, un film construit pe asociații de idei, pe suite de amintiri, pe repetări obsesive sau salturi spectaculoase în timp și spațiu. Prin modul de a povesti spectatorul pătrunde în gîndul contorsionat al țăranelor aflat la un moment de răscruce.

Structura aleasă de regizorul Mircea Daneliuc pentru aducerea pe ecran a lumii romanului Niște țărani mi s-a părut îndrăzneată și plină de riscuri, în primul rînd de riscul de a-l obliga pe spectator să participe la înțelegerea filmului, să acumuleze treptat senzații și noi date, care adunate nu dau o sumă aritmetică, ci un produs, o senzație nouă, o înțelegere mai adîncă a unei stări. Primele minute de film contrariază, creează nedumeriri, spectatorul poate refuza colaborarea, dar odată cu acceptarea modalității propuse devine coautor, îmbogățind cu experiența proprie datele narativului.

Ipoteze de lucru

Lumea noastră și probabil toate lumile își au rostul lor, așa cum își au costumele și obiceiurile lor, așa cum își au toate convențiile mai mult sau mai puțin cunoscute și necunoscute de la felul de a roșii și pînă la distanța dintre semnificația inedită și cea subînțeleasă a vorbelor. Reconstituirea unei lumi poate presupune și reconstituirea sunetului său. Orice film, chiar și unul de actualitate, este o reconstrucție a unei realități, a unei lumi, arhitectural acestei opere — regizorul — impunîndu-i convențiile în măsura în care o cunoaște, deci a perceput-o și o judecă.

Audierea unei simfonii de Brahms (ca să dăm exemple de genuri diferite ca ambizii sonore și de compozitori pentru care nu putem fi acuzați de ultramodernism) la un aparat de radio sau pe un casetofon obișnuit (anul 1930, România) vitregeste pe auditor de cea mai mare parte din conținutul emoțional al mesajului sonor. Se poate spune că sint instrumente care nu se aud, de fapt neauzindu-se nici une-

Pentru Vinătoarea de vulpi, Mircea Daneliuc a realizat filmările în locurile care au dat naștere eroilor din literatură, în decoruri naturale, cu aducerea actorilor alături de localnici, înregistrînd în imagine și sunet lumea adevărată a satului, în toate anotimpurile anului, cu vorbirea țăranelor, cu imperfecțiunile și întorsăturile de frază specifice lor. Sunetul înregistrat în priză directă, pe lingă firescul vorbirii imposibil de reproduș în condiții de înregistrare ulterioară, cuprinde pe lingă dialog freemătul satului, cîinii, cocșii, păsările pădurii, fosnetul pomilor încărcăți de zăpadă, tipătul vulpilor în noapte — căci fiecare anotimp sună altfel, aduce cu o respirație a pămîntului îmbibat de ape, aoperit de zăpezi sau ascuns sub invelisul frunzelor uscate.

Montajul a pus în evidență plastica filmului, a accentuat contrastul dintre albul zăpezii și verdele prăfuit al verii. Succesiunea anotimpurilor nu înseamnă trecerea vremii, ci frămîntarea neînteruptă a lui Năiță Lucian.

MARIA NEAGU ■

le bine. Nu același lucru se întimplă cu conținutul emoțional al muzicii ABBA transmis prin aceleași mijloace, chiar dacă o reproducere HiFi aduce și aici multe surprize.

Ce-i de făcut? Să compunem la un singur instrument, de preferință toba? Să gîndim sunetul filmelor pentru niște săli în care nimeni nu și-a pus problema că a auzi înseamnă mai mult decît să poți deosebi sunetul unui tren de cel al unui camion și vocele unor bărbați de cele de femei? Sunetul înaintea în aer cam cu 340 m/s, deci parcurge 17 metri (o distanță obișnuită în sălile noastre) în a 20-a parte din secundă; între timp pe ecran imaginea a înaintat cu aproape o fotogramă. Spectatorii, și sint foarte mulți care stau la mai bine de 17 metri de ecran în cușca ce se formează la balcoane, sau — sus, la cucurigu, aud sunetul din fundul unei peșteri. Sint filme la care această peșteră pare mai puțin adîncă. Filmele subtitrate și cele vorbite în fața unui microfon — eliminînd deci încă o rezonanță, cea a decorurilor, dar eliminînd prin aceasta și amprenta emotivă a acelor spații. Filmele dublate (postsincronizate — „subtitrate sonor”) sint aproape filme mute, pentru că nu se adresează auzului

spectatorului, rafinîndu-l în fața spectacolului sonor al lumii, ci cel mult urechii care îl apără de mașini pe stradă și de cîinii care îl latră.

În concluzie: căutați-vă în sălile pe care rețeaua vi le pune la dispoziție locul din care puteți distinge cite ceva din sunetul lumii pe care Daneliuc v-o pune în față. Veți petrece cu acei țărani anotimpurile vieții lor și, poate, auzindu-le, veți putea medita mai cu folos cit o cunoaș-

Limbajul cel mai de preț — adevărul

Am trăit un moment rar în cariera mea cinematografică. De ce spun lucrul asta? Pentru că poți juca un rol într-un scenariu obișnuit, dar cu un regizor mare sau invers, un scenariu deosebit cu un regizor oarecare. A avea fericirea să fii ar-

Mai autentici decît țărani

E un lucru neobișnuit ca un actor să-și comenteze munca dar dacă o fac, mă gîndesc să ating citeva probleme — pentru că sint citeva — în afară de memorarea textului. N-am mai făcut decît în lucrarea de diplomă așa ceva, demonstrînd cit de inutilă este teoretizarea de sine, mai ales acum cînd teoria a devenit o practică și a gîndi l-a înlocuit pe a simți, deși eu mă îndoișc întotdeauna de primul.

Prima oară am văzut filmul la premieră și m-au cotopt din nou senzațiile de frig, nesomn picioare ude, Dacia 1300 roșie și cartofi copti împreună cu Mitică Popescu. Este în primul rînd meritul filmului care ar trebui, cred eu, să fie un izvor de senzații și stări (acesta

teți și dacă mărturia lui Daneliuc v-a fost de vreun ajutor.

Cît despre mine, vreau să aduc mulțumiri și pe această cale omului care cu o experiență de aproape 30 de ani de cinema a fost tot timpul lingă mine, tehnicianul de sunet Sandu Gh. Alexe și firește tuturor colegilor de la care am învățat și voi mai învăța acest meșteșug.

HOREA MURGU ■

gument într-o demonstrație de virtuozitate scriitoricească și virtuozitate regizorală este un lucru foarte mare. Am văzut filmul și am avut puterea să-l văd ca un spectator abia a doua oară și atunci am realizat că mă află în fața unui eveniment: întîlnirea între doi creatori de exemplară profunzime umană, posesori cu unul limbaj de cel mai mare preț — adevărul. Întreaga mea stimă acestui film excepțional la baza căruia a stat un roman excepțional. Nu pot decît să mă îndreșc că am fost chemat să slujesc cit mi-a stat în putință acest eveniment al culturii românești.

MITICĂ POPESCU ■

fiind pe deplin) și abia la urmă al navelei mele de actor toamna, Iarna, primăvara. Apoi am început să mă bucur de filmul în care jucasem și care este poate primul film românesc cu țărani care are autenticitate pe tot parcursul, de la cui la țuică. Eu unul asta im și propuseam inițial, dar dacă cineva dintre noi ar fi fost artizanal, totul se destrăma, așa că după ce m-am bucurat că participarea mea n-a stricat nimic, că mediul inconjurător format din colegi foarte buni (care, deși profesioniști au fost mai autentici decît puținii țărani rămași în zonă — moșul din Sacoș locuia în Sibiu și se numea Nicu Niculescu) și mai ales dintr-un Mitică Popescu excelent, bucuria mea n-a mai cunoscut decît o margine: aceea că, probabi datorită unei insuficiențe personale, n-am înțeles genul de montaj, negăsindu-i cifrul, nici în zona de povestire eliptică pe care o știam inițial. O să mă mai căznesc zilele astea.

MIRCEA DIACONU ■

constelația lirei

Demers

Caut pătimaș
drumul pe care întors
proaspătul șantierist
(țărânu de ieri) — cu intermediara sub braț
și punga de bomboane pentru copii
mototolită la un loc cu mărășeștile
(spaima nemților)
în buzunarul asudat al salopetei —
să fie mulțumit.

C. VASILE ■

Rațiunea în recesie

Ceea ce vedeți voi acolo sus,
aburul acela diafan
în plină recesie
și care privește înapoi cu minie,
este Rațiunea.
Jiguită de Ignoranță,
s-a hotărât să ne părăsească
definitiv planeta,
după ce a așteptat milenii în șir
o cumințenie
ce s-a dovedit a fi sămânță sterilă.
Rugați-i întoarcerea,
oameni,
pină vă mai puteți face auziți !
Spuneți-i că,
între timp,
ați găsit formula fericiții.
Dacă o să vă creadă...

Rostul ascuns

Mi-am căutat cu încăpăținare rostul
printre dunele deșertului libanez,
crezându-mi-l ascuns undeva după ele.
Ajuns la capătul timpului pierdut,
am înțeles că nu acolo putea să se găsească,
în nisipurile stîrnite de vînt și caravane.
L-am căutat apoi în urmele pașilor Profetului
și strămoșilor biblici,
dar ele au fost demult acoperite de pulberea vremii.
Nici în basmele cu aromă orientală
ale bătrînilor nu l-am găsit,
și nici sub rădăcina milenarilor cedri.
Sînt totuși incredințat că rostul meu
se află undeva ;
il simt chemarea stăruitoare,
bănănesc umbra care-și caută trupul.
Evadînd din pătratul logic
și ieșind din hățușii contradicțiilor,
am sărit peste meridianul scaldat
în apele mediterane.
Uimit și tulburat,
mi-am redescoperit chipul
în prietenia descendenților daco-romani
și, odată cu ei,
rostul ascuns în arcul Carpaților.

RACHED ELIAS DAOU ■

Legenda lacului Ochiul Beiului

(După „Ghidul turistic al județului Caraș-Severin”, 1971,
de Dr. Marius Bizerea)

Se spune că, odată... și, eu le dau crezare
Minunilor iubirii crescute din dureri...
Se spune că fusese un bei, odată, care
Hălăduia romantic prin codri austeri.

Trăia la noi în țară feciorul unui pașă :
Cînd se-ndoiau românii sub nouri uriași ;
Și-avea într-insul flăcări de fire pătimașă,
Dar blind era la suflet, cum sînt și-ntre vrăjmași.

Pămînturile-acestea plăcîndu-i mult prea foarte,
De vraja lor măreață nemaifiind sătul,
S-a juruit în sine că nici pină la moarte
Nu are să se-ntoarcă vreodată-n Istanbul.

Vinatul cel mai proaspăt îi răsărea în cale,
Iar cerurile, cite-s mai gingașe la noi,
L-au tulburat cu stele de nopți patriarhale,
Miraje presărîndu-i în ochii amîndoi.

Zadarnic, din-departe, mocnînd sub fergele,
Mi-l agrăiau hanime cu nuri de furturici,
El nevroind licoarea chemărilor acele,
Să-și murmure viața, s-a așezat aici.

Erau de bine toate, ba chiar cum nici în vise
Merindea împăcării nu poate prinde chiag ;
Și mi-l primeau ai noștri cu brațele deschise,
Fiindcă el știuse să li se facă drag.

Schimbind cu gospodarii cuvinte de mătasă,
Flăcău fiind de treabă, modest și delicat,
Poftitu-l-au pre dînsul în fiecare casă,
De parcă se născuse de-a dreptul în Banat.

Ci mai cu seamă-n silbe-și bătătoarea potică,
Să-și împletească gîndul cu falnicul frunziș,
Privind în ape limpezi cum păstrăvul despică
Răcoarea curgătoare, mai ager ca un șiș.

Intirzia pe-acolo mai mult ca orișunde,
Îndeosebi în singe cînd îl cădea alean,
Și cînd părea un valer în piept că îl pătrunde
Fierbinte ca dogoarea unui pirjol avan.

Să fie ?... Ce să fie ?... A inimii e taina,
Pădurea întîind-o cu farmecu-i nestîns,
Atunci cînd primăvara își primenește haina,
Cu florile venite pe lume, dinadins.

Se-nfiripa un cîntec ? Sau numai o părere
Înfiora auzul ciudatului străin ?
Curgînd ca o suviță de rouă și de miere,
Prinzindu-mi-l în mreajă, pușin cite puțin.

A nu-și mai da cu seama era să i se facă ;
S-ar fi crezut, incalte, cu ereierul beteag,
Dintr-o polană plină de lacrimioare, dacă
O jună ciobăniță nu se dădea-n vileag.

Suavă ca leoaana mirenilor ce încă
Adoră mituri sacre inscise în zenit ;
Era ca o gazelă, cum numai o româneă
Mai poate să se afle fără să fie mit.

Era, așa, ca dorul purces din zărli mijite,
Molizii cînd cu luna fac taină și se plac ;
Ca nimfele silvane iscate, pasămite,
Anume să le vină voinicilor de hac.

Și l-a căzut deodată atît de jînduț :
Că și-ar fi dat virtutea pe-un zîmbet virginal,
Și bidiviul care, din coamă în copită,
Părea tîcșit cu vîfor cum n-au mai fost vreun cal.

Și-ar fi dădut și rangul și-a brațelor dogoare
Și macii tinereții din pieptul său viteaz,
Acuma cînd lubirea, atotbiruitoare,
Își revărsa aroma spre el, ca un miraz.

Așijderea și fata, privindu-l cu sfială,
Să-și creadă sie însăși nu izbutea deloc :
Prea semăna cu zeei din lumea ireală,
Cînd o plezneau nocturne harapnice de foc.

Era cum numai somnul aduce citeodată
La căpătîiul dînsiei leoaana unui cerb,
Să-i mîngie, pe-o clipă, nădejdea zbuciumată ;
Să-i ocrotească pașii, ca un străjer superb...

Și se uimîră foarte ! Și mult mi se plăcură !
Și cine să-l descrie s-ar fi găsit ghîbaci ?
Căci se iubeau cumințe și-asupra cu măsură,
Cînd prospețimi stelare scilipeau peste copaci.

Știîndu-se copilul colinelor semețe,
El îi punea miresme de arbori sub călcii,
Iar fata-l poleise cu-ntraga sa tandrețe,
Cum izbuteau, pesemne, fecioarele dîntii.

O noapte și-neă alta, și cite nopți să fie
De cînd Zeița Lunii-l ținea într-adăpost ?
Simțînd cum îi răsfață o sfință bucurie,
Uniți într-o credință cum altele n-au fost.

El, euprinzînd mlădița romanticei ghlaure,
Și-n sinu-i eubărită ca o driadă, ea,
S-au hotărît să stele de-a pururea-n pădure ;
Și-ntraga lume facă-și viața cum și-o vrea...

Estimp, bătrînul pașă, precum o piață cruntă,
Prinzînd de veste unde-i feciorul său hoinar,
Răcnise cum că dînsul într-o atare nuntă
Are să-implinte, însuși, cel mai tăios hangear.

Învînetîndu-și pumnii de-o crîncenă minie,
Și-a zis, boțîndu-și barba de zeci de ori în șir :
„Din semînții ghlaure nu-mi vreau drept noră mie,
Chiar dac-ar fi turnată direct în balbafir !”

Strigîndu-și lefegiii, porunci să le împună,
Le-a croncănit să scurme, de-ar fi pămîntul tot,
Și tainic s-o înhațe pe ciobănița jună,
Stîngîndu-i fericeirea în orice chip socot...

Se nimerise beiul plecat la vinătoare,
Iar ea, vrăjmaș pîndită, s-a pomenit pe-un stei ;
Și n-a fost chip să-l strige, căci o forțau să zboare,
Dar nu creșeură aripi din degetele ei...

Cînd s-a întors voinicul, simțînd că-l arde plînsul,
Găsînd-o-nțepenită între călăi destui,
Se spune că jungherul și l-a înfipt într-insul :
Ca să rămîină veșnic lingă iubita lui.

Și se mai spune cum-că din lacrima căzută
S-a împlinit oglinda acestui lac ciudat,
Pe care o cascadă duioasă îl sărută
Cu dragostea eternă a fetei din Banat...

Zeițele pădurii, desigur șitu mai multe,
Sporovînd, sub stele, despre tărîmul lor ;
Dar cine are timpul, acum, să le asculte ?
Abia cînd o legendă mai pilpîie-n popor.

Se spune că odată, cumva ca niciodată,
Hulubii fericeirii nu vor avea dușmani.
Eu, de pe-acum, povestea o cred adevărată,
Chiar dacă pin' atuncea vor trece mii de ani !

GHEORGHE AZAP ■

Păsări

Sînt oameni care au sufletul cit o alună
Aseuns după kilometri de ziduri
O, eu merg cu sufletul descoperit
Singura lui cămașă este foita de argint a privirii.
Asifel poetul trece prin lume
Și sufletul lui este cit toate grădinile pămîntului,
Cit toate orașele, cit toate deșerturile,
El suferă pentru pietrele aruncate în voi,
El primește în locul vostru biciul legilor,
biciul acestor vremuri.
Iubiți poezii, ei sînt niște păsări care ard
în flăcări

Luminînd
Cerul patriei, etern.

Pămîntul și cuvintele

Ce e mai bătrîn cu un ceas ?
Pămîntul, care e același, de la începutul lumii,
Sau floarea galbenă ?
Noaptea, tîrîndu-se pe acoperiș, cu blana ei caldă,
cu țifele pline de lapte,
Noaptea, lupoaică alăptîndu-ne vremelnic pe toți ?

Cine e mai bătrîn cu un ceas ?
Norul care trece ?
Popoarele călare, hoardele vrăjmașe care trec
Jucîndu-se cu cloșca și puii de aur
Între două mări ?
Cine e mai bătrîn cu un ceas ?

Cine e mai bătrîn cu un ceas ?
Tu, care scrii poezii pe aripile fluturilor ?
Sau pămîntul acesta, ca o memorie a lucrurilor și
ființelor care au fost,
Tu, sau cuvintele, fluviu de aur urcînd
din generație în generație ?
Cine e mai bătrîn cu un ceas ?

Pămîntul și cuvintele
Dintotdeauna sub aceleași stele.

Desen de SIMONA POP ■

Statui

Ce cuvînte ne pot aduce seninul dulce al cerului,
Ce cuvînte potolește foamea și setea,
Ce cuvînte, ca o zăpadă scilpitoare,
alină sufletul,
Cum e poezia care luminează.
Stea, în bezna universului ?
Fiecare cuvînt scris de Eminescu
A devenit o statuie.

Început de toamnă

Peste grădini trece clătîndu-se corabia vîntului
Dovleci uriași, pepeni și gutui
Au absorbit timp și au crescut.
Griul, cel care stă la temelie pămîntului
Este adunat în hambare.
Dealuri galbene, căciuli țugulate de daci
Veghează etern sub soarele patriei.
Sub fiecare frunză se coace un fruct
O, fiecare cuvînt este un fruct
În fiecare toamnă altul,
În fiecare toamnă mai dulce.

Act de credință

Trupul meu are granițe,
Spiritul, nu.
Poetul este un cetățean al lumii.
Dar mai presus de poet
Este soldatul,
Și el este al patriei.

MARA NICOARĂ ■

Tirziu

Se face tirziu și e frig
O, ce mult ard, în mine visele tale
Și rămîne un pumn de lumină,
Pierdut între degetul mare și ziua de ieri.

Efemeră

Am văzut apoi jocul umbrelor
Fără ființă, plectate din noi

Și de ce mi-am spus atunci,
Pot pleca, imi inchei socotelile ?
Așteptasem destul miracolul lor
Și umbrele, umbra, n-am reușit
Să le prind pe retina
Zilelor mele aiurea.

Clepsidra — bătrînă ca zorii —
Măsoară abisul între azi și apoi.
Rămăsesem suspendat între clipele mele
Neînțelegînd pentru ce m-am născut
Odată cu universul.

SOFIA VĂCĂRESCU ■

Curier literar

Aflîndu-ne în posesia cîtorva sute
de manuscrise, o adevărată avalanșă
de poezie, dar, din păcate, și de non-
poezie, sîntem obligați să folosim,
pentru o cit mai rapidă comunicare cu
aspiranții la glorie, un stil aproape te-
legrafic. Sperăm ca, pe parcurs, poa-
te în chiar viitorul nostru „Curier” să
putem închea un real și concret dia-
log cu cititorii. Pină atunci, în limita
unui spațiu tipografic și așa destul de
restrîns, apelăm tot la stilul telegra-
fic, oarecum expeditiv, dar singurul în
stare să ne elibereze de acea avalan-
șă de picuri sosite la redacție.
Așteptăm, așadar, noi versuri de la :

Dan Bucur Mîntor, Paul-Petrică
Voicu, Viorel Trif, Mioara Dristaru,
Rodica Gheorghiu, Dan Devovia, Iu-
lia Virgil Lăncrănjan, Ioan Lăncrăn-
jan, Nicolae Nîcoară și Cristian Dică.
Deocamdată NU pentru : Madan I.
Ioan, Maria-Luiza Niculescu, Ghiță
Ion, Dorin Constantin, Marius Ri-
chard, Mihai G. Buzea, Emilia Ba-
bău, Stelian Platon, Jean Moise, Di-
mitrie Ivănescu, Gheorghe Butu, Du-
mitru Nițoi, Georgeta Ratiu, Ion Nem-
țeanu, Ionuț Dumbravă, Alexandru
Leonte, Radu Bogăcean, Maria Feraru.
Tuturor acestora le adresăm rugă-
mintea, de a se consulta înainte de a
ne asalta cu noi versuri, cu un cit
de cit cunosători într-ale poeziei.
V. N. ■

DOCUMENTE ALE UNEI MARI CONȘTIINȚE

Marți, 4 iulie 1939. În ședința Senatului, ministrul agriculturii și domeniilor, N.D. Cornățeanu, prezintă „Expunerea de motive” a proiectului Legii pentru valorificarea grului.

Această lege fusese elaborată de guvern, ca o măsură pentru soluționarea crizei agrare, manifestată pe de o parte prin scăderea pe piața mondială a prețului unor produse principale, precum grul, iar pe de altă parte prin scumpirea tuturor articolelor necesare producției agricole.

Cum grul era „cel mai valoros produs al economiei românești”, cum el juca „un rol determinant în balanța comercială a României”, cum era „vegetala cea mai propice climatei țării noastre”, și cum intra în „indeletnicirea obișnuită a micului agricultor, constituind în bugetul său articolul cel mai sigur și mai important” — guvernul de sub președinția lui Armand Călinescu hotărăște ca statul să valorifice acel produs, asigurând producătorului „un preț remunerator”, stabilit la 42.000 lei vagonul (10.000 tone) la baza de 75 kg cu 3 la sută corpuri străine. Pentru aceasta se deschidea un credit de 2 miliarde lei Institutului Național al Cooperăției, alocat cumpărării grului — „din ordinul și în contul statului” — pe piață; astfel, prețul remunerator devenind singurul preț al pieței interne. Și, în fine, încă un element esențial de reținut din noua lege: prețul remunerator „trebuie să parvină în mina producătorilor, înlăturându-se beneficiile ilicite ale speculanților”.

Joi, 6 iulie 1939. Ședința Senatului se deschide la ora 16. Sunt prezenți 146 senatori; nu răspund la apel alți 82. După votarea unui proiect de lege anterior, se reia discuția gene-

rală la proiectul Legii pentru valorificarea grului. Ultimul înscris la cuvint este Nicolae Iorga, care își justifică intervenția, între altele, și din aceste puncte de vedere: „Eu sint moldovean din nordul Moldovei; familia mea însăși și dinspre partea tatei și dinspre partea mamei a avut moșii pe care le-a pierdut. Eu nu am avut niciodată nimic în acest domeniu, dar erau încă rude de ale mele, la care mergeam; erau vacanțe întregi pe care le-am petrecut la țară. Știu ce este lucrul pământului, nu din cărți, ci din experiență. Am dormit și eu lângă arie...”

În clipa de față noi discutăm această valorificare a grului și după știri sigure pe care le am din județul Suceava de odinioară, din județul Baia de astăzi, aflu că nu se mai vede altceva acolo decât vite în continuă decădere și terenuri goale pe care odinioară se făcea cea mai frumoasă agricultură... În județul Tutova, cine străbate acele părți se poate vedea că pînă și pământul se prăbușește, dealurile de lut se coboară la vale...”

În cele de mai jos, vom reda și de astă dată părțile cele mai semnificative dintr-un discurs politic de excepție, rostit de cel care de-a lungul anilor adresase lucrătorilor pământului patetice cuvinte: „Vă chem la muncă pentru binele țării. Muncă aprigă pe sfîntul cîmp al osteneților voastre de două mii de ani. Muncă pe fiecare bucățică de pământ, căci fiecare petec de pîrloagă e o rușine pentru țara întreagă. Muncă de fiecare zi... Muncă de frați...”

STELIAN NEAGOE

„Iubirea noastră adîncă pentru pămînt”

N. Iorga: „Dar să-mi îngăduiți, d-lor — pentru că eu sint autorul articolului din Regulamentul de desfășurare a lucrărilor Senatului (S.N.) care acordă numai o jumătate de oră de vorbit, — să aduc foarte pe scurt din cunoștințele mele înaintea dvs., din amintele pe care ni le arată poporul nostru, care a fost totdeauna, în dezvoltarea lui, un popor agricol, poate în rîndul întâi, prin tot trecutul său, un popor agricol. Căderea că noi am fost niște țărani vagabonzi, umblînd în dreapta și în stînga Dunării, mergînd de pe malul Tisei sau din regiunea mocanilor pînă în Crimeea și incapabili de altceva, este cu totul falsă. Tot vocabularul nostru agricol arată că noi am fost lucrători de pămînt și mai arată încă un lucru: iubirea noastră adîncă pentru pămînt. Pentru pămînt luptăm, pentru pămînt ne judecăm, ca răzeșii din Moldova care-și pierd averile judecîndu-se, pentru pămîntucidem, — crimele pentru pămînt sint mai multe la noi decît oricare altele — pentru o bucată de hotar, oamenii își dau cu ciomagul în cap.

Prin urmare sintem un popor de agricultori. Nu se pune chestiunea că 80 la sută sint agricultori, poji să fil un agricultor foarte prost în proporție de 80 la sută (ilaritate). Dar noi sintem, în toată dezvoltarea noastră, strîns legați de pămînt...”

Și pentru că au fost și păreri greșite aici în ceea ce privește trecutul agriculturii noastre, să-mi dați voie să fac cîteva rectificări.

Noi am început cu agricultura grului; grul, secara, ovăsul — nu „ovăz”, pentru că aceasta înseamnă că vezi pe cineva (ilaritate) — toate aceste varietăți de grîne sint de origine latină. Vechii agricultori, încă din timpul romanilor, — chiar și dacii de odinioară, pe vîrfurile munților, încă practicau agricultura, cum s-au găsit anumite urme. — cultivau grîu. Acum în urmă a venit porumbul...”

Deci la început a fost cultura grului. Devizele sint rezultatul confuziunii absolute dintre metodele economiștilor teoreticieni de după război, în urma unor tendințe naționaliste care au ajuns la o formă de paroxisim, tendințe care călăuzesc toate popoarele, silindu-le să cumpere materiile proaste de la dîneșle, atunci cînd cei din țară, ocupîndu-se de lucruri care se pot face mai bine acolo, ar fi cîștigat mult mai mult decît în autarhia aceasta, autarhie care n-are nici un sens.

A lua pe un om de la ocupațiile lui obișnuite pentru a-l introduce într-un alt domeniu și a-l pune să facă ceea ce nimeni dintre ai lui n-a mai făcut, a face agricultura așa cum de pildă face italianul în Istria, cînd așează pămînt peste stîncă, în loc să cumpere grîu de la noi, nu se poate mai mare rătăcire decît aceasta. Aceasta ar fi ca și cînd am introduce la noi lei și tigri, ca să avem și noi lei noiștri și tigri noiștri (ilaritate). Cam așa ceva este și în domeniul acesta.

Pe vremea aceea nu existau decît bani buni. Nu exista hirtie, prin abuzul care se face cu dînsa azi; este un ban pe jumătate fals sau 99 la sută fals, iar controlul aurului în Banca Națională nu îl face nici o comisie internațională. Cine vrea crede, cine nu, nu crede. Cine strigă mai tare că are aur, este crezut mai mult.

Prin urmare grul nostru îl mînceau ostașii lui Ștefan cel Mare, fiindcă aceștia erau ostași hrăniți cu piine și au putut să apere o țară mică împotriva tuturor vecinilor, care luau din rezultatele muncii lor însăși...

Dar noi eram mari crescători de vite, lucru care a fost neglijat cu desăvîrșire timp de un secol întreg. Vitele din Moldova erau vestite în lume. Le exportam prin Danzig, și se minca biftec de carne de bou din Moldova la Londra, fiindcă exportul se făcea în Anglia. Aceasta se făcea pe vremea lui Vasile Lupu, pe la 1650.

Pe de altă parte se exportau în Ardeal, mai ales din Oltenia, porci. Domnii noiștri, care ei rezumau statul — noi acumua vorbim de stat dar pe vremea aceea erau Domnii-Domnii noiștri creștea și vindeau animalele cele mai bune în anumite ramuri

și către anumite orizonturi economice. Alexandru Lăpușeanu era un mare negustor de boi și de porci. Ardealul tot se hrănea cu carne de porc, porci aduși de dincoace de Carpați, domnișorii munteni toți exportau boi și în primul rînd porci. Care întregi de pește plecau din Brăila. Sașii și ungurii din Ardeal, care pe vremea aceea nu erau protestanți și calvini, ci catolici, se hrăneau în timpul posturilor cu peștele acesta al nostru. Cei din urmă pescari și cărăuși trimiteau acolo peștele lor.

Se vorbea de exportul de păsări. A fost un moment cînd un anumit export de păsări în Italia căpătase o dezvoltare care dădea cele mai bune speranțe pe lângă exportul petrolului, pe care-l scoteam în condițiuni de o imprudență fără pereche, că vom ajunge la un faliment al petrolului. Exportul petrolului ne dădea iarăși devize importante, prin urmare noi aveam o economie națională completă în folosul nației. Aceasta este ținta, aceasta este problema la care trebuie să se ajungă prin rezolvarea acestor chestiuni: economie națională completă pentru folosul nației, care a întemeiat și susține statul, pînă la cel din urmă țaran.

Nu vă puteți închipui cît de dibaci erau înaintașii noștri, poate fiindcă nu erau atîtea școli de comerț și nu se făceau atîtea lecții de finanțe și poate fiindcă nu existau atîția specialiști, care, evident, că descurcă lucrurile pentru dînsii, dar mai puțin pentru noi, care nu avem competență, căci pe noi mai mult ne incurcă prin considerațiunile lor savante. Au venit turcii. Turcii ne-au impus monopolul, întocmai cum se petrece astăzi într-o formă mai civilizată, în aparență, cu păstrîndea Germaniei. Că și în chestiunea aceasta a convenției cu Germania, eu cred că era bine să ne oprim puțin asupra ei, fiindcă ea poate va interveni și în domeniul acesta al exportului nostru de grîne, dacă nu mă înșel eu, foarte mult, și dacă nu cunosc îndeajuns psihologia unui admirabil popor în plină expansiune, — prin urmare, năvălitor, care ridică toată dorința de independență, împotriva aceluia care sint amenințați a fi năvăliți. Au venit turcii care au spus: să vindeți numai la noi!

Ce au făcut ai noștri? Au continuat să crească boi, porci, au continuat să cultive grîu? Îndată ce s-au găsit înaintea acestor schimbări, înaintea acestui „dictat”, am zice, după un cuvînt care se întrebunțează în Germania, au schimbat imediat felul de producție. Este o problemă la care ne-am oprit noi astăzi fără a-i găsi soluția definitivă, această acomodare, potrivită cu nevoile din afară și posibilitățile noastre de a lucra. Adaptarea întregii noastre economii naționale este o operă desigur revoluționară. Tot ceea ce a făcut revoluția altora, să avem curajul să o facem și noi, și în agricultură și în politică. Dacă mergem pe drumurile cele vechi, nu putem să silim pe alții să cumpere ceea ce produc ei singuri, nu putem să silim să cumpere de la noi, cînd ei află măruri mai ieftine în altă parte, pentru că, dacă nu reușim, statul nostru să plătească pagubele care erau de prevăzute...”

Dar eu mă întreb cum oare s-ar ajunge la capăt într-o economie națională beteagă în care astăzi țipă grul, miine porumbul, poate poimîine economia de vite și într-un anumit moment va țipa și petrolul. Căci petrolul este acum și în Mesopotamia, el se găsește chiar și în Italia în anumite părți unde se face imposibilul ca să se ajungă și pentru el la perfecta autarhie. S-a încercat și în Franța petrol artificial, iar în Germania se știe că prin anumite sinteze chimice se capătă un produs care de obicei vine din petrol...”

Dar spuneam că ai noștri, cei vechi, au găsit și față de turci mijlocul de a trece peste dificultăți. Ei știau în primul rînd că turcii mîncă în special carne de berbec, evitînd celelalte animale. Dar turcii prețindeau și grîu și atunci ca să nu le dăm grul nostru turcilor, pentru aceasta am adus la noi porumbul... și ne-am ținut cu aceasta pentru export numai berbeci

chivirgic, cea dintîi calitate din toată lumea, numai seul și cervis: atît trimiteam turcilor...”

Dar a venit un moment, cînd [după Adrianopol — 1829] am reglementat exportul nostru cu turcii, ne-am permis și un export aiurea. Pe vremea aceea, în Europa era o lipsă extraordinară de brațe mai ales la țară, din cauza războaielor lui Napoleon I, care trimisese în foc și copiii de 17 ani. Mîină de operă era foarte puțină, iar mașinile pe atunci nu existau. Mai adăugați și faptul că acești soldați ai lui Napoleon nu se hrăneau în timpul războiului, cum se hrăneau acasă la dînsii, ci se deprinseseră în cazărmi și în calitatea lor de cuceritori, în provinciile pe care le stăpîneau, se deprinseseră cu piine bună. Și atunci din toate părțile s-a cerut piine.

S-a introdus și navigația cu abur pe Dunăre... Imediat ce am văzut că se cară acest produs ne-am aruncat asupra grului. Marea producție de grîu nu are mai mult de 110 ani. Prin urmare, dacă ar fi vorba de un lucru de pe vremea dacilor sau romanilor l-am părăsi cu greu, dacă însă este vorba de un lucru datorit unei anumite situațiuni în Europa, care de atunci s-a schimbat, desigur se pot introduce modificări, care modificări nu le vor face istoricii, ci le veți face dvs., agricultorii, nu numai aici în Senat, dar unii pînă la cel din urmă țaran, pe baza unui sistem revoluționar de producție nouă.

Eu am vrut să fac revoluția aceea de care v-am vorbit. Revoluția aceasta nu se poate face decît prin regiuni. Ținuturile acestea, bine sau rău numite, — eu nu sint încîntat că mă găsesc în ținutul Buccegi (ilaritate), este un nume ca oricare altul, — nu sint regiuni agricole. Trebuie create regiuni agricole, în fruntea cărora să fie așezați prefeții agricoli care trebuie să lucreze împreună cu toată muncitorimea, — la urma urmei, muncitorime sintem cu toții, unii muncînd în frunte, iar alții mai la fund, dar cu toții muncim — pentru ca să se poată vedea spectacolul acesta admirabil care se vede în domeniul armatei...

Să se vadă peste tot ceea ce este la armată, să se facă adunările acestea agricole, consiliile acestea care în fiecare primăvară să primească din partea Ministerului de Comerț, care trebuie creat în întregime, anumite îndrumări. Nu numai Ministerul Agriculturii trebuie să lucreze cu aceste adunări, ci și Ministerul Comerțului, pentru că doar comerțul este acela care arată direcțiile de schimb ale unei țări...

Să se știe prin Ministerul de Comerț ce se cere în fiecare an. Previțiune absolută, aceasta nu se poate, cum s-a spus aici.

Intervin anumite lucruri, o ploaie necerută, o arșiță care vine peste nevoile agriculturii, dar o prevedere oarecare tot se poate.

Germania lucrează astăzi în condiții economice deosebite, tot prin acel instrument de informație care o face să nu se înșele în nici o privință. Iar noi, dacă nu vom face un sistem național economic de același fel, vom fi siliți să-l primim de la germani, potrivit cu convenția economică încheiată, însă atunci va fi în folosul lor și nu al nostru și sistemul va constitui o umilință a independenței noastre economice scăzute.

Înaintea agricultorilor trebuie deci să se arate: iată ce se cere pe piața mondială, iată ce calitate de marfă ni se cere...

„Noi să creăm o producție corespunzătoare cu mijloacele noastre și cu cererile străinătății.”

Dar dacă fratele nostru țaran nu vrea să înțeleagă, să i se aplice un sistem de impozite, care să-l facă să vrea; trebuie să i se spună țaranului: ori lucrezi după un plan alcătuit pe regiuni, ori dacă lucrezi individual, și atunci să fie pe pielea d-tale.

Dar, noi avem la graniță colhozurile rusești, — și trebuie să spun că sistemul rusesc nu merge totdeauna rău, acolo riurile sint transformate; ele nu mai curg unde curgeau de milenii: Azi Volga, miine și alte ape, ci unde și cum vrea tehnicianul;

acolo guvernul sovietic hotărăște că va fi așa, el impune mașina cea mai perfecționată care se întrebunțează pentru ca să se lucreze zeci de mii de hectare.

Eu nu zic că trebuie să imităm tot lucrul acesta... Dar cînd avem de o parte Germania cu teoriile ei național-socialiste, cînd avem sistemul mussolinian și avem pe de altă parte, sistemul rusesc, noi să stăm tot cu plugușorul (ilaritate), care mai mult este plugușor de Anul Nou, sau să mergem tot cu străvechiul folklor agricol. Căci folklor agricol e 95% din producția noastră.

Agricultura mare produce...

Prin urmare, în condițiile acestea putem noi concura metoda cu care se lucrează în America? Eu am fost acolo, în America. În America vine agricultorul cu mașina în luna lui martie sau aprilie și face arătura și nimeni nu se atinge de proprietatea altuia, între timp face industrie, comerț, irigație, — ce vrea. În toamnă se vine tot cu mașina, culege. Și agricultorul și negustorul mării sale pe care o știe perfect valorificată.

Puneți alături pe țaranul nostru, care umblă cu carul cu boi, și cu butoiul de vin în car, în momentul tocmai cînd prezența lui la țară este o absolută necesitate, sau el pune pe toate babele și pe toți moșii uitați de D-zeu, pînă și pe bunicile din familie ca să lucreze la cîmp.

Este trist că e așa. Dar sub ochii noștri se face aceasta.

Agricultură este aceasta? Uitați-vă la ce se face în Bărăgan! Li s-a dat pămînt, fără să li se dea înlesnirea de a-și putea face și case, iar oamenii dorm pe cîmp într-o promiscuitate odioasă, pierzîndu-și simțul moral, iar în toamnă aduc cîteva strujeni așezați într-o căruță, care întrebunțează trei zile de drum în fundul văii Teleajenului.

Sintem astfel sălbaticii din Oceania, sînd cu arcul înaintea tunurilor unui cuirasat englez. Aceasta însă nu mai poate dura. Dar se va zice: e posibil? Avem dovezile.

„Vă amintiți din timpul războiului, cei care ați fost în Moldova, chiar și cei mai tineri dintre dvs., că pe acel pămînt era armata țaristă, și nu cruța nimic ca una care se socotea stăpînă pentru totdeauna, cel puțin pe Moldova, că pe lângă aceasta, dușmanii noștri, ceilalți, „centralii” care ocupau o bună parte din Moldova, căci se băteau doar pe lângă Tg. Ocnei, amenințînd și restul teritoriului, iar din Bucovina venea o altă armată...”

Pe lângă aceasta era populația locală și peste dînsa miile de mii de pribegi, oamenii deprinși cu un trai bun, care cereau piine...

Au mers la lucru copii, femeile care nășteau prunci, copii fără unghii, atît de slăbite erau. Femeile acestea, jignite, dezonorate, trăind în cea mai mare mizerie, au țesut la cîmp...

Ei bine, ceea ce s-a petrecut atunci se poate face și acum. Împrejurările sint așa: fiecare trebuie să muncească pînă la istovire. Cine nu, trebuie adus de ceafă și aplecat asupra datoriei de către oameni care să nu cunoască nici un fel de frică, să nu-și amintească nici un fel de demagogie și să nu se incurce în nici o teorie. Astăzi, dați dvs., d-lor miniștri, alflia, dați o cirjă pentru picioarele agriculturii noastre, care nu sint peste măsură de sănătoase, dar să vă feriți de un lucru, de acela de a deprinde pe om cu cirja, pentru că atunci cînd nu are cirjă, vrea sau ba, se învătă să umble; pe cînd așa, cînd știe că-i este asigurată cirja de stat, picioarele se zgîresc și rămîn înțepenite toată viața lui...

Gîndiți-vă serios la acest lucru. V-o spune un om care a ajuns la o vîrstă aproape de capătul vieții, și eu țin ca, atunci cînd se va cerceta istoria vremurilor noastre, să se însemne acolo că s-a găsit cineva care a arătat, cît a putut și cum a putut, singura cale pe care se poate merge.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar la Rîmnicu Vîlcea

Cronica [413]

Miercuri, 3 decembrie, la ora 18 fix, în Sala Sporturilor din Rîmnicu Vîlcea, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, și-a propus (și a reușit pe deplin) reluarea mult așteptatei sale întimplări literar-artistice.

Așadar, pe aceeași scenă și în fața unei săli arhipline (peste 3000 de spectatori, cînd capacitatea sălii este de numai 2500 de locuri!) s-au reînălțat valorile de primă mîna ale cenaclului, adică Marcela Saftiu, Mircea Vintilă, Victor Socaciu, Adrian Ivanîțchi, Valeriu Șterian, Nicu Alifantis, Maria Naghi, Mircea Bodolan și Vasile Șeicaru, acestora adăugîndu-li-se Constantin Dragomir, Ileana Calinovic, Vali Șerban, Daniela Cosma și Laurențiu Mărgineanu.

Țimp de 4 ore, deși întimplarea fusese programată pe o durată de numai două ore și jumătate, sala a cîntat, a aplaudat frenetic strădaniile celor ce, de pe scenă, au transformat toate cele 4 ore într-o reală sărbătoare a poeziei și muzicii.

Încălzirea sălii, nu doar la modul figurat, ci mai ales la modul propriu, intrucît între temperatura din sală și cea de afară nu era o prea mare diferență de grade, a făcut-o Mircea Vintilă care, împreună cu toți cei prezenți pe podium, a dat glas unuia din cîntecele care a intrat definitiv în conștiința marelui public, Pămîntul deocădată.

Inaugurăm, iată, cu această cronică o modalitate oarecum nouă privind recepția de marele public a cîntecelor rostite pe scenă. În acest scop, în timpul pauzei, am adresat spectatorilor doar două întrebări: care cîntec v-a plăcut cel mai mult și de ce? Maria Moș, elevă în ultimul an, Liceul de matematică și fizică, ne-a declarat: „Pămîntul deocădată. De ce? Pentru că are o linie melodică foarte simplă și foarte frumoasă, ușor de reținut, dar și pentru că versurile acestui cîntec vorbesc despre o lume în care mai sînt încă multe lucruri de făcut. Este vorba în acest cîntec de un fel de echilibru al lumii, un echilibru între bine și rău, iar datorită omului, mai ales a celor tineri, revoluționari, este de a inclina balanța acestui echilibru în favoarea bineului”.

După ridicarea cortinei prin Pămîntul deocădată, a cîntat Ileana Calinovic. Două cîntece. Nu mor caii cînd vor cîinii, versuri de Valeriu Armeanu, și Vis vegetal, versuri de Magda Isanos, două cîntece mai puțin cunoscute, dar care au cucerit publicul. Primul dintre ele, cu un ritm susținut, plin de nerv, conform unui text de-o înaltă tinută artistică, pe cîtă vreme cel de-al doilea, o scurtă baladă lirică ale cărei versuri „Aș vrea să fiu copac... m-aș apuca și iară să-nfloresc ca să te bucur...” au înmuiat, ca să zicem așa, inima sălii.

Cu deosebite aplauze a fost întimplinat Daniela Cosma, studentă în anul întâi la automatică. Dar nu acesta a fost motivul aplauzelor, ci faptul că Daniela cînta în fața concetățenilor ei, printre care chiar și părinții ei. A cîntat Urare, versuri de Nichita Stănescu, și Lumea este ca o roată, versuri de Anton Pann.

Cu Maria Naghi, această mîna de om care posedă o voce în forță, o voce capabilă să electrizeze sala, motiv pentru care primul ei cîntec, Fiericire de îmbrămuș, a fost întimplinat cu vii aplauze întrucît de la primele acorduri, întimplarea literar-artistică a cenaclului și-a intrat în cursul ei firesc, într-un continuu dialog, cîntecele fiind reluate de spectatori. 3000 de oameni au tînut să cînte: „Oameni, vin și vă strig / Nu dați iubirea pentru nimic”. „Aceste versuri, avea să ne declare unul dintre spectatori, Gabriel Medvedov, pictor decorator, sînt de-o frumusețe și de-o importanță capitală pentru noi, tinerii, iar Maria Naghi le cîntă cu o forță teribilă”. În continuare, abordînd un cîntec popular maghiar, apoi două cîntece populare românești. Aseară îi-am înțeles și Moșul și moața, Maria Naghi a demonstrat că, la Rîmnicu Vîlcea ca și la Miercurea Ciuc, folclorul românesc sau maghiar sună la fel, nu doar aproape de inima spectatorului, ci chiar înăuntrul inimii sale. Finalul numărului susținut de Maria Naghi avea să-l constituie o primă audiență, Piloții de încercare, versuri de Adrian Păunescu, un poem din care reproducem: „Piloții de încercare / își iau rămasul bun / și pleacă fiecare / ca un obuz din tun”. Va fi un cîntec care, fără doar și poate, se va impune conștiinței iubitorilor de muzică folk.

Și pentru că sala ajunsese la un optim stadiu de recepție, Victor Socaciu i-a dăruit celebrul Charlie Chaplin, un cîntec pe care aproape toți spectatorii îl puteau cînta și singuri, fapt ce vine să demonstreze că balada a devenit, așa cum era și normal, un bun colectiv. Unul dintre spectatori, Petru Mihal, muncitor la Combinatul de prelucrare a lemnului, avea să ne declare: „Am venit în mod special pentru acest cîntec despre Charlie, cel convertibil, cu genul său, numai spre cei mulți, deoarece acolo unde nu apare acest genial caraghios numit Charlie Chaplin nu poate să existe omenie.”

Și așa putea rosti mai toate versurile acestui cîntec care ni-l apropie pe marele actor. Îndrăgesc, de asemenea, foarte mult și cîntecul Roata din care, luat așa, pe nepregătite, pot reproduce ca fiind deosebit de frumoase următoarele versuri: „cîci neamul nostru n-a-nvățat să moară sau mai e nevoie / de cei ce țara nici-odată nu și-o lasă”.

Cu două cîntece, Gara de Nord și Viață sigură, ambele pe versuri de Daniela Crăsnaru, Constantin Dragomir, un nume mai nou adăugat membrilor cenaclului, a menținut aceeași atmosferă de totală comunicare cu sala care trăia din plin fiecare secundă a întimplării literar-artistice. A surprins plăcut la acest nou membru al cenaclului nu doar rostirea nervoasă a frazei muzicale, ci și versurile foarte simple dar de mare sinceritate ca: „Dar cînd văd că toți avem intenții bune / Mă mai liniștesc și, iată, cînt” (din Gara de Nord) sau „Un metru cub de aer nepoluat aș vrea... un singur fir de floare să pot privi acum, neingrășată chimic, nepoluată cu parfum”.

A urmat Laurențiu Mărgineanu, un alt nume mai nou al cenaclului, de felul său din Rîmnicu Vîlcea, motiv pentru care a fost întimplinat cu ovații și aplauze. Prin tot ce-a cîntat, Laurențiu Mărgineanu a făcut dovada că merită din plin ovațiile și aplauzele concetățenilor săi. A început cu un cîntec la care am remarcat, odată cu sala, nu doar ritmul, să-i zicem, șagălnic, ci și versurile (apartînd poetului timișorean Șerban Foarță) oarecum bizare: „Voltaire dormea într-o volteră (nu știu dacă asta e transcrierea corectă a acestui cuvînt absolut nou - n.n.) / și între timp filozof / a mai trecut de-atunci o eră / și-a mai căzut cite o stea”. Acest cîntec care a plăcut prin năstrușnicia lui i-a urmat o baladă gravă și aproape tristă despre stingerea, încetul cu încetul, a obiceiurilor de iarnă, satele, dar mai ales casa părintească, implicit copilăria, fiind din acest motiv parca mai sărace. Primul cîntec s-a numit Baloneta din Bayonne, iar cel de-al doilea, pe versuri de Lucian Avramescu, s-a numit Colind. Dar a urmat un al treilea cîntec (Protest proletar) din care, pentru frumusețea versurilor sale, reproducem: „Să ne convingem noi că se mai poate / că libertatea nu-i un sacrificiu / că lumea nu o poți dresa cu biciul / că a iubi nu e o-nțelitate”. Acest cîntec a cucerit sala într-atît încît conducătorul cenaclului s-a lăsat înduplecat și, la cererea sălii, i-a invitat să cînte și poemul Nicolae Bălcescu la gurile Dunării, cîntec prin care Laurențiu Mărgineanu a făcut dovada deplină a talentului său.

Tot cu un cîntec de factură patriotică a debutat și Vali Șerban, Tron în Apuseni, din care iată două versuri semnificative: „Dinspre infinit înspre Abrud / Carăle lui Iancu se-aud”. Cu un patos și o dăruire specifice omului care-și cîntă meșteagurile natale (Vali Șerban este născut și crescut la Alba Iulia), acest cîntec s-a vrut și a reușit să ne atragă luarea aminte că multe din marile evenimente ale istoriei noastre sînt legate de acea vatră numită Munții Apuseni. Vali Șerban a continuat cu Cenușa verii, versuri de Ion Singereanu, și cu Vinturi pline de zăpadă, versuri de Serghei Esenin. Era, am spune, chiar momentul instaurării unui oarecare calm, a unei atmosfere mai destinate, motiv pentru care s-au decretat 20 de minute pauză.

La ora 20 fix, solicitîndu-se oprirea unui ventilator ce voia și el să cînte, Mircea Bodolan a declanșat partea a doua a întimplării, abordînd în stilul său caracteristic, plin de nerv și ritm, patru piese de bază în repertoriul general și colectiv al cenaclului: În tot felul de părți, Cîntec haiducește, Balada amurgului și Fost-am omul pădurii, ultimul cîntec fiind cîntat dimpreună cu sala, precum și cu colaborarea frățească a celorlalți membri ai cenaclului, reluîndu-se astfel un mai vechi obicei al cenaclurilor, de intrajuto-

rare. După cîntece, Mircea Bodolan ne-a declarat: „Cînd spun că am așteptat cu nerăbdare această reînălțare cu publicul cenaclurilor noastre, vorbesc atît în numele meu, cît și al tuturor celorlalți colegi de cenaclu. Simt că bate un vînt prielnic în pinzele largi ale cenaclului nostru”.

Participarea Marcela Saftiu, un nume care nu mai are nevoie de prezentare, a stat mult timp sub semnul incertitudinii. A sosit în ultimul moment, cu trenul, de la Cluj-Napoca, iar apariția ei a fost salutăată cu vii aplauze. A cîntat printre altele Singura poveste, Zori de ziuă și Dona-dona. Ceea ce neapărat vrem să punctăm, referitor la stilul acestei mari interprete de muzică folk, este căldura, gingășia și suavitatea vocii sale. Dealtfel una din spectatoarele abordate a exprimat același lucru cînd ne-a declarat: „Mă numesc Silvia Georgescu, sînt restauratoare la muzeul județean, colegă de serviciu cu Laurențiu Mărgineanu pe care l-am aplaudat din toată inima. Mărturisesc că, totuși, din toată muzica folk o îndrăgesc cel mai mult pe cea cîntată de Marcela Saftiu. De ce? Greu de explicat. Cînd o aud cîntînd am senzația că ninge cu fulgi sau cu petale colorate ori că asist la un nesfîrșit freamăt de aripi albe. Știu, e prea poetic ce spun eu, dar asta simt, pur și simplu, și fiecare cîntec al ei este ca o dulce alinare, ca o apropiere adevărată de frumusețea însăși a lumii”. Acestea fiind zise despre Marcela Saftiu, să mai precizăm că peste cîteva ore, mai exact spus la ora 4 dimineața, a luat un tren spre Cluj-Napoca, fapt ce vine să confirme efortul ce l-a făcut pentru a se reînălța cu obișnuitul public al cenaclului și cu atmosfera ce o degajă întimplările literar-artistice ale acestei grupări în care cuvintele de ordine sînt dragostea pentru muzica folk, dragostea pentru public, dragostea pentru poezie, dragostea pentru frumos, dragostea pentru adevăr.

S-a întimplat însă că un succes a fost și prezența lui Valeriu Șterian cu Om bun, Antirăzboinică, Amintire cu hriudul, Ardealul și Nopti. Cu florile primite pentru minunatele sale cîntece, Valeriu Șterian putea să participe la cel puțin cinci evenimente, în cazul că ar fi dus în dar acele flori.

Cu cele trei cîntece ale sale, Coloana înfîntă, Cîntec popular bănațean și Colindul Dunării, mai ales cu acest cîntec din urmă, Vasile Șeicaru s-a impus ca una din cele mai valoroase piese ale cenaclului. Cunoscut în întregime datorită, poate, și posturilor noastre de radio și televiziune, Colindul Dunării (versuri de Paul Tutungiu) a fost îndelung aplaudat

de întreaga sală, după ce, în mod labil, a fost cîntat la unison.

A urmat, în ordine alfabetică, iar și ca o valoare unanim recunoscută în muzica noastră tînră, Mircea Vintilă despre care profesorul de limba română Gheorghe Stamate, metodist la Centrul Județean al creației populare din Rîmnicu Vîlcea, ne-a declarat: „Uimitor este faptul că unele din cîntecele lui Mircea Vintilă, dominate de o notă romantică, sînt de lumea și atmosfera unui Băieșu văzut prin ochiul rafinat al unui scriitor de marcă, Mateiu Caragiale. Mă refer, concret, la cîntece de felul celui inegalabil Hanul lui Manuc sau Proverbe. În același timp, Mircea Vintilă se implică și-n planul strict educativ cu balada Constantin și Veronica, ori în planul ușor umoristic, precum în balada Lordul John. Nu mai vorbesc de recunoscutele sale cîntece cu caracter de strict actual și strict social, cum ar fi Dulce Românie sau Comerțul imposibil, ori în planul liric, cu cîntecul La fereastra spre livadă. Îl iubesc, în concluzie, pe Mircea Vintilă ca pe unul care s-a dăruit cu trup și suflet muzicii folk”. Să adăugăm acestor scurte considerații faptul aproape subînțeles că Mircea Vintilă a cîntat în fața unor oameni care, preîndu-l, l-au ascultat cu sufletul la gură și, prin aplauze, au ridicat la propriu temperatura sălii.

O altă valoare de primă mîna a cenaclului, Nicu Alifantis, a sculat, pur și simplu, sala în picioare. Desigur, Nicu Alifantis este cunoscut la Rîmnicu Vîlcea la fel de mult ca și în Brăila, orașul său de baștină. De ce și la Rîmnicu Vîlcea? Pentru că este autorul unui imn sportiv, un cîntec cu care Chimia Rîmnicu Vîlcea a reurtat numeroase victorii în actualul campionat de fotbal. Dar la acest simplu joc de cuvinte se cuvine să spunem că Nicu Alifantis, cu o simțire de tangouri cîntate în stilul șagălnic, adică umoristic-revutistic, imitînd în moment dat o întreagă trupă de alămuri, a cucerit o cascadă de aplauze. Apoi, într-o tăcere totală, încît se auzea cum Vasile Șeicaru, la microfon, imita suflul vîntului de iarnă, Nicu Alifantis a interpretat una din cele mai valoroase piese ale repertoriului său, Decembrie, pe versuri de George Bacovia.

Și pentru că se făcuse destul de tîrziu Adrian Ivanîțchi a cîntat în companimentul întregii săli Pămînt de flori, Fișă personală, Vinare de vînt și Ardealul. La reușita deplină a penultimului cîntec, atît de mult îndrăgît de publicul tînr din oricare alt oraș al țării, au participat și ceilalți membri ai cenaclului, confirmînd prin această participare că Vinare de vînt rămîne unul dintre cele mai îndrăgite cîntece ale cenaclului. Despre Adrian Ivanîțchi, ca și despre Victor Socaciu, alături de care poate fi văzut săptămînal pe ecranele televiziunii, unde prin profesionalismul muzicii pe care o compune și o difuzează își aduc contribuția la reușita emisiunilor din cadrul Antenei „Cîntării României”, ar fi încă multe lucruri de spus, toate aceste lucruri avînd un numitor comun, talentul. Se adaugă acestui talent unanim recunoscut și o putere de muncă ieșită din comun, un efort imens depus în numele muzicii pe care, atît Adrian Ivanîțchi cît și Victor Socaciu au impus-o definitiv. După aplauzele care au fost, credem noi, și recunoașterea acestor munci, Adrian Ivanîțchi i-a făcut loc prietenului său Victor Socaciu, care a interpretat al treilea cîntec al sălii din această seară, Tata și caii, pe versuri de Adrian Păunescu. Și pentru că o întimplare a cenaclului nu se poate aîffel termina decît cu unul din cîntecele de mare audiență la public, toți membrii cenaclului au cîntat în companimentul întregii săli Trăiască Românie! Se făcuse ora 22 fix, după 4 ore de spectacol, după 4 ore de muzică și poezie.

VICTOR NIȚA
Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Alte idei
despre:

A FACE COMERȚ

Dincolo de vitrină

— Sinteți șefa Complexului „Bega” al I.C.S. Textile-nealtăminte, cea mai impunătoare unitate comercială din Timișoara, printre cele mai mari ale branșei. Sinteți, după cîte știm, și secretara Comitetului de partid al I.C.S. Textile-nealtăminte. Vă aflați, așadar, într-o poziție-cheie, într-un punct ideal de observare, de cernere, de aprofundare, de fapt de directă „manipulare” — cum se zice în comerț, între cei ce umblă cu mărfuri — a problemelor negustoriei, așa cum se văd ele aici, pe malul Begăi. Lucrați de mult în comerț, tovarășă Solomia Giurgiu?

— Din 1963.
— Căceți în 1953?
— Eram vinzătoare.
— Dv., șefii de magazine (inclusiv, dacă nu în primul rînd cei care ați început-o „de jos”, de la raftul cu mărfuri), manifestați, după cîte am remarcat, o neascusă nemulțumire față de tinerii vinzători de astăzi. „Nu mai sint ca pe vremea noastră” ni s-a spus despre ei, într-un fel sau altul, de către toți cei pe care i-am chestionat, în interviurile pe teme comerciale pe care le-am luat pentru „Flacăra”. Dv. ce le-ați reproșa acestor tineri?

— Le reproșez foarte multe, așa după cum, cu voia dv., îi și laud pentru foarte multe. Dar reproșurile, ca și laudele, încercuie întimplări și cazuri, se adresează deci insului, nu colectivului. Întrebarea dv. invită la un răspuns global, pe ansamblu. V-aș ruga s-o reformulați.

— Adică?
— Dacă vreți să discutăm problema ca atare — adică felul în care tinerii vinzători își cunosc și își practică meseria — va trebui să cercetăm, înainte de toate, modul în care ei, acești tineri, pătrund în comerț. Mai simplu spus: cine sînt ei, de unde vin? Unii vin de pe băncile școlilor de profil, ale liceelor economice, alții sînt absolvenți de școli care n-au nici în clin, nici în minecă cu comerțul.

— Și cum de ajung aici?
— „Parasutați”, cum spunea unul din interlocutorii dv. Au absolvit un liceu, au dat examen de admitere la o facultate, au căzut și, pînă la viitorul examen, își petrec o vacanță (o vacanță plătită!) la tejiștea comerțului. Incurcîndu-și și ei niște treburi, niște preocupări, dar mai cu seamă incurcîndu-ne pe noi.

— Nu înțelegem: de ce-i primiți la tejiștea dv.?

— V-am spus: ei sînt „parasutați” aici. Cineva, undeva, sus, îi jubeste, ei sînt băiatul prietenului lui X sau nepoata amicului lui Y, ei deci trebuie — nu-i așa? — ajutați să treacă un hop, pînă cînd X sau Y vor izbuti să le facă un rost mai bun. Pînă atunci, n-o să-i trimită într-o uzină, la strung, fiindcă strungul e o treabă mai grea, are și dinți, mușcă degetele, pe cînd pantoful și cuponul de stofă sînt maleabile, sînt cuminti, sînt ascultătoare... De prisos să vă mai spun că astfel de copii răsfațați socotesc „exilul” lor în comerț chiar așa: ca pe un exil. Și încă unul profund jignitor pentru ei. Drept pentru care procedează în consecință, tratîndu-l de sus, comițînd acte de indisciplină...

— Ceea ce spuneți dv. denotă că, pentru X sau Y, comerțul n-ar prea fi o profesie.

— Din păcate, în comerț se mai întimplă ca și în fotbal: se pricep (sau cred că se pricep) foarte mulți, eludînd sau călcînd niște legi pe care negustoria, ca orice profesie, se întemeiază de cînd se știe.

— Dar o parte din tinerii vinzători — probabil, cei mai mulți — provin, spuneți, din școli de profil. Ei cum se prezintă?

— Față de vinzătorii de altădată, față de ceea ce, să zicem, eram eu în '52, ei sîntu evident, mai mulți, au un bagaj de cunoștințe superior, deși...

— Deși?
— Dv., în „Flacăra”, într-unul din interviurile pe care le-ați dedicat comerțului, ați pus degetul — nu chiar apăsător, dar l-ați pus totuși — pe o rană ce nu-i o oarecare zgîrietură.

— Ne bucură că ne citiți. Pe ce am pus degetul, fără să apăsăm?

— Ziceați undeva, nu chiar în serios, mai mult în glumă, asumîndu-vă declarat riscul „exagerării”, că vinzătorul ultrascolit de astăzi, știutor de calcul diferențial, ar putea capota la o elementară operație de adunare sau de înmulțire. Să știți că n-ați exagerat, să știți că lucrul ăsta chiar se întimplă. Absolvenții noștri de licee economice se împiedică uneori în niște simple bonuri de casă. Adună și tot adună, nu dau de capăt, iar cînd dau de el (după ce-i trec sudorile!) e un capăt fals, cu greșeli în plus sau în minus.

— Care-s cele mai multe greșeli, cele cu plus sau cele cu minus?

— Vreți să știți cine e cel mai furat, clientul sau magazinul?

— Exact.

— Inventarul de anul trecut ne-a pus în fața unui minus în gestiune suportabil de magazin, ca provenind exclusiv din vina noastră, din neglijența noastră. Lucrurile s-au îndreptat, inventarul de anul acesta nu ne-a mai pus probleme, căci nu-i admisibil ca acolo unde lucrați cu valori tangibile, pipăibile, unde măsori cu centimetrul, unde numeri nu în abstract, pe hirtie, ci cu bucata reală, materială, să-ți iasă în plus sau să-ți iasă în minus. Cît privește înșelarea (a magazinului sau a clientului) făcută deliberat, deci hoția, aici măsura e una singură: cel în culpă e dat afară. Și, după caz, pus sub urmărire penală.

— Ce calități le mai cereți vinzătorilor dv., pe lângă cinste?

— Să fie niște buni avocați ai mărfii, să se priceapă s-o pledeze.

— S-o vire pe gîtul clientului care venise, de fapt, să cumpere altceva...

— Să știți că ăsta-i secretul comerțului, asta e arta bunului negustor! Vinzătorul să vindă ce are, nu neapărat ce-l cere clientul. Mai mult: să vindă ce vrea el să vindă, nu doar ce are.

— Parec nu prea sună — vă rugăm să ne lertați — cinstii...

— Uneori e mai cinstit decît s-ar crede. Vine, să zicem, o clientă mai corpolentă și cere o rochie dintr-un material înflorat. (I-a plăcut ei o astfel de rochie, a văzut-o la o „paradă a modei”, pe un manechin cu formă de silfidă.) Un bun vinzător, chiar dacă are sute de rochii de-astea, o va convinge să-și cumpere una dintr-un material uni, care o să-i stea mai bine. Fiindcă lui, bunului vinzător, nu-i e indiferent cum arată clientul pe care l-a îmbrăcat, el ar vrea ca acest client să-i aducă alții, ca reclamă vie (și gratuită...) a magazinului.

— Deci încă o calitate imposibilă vinzătorului: bunul-gust. Se fac teste de bun-gust asupra tinerilor care intră în comerț?

— Se fac — ca la toate școlile — doar teste asupra cunoștințelor matematice și de limba română. Teste privind profesia ca atare (de bun-gust, politețe, răbdare, spirit atent și prevenitor, calități fizice, care iarăși nu trebuie ignorate, știut fiind cît contează un vinzător prezentabil în atragerea clienților... și a clientelor!) nu se fac.

— Matematica e necesară, asta-i clar, la fel de necesară e și româna; măcar

dacă testul la ultima ar fi mai sever și mai de durată, ca să mai plivească din excesul de vegetație care colorează limbajul unor vinzători.

— V-aș ruga să mai notați totuși un lucru: că există în comerțul nostru, inclusiv aici, la „Bega”, și destui vinzători pricepuți, implicit în arta conversației... 75 la sută din personalul nostru sînt oameni tineri și foarte tineri, dar cu ei, cu acești băieți și cu aceste fete fără prea mare experiență, noi vindem zilnic mărfuri în valoare de peste 2 milioane de lei.

— Am notat. Vă felicităm. Ați putea vinde și mai mult? Aveți tot ce-și doresc clienții? Judecînd după vitrinele magazinului (pe care le-am cercetat și noi, îngroșînd mulțimea admiratorilor ce stau cu nasurile lipite de ele), s-ar zice că sinteți dotați cu destule mărfuri imbietoare.

— Nu tot ce vedeți în vitrine se află și-n magazin.

— Dar unde? În depozit?

— Nici în depozit, fiindcă ne străduim ca depozitul să nu-și merite numele, să nu prea „depoziteze”, să fie doar ca o gară de tranzit, de fapt ca o haltă de foarte scurtă oprire în drumul mărfii spre magazin.

— Atunci, unde sînt mărfurile din vitrine?

— Unele, exclusiv în vitrine. S-a decis cîndva că arta amenajării unei vitrine nu e de nasul nostru, al negustorilor, ea comportînd o specializare deosebită, cea a „vitrinierilor” de profesie. Foarte bine, așa să fie, numai că vitrinierul nu-i încadratul meu, el nu-mi schimbă zilnic vitrina, astfel încît aceasta să reflecte prompt și exact ce am în rafturi. El vine la cîteva săptămîni, cînd niște mărfuri așezate sub cristalul vitrinei au dispărut, s-au epuizat, apărînd între timp multe altele despre care clientul, limitat la „informația” din vitrină, habar n-are. Mie, negustorului, nu mi se ngăduie „imixtiunea” în vitrina care mă reprezintă. Pare paradoxal, dar așa e!

— Mai sînt și alte paradoxuri în comerț?

— Despre cel mai grav, adică despre faptul că nu noi, comerțul, determinăm industria în ce produce și cît produce, s-a mai vorbit. Așa cum s-a mai vorbit și despre necesitatea unor raporturi directe, la scara marilor magazine, între vinzător și producător, raporturi ce s-ar răsfîrînge, cred eu, mai mult decît pozitiv în șubrezirea (să nu-l zicem chiar anularea!) amintitului paradox, ca și în scurtarea distanței dintre fabrică și magazin. Rămînînd la respectivul paradox, va trebui să adăugăm, pe de altă parte, că nimic nu trebuie absolutizat. Chestiunea aprovizionării cu mărfuri a populației e mult prea importantă, mult prea vastă, mult prea complexă ca s-o faci monopolul, exclusiv și exclusivist, al comerțului. Nu te poți da, într-o astfel de problemă majoră, doar pe mîna unui singur factor, care-și are propriile interese, deci propria subiectivitate într-o serie de privințe. Deci să nu cerem, poate, chiar să „determinăm” industria, ci mai curînd „s-o influențăm” mai mult.

Iar dacă privim astfel lucrurile va trebui să observăm, autocritic, și niște nereguli care ne aparțin, care țin de modul în care noi, negustorii, știm să cultivăm relații bune și profitabile cu industria. Mărfurile de care avem nevoie le contractează, la ceasul de față, merceologii. Dar nu ei stau la tejiștea, nu ei știu ce-și doresc clienții și, în ultimă analiză, nu ei răspund de îndeplinirea planului magazinului, ci vinzătorii. Ceea ce vreau să spun prin acest exemplu (și, evident, ar mai fi și altele...) este că s-ar putea găsi niște modalități de lucru mai eficiente prin rezultate în promovarea relațiilor fabrică-prăvălie-public.

— Ce cuceriți, ce lucruri bune, care ar merita consolidate și extinse, și-a asumat în anii din urmă comerțul nostru?

— O serie de noutăți de organizare, o serie de tehnologii moderne. Numai că unele s-au oprit la jumătate de drum. Toată lumea salută formele noi, operative, dinamice de vânzare, cum sînt auto-servirea sau alegerea liberă la raft. Cît timp însă ele nu-s puse perfect la punct, nu-s impune la conștientă maximă a eficienței, eu rămîn — vă rog să-mi dați voie! — un pic mai conservatoare. Eu cred încă în comerțul „la tejiștea”, deci în virtuțile dialogului clasic între vinzător și client.

— Da, știm, dialogul acela în care, cum ne spuneți, primul îi viră celuilalt pe gît tot ce vrea el...

— Asta-i negustoria, așa a fost și așa va fi!

— De fapt, ce vă displace la noile forme?

— Într-o seamă de cazuri, ele mai mult păgubesc comerțul. În condiția în care, la raioanele cu autoservire, nu există alt sistem de control asupra cumpărătorului decît vigilența ochiului vinzătorului, negustoria nu mai e negustorie, ci un joc (trist joc!) de-a hoții și vardiștii. Vinzătorul nu mai e un sfătuitor, un prieten, un partener de dialog, ci un bănuitor detectiv, care pîndeste toate gesturile clientului. Iar clientul, ultraglat de privirile vinzătorului-paznic, îi întoarce adesea niște ochi la fel de întunecați. Fiecare se grăbește să scape de celălalt. Cine cîștigă dintr-o asemenea grabă? Comerțul, în nici un caz.

— Sînt mulți clienți care fură?

— Oricît de puțini ar fi, privirea scormonitoare a vinzătorului tot se justifică.

— Dar sînt mulți?

— E greu de stabilit. Judecînd după cei pe care-i depistăm, numărul lor nu-i chiar alarmant.

— ...Iar judecînd după lipsurile din rafturi descoperite seara, la închiderea magazinului, nu-i concludent, căci nu se poate determina exact cît e opera musafirului și cît a omului dinăuntru. Dar să nu fim prea aspri, ca să nu nedreptățim pe nimeni. Ce v-am ruga să ne spuneți, în încheiere, ar fi doar atât: se simte o voia de mai mult nou în comerțul nostru?

— Desigur. Cu condiția să nu renunțăm la vechi doar fiindcă-i „vechi” (cazul comerțului „la tejiștea”), ci, în niște forme care și-au dovedit eficacitatea, să turnăm un spirit nou, ținînd de exigențele moderne ale profesiei, de slujirea devotată și pasionată a publicului.

— Vă mulțumim. Credem că aveți dreptate.

Omul sfințește vadul

— Ca să ajunem aici, în biroul dv. — biroul școlii de unitate al „Comalimentului” din Magheru 30, mai știut și sub numele de „Leonida” — a trebuit, tovarășe Nicolae Popa, să ne cerem scuze de-o sută de ori, tot călcînd pe pantofii clienților care vă umplu magazinul. Totdeauna e imbulzeala asta? Sau astăzi e o zi cu stea în frunte, binecuvîntată de mărfuri rare?

— Aproape totdeauna e așa. În fiecare

zi lucrătoare, între 6 dimineața și 8 seara. Duminică, între 6 și 12 dimineața.

— Și e bine așa?

— De ce să nu fie? Inseamnă că merge treaba. Unde-s mulți clienți se vinde mult, nu?

— S-ar mai putea judeca și altfel: că oamenii nu prea găsesc ce vor și vizitează magazin după magazin, supraaglomerîndu-le pe toate.

— Dar oamenii aceștia cumpără? Iar cînd nu prea găsesc ce vor, cum ziceți dv., cumpără cu atît mai virtos din ce găsesc. Pare ciudat, nu? dar să știți că nu-i un paradox, e o realitate a comerțului. În epocile cînd prăvăliile oferă maximumul, clientul ia pe alese, pe degustate, e mof-turos, nu se uită la lucruri de mîna a doua, nici nu-și face provizii pe termen lung. În celelalte epoci el ia orice, uneori cu top-tanul, bucurîndu-l pe negustor, scăpîndu-l de mărfuri mai greu vandabile, făcîndu-l planul cu virf și-ndesat.

— Interesant! E o subtilitate a comerțului care ne-a scăpat. Acum, în cunoștință de cauză, vom proceda în consecință. Totuși, aglomerația de care vorbeam vi se pare chiar firească?

— Nu uitați că ne aflăm în inima Bucureștilor, în centrul centrului, unde afluența publicului e maximă.

— Dar tot aici, în centrul centrului, densitatea „comalimentelor” și a magazinelor cu profil înrudit e cea mai mare. Vizavi de dv. sînt magazinele alimentare din Piața Amzei, cîțiva pași mai încolo, tot pe Ma-

gheru, e „Unicul”, în coasta dv. e „Premialul” recent deschis. Sinteți flancați de prăvălii cu alimente care ar trebui să precia și să subțieze suvoii clienților.

— Sînt și ele la fel de aglomerate. Știți de ce? Fiindcă rețeaua magazinelor noastre este — cum să vă spun? — o rețea încă fără ritm, fără fluență...

— Fără cursivitate...

— Cam așa. Colo e strangulată în niște noduri, dincolo se destramă în mari spații albe. De la noi în sus, trecînd prin Romană spre Piața Victoriei și mai departe, pînă-n Filantropia, nu mai e nici o „alimentară”. Tot omul din partea aceea o ia spre centru. Și primul popas îl face la noi. Fiindcă sîntem primii din calea lui și fiindcă „Leonida” e „Leonida”, vad vechi, cunoscut de vreo patru decenii.

— Ce inseamnă un vad comercial? O prăvălie așezată unde trebuie, unde-i nevoie de ea?

— Da, și asta. În primul rînd asta, dar să știți că vadul și-l face și negustorul. Nu-i totul să te-asezi la o răscruce de drumuri și oameni, într-un punct aglomerat, ci să și știi să aglomerezi un punct, să-l faci căutat. E prima lege a meseriei noastre.

— Dacă-i așa, dacă există o „lege a vadului” de ce se tot fac și se tot desfac magazine? De ce magazinul de pescărie „Delta” s-a transformat în altceva? De ce, peste drum de „Delta”, „Librăria Academică” a schimbat cărțile pe cosmetice și capoade? Cine răspunde de alegerea unui

Ce știm și ce nu știm despre Electrecord?

vad și mai ales de menirea lui? Și cine plătește — căci asta costă! — desfacerea și prefacerile de magazine?

— Ne întorcem la ce discutăm adineaori, privitor la rețeaua comercială. Într-un interviu pe care l-ați publicat nu demult în „Flacăra”, directorul adjunct al magazinului „Bucur-Obor”, tov. M. Iosper, afirma că încă n-am avea o concepție clară, de perspectivă asupra acestei rețele. Cred că are dreptate. Dar cine plătește oalele sparte sau rețopite și transformate, asta nu mai știu. Chestiunea mă depășește. Ce știu eu este ce se petrece aici, la „Leonida”.

— **Faceți de mult negustorie cu alimente?**
— De vreo patruzeci de ani. Ca și colegul meu de tură, Dumitru Cimpeanu, încărunit și dînsul lingă teighea.

— **Ați învățat deci meseria la patron. Ați mincat multă bătaie până v-a uns „vinzător la raft”?**

— Întii m-a uns (după multă bătaie!) „băiat la coș”, pus să duc mărfurile pe la casele clienților. Ca să ajungi „la raft” trebuia, cum se zice astăzi, să treci prin „teste” care nu erau de colea.

— **Cei de azi, de cum absolvă școala comercială își și iau în primire raftul.**

— Da, „testul” lor începe cînd, de fapt, ar cam fi trebuit să se încheie.

— **Deci și concepția asupra pregătirii vinzătorilor e în suferință?**

— Obligată de niște factori obiectivi. N-avem (ați mai scris-o în „Flacăra”) imbulzeală de amatori pentru profesia noastră. Tinerii Bucureștilor, ca pretutindeni, dar parcă mai mult ca alții, preferă industria sau preferă cartea. Eu am în schemă 48 de vinzători, dar în magazin sînt 35-36, restul fiind în concedii, bolnavi sau absenți. Deci lucrez, practic, cu două treimi din personalul necesar. (Una din explicațiile aglomerării din magazin e și asta: vinzătorii nu priădesc să țină pasul solicitării.) Cum să mai facem „teste”, cum să mai fim moftruși și pretențioși, cum să-i mai zicem lui X sau lui Y: „Tu nu ești de noi, n-ai stoffă, fă bine și lasă-ne-n pace!”

— **Și dacă totuși X sau Y nu-s buni, ce faceți?**

— Ne chinuim cu el cum putem.

— **Și dacă totuși chinul nu-i de nici un folos?**

— Îi punem la dispoziția întreprinderii, adică a forului nostru superior.

— **Și forul ce face cu el?**

— Îi plasează la alte magazine.

— **Poate fi bun pentru alții ce-a fost rău pentru dv.?**

— Greu de crezut. Dar asta-i situația, n-avem oameni.

— **Poate că meseria dv. nu le oferă condiții care să-i ispitească și să-i rețină. Se ciștigă prost?**

— La noi, la „Leonida”, ciștigul mediu lunar trece de 2100 lei.

— **Deci fetele care stau în raionul de autoservire, supraveghind niște clienți, ciștigă uneori mai bine ca tractoriștii.**

— Asta le spun și eu. Pentru munca pe care-o fac și pentru banii pe care-i iau, și-ar putea da o silință mai mare ca să ajungă buni vinzători.

— **Ce inseamnă un bun vinzător?**

— Un om care știe să-ți vîndă marfa. Care știe să te atragă prin competența lui în materie, prin serviabilitate, prin politețe. E și el, desigur, un om ca toți oamenii, cu nervii lui, cu susceptibilitățile lui, astea nu se pot extripa, dar se pot camufla sau educa. „Bine, nea Popa, imi zice cîte unul, dar cum să nu-mi ies din fire cînd clientul vine nervos de unde-o veni și se descarcă pe mine, fără să-l supăr cu nimic? El să mă-njure și cu să tac?” Măi, îi spun, cînd simți că nu te mai poți stăpîni apleacă-te sub teighea, fă-te că nu știu ce cauți pe-acolo, trage pe înfundate injurătura ce-ți stă pe limbă, dar cînd te ridici să fii calm, să zîmbești.

— **Revenind la atragerea tinerilor în meseria de negustor, cum credeți că s-ar putea rezolva problema?**

— Apelînd, pentru comerțul bucureștean, și la tinerii din alte zone, nu numai din Capitală sau din comunele suburbane. (Cel puțin ultimii ne dau cel mai mult de furcă. Părinții lor sînt grădinari, deci odraslele stau pe parale bune, de ce și-ar mai da interesul în muncă? Vin în comerț, că li se pare mai ușor ca-n fabrică. Și vin doar fiindcă acolo, în suburbana lor, niște notabilități le mai bat uneori în poartă și-i întrebă care li-i rostul, cum stau cu parazitismul?) Pe vremuri, comerțul bucureștean era în miinile moldovenilor și ale oltenilor, primii făceau negustorie cu mărfuri industriale, ultimii cu produse agro-alimentare. Se „trăgeau”, cum se zice, unii pe alții, fratele mai mare îl aducea și pe mezin, copiii tot în comerț și-i băgau, se întemeiau familii de negustori din tată în fiu. Nu zic că lucrurile s-ar putea repeta, zic numai că aria de investigație a personalului necesar comerțului ar putea fi mai întinsă.

— **De ce în Transilvania sau în Banat — toată lumea o spune — comerțul e mai civilizată, vinzătorii sînt parcă din alt a-luat?**

— Tocmai de-aceea: fiindcă acolo e o tradiție mai solidă. Dar vîd că iarăși mă provocăți la chestiuni care mă depășesc. Ce vă spun eu e doar așa, un punct de vedere.

— **Noi asta facem, prin interviurile pe care le dedicăm comerțului: colectăm puncte de vedere, propuneri, sugestii... Să lăsăm acum vinzătorii, adică modul în care rîndeți, și să ne oprim la chestiunea esențială, la ce vindeți. Aveți ce vinde, răspundeți soliștilor clienților dv.?**

— Cantitativ, da. Cu excepția unor mărfuri temporar deficitare. Calitativ, mai puțin. Există încă o uniformitate a mărfuri-

lor alimentare, care se înnoiesc și se diversifică într-un ritm mult prea lent. Stați, n-am spus bine: industria noastră fabrică noutăți, știm că le fabrică, numai că noi nu le prea vedem.

— **De ce nu le cereți?**

— Nu știm ce să cerem, informațiile noastre în materie fiind destul de vagi. Cu niște ani în urmă, fabricile de preparate din carne, de mezeluri, de brînzeturi, de diverse legume etc. organizau în incintele lor, spre știința noastră, a negustorilor, prezentări de produse noi. Acum, nu știu de ce, n-o mai fac. Cît privește oferta cooperăției, care-i cea mai complexă, date fiind seriile numeroase cu care lucrează, ea este practic necunoscută, n-o însoțesc nici o publicitate. Desigur, că, la niște verigi mai înalte din lanțul comerțului, toate aceste noutăți și oferte sînt cunoscute. Eu însă, cel de la teighea „Leonidei”, cel aflat în zilnic și strîns dialog cu publicul, cu dorințele lui, nu le știu.

— **Să eliminăm acele verigi? Să promovăm relații directe între producător și cel ce-i desface marfa?**

— Să se găsească niște modalități mai operative de așezare a noului pe teighelele noastre.

— **Eh, unde-s vechii comiși-volajori, cei ce desfăceau pe teighea valiza cu noutăți!**

— Avem în comerț „merceologi volajori”. De cîteva săptămîni, ei acoperă și un sector în care nu existau, cel de legume-fructe. I-am salutată, fiindcă scurtează drumul dintre noi și marfă. El vin, deocamdată, doar pentru receptarea comenzii ferme. Încă nu și pentru a-și prezenta noutățile branșei. Dar poate că, în timp, o vor face.

— **Nu ne-ați răspuns precis, prin „da” sau „nu”, la întrebarea dacă s-ar impune relații directe între dv. și producător.**

— S-ar impune, cel puțin la mărfurile diversificate. Nu, evident, la cele de tonaj, care țin de o amplă și riguroasă planificare la scara țării. Legătura directă cu furnizorii n-ar fi valabilă decît la nivelul marilor magazine.

— **Dv. sînteți șef de mare magazin, dar, sincer, ca vechi cavalier al teighelei, n-aveți unora nostalgia micii prăvălii, unde știți cu ochii închiși la care raft să te duci, unde negustorul te cunoștea, ghicea ce vrei și cu ce să te-mbie?**

— Cred că în peisajul nostru comercial este loc pentru toate, și pentru magazinele mari, și pentru cele mai mici, cu condiția să ții seamă de ceea ce am numit „legea vadului”. Cît despre unitățile mici, nostalgia lor o resimt mai ales în ce privește bodegile, cafenelele. Bucureștii noștri n-au asemenea locanțe intime, doar cu cîteva mese, în care un tînăr să-și invite logodnica sau doi vechi prieteni să se confeseze în liniște. Dacă ar fi fost după mine, aș fi deschis nu una, ci un lanț de astfel de locanțe, să zicem la parterele unor case cum sînt cele de pe Ana Ipătescu sau din alte zone cu un cadru adecvat.

— **Dac-ar fi după dv., ce alte măsuri ați mai lua pentru bunul mers al comerțului? Cu ce ați începe?**

— Firește, cu marfa.

— **Ce ne mai spuneți la capitolul marfă?**

— Că trista problemă a ambalajelor continuă să fie tristă. Că produsele noastre te resping prin sticle greoaie, care-ți sparg dinții, prin cutii metalice care ruginesc, acrinod conținutul, prin cartoane care se rup, împrăștiindu-și sfîrîmăturile în interior, iar interiorul împrăștiindu-l afară, prin etichete-reclame ce nu te fac niciodată să salivezi de poftă, dimpotrivă. Ieri ne-au sosit niște cutii cu „mazăre mijlocie” pe care fabrica (ce greșea! l) a lipit niște etichete frumoase, din cele cu care ieșim la export. S-a bătut lumea pe cutiile astea, deși în ele era tot „mazăre mijlocie” pe care-o știm, care zace în rafturi. Și dacă tot vorbim despre ambalaje, notați, vă rog, că obligativitatea primirii de sticle goale a fost uitată de unele magazine. Drept pentru care cei ca noi (care am înțeles să ne conformăm) sîntem invadați de sticle, de muniți de sticle, vin oameni cu sticle chiar și din comunele suburbane. Avem un camion care doar asta face: cară navete cu sticle goale la secțiile de primire ale diverselor întreprinderi. Și fiindcă am ajuns la aceste secții, mai notați că unele din ele, cum sînt „Vinalcool-Obor” și „Ulei-Muntenia”, ne resping mii de sticle, pe motiv că ambalajele de lemn sînt degradate. Că ele se mai și degradează în urma manipularilor repetate, asta-i firesc. Dar cine să le repare? Nu noi avem ateliere de reparat, ci chiar respectivele secții. O să spunem că-i vorba de lucruri mărunte, de fleacuri. Dar ele apasă asupra eficienței, ne costă bani, ne măresc consumuri. Ne mai răpesc și din timpul pe care ar trebui să vi-l dăruim dv., clienților. Ne mai ascut și nervii pe care n-ar trebui să vi-i dăruim.

— **Hai-deți să isprăvim, că negustoria-i poveste lungă. Am început cu vadul, s-o sfîrșim tot cu el. Pe scurt, în incheiere: cum se creează, se menține și se dezvoltă un vad? Să nu ne spunem că e nevoie de marfă bună și de vinzătorii ca lumea, că asta ne-ați mai spus-o și o știm și noi. Spuneți-ne altceva.**

— Eu — cum se zice — cam atîta aș fi avut de spus.

— **Nu v-am întrebat dacă beneficiarul, negustorul adică, e consultat cînd se decide construcția unui vad, proiectul lui, modul lui de organizare.**

— Probabil că e. Dar, după cîte știu, nu beneficiarul direct, nu cel ce ia în primire vadul, ci cel de la eşaloanele superioare.

— **Vă mulțumim. Vom ajunge cu întrebările noastre și-acolo.**

ILIE PURCARU
DAN BÎRLĂDEANU

Înainte de a intra într-o curte interloară pe Calea Călărași, la numărul 11, nici nu bănuiam unde se ascunde Casa de discuri „Electrecord”. Faptul că nu este așezată la stradă, aveam să aflăm, constituie un mare noroc întrucît zgomotul și tumultul orașului ar fi un obstacol greu de trecut pentru finețea și calitatea înregistrărilor. Pentru că tot sînt pus pe măturisiri, de clar că nici despre drumul unui slagăr, să zicem, spre ascultător prin intermediul discului nu știam prea multe. Ceea ce urmăzăm am văzut sau am auzit, în cea mai mare parte, de la directorul Casei de discuri, Grigore Petreanu, și de la Daniela Caraman-Fotea, șefa redacției muzicale, gazde amabile, avizate și interlocutori plăcuți.

Într-o sală lungă, o mină de redactori stau în spatele unor birouri prin fața cărora se perindă din cînd în cînd colaboratorii. Lucrul acesta se întîmplă cînd redactorii nu sînt la înregistrări sînt pe teren la frecvențele întîlniri, cu reprezentanții comerțului cu discuri și casete, pentru contractări. Spre exemplu, la data vizitei noastre, Vasile Șirli, secretarul responsabil al Casei de discuri, se afla pe teren. De muzica simfonică se ocupă Adriana Dan, opera și literatura aparțin cu domeniu lui Ștefan Bonea, muzica populară Stelei Nachi și muzica corală lui Cristian Păunescu. Cînd începe munca la o înregistrare adevărată, redactorii trece la pupitrul și maestrul de sunet intră în rol. Din acest moment își pot pune în valoare măiestria. Cei mai valoroși sunetisti se numesc Cornelia Cotaibă, Vasile Sibana și Fredi Negrescu. Cu toții, redactorii și maestrul de sunet, formează o familie, iar munca în echipă este un fapt de care se poate convinge oricine a aruncat o privire peste un studio de înregistrări. Microfoane, pupitre, magnetofone, cabluri și acești oameni care roiesc în jurul interpretului și încearcă, precum publicul unel săli entuziaste, să scoată totul sau în orice caz cit mai mult de la interpret. Vor ca interpretul să nu fie rigid, să se simtă ca la el acasă, într-un cuvînt să-l bine dispună chiar dacă el nu are motive. Pianistul Dan Grigore era programat cu o înregistrare Enescu. Regreta, ca de altfel și interlocutorii noștri, absența unui pian de concert de calitate foarte bună. Fără acest pian, mulți interpreți de valoare refuză vreo colaborare cu „Electrecordul”. La Dan Grigore, din fericire, s-a găsit înțelegere și s-a încercat suplînirea lipsei pianului prin măiestria interpretului și a înregistrărilor. Pianul de care vorbim are nici mai mult, nici mai puțin decît 20 de ani și se spune că și-ar fi făcut datoria.

— **Foarte adesea au loc înregistrări cu țărani, cu rapsozi, și ele se bucură de un foarte mare succes. Grigore Petreanu ne povestește despre Domnica Trop, o tînără țărăncă din Izverna, o localitate mai izolată, pe unde va pe lingă Baia de Aramă. Această fată este o comoră de folclor. Posedă lucruri de o rară frumusețe ce egalează și întrec mulți profesioniști. În tehnica înregistrării se poate fragmenta un întreg pentru ca apoi bucățile să fie puse cap la cap. La un concert se trece peste un lucru mai puțin izbutit și nu se rela. Aici la „Electrecord”, oamenii cunoscători și atenți descoperă imperfecțiunile și o nereusită poate fi reluată. Domnica Trop execută piese vocale de foarte mare valoare și cîntă cu atîta simțire că nu se poate să nu placă cuiva. Luînd-o de la capăt, de multe ori nu mai cînta la fel, ba mai schimba și cite un cuvîntel.**

— **După cele două întîmplări cu interpreți, să ne apropiem mai mult de ceea ce inseamnă o casă de discuri a cărei existență se justifică tocmai pentru a satisface nevoia de discuri. Discurile și casetele românești se realizează, deocamdată, în cîteva secții de producție. În ultimii ani a crescut zdrăvan numărul cumpărătorilor de discuri și o mărire a capacității secțiilor productive se impunea. Se lucrează la finalizarea unei investiții mari în cartierul Militari, o fabrică de discuri și casete ce este pe cale să intre în producție. Astfel, pe la jumătatea anului viitor nevoile pietei vor fi satisfăcute pe deplin. Prin intrarea în funcțiune a noii fabrici, casa de discuri nu va face numai un schimb de locuință, ci își va dubla producția de discuri, iar cea de casete va crește de cinci ori.**

— **Desigur, problema repertoriului este, ca și în cazul altor instituii de cultură, problema numărului unu. Prin mijlocirea discului și a casetelor, „Electrecordul” contribuie la educarea oamenilor, la ridicarea nivelului de cunoștințe al maselor. Ca o primă datorie o constituie promovarea valorilor naționale și după aceea a valorilor universale. Formula „de toate pentru toți” nu se poate realiza oricum. Pentru toți inseamnă și pentru toate gusturile: de la rafinați, la cei cu o cultură medie sau chiar la aceia cu o cultură în formare. Aceasta inseamnă că „Electrecordul” nu trebuie să facă lucruri leftine, ci lucruri foarte accesibile, de mare popularitate. Mai concret, cîntece, basme și povești cam două-trei discuri pe lună, discuri de literatură română și limbi străine în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, proză, versuri în lectura actorilor și unora o poezilor și discuri muzicale. Casa de discuri seamănă mult cu o editură, avînd plan în care apar lucrări noi, dar și reeditări. Scoate cam 200 de titluri pe**

an în dorința de a satisface nevoile tuturor, pe categorii de vîrstă și zone, în special cînd e vorba de folclor. Casa de discuri are un catalog în care intră toate discurile editate de la începuturi și pînă la zi. Comerțul poate comanda tot ce este în catalog. Cele mai multe din discurile Mariei Lătărețu au la bază înregistrări realizate în 1955, adică în epocă. Ultimul disc, „Vă las cîntecule mele”, dovedește permanența unor înregistrări în circulație. Nici un disc, odată editat, nu moare. Matrițele unui disc apărut se păstrează și oricînd ele pot fi scoase pentru a executa chiar și numai 100 de discuri, dacă ele sînt comandate de comerț. Deci, spre deosebire de edituri unde literalele culesse se aruncă, fiind imposibilă păstrarea lor, în materie de discuri orice reeditare este posibilă. Avem matrițele în fapt, o matriță este o foaie de discuri orice reeditare este posibilă. Cu sau fără voia oamenilor de la „Electrecord”. Gică Petrescu este cea mai mare vedetă a momentului în muzica ușoară. Îl urmează îndeaproape formația „Sfinx”. Muzica lui Gică Petrescu este gustată de toate vîrstele. Este și meritul lui, dar și o oarecare criză a muzicii ușoare. „Electrecordul” propune, iar publicul alege și comandă. Sigur, casa de discuri are mijloace de a influența publicul și uzează de acestea. Nu de puține ori oamenii „Electrecordului” își fac o datorie din aceasta, emisiunile de radio și televiziune ale Daniela Caraman-Fotea fiind binecunoscute.

— **Oricît ar fi de specializați în munca lor, redactorii „Electrecordului” au consilierii ce sînt în comisii, niște personalități de autoritate indubitabilă; cu ei se recepționează noile achiziții, cu ei se zice da sau se respinge ce este deja făcut. Printre consilierii figurează Alexandru Pașcanu, Tiberiu Alexandru, Sergiu Sarchizov, Laurențiu Profeta, Dan Zamfirescu și Ion Horea, pentru literatură, Petre Codreanu și Teodor Bratu.**

— **Centenarul Enescu este întîmpinat de „Electrecord” cum se cuvine; toată creația lui Enescu sau, cum se spune, integrala Enescu stereo este în lucru. Înregistrările au fost începute în anii '54-'55, dar erau înregistrări mono. De trei ani a demarat o muncă titanică și pînă în februarie 1981 vor fi terminate și prezente pe piață înregistrările tuturor creațiilor lui Enescu.**

— **Un aparent paradox — înregistrările de operă sînt foarte cîutate. Există, la noi, o școală de operă cu mari cîntăreți și de aici mulți admiratori. Daniela Caraman-Fotea ne-a declarat că apogeele celebrității artiștilor depășeste aproape totdeauna maximum de formă vocală. Laureții concursurilor internaționale sînt propuși pentru a avea discuri. Consecrarea urmează dură aceea. Directorul Grigore Petreanu ne spune că după ani de zile există în catalogul „Electrecord” tot ce este mai important în literatura muzicală universală. „S-a început cu o simfonie și două concerte în 1954. După atîția ani există un catalog complet cu toate epocile creatoare și stilurile respective. Desigur, munca aceasta nu se poate termina niciodată. La fel ca într-o casă cînd începi să pui tot ce trebuie și nu ești mulțumit.”**

— **Există un public din ce în ce mai numeros și avizat pentru muzica de aleasă factură. Tirajele au crescut la genurile mari: muzică simfonică, de cameră, operă și balet. În rîndul formațiilor de muzică ușoară, „Sfinx” se bucură de mare succes, de mare popularitate. Jazzul nu face tiraje spectaculoase cu excepția lui Gioni Răducanu. Dorința celor de la „Electrecord” este de a înregistra Cenzorul Flacăra al Tineretului Revoluționar pe viu, cu aplauze, în studioul propriu, o fostă sală de cinematograf, amenajată fonice, cu scenă. Se întreprinde participarea unui public și preluarea spectacolului, transpunerea lui pe casete. Se va ieși cu acest prilej, din tiparul înregistrărilor studio și toată lumea este convinsă că va ieși frumos, evenimentul fiind așteptat cu deosebit interes.**

— **Discurile și casetele au pătruns aproape în fiecare casă. Spațiul și capacitățile de producție se vor mări începînd cu anul viitor. Acest mic colectiv, al „Electrecordului”, e pus pe fapte mari. Înregistrările de pînă acum și cele care vor veni sînt la dispoziția noastră, a cumpărătorilor. De noi depinde ceea ce ei vor scoate pe piață în anii viitori. Mai ales că, lucru atestat și de sociologi, cumpărătorii de discuri cer ceea ce cunosc dinainte, ceea ce a ajuns la urechea lor prin alte mijloace de informare, de difuzare a culturii, și a plăcut înainte de a apărea pe disc și casetă „Electrecord.”**

ION PREDOȘANU

MIERCUREA CIUC, „CETATE A HOCHIEIULUI“

„Așa ceva am putea face și noi!“, exclama cel care acum intruchipează legenda vie a hocheiului din Miercurea Ciuc, Vákár Lajos. Era prin 1929, când el și tinerii lui prieteni au văzut la cinematograful o sevăntă de hochei. Apoi, cu croșe improvizate, cu o radieră „botezată“ puc și cu mult-mulț entuziasm o echipă a început să atragă simpatizanți pentru noul sport. În scurt timp, micuțul orașel de la poalele Harghitei era cucerit!

Anii au trecut, generațiile de sportivi s-au succedat unele după altele și faima hocheiului din Miercurea Ciuc a depășit demult granițele țării. De la primul meci disputat oficial la Miercurea Ciuc, în compania Tenis Clubului Român din București, și până azi faptele și numele de răsunet s-au rinduit an după an în zidăria „cetății hocheiului“. O dragoste statornică a întregii suflări a orașului pentru acest frumos și bărbătesc sport l-au dus din ce în ce mai sus. Cinci titluri de campioni naționali de seniori, șase locuri secundare, zece de titluri de campioni de copii și juniori, echipe de legendă ca I.P.E.L.L., Recolta, Voința, Progresul, Avântul și, mai nou, Sport Club, „Lyceum“ și un alt Progresul, nume de neuitat ca Vákár, Sprencz, Szabó, Czáká, Takács, Varga, Basa și mulți alții, au făcut ca anul trecut sărbătoarea a cincizeci de ani de hochei în Miercurea Ciuc să fie plină de strălucire. Momentul culminant al jubileului l-a constituit dezvoltarea unicului monument din țară dedicat hocheiului.

Dezvoltarea hocheiului la Miercurea Ciuc este suflată de activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cu prilejul uneia dintre primele vizite făcute în județul Harghita, secretarul general al partidului a vizitat și șantierul noului

patinoar artificial acoperit, dând prețioase indicații cu privire la dezvoltarea sportului respectiv, a tradiției locale. Nu mult timp după aceea, în centrul orașului și-a etalat silueta mindră noul patinoar, unicul din țară care își poate menține gheața pe tot parcursul anului.

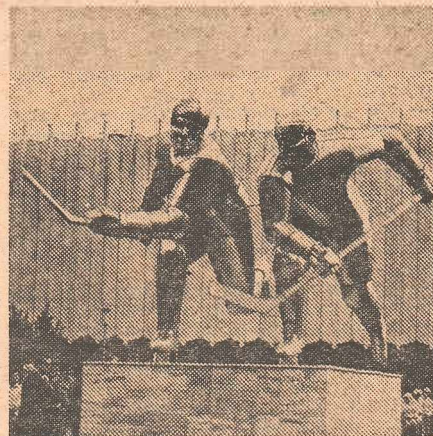
Existența unei baze materiale deosebite a impus reorganizarea hocheiului local. Se dorea performanță înaltă. Dacă și până acum zece ani Miercurea Ciuc a fost principalul „furnizor“ de hocheiști pentru performanță, activitatea de creștere și formare a sportivilor, în aceste condiții noi, trebuia să fie îmbunătățită. În cadrul Liceului nr. 1 din oraș a fost înființată o clasă de hochei, după ce puțin mai înainte luase ființă Școala sportivă cu profil de specializare. La rindul său, noul club de sporturi de iarnă, Sport Club Miercurea Ciuc, avea și el o pepinieră proprie. Prin acesta, sutele de copii, care vara și iarna băteau pucul pe străzi, prin curți, pe orice pete de gheață și asfalt, au fost cooptați într-un sistem de pregătire organizat și și-au început primii pași în hochei sub îndrumarea unor tehnicieni competenți. Printre micuții de atunci, „internaționalii“ și „olimpicii“ de azi, Antal Előd, Miklos Tibor, Gáll Sándor, frații Nagy, Solyom (în prezent la Dinamo București), Prákab, Todor (la Steaua) și mulți alții. Mai precis, majoritatea celor peste 100 de hocheiști din Miercurea Ciuc joacă în zece echipe din prima divizie a țării! Cu toții au trecut pe la școala de hochei din Miercurea Ciuc și au fost îndrumați de Szabó István, Ferencz János, Antal Zsombor, Joanovits Endre, Daradics András, Mezei Imre, Rusz Páll și mulți alți iscusii modelatori de talente,

care azi lucrează cu peste 300 de tineri sportivi legitimați!

— Munca cu copii este foarte importantă. În acest domeniu experiența are o mare importanță, dar rutina n-are nici o legătură cu aceasta. Procesul de formare a sportivilor trebuie perfecționat pentru a se obține rezultate la nivel internațional.

— Tovarășe profesor Mezei Imre, dumneavoastră ați făcut un experiment în premieră mondială. Vorbite-ne despre el.

— S-a considerat că vârsta optimă pentru a face primii pași în hochei ar fi între 11 și 14 ani. Justificarea, duritatea acestui sport. Eu, avându-l ca model pe Bela Karoly, am fost convins că procesul de formare trebuie să înceapă mult mai devreme. Cu citiva în urmă, cu sprijinul de neînlocuit al părinților, al organelor locale de partid și de stat, al conducerii Liceului de matematică-fizică, unde fiin-

tează asociația sportivă „Lyceum“, am selectat o grupă de copii de 6 ani și am început un lung proces de formare.

— Este vorba despre echipa cunoscută pe atunci sub denumirea de „Baccili“. Acum, după ani, când copiii de atunci au ajuns la vârsta juniorilor mici, a „speranțelor“, ce ne puteți spune?

— Faptele sînt grăitoare. Recent, la primul turneu al „speranțelor“ din acest sezon, la Galați, echipa a câștigat cele șapte partide jucate, realizând golaverajul de 108-12! Dintre ei, unul este selecționat în reprezentativa de juniori mari a țării, iar ceilalți formează suportul reprezentativei de anul viitor.

Ce reprezintă pe plan competițional Intern Miercurea Ciuc, este clar, trei echipe — Sport Club, Progresul și „Lyceum“ — în prima divizie a țării, ultima

reușind chiar o performanță neașteptată de nimeni până acum, promovarea și a unei a doua formații în prima divizie (locul însă a fost cedat unei alte echipe)! Apoi o impresionantă colecție de titluri de campioni de copii, „speranțe“ și juniori. Prezența în loturile tuturor divizionarelor A, a numeroși jucători descoperiți și „căliți“ în capitala Harghitei. Dar pe plan internațional?

La întrebare ne răspunde Balogh Zsigmond, președintele C.J.E.F.S. Harghita. „An de an, lotul național include numeroși sportivi din Miercurea Ciuc. Acum, bunăoară, poartă tricourile reprezentativei naționale de seniori Antal Előd, Antal István, Gáll, Nagy Bela, Geréb, de la Sport Club, Solyom și Teodoriu de la Dinamo, iar în lotul de juniori sînt incluși nu mai puțin de 11 jucători. Dar Miercurea Ciuc nu înseamnă numai jucători dați loturilor. Mai înseamnă organizare de calitate și, mai ales, public bun cunoscător al hocheiului și suporteri puternici! Să mă explic. În luna martie a anului viitor, Miercurea Ciuc va găzdui, pentru a treia oară în decurs de 9 ani, o competiție continentală. Pentru prima dată, în martie 1962, Miercurea Ciuc a fost gazdă a Campionatului mondial de hochei, grupa C. În 1979, aici s-au disputat întreerile grupei B a Campionatului european de juniori. Cit despre ediția 1981 a Campionatului european de juniori, grupa B, care este programată a se desfășura la Miercurea Ciuc în martie 1981, ea ne aduce o satisfacție cu totul deosebită. Forurile internaționale au solicitat în mod expres ca municipiul nostru să fie gazdă! Vom face totul pentru a răspunde cu cinste onoarei ce ni s-a făcut...“

Municipiul Miercurea Ciuc n-are încă o stemă. Dar credem că din heraldica ei n-ar trebui să lipsească însemnele hocheiului, fiindcă aici fiecare cetățean, copil sau vîrstnic trăiește și pentru hochei, pentru că aici, la poalele Harghitei, la „polul frigului“, hocheiul nu mai este demult un simplu divertisment, ci o treabă serioasă cu implicații sociale.

HORIA MOLDOVAN

Foto: ALEXANDRU V. SZAKACS

— Credem, tovarășe Marcel Pigulea, că aveți toate motivele să fiți mulțumit de evoluția din toamnă a echipei pe care o antrenați, Chimia Rîmnicu Vilcea, așa-i?

— În linii mari, da. Cum se zice, sintem în grafic.

— Adică?

— Față de obiectivele propuse, un loc în primii 8 și calificarea în sferturile de finală ale Cupei, stăm bine.

Locul 7, cu plus 2 în clasamentul adevăratului, rămînerea în Cupă, îmi permit să apreciez că Vilcea a avut un sezon bun. Bobocii însă, după cum știți, se numără la primăvară.

— Exact, în fotbal proverbul e modificat. Să înțelegem că aveți unele temeri?

— Dimpotrivă. În retur vom juca de 9 ori acasă și, dacă vom mai aduce 2-3 puncte din deplasare, ispravă nu tocmai imposibilă de vreme ce, în tur, am adus 4, s-ar putea să încheiem și mai sus, chiar pe locul 6.

— Întrebarea care urmează era pregătită pentru mai târziu, dar dacă tot am ajuns la ea s-o formulăm, ce echipe credeți că vor devansa Chimia la sfîrșitul campionatului?

— Fără îndoială, Craiova, carea nu-l poate scăpa titlul, dată fiind valoarea lotului. Apoi, Argeșul, Dinamo și Brașovul și, poate, Steaua, cu condiția ca ea să joace la nivelul așteptărilor.

— De retrogradat, cine va retrograda, tovarășe Pigulea?

— Lăsați întrebarea asta pentru mai târziu. Să mă mai gîndesc.

— De acord. Cum explicați saltul Chimiei?

— Poate că e prea mult spus. Maturitatea echipei ar fi, după mine și după colegii mei Nicolae Dinescu, o excolitație. Media de vîrstă a Chimiei e, referindu-mă la titularii, de 27 de ani.

— O clipă. Ați pomenit numele lui Nicolae Dinescu, fost arbitru de divizie și, de cîteva luni, secund la Chimia. Cum

Marcel Pigulea:

„Jucătorii noștri se mulțumesc adesea cu puțin“

s-a produs această, să-i zicem, opțiune?

— N-am idee, asta e treaba lui. Am fost consultat și, ținînd cont de calitățile lui Dinescu, am fost de acord.

— Ce calități?

— Profesor de educație fizică, antrenor de fotbal categoria I, om serios și așa mai departe. În plus, Dinescu a mai lucrat cu echipa, pe cînd aceasta evolua în divizia B.

— Clar, am notat. Revenind la echipă, e ea bătrînă?

— N-aș zice. Media de vîrstă bate, e adevărat, la 27, dar asta se datorează unui număr mic de jucători, Cheran, Constantin și Catargiu, trecuți de 30 de ani. Ei sînt însă, mai ales Cheran, exemple din multe puncte de vedere, mobilizîndu-i și pe ceilalți.

— Apropo de Catargiu, cum s-a încadrat el?

— N-a jucat decît ultimele 6 etape. A început greoi, dar și-a revenit și, dacă va munci în această iarnă cit îi vom cere, e de așteptat să rămînă în echipă. Din primăvară, avem de gînd să încercăm, pe linia de fund, cu Catargiu liber și Cheran la marș.

— Cit de mulțumit sînteți de evoluția celorlalte achiziții recente ale Chimiei, Preda de la Giurgiu, Alexandru de la Focșani și Georgescu de la Brad? Au dat ei randamentul scontat?

— Nu totdeauna. I-am adus însă din cauza crizei de atacanți, Vilcea contînd doar pe Telespan, pe Gîngu și pe Carabageac, primul și ultimul lipsind din pregătire, revenind de la Timișoara cu o săptămînă înaintea celei dinții etape de campionat. În altă ordine de idei, Carabageac are vocație de mijlocas și, colac peste pupăză, a fost mai mult accidentat. Așa sînt lucrurile, am recurs la noii veniți.

— În ciuda rezervelor pe care le arătați, Preda, de pildă, a marcat o grămadă de goluri, așa-i?

— Le-a marcat, așa-l, dar alții le-au făcut. Nimic de zis, Preda e un fotbalist tînăr și talentat, dar bagajul lui de cunoștințe e încă redus. Mai are multe de rețușat.

— Tovarășe Pigulea, cîți din componenții Chimiei sînt din Vilcea?

— Aici e buba, doar 2. Telespan e din Vilcea, Gîngu e din județ, alt.

— Nu există în localitate un Centru de copii și juniori?

— Ba da, dar producția lui e foarte slabă. De copii și juniori a răspuns, un timp, Traian Popa, apoi a fost înlocuit. Din cite știu, a fost readus.

— Vorba aceea, uite Popa, nu e Popa! Legat de asta, ce juniori arată perspective?

— Nimic, recoltă slabă. Din urmă, cum se zice, nu vine nimeni.

— De ce?

— Pe de o parte, Vilcea n-are cine știe ce tradiție, pe de alta, s-a muncit puțin la Centru, pe linia rezistenței minime. La fel de adevărat e și faptul că baza materială rămîne încă în suferință. Avem pentru antrenamente un singur teren zis de zgură, dar acoperit mai mult cu pietroaie?!

— Cum așa? Ce fac organele locale?

— N-o luați așa. Notați că orice antrenor, de fotbal sau de altceva, și-ar dori sprijinul și înțelegerea de care mă bucur eu la Vilcea. Organele locale și județene de partid și de stat sînt alături de echipă, permanent, și cînd ea joacă bine, și cînd ea joacă prost, că au fost și astfel de perioade. Din cite cunosc, se caută soluții, dar treaba nu e chiar simplă.

— Adică e complicată?!

— Poziția stadionului, în buza Oltului, împiedică extinderea. Ar trebui dezafectat un ștrand, ceea ce, firește, nu-l cazul. Vom mai vedea.

— Care e, tovarășe Pigulea, cea mai

tare parte a formației pe care o antrenați?

— Puterea de mobilizare. Cînd se manifestă.

— Ce să înțelegem din această precizare?

— Ce trebuie, că nu se manifestă mereu. E o lacună proprie fotbalului românesc, comoditatea. În plus, la Vilcea, după 2-3 meciuri mai bune își arată colții autumulțumirea, jucătorilor ajungîndu-le parcă puțin.

— Chimia a marcat 20 de goluri și a primit 30, apărarea ar fi, nu descoperim nici o Americă, călcîiul lui Ahile, da?

— N-aș da vina pe apărare, mai ales că portarul Constantin a făcut uncori minuni. Faza de apărare, ceea ce mi se pare altceva, e superficial tratată, toată echipa fiind vinovată. Se trece prea ușor, mai ales în deplasare, peste primele noastre două linii, greul cade pe linia de fund și, mai devreme sau mai târziu, aceasta cedează. La acest capitol mai avem serios de lucrat.

— Campionatul cum vi se pare?

— Mai echilibrat ca în alți ani, numai că nivelarea s-a produs, zic eu, în jos. Puține echipe au crescut, multe echipe au scăzut, vezi Steaua, vezi Sportul, vezi Baia Mare etc.

— Aveți, tovarășe Marcel Pigulea, 38 de ani, faceți parte din cea mai tînără generație de antrenori, coleg de meserie cu Lucescu, cu Oblemenco, cu Libardi și așa mai departe. Vă simțiți solidar cu ei?

— Firește. Cred că alcătuim o generație de antrenori pe care fotbalul românesc se poate baza. Din păcate, sursele noastre de informare sînt nepermis de reduse. Am vrea să citim și n-avem unde, n-avem ce.

— Așa e. Să nu uităm, dac-ar fi să mai faceți un transfer, ce jucător ați lua?

— Aș sta să aleg între Cămătaru și Beldeanu.

— Craiova, iar Craiova?!

— De ce vă mirați, Craiova e o echipă cu un cap peste celelalte.

— Înainte de a încheia, vă reamintim că ne-ați rămas dator cu un răspuns. Cine va retrograda?

— Galați și, în rest, nu mai știu.

— Chimia Rîmnicu Vilcea?

— Dacă e o glumă, vă asigur că nu-i bună.

OVIDIU IOANIȚOIA

CE RĂU V-AM FĂCUT ?

Naivitate
înduioșătoare

Din păcate sînt destul înși care, prin natura profesiei lor, prezintă fotbalul ca pe un cozonac oferit infometatilor de senzațional cotidian. Prin rînduri scrise sau prin vorbe trimise prin eter, cu tentă de rea-credință, ei deformează adevărul, cocoloșesc faptele de trișaj și chiul, avansîndu-i pe cei care greșesc în fruntea nemulțumirilor. Dispute violente, inegale, se nasc din senin (mai ales că una spun vara și alta toamna), iar incoerența lor nu numai că se transformă în campanii contra tehnicienilor cu calități probate în mulți ani (și nu numai, accidental, într-un campionat sau două), ci caută să denigreze tocmai pe aceia care se străduiesc onest să-i dea fotbalului românesc capacitatea necesară confruntărilor de anvergură.

O lașă „putere” tronează duminică de duminică cînd speranțele se năruiesc, iar neputința aceluia care totuși cred în misiunea profesiei îi transformă, volens-nolens, în jucării ale sorții. Cum politetea meseriei oglindește clocotul spiritual de a trăi prin nopți de veghe și zile furtunoase pentru un elan permanent neîntrerupt de a câștiga, se uită voit că există datorii și datorii de onorariu, dar cea mai mare datorie pentru noi, cei care trăim din fotbal și pentru el, este să rămîm pe traiectoria care definește ființa umană: ONOAREA !

Aurul din mocirlă îl alege timpul. El îl certifică ca atare, el este instrumentul de selectare. Este, pînă la urmă, etalonul de răspundere pur profesională ce prospectează și construiește pentru a dura. Căci o echipă în construcție (și aceasta necesită o bălăle mereu în marș modern) reclamă ca relațiile să se dezvolte în concordanță cu CERINȚELE COMPETIȚIONALE. Soluțiile eficientele putîndu-se

degaja numai respectînd legile fair-play-ului, adică ale identității răspunderii ca numai pentru ceea ce faci să fii retribuit. Iar metodele de conlucrare să se închidă în EDIFICAREA UNEI MODALITĂȚI, care să realizeze aspirațiile de performanță prin promovarea ideii de ECHIPĂ; fără ea, fotbalul e o vorbă goală.

Mentînerea trează a cultului SPIRITULUI DE ORDINE, DE INTRANSIGENȚĂ — pentru ridicarea calificării tehnice a fotbaliștilor, însușindu-și permanent cerințele tot mai moderne de antrenament vizibil conștiincios și invizibil conștient pentru un joc de asociație responsabil — trebuie să devină un fir conducător, urmărît impotriva aceluia ce promovează vorbe goale, ce bat apa în piuă și așteaptă recolte fără să fi semănat ceva. Pentru toate acestea am devenit incomod pentru unii și „acuzat” chiar și de aceia ce făceau „mătănii” în fața mea la instalare, care-mi garantau adeziunea lor. Oare acum care dintre noi și-a pierdut autoritatea: conducătorii, jucătorii, antrenorii? Care au rămas corpuri fără suflet?

În educația fotbaliștilor am inclus și măsuri de restricție, de exigență, tocmai pentru că, cerîndu-le muncă competitivă, le-am arătat că-l respect. Că de fapt cel mai mare rău pe care-l poți face tineretului, cînd te ocupi de educația lui, este să-l obișnuiești cu ușurătatea, căci aceasta produce plăcerile din care decurg viciele. Dar educație mai înseamnă și exemplu. Iar eu am convîngerea că mereu l-am dat. Astfel, oriunde m-am angajat am început activitatea cu confecționarea bazei materiale, concomitent cu formarea unor echipe în care se putea distinge priceperea mea. Exprimîndu-mă în acest sens, o fac pentru că, mai ales, sînt conștient că, în fotbal, nu ne realizăm nici măcar propriile planuri, programe. Nu facem altceva decît să „construim” numai eșecuri, unul după altul, eventualele succese neogîndînd starea de fapt a fotbalului nostru. Curată naivitate înduioșătoare!

CONSTANTIN TEAȘCA ■

„Călătorii” pe banii cui?!

Consecințele unui diletantism organizatoric practicat de o federație ruptă de realitate, în stare să modifice absolut arbitrar regulamentul de desfășurare a campionatelor naționale în plina lor desfășurare, cum s-a întîmplat anul acesta, să se contrazică și să-și anuleze propriile hotărîri, au condus la o stare de spate și de muncă necorespunzătoare. Așa stînd lucrurile, nu e de mirare că, în conducerea FRAK, în ultimii 5 ani, a fost schimbat de 4 ori secretarul responsabil al federației, fiecare nou venit luînd contact cu sportul automobilistic odată cu instalarea în noua funcție, astfel bine retribuit? ! Nici actualul secretar responsabil al federației, Ionel Stănescu, transferat de la filiala de vinătoare și pescuit Tulcea, nu pare familiarizat cu obligațiile sale. Dumnealui, nu numai că nu are timp să se documenteze despre automobilismul sportiv direct în cluburi și asociații, dar nici măcar concursurile naționale nu le onorează cu prezența.

Există însă o adevărată pasiune a călătorilor care a molipsit atît activiștii retribuiți al federației cît și pe cei așăzi „obștești”, mereu pe drumuri, însoțind echipa națională sau „documentîndu-se” pentru a sprijini cît mai „în temă” progresul acestui sport. De cîțiva ani, bunăoară, la Raliul Monte Carlo se deplasează fără vreun folos cite o puternică echipă de „observatori”, dar nici un singur sportiv la volanul unei mașini? ! Unul dintre antrenorii federali, M. Ruscescu, după voiajul la Monte Carlo, a fost în „documentare”, tot anul acesta, pe circuitele de viteză din Italia. L-a condus, la Monte Carlo, C. Tutunaru, instructor retribuit la FRAK și excursionist asiduă al acestei instituții Sus-numitul instructor, dacă nu călătorește anual în Europa ca „turist” al federației, tot prinde 1-2 deplasări în calitate de sportiv. Citeva din performanțele sale internaționale merită pomenite: locul 53 din 61 echipe clasate la „A.D.A.C.” (R.F.G.) în 1978; locul 88 din 92 echipe clasate la Raliul Köln-Ahrweiler în 1979; un abandon din cauza unei defecțiuni tehnice banale în „Smolands-Rallye” din Suedia, dar nici o prezență, în acești ani, la startul unei singure competiții interne? ! O formă des uzitată la FRAK, de „excursie” sportivă în străinătate, este, cum spuneam, „inscrierea” a 1-2 echipe la un raliu, echipe care, vezi bine, trebuie însoțite de conducători, de asistență tehnică și, dacă e loc, chiar medicală. Așa s-a întîmplat și la începutul lunii octombrie a.c., cînd din ziarul „Sportul” nr. 9064, aflăm o știre, cel puțin interesantă: „În împrejurimile localității Martigny de Ville s-a desfășurat competiția automobilistică internațională „Raliul vinului” contînd pentru campionatul european de specialitate”, după care

sîntem informați că echipajul E. Ionescu Cristea — Dan Amărică (altfel valoros, dar fără nici o prezență anul acesta în campionatul național de raliuri!), pe Dacia 1300 s-a clasat pe locul 4, cursa terminînd-o 36 echipe. Chiar dacă din formularea ziarului de specialitate reiese o participare de tot hazul la un campionat european al... vinului, era de apreciat un loc 4 la „general” și într-un astfel de raliu. Ce aflăm însă după o săptămînă despre sus-numitul raliu elvețian: că de fapt echipajul nostru se clasase pe locul 4, din... 4 mașini la clasă, iar în clasamentul general era exact pe locul penultim, că mai fusese un echipaj românesc înscris care, luînd startul pe o mașină de ocazie, a abandonat după 150 km. Cum rezultatul obținut nu este prima „ispravă” de felul acesta a diverselor echipe-fantomă trimise la concursuri ocazionale de FRAK, este firesc să întrebăm cu toată seriozitatea cum își permite federația noastră să organizeze sau să aprobe astfel de „voiajuri” în care, prin rezultate lamentabile, este compromis, în primul rînd, autoturismul românesc Dacia 1300, căruia i se face astfel o eficiență antipropagandă? Mai grav, în etape ale Campionatului european, în Cupa păcii și prieteniei sau în Campionatul balcanic, diverse echipe naționale „incropite” ad-hoc de federație (din echipe care multe se zbat la jumătatea clasamentelor campionatului intern) se clasează stăruitor în coada majorității concursurilor la care participă. Acasă, pentru presă, se comunică însă, în mod diplomatic, doar locurile „obținute” la „clasa 1300 gr. I”, unde automobilistii noștri, deși în străinătate, se întrec practic între ei. În această ordine de idei, mai multă responsabilitate față de știrile neverificate pe care le publică despre automobilismul sportiv este mai mult decît necesară la ziarul „Sportul”.

Despre toate acestea — și despre încă altele — clubul din care fac parte a adresat în luna februarie și apoi în luna mai a.c. memorii detaliate atît către FRAK cît și către A.C.R. La nici unul, din păcate, federația n-a catadicsit să răspundă, deși avea obligația legală să analizeze în termen cele sesizate. Sper că, pe această cale, se va reuși sensibilizarea unei federații nereceptive la orice încercare sau sugestie de îmbunătățire a propriei activități. Să nu rămîn însă doar cu speranța.

Prof. DUMITRU RUJAN ■
Campion național de raliuri în anii
1975, 1979 și 1980

N.R. Față de criticile de mai sus, unele vicinînd grave încălcări ale eticii sportive și cetățenești, așteptăm punctul de vedere al federației de specialitate.

RUGBY

Olimpism și rugbysm

1. Semnificațiile contemporane ale ideii olimpice și 2. Aspecte privind problema refacerii organismului după efort în sportul de performanță.

Importanța acordată acestui simpozion este subliniată prin faptul că lucrările sale au fost prezidate de tovarășul general-locotenent Marin Dragnea, prim-vicepreședinte al C.N.E.F.S. și președinte al Comitetului Olimpic Român, participînd activ și profesorul dr. Emil Ghibu, secretar al C.N.E.F.S.

În cea dintîi zi, referitoare la primul punct tematic central, simpozionul a fost deschis prin expunerea distinsului gazetar sportiv Victor Bănculescu: „Modalități de propagare a ideilor olimpice”, aducîndu-și apoi aportul prof. Ioan Matei, din Predeal, prin: „Contribuția olimpismului la educația cetățeanului lumii contemporane”, profesorul Constantin Tudose, din București: „Cercul olimpic Pierre de Coubertin, o experiență de 20 ani” referitor la ecoul olimpismului și aplicativitatea pedagogică în cadrul școlii, iar lectorii Carmen Terțea și Dorin Almășan din Cluj-Napoca, au reevaluat: „Principiile olimpice ale lui Pierre de Coubertin și permanența lor peste timp”.

Întru totul binevenită și cu un autentic fior „olimpic” a fost mărturia literară a Liel Manollu, vicepreședinte al C.N.E.F.S.: „Participarea mea la Jocurile Olimpice”.

Intervenția profesorului Virgil Ludu, din Brașov: „De la Olimpia la Jocurile Olimpice moderne”, ilustrată cu excepționale diapozitive și cu un comentariu de aleasă ținută, a completat festiv dezbaterile propuse, la aceasta

adăugîndu-se cuvîntul final ținut de tovarășul general-locotenent Marin Dragnea, care aduce un vibrant omagiu sportivilor noștri frunțași, în general, dar mai cu osebire medaliaților olimpici, străluciților exponenți ai Patriei noastre.

Consemnez aici, încă o dată, cu mulțumiri pentru cinstea de a fi fost și eu invitat în cadrul acestui simpozion deosebit, participînd cu tema liber propusă: „Sportul și reflexivitatea lui lirică”.

Am profitat de ocazia unei atît de distinse prezente, recitînd dintr-ale mele „Imnuri olimpice”, și verșuri înscrise „Sub semnul lui Hercule”, pe care le-am dedicat celor de față: olimpica Lia Manoliu, marele atlet Ion Moina.

Intr-alte sonete, am reevocat spiritul Olimpiei antice, iar într-unul dedicat Olimpiadei moderne de la Paris (1924), am reamintit că selecționata noastră tină și neexperimentată s-a clasat după formațiile S.U.A. și Franța, obținînd prima noastră medalie olimpică: „Intiul bronz olimpic l-au înscris / rugbystii noștri tineri la Paris! — / Succes marcat pe subredul temel! / Al treflea să te numești — din trei! / Dar cel ce-a fost, pe drept, cîștigător / Eu cugetul bărbat din pieptul lor!”

Principiile moderne, instaurate de acel mare umanist ce a fost Pierre de Coubertin, care au dus la renasterea Jocurilor Olimpice, s-au ilustrat și prin cea modestă participare a rugbystilor români de atunci.

Rugbystii noștri, cei de azi, au crescut conform aceluiași sublim principiu: „cilius, altius, fortius”, obținînd merite, victorii și performanțe pe care le cunoașteți.

Este un mare regret pentru noi toți faptul că astăzi rugbyul nu mai este trecut în rîndul sporturilor olimpice! Ar merita-o cu prisosință.

Să nu uităm că, încă de pe acum, multe echipe și cluburi rugbyste și-au serbat centenarul, fiind înființate anterior ediției prime a Jocurilor Olimpice moderne de la Atena (1896)!

Principiile olimpismului se pot reflecta la fel de convingător în principiile rugbysmului. Ceea ce consider că aduce el în plus, pe lângă popularitate, este impetuozitatea dăruirii și desprinderea de mediocritate.

Sînt sigur că, nu peste mult timp, rugbyul își va recîștiga prestigiul său olimpic!

TUDOR GEORGE ■

OMUL CARE JOACĂ

Zîmbete și lacrimi

Mi s-a părut nostimă săptămîna de final a sezonului, fie că ea s-a înfățișat astfel prin evenimentele jocurilor ultimei etape, fie prin acelea ale „optimilor” Cupei, prezentate ca extrem de „attractive” în ziua partidelor și categorisite ca „neonorante” după numai 48 de ore.

Se pare că și lumea condeiului a fost șocată de ceea ce s-a întîmplat la căderea cortinei, glasul ei ce se vrea a patra ranchiună dezlănțuindu-se, ca de obicei, cu har, dar și cu mult adevăr. Ne-am reamintit astfel prin „Trei hoți la drumul mare”, din „Luceafărul”, că arbitrii... mai fură. Flagrant și adevărat, Eugen Barbu are dreptul să considere calificată în sterturile Cupei pentru opinia publică care a stat la TV (și ce mare este această armă de gam și piese a timpurilor noastre prin ceea ce poate transmite pe viu!), echipa „sepcilor roșii”, bine făcută și întreținută de Gigi Staicu. Mai aproape de rîndurile mele, antrenorul emerit Constantin Teașca se socotea un „bătrîn fericit” al acestei meserii care nu cunoaște amurgul decît odată cu moartea și fericirea imediat înaintea unei posibile și, de multe ori, inevitabile înfringeri.

Cînd rîndurile acestea apar, așa cum a fost anunțat, conducătorii direcți ai fotbalului nostru vor fi dezbătut în sala complexului hotelier „Parc”, pe parcursul unei zile (!), cam tot ce-a fost și, poate, ceea ce va trebui să vină... A fost o zi grea prin ceea ce s-a discutat despre adevăratul fotbal, și cred că s-a mai discutat; iar obositoare pentru că mulți dintre participanți știu că un joc se poate tranșa prin numărul „lămiilor” cu care sînt tentați să se răcoarească în cabinetele lor judecătorești din iarbă ai jocu-

rilor, echipa adversă, celelalte atacatoare ale obiectivului propus, deci totul, necontînd timpul, ci îndeplinirea scopului prin mijloace, oricare ar fi acestea. Nu contează și pentru că totul se acoperă de la sine, de minune. Este nevoie de „circense”, dar se fură prea multă „panae”...

Nici să nu ne treacă prin cap că ceea ce se mai măsluiește în fotbalul nostru este unic în lume. Nu! Fenomenul este internațional și, pe bună dreptate, înaintea ultimei reuniuni din 2-3 noiembrie a celor 92 de președinți ai cluburilor profesioniste engleze de fotbal de la Birmingham, Rob Hughes constata cu amarăciune în „Sunday Time”: „Oamenii din fotbal sînt curioși. Sînt mereu cinstiți în afaceri atunci cînd este vorba de soția sau copiii lor, dar în fotbal încearcă să întoarcă absolut orice lege în vigoare, jurînd că este în folosul clubului. Sînt de asemenea oameni buni și onesti în fotbal, dar trebuie căutați...” Mi se pare parcă mai normal ca Liverpool, campioană anul trecut, să nu-și acopere cheltuielile lipsindu-i doar 2000 de spectatori de meci. Poate că autogestionarea verificată și corectă a cluburilor noastre — de care vorbeam în vară — ar rezolva foarte multe din problemele din afara jurisprudenței la care se apelează acum. Și nici nu ar mai fi nevoie de o zi de dezbateri în care, de fapt, poantele se vind și se cumpără la șprîțul de după așa-zisa consfătuire foarte serioasă, ci de citeva minute bine gîndite. Altfel, totul rămîne foarte nostim, avînd cu toții, mereu, nenumărate subiecte cu care putem smulge zîmbete dar... ascundem lacrimi.

CORNEL DINU ■

Lumea în care trăim

Soarta unui continent

Un cititor din Buzău (N. G.), pune pentru rubrica „Lumea în care trăim” următoarea întrebare: „Africa este continentul cu cele mai mari resurse naturale, dar și continentul sărăciei și foametei. Deși colonialismul a fost înlăturat, țările africane dobîndindu-și libertatea și independența, ele sînt totuși exploatate și jefuite în continuare de către marile monopoluri. Cum se explică?”

Intr-adevăr, situația din Africa este deosebit de dramatică. Experții Băncii Mondiale au definit-o chiar ca o situație „aproape catastrofală”. Ei estimează că rata medie de dezvoltare a țărilor africane în acest deceniu nu va fi mai mare de 1,1%. Ceea ce, practic, va menține continentul în aceeași stare de dezvoltare. Africa este și rămîne în continuare un continent sărac, pustiit de calamități și foamete. Seceta face, an de an, ravagii sinistre. Probabil, pînă în anul 2000 populația Africii se va dubla. Dar pînă atunci, continentul nu-și va putea satisface mai mult decît 60% din necesitățile de alimentare. Inflația a devenit galopantă. Somajul se agravează cuprinzînd peste 80 milioane de oameni. Deficitul balanței de plăți a țărilor africane se cifrează la peste 70 miliarde dolari. Africa excelează și în tragice și de neînviat „recorderuri”: cea mai scurtă medie și speranță de viață și cea mai ridicată rată a mortalității.

Și toate acestea în condițiile în care Africa dispune de unele dintre cele mai importante resurse naturale ale omenirii — de la diamante și aur, la molibden, cupru, petrol și pînă la uraniu. Jefuirea acestor fantastice bogății ale continentului — consecința secolilor de exploatare colonială — a lăsat urme adînci în viața popoarelor africane. Practic, majoritatea țărilor africane au dezvoltat o singură ramură de producție, extracția unui anumit minereu sau, în agricultură, monocultura.

Eliberarea politică a Africii nu a fost însoțită pretutîndeni de înlăturarea definitivă a pozițiilor stăpînilor de ieri. Au dispărut guvernatorii coloniali, au dispărut jandarmii veniți din metropolă, dar s-a menținut în destule cazuri, într-o formă mai rafinată, dominația economică. Colonialismul și-a schimbat doar aparențele. Vechile metropole nu au putut renunța cu ușurință la marile profituri ce le obțineau în urma exploatării coloniilor. Dați afară de pe continent, stăpînii de ieri au revenit pe ușa din dos. Au fost găsite metode de penetrație mai puțin vizibile dar cu aceleași consecințe. Decalajul dintre prețurile materiilor prime ale statelor africane și prețurile exorbitante ale mărfurilor industriale de fabricație occidentală, indispensabile acestor state, în loc să se reducă, s-a adîncit. Ca urmare a acestei stări de lucruri — potrivit calculului Comisiei Economice a O.N.U. pentru Africa — numai în 1979 continentul african s-a îndatorat Occidentului cu suma de 26 miliarde dolari. Pentru acest an se prevede ca suma să fie aproape dublă. Datoria externă împiedică în cea mai mare măsură țările africane

să-și realizeze proiectele de dezvoltare, întrucît plata dobinzilor la aceste datorii înghite o parte considerabilă a încasărilor care provin de pe urma exporturilor lor și așa modeste.

Ritmul creșterii inflației lovește crunt țările africane și mai ales pe cele care nu au șanse de a poseda zăcăminte de petrol. Dar fie că achiziționează petrol sau echipamente și bunuri de dotare pentru a-și dezvolta propriile producții, fie că își procură materii prime sau produse alimentare și bunuri de consum, ele se confruntă cu aceeași problemă: cea a „achiziționării” indirecte a inflației altora, mai exact a țărilor industrializate.

Se vorbește desul de des despre ajutorul pentru dezvoltare al țărilor industrializate acordat țărilor sărace. Acest ajutor nu numai că este insignifiant în raport cu bogățiile jefuite de-a lungul secolilor, dar chiar valoric el atinge doar 0,3% din produsul național brut al țărilor bogate. Să nu se înțeleagă însă că acest ajutor este acordat în mod... dezinteresat. Nu! Se acordă pe baza unor sisteme preferențiale și, de obicei, acelor țări în care Occidentul are anumite interese. Dealtfel, acordurile și convențiile încheiate între țările occidentale și statele africane pentru acordarea creditelor necesare investițiilor au inclus dispoziții menite să înlănească pătrunderea monopolurilor vest-europene în special în industria minieră a continentului. După cum releva revista „Jeune Afrique”, chiar și în prezent producția țărilor africane este destinată mai degrabă să aprovizioneze piețele străine decît să facă față necesităților populației proprii.

Dar nu-i vorba doar de acest „ajutor” insuficient și ineficient. Deseori, sub paravanul „ajutorului” se practică imixtiuni ce evocă trecutul colonial, se produc intervenții ce lezează independența națională. Sînt realități imposibile de ignorat. În fond, stăpînii de ieri nu s-au transformat, peste noapte, în niște filantropi. Comportamentul lor nu s-a schimbat. Ci doar metodele. De aceea, esențial pentru eradicarea flagelului neocolonialist este o nouă ordine economică internațională care să plaseze echitatea în drepturile ei, care să transforme egalitatea într-un element-cheie al raporturilor interstatale, care să promoveze justiția, autentică și justă, în toate împrejurările.

De ce continuă să fie săracă o parte importantă a Africii? Deoarece cucerirea independentelor politice nu a fost, în toate situațiile, urmată de dobîndirea independenței economice. Absența acesteia, a independenței economice, a prelungește stări de lucruri specifice trecutului colonial. Pentru ca viitorul să nu le mai cunoască este necesar să înțelegem exact ce a însemnat trecutul și care este realitatea prezentului. Este necesar să se edifice noua ordine — singura capabilă să răspundă doleanțelor Africii și ale altor continente exploatate.

AL. PINTEA

Mondo umano?

La orizont, șacalii

Acolo, departe, pămîntul s-a cutremurat, oamenii au suferit uneori pînă dincolo de ceea ce s-a știut sau imaginat vreodată. Ca un făcut, în asemenea momente atît de grele, atît de încordate, atît de triste, parcă pentru a le spori tristețea, apar și oamenii șacali sau șacalii cu față de om.

E cazul celor doi tineri în plină putere, au 19 ani, amîndoi militari, amîndoi aflîndu-se în primele contingente de salvare și ajutor sosite în localitatea distrusă imediat după. (Cuvîntul nu-l mai scriu.) Ei doi, în loc să pună patimă în ajutorul ce-l puteau acorda, în îndeplinirea misiunii ce li se încredințase, în loc să-și probeze înălțimea umană, au găsit altceva de făcut. Au vrut să profite de tragedie!

Unui comerciant scos de alții de sub dărîmături i-au subtilizat portofelul în care se afla un modest cec de 200 000 de lire (1000 fr. fr.), au luat cecul, au falsificat semnătura și au plecat să-l negocieze. În toată acea încurcătură au fost totuși prinși, au fost duși la jandarmăria din localitate iar lumea, în toată durerea și disperarea ei, a mai găsit resursele necesare pentru a-și striga opiniile și voința: „questi due sono sciacalli, impiccatelli. Aceștia doi sînt șacali, să fie spînzurați!”

Dar, vai! nu erau numai cei doi. Au mai apărut și alții, purtînd banderolele echipelor de ajutor sau de „responsabili”, parcurgînd apoi, în camionete, saatele sinistrate. Pentru a jefui. Uneori se amestecau chiar printre cei rămași fără adăpost pentru a primi ajutoare! Nici aceștia, toți, nu sînt singuri pentru că, iată, în toată durerea incomensurabilă, în tot suprafortul de salvare și solidaritate, alții au furat copii pentru a-i trafica.

Șeful statului se pronunță, din primele zile, pentru eficiența ajutorului acordat, parlamentul dezbată modul cel mai adecvat în care acesta trebuia acordat. Dincolo de toate acestea nu poți să nu te gîndești la durerea celor din Mezzogiorno, — care și-n viața de toate zilele nu erau niște oameni la adăpost de griji —, la tragedia și lacrimile lor, la sufletele și speranțele lor care, acum, ici-colo, au de înfruntat și „șacalii”. Pentru că, dacă pentru echilibrul biologic șacalii și-or fi avînd rostul, în lumea noastră șacalii cu chip de „om” n-au ce căuta.

DUMITRU CONSTANTIN

Un mare muzician:

JOHN LENNON

La prînz, știrea din buletinul programului unu al radioului nu mi-a produs o emoție deosebită. În primele clipe n-am realizat că Lennon a murit, deși se spunea „a fost impușcat”, deși se spunea că „asasinul a fost prins”. Poate că și motivul pentru care un om a fost ucis, „se pare că în urma refuzului de a-i acorda un autograf”, transpunerea o tragedie în lumea reclamei publicitare, a succesului publicitar necesar cu erici publicului, metode atît de obișnuite în lumea ce trăiește în jurul vedetelor muzicii pop. În această lume, a show-ului, interesantă sub aspect muzical dar și sociologic, se trăiește sub lumina crudă a reflectoarelor, arătîndu-se doar fața pe care trebuie să o vadă publicul. Cealaltă față, cea pe care cu greu o ghicim dintr-o fotografie, un gest sau o declarație, transpare uneori în timp, și șocant, în moarte, atunci cînd în fine realizăm că orice vedetă este totuși un om care poate să și moară. Iar muzica ultimelor decenii, acest adulț și hult rock sau pop sau cum vreți să-i zicem, cu milioanele de discuri vîndute și pozele lipite în caietele de școlar, cu milioanele strîse peste noapte și mirajul gloriei atît de efemere, are deja destui morți celebri, fără să fie neapărat nevoie să trecem peste patru decenii de viață: Jimi Hendrix și Janis Joplin, Claude François și Jo Dassin sau Richard Oshantitzky. Și pentru a încheia acest lanț negru cu, deja, prea multe zale, Elvis Presley și astăzi John Lennon. Ceea ce înșeamnă că generația noastră arde poate prea repede. Sau că a venit vremea să scriem cu detașare necesară istoria muzicii pop.

Și din această „lume nebulă” rămîn

mituri-simbol, nume ce reprezintă mai mult decît o muzică sau un fenomen social, chiar dacă șansa sau conjunctura nu au favorizat todeauna pe cei mai buni. În două cazuri, acordul publicului și al specialiștilor a fost deplin; două nume au dominat fără egal muzica și nu numai muzica anilor '50 și apoi '60. Elvis Presley și apoi Beatles. Vedeta și apoi, poate logic, Grupul ca vedetă, vedeta colectivă, prin contopirea individualităților pentru ca un singur nume să facă ocolul meridianelor și al vîrștelor: Beatles. O altă tehnică și armonizare a vocilor, mereu alte căutări instrumentale, o nouă modă vestimentară și capilară, o altă manieră de a asculta și trăi muzica, afacerile și chiar viața. Sociologii au vorbit despre „beatlemanie”; milioane și milioane de tineri încearcă să-și copieze în toate, pe cît se poate, idoli. O întregă afacere condusă de un abil impresar (Brian Epstein a cărui moarte coincide de aproape cu despărțirea reală a membrilor grupului) va duce în 1965 la „Meritul Imperiului Britanic”, primit din mîna reginei pentru redresarea balanței financiare a Angliei, grație vinzării masive de discuri semnate Beatles. Da, o afacere, dar și un imens talent și multă muncă, mult farmec, fotogenie și inteligență la acești inovatori și deschizători de drumuri. Și multă melodicitate. Erau tineri, frumoși, englezi. Cînd și-au lăsat piete, au rămas „englezi”, nu ca acei de la Rolling Stones, faimoșii și mai puțin norocoșii lor concurenți, despre care un ziarist de la Times scria: „dacă ați avea o forță, ați lăsa-o să se plimbe cu un rollingstone pe stradă!”

Cînd buletinul de știri a anunțat moartea lui Lennon eram șapte persoane în birou, de toate vîrștele. Știrea nu a avut ecou imediat. Unii nu realizau, alții acuzau doar stupiditatea întîmplării. Doar doi știam cine a fost John Lennon. Toți șapte însă știu cine au fost Beatles și cum suna muzica lor. Încă o dată acest cuvînt magic, BEATLES, încerca să-i ascundă pe cei ce i-au dat viață, pe oamenii care l-au creat. În fața morții însă, rămîn numai oamenii. Acum trei zile, un tînăr, Marc David Chapman, de origine hawaiană, a tras cu pistolul în John pentru că acesta refuzase să-i acorde un autograf. Înfiorătoare și mortală adorație pentru John Lennon, omul care a creat grupul Beatles...

John Winston Lennon, fiu de marinar din Liverpool, s-a născut la 9 octombrie 1940. La 14 ani, elev la Quarry Bank High School își formează primul grup muzical, alăturîndu-și cîțiva colegi în „The Quarrymen”. În 1956 intră în grup Paul McCartney, după alți doi ani „Little George Harrison”. Numele formației se schimbă

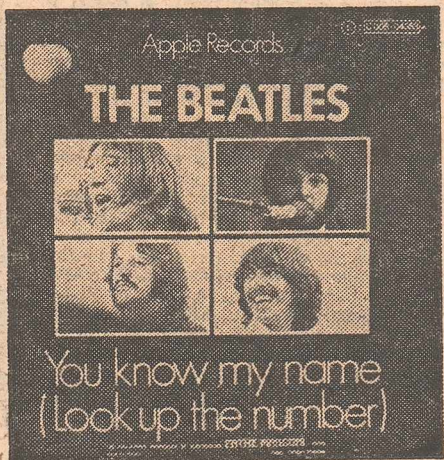

în „Moondogs”, apoi „John and The Moondogs”, apoi în „Silver Beatles” și în final, desigur Beatles. Puține date despre această perioadă și doar în 1977 a apărut un disc al începuturilor (Live-Cluo în Hamburg 1962), LP editat după o bandă înregistrată în RFG la „Star Club”, local în care cîntă alături de el, accidental, Ringo Starr, ce rămîne apoi pentru componenta definitivă spre celebritate.

Anul 1962 deschide aripile grupului: în iunie — contract cu casa Parlophone; în octombrie — primul single (Love Me Do), în noiembrie — prima apariție TV, destul de ștearsă și rigidă în hainele lor prea noi (se întîmplă deci și pe la alții!). Și totuși în ianuarie 1963 un nou single (Please, Please Me) intră rapid în topuri, apoi în aprilie „From Me To You” și primul LP intitulat „Please, Please Me”, în mai „Twist And Shout” și în august „She Loves You”, cu un tiraj precomandat de 500 000 exemplare.

Dar la 10 decembrie, la New York, întorcîndu-se de la o înregistrare, John Lennon a fost rînit mortal. Am pierdut un mare muzician, un prieten al celor ce iubesc muzica, o figură legendară a unei legende numită Beatles. Am pierdut un om, am pierdut un tovarăș al celor ce trăiesc în muzica dulce și amară a acestor decenii, această muzică asupra căreia generațiile și frînturile de generații nu se înțeleg și nici nu se prea acceptă măcar, așa cum generațiile s-au înțeles în literatură, pictură sau film. Pentru că muzica a venit ultima la schimbarea hainelor vechi, atunci cînd electronica i-a slujit ca și sculptorului, dalta, atunci cînd aceasta a vrut să se elibereze din tiparul clasic, John Lennon a dăltuit adînc în muzică și ne-a adus bucurii. Fie ca fulgii albi ai acestor zile geroase să fie lacrimile noastre pe mormîntul lui John, pe care, astăzi, Yoko Ono îl va acoperi cu albe crizanteme.

AUREL GHERGHEL

Un cerc vicios

Faptele care atestă creșterea criminalității în unele țări occidentale sînt numeroase. Mijloacele de informare din țările respective nu ascund aceste fapte. Nu atît de dragul senzaționalului — cu toate că și acesta influențează, firește, publicitatea — cit din pricină că problema creșterii criminalității, a pericolului rezultat de aici preocupă într-un grad însemnat factorii de răspundere, opinia publică. Se subliniază proporțiile fenomenului, se propun unele soluții. Potrivit unor date publicate recent, în Franța criminalitatea a crescut în 1979 cu 8,51 la sută față de anul precedent, în Statele Unite această creștere a fost de 9 la sută. Procente apropiate s-au înregistrat și în alte țări. Situația creată l-a determinat pe editoria-ristul ziarului „Le Figaro” să scrie: „Criminalitatea cunoaște în Franța o progresie rapidă, și delictele n-au fost niciodată așa de numeroase. Acestea sînt cele două elemente majore care rezultă din statisticele poliției judiciare pentru anul trecut. Cifre care probează într-o manieră irefutabilă că sentimentul de insecuritate pe care-l simte francezul de multe luni de zile este foarte întemeiat”. Comentarii asemănătoare se citesc și în presa americană, care subliniază numărul în continuă creștere al omorurilor, spargerilor și al altor delictes mai ales în metropole cum sînt New York, Los Angeles, Detroit, Chicago.

Sporirea criminalității creează, bineînțeles, în rândurile cetățenilor teamă și, totodată, dorința de a lua măsuri de siguranță. Pornind de la aceasta, anumite persoane „întreprinzătoare”, mai ales din Statele Unite, s-au gândit să le dea o mînă de ajutor. Cum? Prin vînzarea de articole de „autoapărare”. Revista americană „Time” relevă că în rafturile magazinelor „specializate” din Florida, regiune în care criminalitatea atinge cote foarte înalte, au apărut baloane portative cu gaze lacrimogene, diferite instalații de semnalizare pentru locuințe și altele. Dar pe primul loc se află, de departe, armele de foc, a căror vînzare, spune aceeași sursă, trece în Florida printr-un adevărat boom. Numai din septembrie 1979 și pînă în august 1980 s-au vîndut aici peste 40 000 de astfel de arme.

Mărește oare deținerea de arme de foc de către cetățeni securitatea acestora, ducînd, implicit, la diminuarea activității infracționale? Experiența răspunde negativ. O spune cit se poate de clar „Time”: „Numărul mare de arme de foc aflate în posesia unor persoane particulare contribuie la extinderea criminalității”. Fiindcă „autoapărarea” cu mina înarmată se transformă de foarte multe ori în abuz, devine ea însăși izvor de criminalitate în toată puterea cuvîntului.

Și dacă, după cum am arătat și cu alte prilejuri, lecurea de criminalitate presupune rezolvarea unor probleme economice și sociale fundamentale, nu-i mai puțin adevărat că accesul la arme al cetățenilor potențează și mai mult activitatea infracțională, îi sporește dimensiunile. Ne aflăm, așadar, în fața unui clasic cerc vicios: pe de o parte, în fața valului de banditism, asigurărilor, cetățenii sînt înarmați să se înarmeze; pe de altă parte, prin înarmarea cetățenilor, fenomenul violenței, criminalitatea se manifestă cu forță și mai mare.

Cercul acesta vicios poate fi totuși sfărîmat, și anume, după cum este și natural, în punctul său cel mai slab. Pentru că există un astfel de punct, deosebit de gubred: îndemnul la așa-numita autoapărare este interesat. Negustorilor de arme le pasă, în fapt, prea puțin de siguranța cetățeanului, dacă el ajunge acasă teafăr sau nu. Acestor negustori le pasă de cifrele lor, și numai de dragul câștigurilor dau ei la iveală pansuri de tipul „Cumpărîți arme, sprînjîți lupta împotriva criminalității”. Pansuri care se vrea un paradox isteț, dar care nu este, în realitate — după cum o mărturisesc faptele — decît un banal și periculos neadevăr.

ION D. GOIA ■

Un mare mister al arheologiei

Henri Stierlin, întors de curînd dintr-o călătorie în Mexic, Honduras și Guatemala, unde a strîns date în legătură cu civilizațiile vechi din America Latină, le relevă într-un număr recent din revista „L'Oeil”. Stierlin este autorul mai multor studii despre civilizațiile precolumbiene, dintre care amintim: „Maya”, „Vechiul Mexic”, „Lumea Americii precolumbiene”.

Săpăturile arheologice efectuate după metode științifice sînt, în America Latină, de dată relativ recentă: după 1940. Matthew Stirling, specialist la National Geographic Society și Smithsonian Institution din Washington, și-a început cercetările în localitatea Tres Zapotes (Veracruz) și în insula La Venta. El a descoperit vestigiile unei civilizații necunoscute a cărei perioadă de înflorire a fost determinată cu ajutorul metodei cu C 14 la sec. V î.e.n. Sînt, fără îndoială, urmele celei mai vechi civilizații de pe teritoriul Americii Latine. Cu prilejul săpăturilor au fost descoperite alte capete de oameni, pe lingă cele cunoscute, cu o greutate de 15-25 tone (confectionate din piatră), stele și altare monolitice de dimensiuni foarte mari, depozite de ofrande din jad, statuete polizate din piatră, oglinzi concave din piatră semiprețioasă șlefuită. Toate se aflau lingă o piramidă construită din pămînt, avînd o formă conică, înălțimea de 32 m, diametrul de 125 m și greutatea de circa 200 000 tone. Două taluzuri paralele cu o lungime de 90 m străjuiau această piramidă alături de care se afla un tumulus, un mozaic și o stelă. Statuete din jad, stele de o mărime neobișnuită cu inscripții care

anunță sistemul de notare maya și grafia numerelor prin puncte și linii fac să se emită tot mai insistent ipoteza că olmecii au elaborat, de fapt, matematica și astronomia, pe care le vor moșteni culturile precolumbiene și că ei sînt inițiatorii populațiilor din cadrul culturilor care au înflorit pe teritoriul Americii Latine, în domeniul arhitecturii, sculpturii și științelor. Cum au reușit să taie și să transporte blocuri de piatră de 15-20 tone pe care nu le puteau găsi decît la poalele munților situați la 120 km de La Venta? Unde puteau găsi pietrele semiprețioase din care au confectionat statuetele? Cum au putut să confectioneze oglinzile concave din pietre semiprețioase de care se serveau pentru a aprinde focul concentrînd razele soarelui? Care este data începutului civilizației lor? Se confundă, oare, aceasta cu punctul zero al civilizației maya, care după calculele lui Goodman, Martinez și Thompson corespunde anului 3113 î.e.n.? Care sînt cauzele decadenței și dispariției civilizației olmece? Și-au mutilat și îngropat ei însuși statuile? Au fost surprinși de invadatori? Cine erau aceștia? De ce, oare, civilizația olmece nu i-a urmat imediat după dispariție o altă civilizație? Mayasii, care au moștenit multe de la olmecii — altarele de piatră, divinitățile, scrierea — sînt, oare, descendenții olmecilor? Iată o serie de întrebări la care, pînă în momentul de față, specialiștii nu au reușit să răspundă.

La întrebarea: „cum a fost posibilă dezvoltarea unei astfel de civilizații pe

pămîntul Americii Latine”, în ultima vreme, o serie de oameni de știință au căutat să dea un răspuns cît mai aproape de adevăr. Este posibil ca anumite civilizații să fi ajuns în contact cu înaintata civilizație a Atlantidei, care să le fi influențat. La toate popoarele vechi de pe teritoriul Americii Latine se întîlnește piramida. Este aceeași piramidă, simbol al înfloririi civilizației antice a Egiptului, aceeași construcție arhitectonică trunchiată a sumerienilor, aceeași maiestruoasă construcție care a dominat Babilonul. Este posibilă o migrație transoceanică a populațiilor mediteraneene sau americane. Pierre Honoré scrie că nici o altă civilizație antică de pe teritoriul Americii Latine nu este atît de asemănătoare cu cele mediteraneene, ca aceea a olmecilor. Se naște întrebarea: „au emigrat, oare, olmecii din lumea mediteraneană în cea latino-americană?” Au dus cu ei piramida, stela, asfaltul, securea rituală, jadul, capul de leu și de jaguar? Aceștia erau însă de multă vreme uitate în lumea europeană. Cînd au apărut olmecii pe scena civilizației Americii Latine? Nici scrierea cretană, cu care cea olmece se aseamănă foarte bine, nu a putut fi transportată în America Latină pentru simplul motiv că civilizația olmece era în floare cînd cea cretană dispăruse de peste un mileniu. Cine venise din Europa în America nu o putuse cunoaște. Civilizația olmece, care a avut perioada de înflorire după stingerea civilizației cretane, a fost deci influențată de o altă civilizație. Care este aceea? Întrebări, întrebări care-și așteaptă, ca altele altele, răspunsurile. Frîmintata și misterioasă istorie a Terrei mai are încă multe enigme nedezlegate.

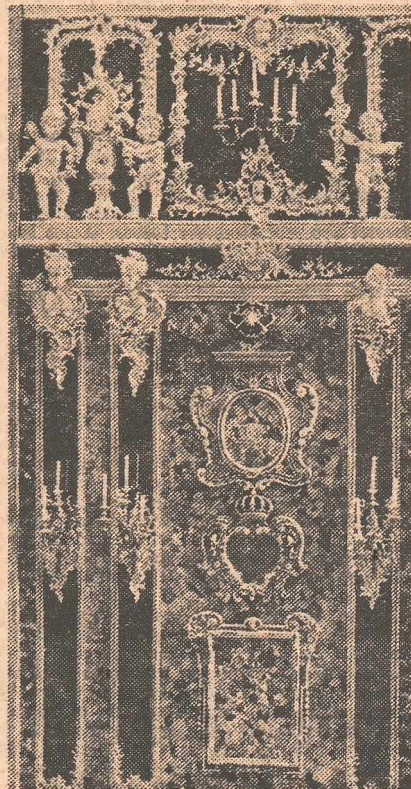
N. N. RADULESCU ■

Camera de chihlimbar

Pentru vizitatorii palatului Ekaterinski din orașul Pușkin, în apropiere de Leningrad, cel mai solid punct de atracție îl constituie așa-numita Camera de chihlimbar. Se numea astfel din încaperile palatului, decorată cu splendide mozaicuri de chihlimbar de cea mai bună calitate. Create în secolul al XVIII-lea, mozaicurile au fost, în timpul ultimului război, smulse de pe pereții de către ocupanți și duse într-o direcție necunoscută. După terminarea războiului, s-au depus eforturi pentru a se da de urma Camerei de chihlimbar. Unele resturi au fost găsite în 1946 printre dărîmăturile unui castel din Kaliningrad, dar, cu aceasta, urmele s-au pierdut. Căutările ulterioare, care au durat mai mulți ani, n-au dat un rezultat.

Dar iubitorii de artă, specialiștii, factorii de răspundere nu s-au putut împăca cu ideea că renumita creație a meșterilor din secolul al XVIII-lea, de o valoare artistică inestimabilă, să nu mai existe, să nu mai poată fi văzută niciodată. Ca urmare, s-a luat hotărîrea ca această operă să fie reconstituită. În acest scop, la Leningrad a luat ființă un atelier special.

După cum ne informează agenția TASS, acțiunea de reconstituire, de recreare a Camerei de chihlimbar a început deja. Studiindu-se documente datînd din perioada respectivă, desene, fotografii, însemnări ale celor care au cunoscut lucrarea, s-a

reușit să se determine suprafața exactă a panourilor cu mozaicuri de chihlimbar: 65 de metri pătrați. În vechea încăpere, care se va transforma iarăși în Camera de chihlimbar, s-a instalat deja parchetul cu încrustații, lucrat din esențe de lemn prețios, s-au terminat lucrările privind restaurarea plafonului, au fost repictate frizele, s-au plasat amărășii pe cornișa aurită.

În momentul de față începe partea cea mai complicată a întregii lucrări — realizarea mozaicurilor de chihlimbar. S-a calculat că greutatea acestor mozaicuri și a altor decorațiuni de chihlimbar va fi de 800 de kilograme. Chihlimbarul va fi adus de la cariera „fantarnii”, din regiunea Kaliningrad. Pe baza desenelor care s-au păstrat, s-au lucrat pînă în cele mai mici detalii machete ale panourilor, s-au sculptat în lemn reliefulurile și figurile. Această muncă deosebit de miglăoasă constituie o garanție a exactității reconstituirii, elimină posibilitatea aproximațiilor și denaturărilor.

Mai sînt probleme la care se caută încă soluții, în care scop se fac numeroase încercări, se experimentează. Așa, de exemplu, specialiștii vor să determine dacă suporturile mozaicurilor pot fi făcute din stejar, care este cel mai bun lemn pentru lipirea fragmentelor de chihlimbar ș.a. Dar important este că lucrarea a demarat, că vestita cameră va lua ființă pentru a doua oară, că o importantă operă de artă de acum două veacuri va fi redată iubitorilor de frumos.

ION CODRU ■

Ajung la Frankfurt pe Main spre prînz. O ploaie rece, de toamnă tîrzie, mă la în primire insidioasă, la coborîrea din avion dar, din fericire, contactul e scurt. Autobuzul, silențios și curat, cu geamuri fumurii, ne descarcă la capătul unui din zecile de coridoare care duc spre incinta aeroportului și începînd de aici pînă la aterizarea la destinație nu îmi mai rămîne de respirat decît aer condiționat.

Mă las purtat de scările rulante și de covoarele și mai rulante, interminabile și grăbite, care îmi accelerează stupefiant pașii de parcă aș trăi o cursă trucată. Mă trezesc repede și perfect plasat la capătul unei cozi unde se desfășoară imbarcarea pentru cursa PANAM, transoceanică, cu destinația partea cealaltă a lumii, mai exact New York.

La coadă așteaptă cumînți foarte mulți turiști nord-americani care și-au petrecut o vacanță tardivă în Europa. Majoritatea mestecă din greu, apăsător și conștiințos, tradiționala gumă mentolată și dacă toate făcile ar trosni cum se întîmplă cu vecinul meu de coadă, probabil că rezultanta generală ar fi teribilă chiar și pentru un aeroport studiat să reziste la toți decibeli din lume. Printre mîinii de artizanat vest-german sau de alte extracții, printre cele mai bizare suveniruri, sacoșe, pungă cu sticle sau cu țigări, copil blonz și nonșalanți se fardosec cochet, cu un calm imperturbabil de parcă toată viața lor s-ar desfășura în aeroporturi. Nimic din emoția unei călătorii lungi, nimic din tensiunea unei așteptări vag apăsătoare. O plictiseală sociabilă domină lungul șir de călători atît de lung încît îți vine greu să crezi că vor pleca, toți, cu același avion.

Și totuși, așa se întîmplă: cînd semnalul electronic indică imbarcarea, lumea se pune în mișcare, lent și abulic, împinsă de forța corectă a împejurărilor. Din sala de așteptare sutele de călători se prîng pe un coridor-armonic la al cărui capăt o ventuză urlășă face contact direct cu ampla intrare în aeronavă. Stewardesele precizează pentru fiecare în parte, șoptind și zîmbînd, direcția optimă spre scaun: primul, al doilea... al din-

cilea coridor pe dreapta (sau pe stînga)...

Cînd toată lumea s-a așezat și absolut toate sacoșele și pachetele au dispărut în containere, se repetă clasică simulare a accidentului potențial; stewardesele, cu o politețe aflată în vecinătatea permanentă a fericirii, își pun masca, se agită surizătoare și reușesc să nu își strice nici coafura, nici rujul, nici restul, cu dexteritatea de a ieși din orice împas proaspete și grațioase.

Itinerar

între două oceane (I)

Zbor împotriva timpului

În sfîrșit, decolăm. Comandantul de bord ne descrie, cu o voce perfect timbrată, caldă și insinuantă, cît vom zbura, la ce înălțime, deasupra cui și în ce condiții climatice, ba ne anticipează și temperatura locală la New York, desigur, în grade Fahrenheit. Încep să se servească sucuri de roșii sau de portocale, pe gratis, bere și alte câteva zeci de aperitive, pe bani, alune pe gratis și sărățele pe bani, muzică la cască (pe cinci canale) pe bani și câteva filme artistice color pe gratis, dar cu sunet pe bani. Astfel unii vor trăi la 12 000 de metri mai înalt, alții mai scump, dar toți, după vreo șapte ore de zbor, vor simți nevoia să dea cîțiva dolari pentru ca excelentul, rapidul și

atît de comodul avion să-și frece, în sfîrșit, roțile de pista aeroportului Kennedy... Drumul durează însă mai mult decît limita de rezistență normală. Călătoria împotriva timpului îți frige nervii, îți derutează reflexele și deși în corpul tău s-a lăsat de mult noaptea, afară, în nori, e încă zi, ba chiar îți jos pe pămînt seara americană nu s-a lăsat încă.

Anunțați că planează în apropiere de destinație, călătorii ridică obloanele hublourilor într-un gest simultan, ca o manie generală a confirmării cu orice preț. Dedeșubt nu se vîd zgîrie-norii și nici smogul nu e la locul său. Acolo, jos, se află doar incredibila întindere a cartierelor cu case scunde, vasele ca niște jucării, și grădinile, grădinile fieceia.

Toate par ușite de pe o imensă bandă rulantă, toate sînt la fel de late și la fel de înalte ca și curțile cu peluze și cîțiva copaci. Zburăm peste cartierele „mijlocii”, mai degrabă... superioare, unde aerul e curat, verdeața proaspătă și întreținută, casele pastel și străzile silențioase. Aglomerarea de beton, cenușe și grea, care comprimă viața de jos și cerul de sus în teribile porții de debandadă ultrurbană, de megalopolis înfiorat de propriile sale ritmuri și vertijuri, nu se zărește prin hubloul avionului.

După aterizare aceeași ventuză imensă și strictă prinde marginile ieșirii din avion, același coridor-armonic absoarbe călătorii care, în momentul cînd și-au încheiat periplul prin interminabilele coridoare subterane, își găsesc bagajele vîrsate metodic de o centrifugă remarcabil de operativă. Nu le caut pe ale mele, ele mă vor aștepta la Washington, destinația finală, și mă îndrept, cu un autobuz rapid, spre o altă secțiune a aeroportului. După 45 de minute, prin hublouri apare brusc o fremătătoare constelație tăiată de zone compacte de beznă: este Washingtonul noaptea cu luminile sale sofisticate și cu întunericul, ciudata textură a întunericului care trasează, de fapt, cursul Potomacului, lacurile sale aferente și parcurile imense și dominante...

RADU BUDEANU ■

Lumea se amuză

— Apropo, nu uita ca imediat ce terminăm cu muzeul să te duci să vinzi sticlele și borcanele. (După „OGONIOK” — U.R.S.S.)

Echipa
anului

Universitatea
Craiova

De la stînga la dreapta, rîndul de sus : Tîlhoi, Irimescu, Cămătaru, Lung, Boldici, antrenorul Ion Oblemenco, Ștefănescu, Donose, Balaci și Corneliu Stroe, vicepreședintele clubului; rîndul de jos : Țicleanu, Cîrțu, Crișan, Ungureanu, Geolgău, Beldeanu și Negrilă. Lipsesc din fotografie antrenorul secund C. Oțet, Purima și Ciupitu.

Echipa numărul 1 în fotbalul românesc este fără îndoială Universitatea Craiova. Acum o săptămână, am însoțit echipa campioană la ultimul ei meci din sezonul de curînd încheiat, cel de la Sibiu, din „optiunile” C.inei. Jucătorii erau destul de obosiți, unii dintre ei fiind la al 37-lea meci oficial, și după o călătorie cu destule peripeții, cu autocarul, pe o șosea blocată de camioanele grele care patinau pe asfaltul înghețat. Am ajuns la Sibiu seara târziu, dar pentru reporter acest incident n-a fost deloc neplăcut, fiindcă am putut sta de vorbă în tihnă cu majoritatea jucătorilor, așa cum greu s-ar fi putut întîmpla în alte zile. A spune numai că Universitatea Craiova este echipa-fanion a fotbalului românesc este un adevăr de multe ori rostit, dar, dincolo de el, ne-a interesat să aflăm și alte multe amănunte, acestea chiar din gura celor mai în măsură să vorbească despre ele, adică a jucătorilor înșiși. Am discutat mult, căutînd mai cu seamă să aflăm care sînt argumentele principale ale detașării Universității de restul echipelor din campionatul nostru, despre atmosfera din sinul echipei, despre felul în care jucătorii apreciază sezonul încheiat. Am descoperit, cu plăcere de altfel, un colectiv de jucători-prieteni, distinși și cu o mulțime de gânduri serioase, așa cum îi stă fără îndoială bine unei formații de elită a fotbalului nostru. Deci, fără o ordine prestabilită, lată ce ne-au spus antrenorii și jucătorii cu care am stat de vorbă.

Costică Ștefănescu : „După plecarea lui Valentin Ștefănescu, echipa și-a păstrat același stil de joc, lucru care mi se pare a fi un merit al celor doi noi antrenori, care n-au dorit să aducă schimbări acolo unde nu erau necesare. E adevărat că, în unele jocuri, fundasiile noastre laterale și-au urmărit adversarii pe toată lățimea terenului, dar alte schimbări tactice nu s-au petrecut. Jucăm împreună de cîteva ani și fără îndoială că lucrul acesta se cunoaște din ce în ce mai bine, fiindcă am reușit să trecem și peste dificultatea dispersării jucătorilor la loturi, iar omogenitatea echipei n-a avut de suferit. Am avut, e adevărat, un sezon greu, dar eu aș spune că nu cu mult mai dificil decît în alții ani, fiindcă de 3-4 ani tot așa jucăm. Ce s-a deosebit, cu precădere, în acest an a fost că de data aceasta putem spune liniștiți că am muncit cu adevărat cu folos, obținînd rezultate bune, iar rezultatele sînt în fapt cele care reflectă munca noastră. În privința detașării de celelalte echipe, eu aș spune că, deși acum stăm în clasament mai bine decît în anii trecuți, avînd un avans mai substanțial față de următoarele noastre, echipa noastră nu a ajuns la detașarea la care îi dă dreptul valoarea lotului de jucători, pierzînd destule puncte în mod nejustificat.”

Aurel Țicleanu : „În ianuarie fac 22 de ani, dar joc de 3 ani în prima echipă a Universității. În meciul cu Dinamo am jucat a 106-a partidă de divizia A, iar în echipa reprezentativă am pînă acum 8 meciuri. Între ele : 2-2 cu Ungaria (în turneul sud-american), 2-2 cu R.D.G., 4-1 cu Iugoslavia, 1-1 cu Norvegia și 2-1 cu Anella. Am fost lansat de antrenorul Teacă și apoi zic că am avut și ceva noroc, fiindcă Beldeanu a fost suspendat, Donose nu putea juca în Cupele europene, iar eu am prins o zi foarte bună în meciul cu Dinamo Moscova. Se spune că alerz mult pe teren, dar mie nu mi se pare a fi chiar așa, ci doar mi se pare că așa joc eu, dorînd să fiu mereu cel mai aproape de mingea. Sezonul bun din toamnă, acesta întretrece, în fapt, evoluția din întreg campionatul trecut,

cînd am devenit campioni țării. La echipa națională jucăm, practic, tot împreună, acolo unde am venit cu atmosfera noastră de la Universitatea, în care fiecare știe că atunci cînd e de muncă, se muncește, cînd e de glumă, glumim cu toții, ca între prieteni, iar prezența la lot a lui Valentin Ștefănescu ne-a mobilizat și mai mult.”

Ilie Balaci : „Am ajuns să fiu cel mai „bătrîn” din echipă, fiindcă joc în ea de 8 ani, chiar dacă acum am abia 24. Deci, deși joc de 8 ani la Universitatea, eu zic că niciodată pînă acum Craiova n-a avut un sezon mai bun. E adevărat că anul trecut am eliminat pe Leeds și am învins Borussia, iar anul acesta am fost eliminați de Inter, dar această ratare este singulară într-o toamnă foarte bogată în roade, de la echipa de club la cea națională. În ceea ce mă privește, am avut totuși un sezon mai slab, în care am pierdut locul în echipa reprezentativă, dar, sincer să fiu, nici nu puteam emite pretenții după cum au jucat Puiu Iordănescu sau colegul meu Beldeanu. N-am nimic de reproșat nimănui, deci mă bucur că am făcut totuși și eu parte din lot și sper să îmi recîștig locul cit mai curînd. Aici, la echipa națională, contribuția craiovenilor a fost foarte însemnată, așa cum se întîmplă mereu de cîteva ani. La canotaj există un echipaj de 8+1. În ceea ce ne privește, „echipajul” nostru a fost de 6+2, adică șase titulari (Ștefănescu, Țicleanu, Beldeanu, Negrilă, Crișan și Cămătaru), plus două rezerve (Tîlhoi și cu mine)! În campionat am pierdut totuși patru meciuri, dar nu uitați că două dintre ele s-au disputat la numai trei zile după succesele foarte mari obținute cu echipa națională în această toamnă, respectiv înfrîngerile la Cluj-Napoca (după 4-1 cu Iugoslavia) și la București, cu Progresul (după 2-1 cu Anglia)!”

Ionel Geolgău : „De cinci ani, de cînd joc în prima echipă, m-am obișnuit să fiu mezinul formației, dar lucrul acesta nu mă supără deloc. Fac 20 de ani în februarie, dar joc la Universitatea din timpul lui Teacă, din 1976. Am 67 de meciuri în divizie, 31 de partide în echipa națională de juniori, 15 la tineret și o jumătate de oră în echipa „mare”, la Varna, împotriva Bulgariei. Excluzînd meciurile cu Inter, din Cupa campionilor (în care am pierdut calificarea lui Milano), noi ne-am realizat în această toamnă cam tot ce ne-am propus. A fost în fapt un an

foarte bun al fotbalului nostru, ca și al sportului în general, fiindcă a fost Olimpiada, am bătut Franța la rugby, am cîștigat Cupa balcanică intercluburi și pe cea a echipelor reprezentative, în fine am învins Anglia atît la seniori, în preliminariile C.M., cit și la tineret, unde am jucat și eu. Sper ca și anul care vine să fie tot atît de bogat în rezultate bune, iar în ceea ce mă privește doresc din tot sufletul să fiu convocat din nou la lotul reprezentativ. Voi munci mult pentru asta!”

Rodion Cămătaru : „Pentru mine, toamna anului 1980 a fost foarte bună, în ea reușind cele mai bune jocuri ale mele pînă acum. M-am pregătit mult mai bine ca în alți ani, și cred că m-am ambiționat și pentru a demonstra contrariul celor afirmate, aproape număr de număr, în articolele din „Săptămîna”. Nici anul trecut, zic eu, n-am avut un sezon prea rău, numai că ratarea penaltyului din meciul cu Borussia nu mi-a fost lertată multă vreme! Acum am 22 de ani, dar primul meci în divizie l-am jucat la 16 ani și jumătate, promovat fiind de antrenorul Cernăianu; îi sînt de asemenea recunoscător lui Ilie Oană, cel care mi-a dat mare încredere în posibilitățile mele. Acum antrenorul nostru este Oblemenco, care are marea calitate că și execută ce explică! M-am antrenat bine, mă simt puternic, capabil de orice efort și cred că la primăvară voi avea iarăși un sezon bun. În campionat am făcut cel mai bun joc la Tirgu Mureș, de fapt toată echipa a jucat formidabil, iar mie mi-a ieșit aproape totul, marcînd dealfel și două goluri. La Craiova sînt jucători buni, dar forța noastră este, mai cu seamă, coeziunea sufletească, fiindcă în fapt toți sîntem între noi prieteni.”

Constantin Oțet : „În vară am revenit la Craiova după o lipsă de 3 ani, dar jucătorii îmi erau foarte cunoscuți, fiindcă mai toți mi-au trecut prin mină. Am stat mult de vorbă cu Oblemenco, pentru că am priceput că de la Universitatea nu se așteaptă decît rezultatele cele mai înalte, pretențiile fiind din cele mai mari. Mi-am dat seamă că în vara viitoare vom fi nevoiți să tragem linia și pentru noi, antrenorii, așa că ne-am hotărît să fim cit mai exigenți, începînd chiar cu noi înșine. Sinceritatea colaborării dintre noi a adus, zic eu, rezultatele așteptate, chiar dacă ratarea calificării în Cupa campionilor, ne-a durut. Am scăpat însă, cum s-ar spune, numai un iepure din... trei, fiindcă în campionat și în meciurile cu echipa națională jucătorii s-au comportat bine. Să nu uităm însă că ei au avut în această perioadă de susținut și examene, că au făcut drumuri de mii de kilometri, că probleme de organizare avem destule și că, de ce n-am spune-o?, în antrenorii opinia publică nu a avut chiar de la început încredere. Jucătorii însă ne-au ascultat foarte bine, acceptînd, cu o adevărată totală, un fond foarte serios de pregătire. Cred că echipa se află în creștere, tinerii Cămătaru Țicleanu și Geolgău, venînd foarte tare din urmă, ei fiind, după părerea mea, cele mai mari speranțe ale fotbalului nostru în momentul de față.”

Ion Oblemenco : „Mă bucur că revista „Flacăra” dorește să asculte și opiniile mele, fiindcă am foarte multe de explicat. Am luat echipa într-o conjunctură destul de nefavorabilă mie, care nu mă aflu decît la începutul acestei meserii. Universitatea venea după un titlu cîștigat, iar eu dușul Valentin Ștefănescu, care a stîrnit multe regrete la plecarea. Mi-am

dat seama că oricare loc, mai jos de cel din frunte, va fi considerat ca un eșec, iar riscul pe care-l întîmpin nu este deloc mic. M-am sfătuit mult cu colegul meu Zică Oțet, și am făcut în așa fel ca echipa să înceapă cit mai bine campionatul, pentru a obține încrederea tuturor, a jucătorilor și, mai cu seamă, a suporterilor. Am reușit acest lucru, învingînd Steaua și pe F.C. Olt în deplasare, apoi făcînd și alte meciuri destul de bune, între care l-aș cita și pe cel de la Galați, apoi pe cel cu Sportul Studentesc, cu Rm. Vilcea și cu Dinamo, dar mai ales pe cel de la Tg. Mureș, care mi s-a părut cel mai bun joc din tot sezonul! Mai slab am jucat cu F.C. Baia Mare (chiar dacă am cîștigat), cu Progresul și cu „U” Cluj-Napoca, dar mai cu seamă la Timișoara, acolo unde am evoluat foarte slab. Una peste alta, cred că am reușit să demonstrez că nu sînt numai un antrenor de... conjunctură, în lipsa altora, care au refuzat să vină la Craiova, și nici că ar fi prea mare „căciula” pe capul meu, ci dimpotrivă, că mi se potrivește foarte bine... Echipa a avut, este adevărat, o cădere cam pe la jumătatea sezonului, după meciul cu Anglia, dar spre final, s-a regăsit total, terminînd turul campionatului în forță, cu rezerve pentru încă 2-3 etape. Dacă îmi dați voie, pe jucători i-aș nota cu următoarele calificative : Lung 7 plus - Negrilă 8, Ștefănescu 8, Tîlhoi 7, Ungureanu 8 - Țicleanu 7, Beldeanu 7 plus, Balaci 7 - Crișan 7, Cămătaru 7, Geolgău 7 (aceasta fiind formația de bază), apoi Boldici 7, Ciupitu 7, Cîrțu 6, Irimescu 7, Purima 7. Am dat specialiștilor mai mici înaintașilor, pentru că e încă nu reușese să marcheze decît puține goluri din ocaziile pe care echipa și le creează. Aș dori să multumesc organelor locale, care mi-au acordat multă încredere și au știut să asigure climatul necesar înaltei performanțe. Dar nu pot să zic că sînt mulțumit intru totul. Mai avem încă multe de făcut, iar echipa are încă mari posibilități de progres.”

La Sibiu, după un meci mult mai greu decît se aștepta, Universitatea s-a calificat totuși în „sferturile” Cupei, competiție care va fi reluată în primăvară. În prima repriză jucătorii craioveni au fost dominați copios de o echipă care juca excelent, mai bine decît foarte multe din divizionarele noastre de „A”. După pauză, la scorul de 1-1, oltenii au avut însă o perioadă de joc foarte bună, cînd au forțat cu toată echipa și au izbutit să obțină golul calificării. În ultimul meci al anului, Universitatea n-a jucat la valoarea ei decît cel mult 15-20 de minute, dar a dovedit din nou forța deosebită pe care o are în joc și căreia foarte puține echipe îi pot rezista...

Acum Universitatea se află într-o bine-meritată vacanță pînă în ziua de 4 ianuarie, cînd vor fi reluate pregătirile, pentru noul sezon. Cel 8 jucători din lotul reprezentativ au plecat însă mai întîi la Băile Felix, pentru tratament, unde rămîn două săptămîni. La sfîrșitul lui ianuarie este programat un turneu de pregătire în Grecia. Primăvara anului 1981 se anunță foarte încărcată pentru fotbalul nostru și, desigur, pentru Universitatea Craiova - ai cărei jucători vor fi angajați pe trei fronturi : echipa națională, campionat, cupă... Sezonul de toamnă al anului 1980 aproape că a și fost uitat!

DUMITRU GRAUR

Rezultatele turului

- 3-2 cu F.C. Argeș (acasă)
- 1-0 cu Steaua (deplasare)
- 2-0 cu Jiul Petroșani (ac)
- 1-0 cu F.C. Olt (d)
- 0-1 cu „U” Cluj-Napoca (d)
- 2-0 cu Sportul studentesc (ac)
- 2-0 cu Politehnica Iași (ac)
- 0-1 cu Poli. Timișoara (d)
- 2-1 cu F.C.M. Galați (d)
- 2-0 cu F.C. Baia Mare (ac)
- 2-3 cu Progresul (d)
- 2-1 cu Corvinul (ac)
- 0-1 cu F.C.M. Brașov (d)
- 1-1 cu S.C. Bacău (d)
- 4-0 cu Chimia Rm. Vilcea (ac)
- 4-1 cu A.S.A. Tg. Mureș (d)
- 2-0 cu Dinamo (ac)

Flacăra Redacția - București, Piața Ștefaniei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nicolae Ștefănescu) - 2558, 2566 ; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) - 2566 ; Secția cultură-cenaclu (George Arion) - 2560 ; Secția cultură social-politico-tenis (Adrian Dohotaru) - 2566 ; Sector știință sport (Ovidiu Iancușoia, Liviu Timbus) - 2559 ; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 2600 ; Scrisori, relații cu publicul (Mihai Ștefănescu, Marga Nedelea) - 2130 ; Sector fotoreportaj - 2528 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 2123, 2563, 2072 ; Antena - 17 78 37 și 17 60 10 - interior 2124 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 2550) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE - 17 60 10 interior 2128) ; redactor șef 17 60 10 interior 2176 ; Tăruș executat la Combinatul Poligrafic „Casa Ștefaniei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă. P. O. BOX-136-137, telex: 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU